

Viata mea

VIAȚA MEA

OPREA SEGĂRCEANU

Viața mea

BRAȘOV, 2019

Editarea, tehnoredactarea și coperta:
Octavian Segărceanu

Corectura:
Evelin Ceciu (www.corectura.ro)

Tiparul executat la Adjust (București).
Apărut în ianuarie 2019.

© Oprea Segărceanu. Toate drepturile rezervate.

ISBN 978-973-0-28584-0

Tiraj: 250 de exemplare. Ediție limitată.

*Copiilor și nepoților mei,
cu toată dragostea*

I

M-am născut în sudul Olteniei, pe a doua terasă a luncii Dunării, într-un sat numit Goicea Mare din județul Dolj. Pe vremea aceea, Goicea Mare era un sat liniștit, cu foarte multă verdeată, așezat pe malul Desnățuiului, un râuleț care se vărsa în lacul Nedeia din salba de lacuri de pe malul stâng al Dunării. Pe prima terasă a Dunării se afla Cârna, astăzi Dunăreni, satul unde s-a născut maica mea, Ioana, pe numele de fată Coșereanu. Satul Cârna a fost descoperit de istorici pe o hartă veche, din anul 100 după Hristos, și nu e clar motivul pentru care în 1960 i s-a schimbat denumirea în Dunăreni, poate distanța mică până la Dunăre, de numai câțiva kilometri. La vreo oră de mers pe jos din Cârna se află Goicea, de unde era tatăl meu. Sătenii îi spuneau Nenea Stănică al lui Dârman, dar pe el îl chema Ștefan.

Am venit pe lume în 1932, la trei ani după fratele meu cel mare, în al doilea ceas după-amiază, într-o joi. Era o zi frumoasă de toamnă, în perioada strângerii recoltelor,

a culesului porumbului, după culegerea viei, pe când mustul aspru începea să se transforme în vin. Recolta din toamna acelui an a fost una bună, părinții mei fiind mulțumiți că au putut să asigure bucatele pentru familie și furajele pentru animale.

Am avut două acte de naștere. Primul, conform registrului de nașteri al primăriei din Goicea Mare, era datat 5 octombrie, iar al doilea, certificatul de botez întocmit la biserica din sat, avea înscrisă data de 9 octombrie. Până la urmă, în buletin s-a păstrat data de 5 octombrie, înregistrarea de la starea civilă fiind considerată actul oficial de naștere.

Casa în care m-am născut era din pământ bătătorit și fusese ridicată de bunicul din partea tatei, pe la începutul secolului XX. Bunicul meu se numea Dârman Stan și ne povestea că a ajuns în Oltenia pe când era copil, cu taică-său, venind de undeva de la munte, de prin părțile Făgărașului. Oamenii i-au zis Dârman pentru că obișnuia să poarte un *dolman*, o haină lungă și îmblănită, care îl scotea în evidență. În gura oamenilor, dolmanul a ajuns dârman și așa i-a mers mai departe numele. Taică-său s-a prăpădit la scurt timp după ce s-au pripășit în Oltenia și, atunci, l-a luat în grijă o familie din Segarcea, care lucra pe domeniile regale, la vie. Astfel a ajuns lumea să-i zică Segărceanu. După ce a împlinit 18 ani, tânărul Dârman a plecat în lume să-și facă un rost. N-a mers prea departe. S-a oprit la Goicea, unde a întâlnit-o pe Mitrana, o fată vrednică din sat, cu

ceva pământ, pe care a luat-o de nevastă. Mitrana a fost bunica mea, dar eu nu am cunoscut-o.

Bunicul Dârman a trăit 100 de ani. Era un bărbat blând, cu părul lung și alb, purta mustață și umbla sprijinit în baston. Pe noi, cei mici, obișnuia să ne țină pe genunchi, jucându-se și glumind. Ne certam pe mustața lui și trăgeam de ea din răspuțeri, luându-ne la întrecere — a mea este mai lungă, ba a mea este mai lungă —, până când depășeam măsura și o luam pe cocoașă de la bunicul cel blând. Blând, blând, dar cu o limită!

Cel de-al doilea an de viață l-am început într-o casă nouă, construită de părinții mei cu ajutorul fraților lor, în hotar cu cea a bunicului. Era o casă din cărămidă, cu acoperiș din țiglă tip Jimbolia, cu trei camere, prispă, cerdac și pivniță de 25 mp. Casa și anexele gospodărești se întindeau pe o suprafață de aproximativ 250 mp, la care se adăugau curtea, grădina și livada, până la 1.700 mp. Pentru noi, copiii, era un loc numai bun de joacă, suficient de mare, ferit de pericolele de afară. Eram o familie mai cu stare, cum s-ar zice, prin comparație cu oamenii nevoiași, care trăiau înghesuiți în bordeie, acoperite cu o mână de paie și un strat de pământ. Bordeiele au dispărut în timp, iar în locul lor s-au ridicat mici locuințe din chirpici (bolțari de lut amestecat cu paie), cu acoperișuri din stuf tăiat din lunca Dunării. A fost un pas spre bine, mai ales după cea de-a doua împrumietărire a țăranilor săraci, în 1923, și a celor care au luptat în Primul Război Mondial.

La marginea satului trăiau și câțiva țigani care își făcuseră case pentru a-și practica meseriile. Erau case modeste, neîngrijite, având curți mici, neîmprejmuite. Deși duceau o viață mizeră, nu am auzit ca ei să fi furat vreodată ceva din gospodăriile altora și nu îmi amintesc ca vreun consătean să se fi plâns de comportamentul lor. E regretabil faptul că ostilitatea față de această etnie a luat astăzi așa o amploare... Pe atunci, lucrurile stăteau cu totul altfel. Țiganiii trăiau din ce agoniseau cântând pe la nunți și pe la horele organizate în sat ori din lucrul la fierărie, unde făureau căruțe, care, șarete și trăsuri sau ascuțeau lame pentru plug. Copiii acestora — o parte, nu toți — veneau la școală și învățau mulțumitor. “Barem copiii mei să învețe, să nu rămână proști, neștiutori de carte ca mine”, obișnuia să spună tatăl unuia. Țin minte că, peste ani, prin 1960, unul dintre acești copii a ajuns contabilul cooperativei agricole de producție din sat.

În 1907, anul când în Goicea și în satele din jur a izbucnit marea răscoală țărănească, organele locale au cerut sprijin de la prefectură, care a trimis trupe din Craiova pentru a veni în ajutorul boierilor și al moșierilor. Unii dintre capii răscoalei au fost împușcați, iar alții s-au refugiat cu familiile lor în pădurile de pe malul Dunării. Căci, se știe, codru-i frate cu românul... În urma răscoalei, bunicul și mulți alți țărani din sat au primit câte 5 pogoane de pământ (2,5 hectare) cu drept de răscumpărare în 50 de ani. Astfel, bunicul, care nu avusese în viața lui nici măcar o brazdă, ajunsese să

dețină pământul lui, muncind însă și pământul altora, la fel ca înainte. Știu că mult timp după 1944, până prin 1947–1948, tatăl meu și frații lui au plătit ratele de răscumpărare la administrația financiară.

După mine, s-au mai născut o soră și un frate, familia noastră ajungând, astfel, să numere șase suflete.

II

Primii șapte ani de acasă au însemnat și primii ani de muncă. Am început să muncesc de la o vârstă fragedă, cred că nu împlinisem bine cinci ani când am devenit o persoană de ajutor pentru părinții mei, care mi-au dat pe mână întreaga gospodărie. Printre atribuțiile mele se numărau îngrijirea curții, a casei, a grădinii, a pomilor, a păsărilor — găini, rațe, găște — și a animalelor — oi, miei, porci, vaci și viței. Fiind animale de tracțiune, vacile necesitau o atenție specială, căci mergeau la câmp cu părinții noștri, înjugate la căruță. Boi de pus la jug nu aveam, nu-și permiteau așa ceva decât cei înstăriți, cu pământ mult, peste 10 hectare. Noi eram mulțumiți cu vacile noastre, care ne dădeau și lapte bun și sănătos, pe lângă faptul că trăgeau la căruță.

La vreun kilometru și jumătate de casă aveam via și grădina cu zarzavaturi, cam 2.500 mp. Acolo mergeam să ud răsadurile, să plivesc buruienile și să sap cu săpăliga. Eram mereu ocupat, nu aveam timp de joacă, dar

mi se părea foarte frumos, pentru că aveam o responsabilitate a mea și abia așteptam să vină seara să dau părinților mei raportul.

De la 7 la 14 ani, între 1939 și 1946, am urmat primele șapte clase la școala din centrul comunei, primind certificatul de absolvire, pe care l-am păstrat până în ziua de azi. Probabil pentru că îmi plăcea să învăț, fiind foarte atent la ore, am fost numit *monitor* încă dintr-antâia, primind sarcina să mențin ordinea și disciplina în clasă până la sosirea învățătorului.

Pentru locul I și premiul cu coroniță, eram într-o continuă și strânsă luptă cu Emilia Savu, fiica învățătorului nostru, care era și directorul școlii. Emilia mi-a fost o foarte bună colegă. Ea s-a purtat față de mine cu mult bun-simț și respect colegial și nu s-a dat niciodată mare că este fata învățătorului și directorului școlii. Toți colegii o simpatizau și o respectau, ea fiind de felul ei foarte comunicativă și talentată la făcut glume copilărești.

Școala noastră avea propriile loturi de teren, pe care se cultivau porumb, sfeclă, câneapă, cartofi, bumbac etc. Aceste loturi ofereau elevilor posibilitatea, în timpul dezvoltării culturilor, să efectueze așa-zisa "practică agricolă". Pe noi nu ne deranja acel program, eram suficient de căliți în muncile agricole pe care le făceam în gospodăriile părinților noștri. Practica pe teren ne satisfacea fiindcă ieșeam la aer curat, nemaisuportând

căldura pereților clasei, încinși de soare, mai ales a celor dinspre sud. Eram și mai fericiți când rezultatul muncii noastre pe acele loturi era răsplătit de conducerea școlii cu diplome și premii — cărți, mingi de fotbal sau mingi de oină.

Oina era jocul nostru preferat. Se putea juca pe orice teren, chiar neamenajat, pe care îl improvizam în special pe valea Desnățuiului, un râuleț inofensiv până primăvara, când se umfla și inunda terenurile agricole adiacente, distrugând grădinile de zarzavat, izlazul pe care pășteam vitele și terenurile de pe care coseam fânul pentru însilozare, hrana animalelor pe timpul iernii.

Deși mergeam la școală, nu eram scutit de treburile gospodărești și de munca la vie, dar trebuie să recunosc că au fost ani frumoși, cu toate greutățile întâmpinate. Răsuflam mai ușor abia pe timpul iernii, după terminarea muncilor de toamnă, când recolta era strânsă și bine depozitată, iar întreaga activitate se concentra în jurul casei, preocuparea principală fiind îngrijirea animalelor și a păsărilor din curte. Când se micșora ziua, era mai greu cu scrisul și învățatul, fiind nevoit să aprind lampa cu gaz. Pe vremea aceea, nu aveam curent electric în sat, dar asta nu mă împiedica să-mi pregătesc lecțiile.

În clasa întâi am folosit *tăblița*, o placă dreptunghiulară din ardezie, cu ramă de lemn, pe care scriam cu condeiul, ca orice școlar începător. Purtam tăblița și

cărțile într-o gentuță cu baieră lungă, petrecută pe după gât. Se întâmpla adeseori ca la ieșirea din curtea școlii să apară din senin câte un năzdrăvan din clasele mai mari, care se apuca să-i bată pe cei mici. Noi, cei mici, mergeam însă în grup și deveneam solidari cu colegii atacați, transformând gentuțele în arme. Prin urmare, tăblițele din gentuțe se făceau țandări și eram nevoiți să le cerem părinților bani pentru a cumpăra altele noi; bucuria proprietarului de prăvălie, care făcea vânzare bună, urându-ne de fiecare dată să ne mai jucăm așa. Abia în clasa a II-a am început să folosesc creionul și tocul cu cerneală.

După ce suna clopoțelul, fiecare elev își relua locul în bancă, pregătindu-se pentru lecția următoare. Până la venirea domnului învățător, în calitatea mea de monitor al clasei, organizam colectivul conform instrucțiunilor primite, pentru a rosti în cor rugăciunea:

*“Doamne, Doamne, ceresc Tată,
Noi pe Tine Te rugăm:
Luminează a noastră minte,
Lucruri bune să-nvățăm.*

*Că Tu ești Stăpânul lumii
Și al nostru Tată ești
Și pe toate cele bune
Numai Tu le împlinești.*

Amin!”

Pauzele erau un prilej de joacă în curtea școlii, dar, cum se întâmpla frecvent în asemenea situații, ajungeam să ne hârjonim cu clasele mai mici. Eram într-a IV-a și ne contram cu cei din clasa a III-a când ne-am pricopsit cu o “frumoasă” pedeapsă pentru comportamentul nostru neadecvat. Totul a pornit de la unul dintre colegii noștri, bătaș notoriu, care a găsit de cuviință să-și dispute supremația cu un elev mai mic, din clasa a III-a, luptător vestit și el. Nu a trecut mult până s-a ajuns la un conflict generalizat, un război în toată regula. Doar era prestigiul clasei noastre în joc, trebuia să ne păstrăm poziția, să demonstrăm că suntem cei mai puternici! Numai că unul dintre elevii din clasa mai mică a făcut o reclamație la cadrul de serviciu pe școală, o doamnă învățătoare care, întâmplător, era chiar mama băiatului respectiv. Ca să n-o mai lungesc, nici mai mult, nici mai puțin, am fost pedepsiți să parcurgem în genunchi o distanță de câțiva metri, pe o porțiune de teren din curtea școlii, unde creștea o plantă cu spini mari și foarte ascuțiți, colții-babei i se spunea pe la noi. Cum am ieșit de acolo, numai noi, cei osândiți, știm cât am pățimit.

În loc să ne potolească, pedeapsa primită mai rău ne-a întărâtat și, la scurt timp, ne-am luat revanșa. Profitând de absența temporară a domnului învățător care era de serviciu, i-am descălțat pe cei din clasa pârâciosului și i-am poftit și pe ei să străbată acei câțiva metri de colții-babei, distanță pe care noi o parcurseserăm în genunchi. Astfel, scorul a fost restabilit, devenind 1-1.

Ce pot să spun acum? Gândire și minte de copil. Bine că n-au fost atrase în jocul răzbunării noastre necugetate și familiile, ar fi fost o mare rușine în obștea aceea cu săteni pașnici. Bine că nu s-a împlinit zicala cu acela care aruncă o piatră în baltă și acei care se chinuie să o găsească.

III

Copilăria își urma cursul. Școală, muncă, dar și joacă din plin, cât ne țineau baierile. Oină, țință, fotbal, nasturi, căprița etc. Dintre toate, jocul cu nasturi devenea din ce în ce mai costisitor. Pierzându-i pe cei aruncați în joc, începeam să ni-i tăiem de pe haine, motiv pentru care primeam acasă bobârnace și pedeapsa de a merge legați cu sfoară la pantaloni sau la haină. Când ne vedeau pe uliță, bătrânii se luau de noi. “Ce ați făcut, mări, nepoților?”, râdeau ei. “Prinserăți nasturii în gard? Bună treabă făcurăți!” Uite-așa ofeream tuturor prilejul de a face haz pe seama noastră.

Ca să rezolvăm problema, încercam fel și fel de combinații, care mai de care mai trăsnite. De exemplu, mergeam la prăvălie ca să facem rost de nasturi, dar cum să-i cumpărăm? Neavând bani să plătim, vânzătorul găsea repede soluția: ne puneă să-i aranjăm marfa pe rafturi, după un plan stabilit de dânsul, și când terminam treaba plecam cu nasturii în buzunar, pentru cât timp însă nu știam niciodată.

Cel mai frumos pentru noi, copiii, era începutul iernii, când începea săniușul. Ne jucam mult în zăpadă, până când ne răzbea foamea, dar și oboseala. Hainele de pe noi ajungeau sloi, astfel încât, întorși acasă, pantalonii dezbrăcați aproape că puteau fi sprijiniți de sobă, atât erau de înghețați. Cu toate astea, nu-mi amintesc să fi răcit vreodată!

În loc de patine, la vremea aceea nici nu visam așa ceva, căci erau foarte scumpe și nu se găseau decât la oraș, biletul de tren până acolo costând chiar mai mult decât patinele, ne confecționam tălpici din oase, pe care le modelam după laba piciorului, legându-le cu sfoară de ghetă sau de bocanci. Ca să ne facem vânt, ne împingeam în direcția dorită cu ajutorul unui furchet sau al unei țepușe, iar, când nu ajungeam la forță pentru acele accesorii, băteam în vârful unui băț un cui mare, căruia îi tăiam apoi gămălia, ascuțind porțiunea rămasă. Instrumentul improvizat era însă mai prost decât furchetul sau țepușa, bățul trebuind să fie mai lung de 1,50 m ca să ne putem avânta cât mai departe, cu un efort cât mai mic.

Necazul cu aceste mijloace de propulsie era că trebuiau introduse printre picioare, ceea ce făcea ca pantalonii să se scâmoșeze, din cauza frecării, stofa căpătând o altă culoare. Când, în cele din urmă, pantalonii se rupeau, le ceream părinților să ni-i cârpească cu petice mai groase și așa se rezolva și acel neajuns.

Un alt prilej grozav de joacă se ivea atunci când ieșeam cu vitele la păscut. Ne împărțeam în echipe, astfel încât unii dintre noi să rămână și să aibă grijă de animale, care, nefiind priponite, se puteau împrăștia, ajungând să producă pagube însemnate în lanurile de porumb și în grădinile altora. Urmările erau dintre cele mai neplăcute, mergând până la confiscarea animalelor de către paznici și ducerea lor la *gloaba* din sat, locul unde se țineau sub sechestru până la răscumpărarea de către proprietar sau până la vânzare, dacă proprietarul nu-și permitea să plătească pagubele. Nu voiam sub nicio formă să-l vedem pe tata pus într-o astfel de situație, așa că aveam grijă de animale ca de ochii din cap.

În anii aceia, omenirea era angajată într-un conflict nimicitor, dar la Goicea se știau destul de puține despre asta. Pentru noi, copiii, cel de-al Doilea Război Mondial era doar un subiect de discuție între bătrânii satului și atât. Asta până în vara anului 1941, când armata germană a poposit în comuna noastră, venind cine știe de unde. La noi fuseseră încartiruiți doi ofițeri superiori, cazarea lor aranjându-se în camera cea bună, cum se spunea, beneficiind de toate condițiile, cu excepția utilităților. Deși trebuiau să ia apă de la fântână și să folosească privata din curte, nu țin minte să-i fi deranjat asta. Poate și pentru că mergeau pe front, și nu într-un concediu de odihnă.

Într-o zi, i-am văzut ducându-se glonț la bucătărie, unde mama tocmai fierbea fasole cu ciolan. Pasămite mirosul

îi atrăsese într-acolo. Salivând de poftă, nemții s-au rugat de mama, prin semne, să le dea și lor să guste din acea bunătate, după care au cerut permisiunea prin unchiul Mitică, fratele mamei, care o rupea binișor pe nemțește, să invite la masă alți doi ofițeri cazați la vecini. Dacă ne mai trebuia vreo confirmare, tocmai o primiserăm: mama făcea o ciorbă de fasole nemaipomenită, cu ceapă tocată mărunț, cu murături din gogonele, cu castraveciori și varză roșie; nimeni nu-i putea rezista. Noi, copiii, ne-am gândit atunci că, dacă soarta războaielor s-ar hotărî la o ciorbă de fasole, cu siguranță am fi câștigat cu ciorba făcută de mama. La urmă, nemții au încercat și zeamă de varză murată și unchiul Mitică ne-a tradus, râzând, că așa ceva dânșii nu mai băuseră, sucul acela sărat întrecându-le pe toate.

După patru zile, răstimp în care au așteptat să li se alăture alte unități militare care veneau de la Craiova, ofițerii și-au luat *auf wiedersehen* de la noi, trupele nemțești pornind mai departe, spre Dunăre, către o destinație necunoscută. Lumea făcea tot felul de speculații, unii ziceau că se duc în Bulgaria, alții că se duc în Grecia, dar nimeni nu cunoștea adevărul. Tot ce știu este că de întors nu s-au mai întors niciodată.

Au venit însă alții, trei ani mai târziu. Ziua istorică, 23 August 1944, trecuse, era de-acum septembrie, perioada când începeau muncile agricole de toamnă. Era vremea recoltei, a culesului porumbului, al viilor și al legumelor din grădină. Într-una din acele zile, pe la

prânz, ulița noastră s-a umplut de soldați gălăgioși și înfierbântați, care s-au apucat să cotrobăie după băutură prin curți și pivnițe. Negăsind nimic, au început să facă scandal și să se răstească la săteni, dar, la scurt timp, au apărut ofițerii lor superiori, care i-au domolit cu vorbe aspre. Ostașii n-au avut încotro și s-au împăcat până la urmă cu ideea că satul ăla nenorocit prin care trec e sărac lipit pământului.

Ce nu știau ei era faptul că fuseserăm avertizați, cu vreo săptămână înainte — veștile se transmiteau iute, din om în om —, că prin comuna noastră va trece armata rusă, fiind sfătuiți să ascundem alimentele și lucrurile de valoare, pentru a evita pe cât posibil conflictele inutile. Tata nu a stat mult pe gânduri și ne-am apucat de săpat o groapă mare în șopronul unde țineam vara cele două vaci și vițeei. Am făcut groapa chiar sub iesle, de o mărime considerabilă, cât să încapă în ea o puțină de forma unui trunchi de con, cu diametrul bazei și înălțimea de peste un metru. Acolo am depozitat acele lucruri care puteau tenta sau de care era nevoie pe front. Acolo am ascuns și vinul nostru cel bun, faimosul *zaibăr*, la care bineînțeles că poșteau și soldații sovietici.

Când au venit trupele, acasă eram doar noi, copiii. O vreme am stat ascunși, dar, curiozitatea fiind mai mare decât frica, ne-am furișat să-i vedem cu ochii noștri pe acei *căpcăuni răi*, cum auziserăm noi că sunt. Rușii opriseră pe ulița noastră chiar în dreptul fântânii cu apă bună de băut. Mai întâi au adăpat caii, care erau foarte

însetați, după care s-au pus pe gătit în două cazane mari, sub care au încins focul. Când totul a fost gata, s-a dat adunarea și fiecare soldat s-a prezentat cu gamela să-și primească porția și coltucul de pâine. După ce au terminat de mâncat, au întins pe buza șanțului de la marginea drumului câte o păturică pe care s-au culcat, adormind imediat, căci veneau de la drum lung și greu. Ne-am apropiat să-i vedem mai bine și, privindu-i cum dormeau așa, de parcă fuseseră secerați cu toții, ne-am dat seama că sunt și ei oameni, și nu *căpcăuni*, așa cum ne imaginaserăm.

Peste câteva ceasuri, înainte să apună soarele, s-a dat comanda pentru echipare și încolonare, ostașii sărind în picioare, gata de drum. Înainte de plecare, în fața curții noastre a oprit un soldat cu un cal tare jigărit, rugându-ne prin semne să-l ținem și să-l îngrijim. Noi, copiii, nu știam dacă e bine sau nu să-l luăm, dar l-am băgat în curte și i-am dat hrană bună. Calul mânca de nu se mai oprea, se vedea pe el, săracul, că bătuse o cale lungă și aspră.

Seara, când părinții s-au întors de la câmp, ne-au întrebat cum ne-am descurcat și noi le-am zis că totul s-a terminat cu bine, că soldații au plecat și că, la final, am primit cadou un cal jigărit. Tata nici n-a vrut să audă. "Duceți-l unde vreți, în curte nu-l țineți!", a zis el. "Vor mai trece trupe pe aici și când îl vor găsi nu se știe la ce ne putem aștepta!" Am luat atunci calul și l-am dus în livadă, unde era pășune bună, ca să se poată hrăni

singur, având și apă din belșug, căci în apropiere curgea Desnățuiul. Am plecat și l-am lăsat acolo, auzind că până la urmă l-a recuperat un consătean, care a scos din gloaba aceea un cal frumos și bun de muncă. Deh, calul de dar nu se caută la dinți.

Așa a trecut războiul prin Goicea Mare, așa au trecut și anii de școală.

IV

Am absolvit cele șapte clase primare în iunie 1946, dar atestarea venea numai dacă mă prezentam la examenul de absolvire, care se organiza la nivel de plasă, conform regulamentului școlar de la acea vreme. În baza organizării administrative din 1923, plasa noastră avea centrul de influență în Bârca și, astfel, examenul s-a ținut în școala generală din localitatea respectivă, cu participarea elevilor din șapte comune arondate. Președintele comisiei de examinare a fost profesorul Păunescu, însuși tatăl poetului, pe care l-am văzut, cu mintea mea de atunci, ca pe un adevărat Dascăl și Om.

Din școala primară a comunei mele ne-am prezentat doar șapte elevi, ceilalți colegi renunțând, din mai multe motive, dintre care mai cu seamă lipsa posibilităților materiale sau din dorința de a rămâne la coarneau plu-gului. Certificatul de absolvire permitea ocuparea unor funcții diverse în administrație, la primărie, la școală

sau la *Percepție*, cum era denumit la sate fiscul. Puteam astfel să-mi aleg o funcție în comuna mea sau într-una din cele vecine; desigur, dacă ajungeam să-i plac lui *Grivei*... Grivei nu era numele vreunui cățel din sat, ci porecla dată celui care conducea comuna, primarul sau adjunctul său, aceștia fiind membri de partid, Național Liberal sau Național Țărănesc. Tata nefiind înscris în niciun partid, șansele ca eu să ajung funcționar într-un serviciu plătit de stat erau practic nule.

Numai că visul meu nici nu era acesta, doream mai mult! Doream să merg mai departe să învăț, dar... cum? Părinții mei nu aveau posibilitatea de a mă susține material pentru a urma liceul în Craiova, așa că, neavând de ales, am rămas alături de familie, devenind un ajutor de nădejde în gospodărie și la muncile agricole, la coarnele plugului, la seceră, la coasă. Ce să mai, încetul cu încetul, mă transformam într-un gospodar get-beget! Împlinisem 14 ani și deja mă obișnuisem în gospodărie, la vie, la câmp, cel mai mult plăcându-mi la vie și la grădină, unde reușeam să cultivăm toată gama de legume, inclusiv bostani, pepeni galbeni și roșii, lubenițe cum le ziceam noi. Ne bazam pe recolte bune, întrucât în mijlocul grădinii aveam un puț adânc de 12 m, cu cumpănă și ciutură. Apa era rece și foarte bună, iar maica noastră ne trimitea special să aducem o găleată, ori de câte ori voia să fiarbă cum trebuie fasolea. Alături construiserăm un rezervor dintr-un tub de beton, cu diametrul de un metru și cu fundul sclivisit, pentru a reține apa, împiedicând-o să

se infiltreze prin porii din pereții tubului. Obişnuiam să scoatem apă de cu seară şi să umplem rezervorul, asigurând stocul pentru a doua zi dimineată, când udam culturile pe răcoare. Udatul se făcea manual, cu găleata şi cu stropitoare. Era o muncă destul de istovitoare, capacitatea găleţii şi a stropitorii fiind de numai 10 litri. Deşi grea, munca aceasta constituia totuşi o plăcere. Într-adevăr, aveam de udat o suprafaţă întinsă de grădină, dar cine se bucura de roade mai apoi?

Distanţa din sat până la vie era de un kilometru şi jumătate. După ce părăseam uliţele satului, o luam pe o cărăruie ce străbătea trei tarlale, o tarla măsurând cel puţin 300 m în lungime. Era greu vara, când traversam loturile cultivate cu porumb. Acesta creştea până la 2,5 m înălţime, ceea ce ne provoca puţină teamă să-l străbatem. Teama aceea ne împingea de multe ori să parcurgeam distanţa în fugă. Suta de metri o dovedeam în 10 secunde, sub un soare care ne cocea, printre frunzele tăioase ale porumbului, care ne biciuiau obraji. Când ajungeam la vie, abia trăgându-ne sufletul, ne dezbrăcam şi ne aruncam în rezervorul cu apă rece, din care n-am mai fi ieşit. În scurt timp, ne simţeam din nou bine, eram revigoraţi şi buni de treabă.

Am străbătut această cărare de la vârsta de şapte ani până la 16 ani, în toată această perioadă neavând parte de niciun eveniment nedorit, datorită bunei înţelegeri dintre săteni. Nimeni nu-şi permitea să facă glume proaste cu noi, copiii.

Atingând tangențial un aspect al comportamentului locuitorilor din satul meu, voi încerca să scot în evidență și felul în care ne raportam noi, cei mici, la cei vârstnici. În drum spre școală ori spre prăvălie, pe când scoteam vitele la pășune, dădeam obligatoriu “Bună ziua”, scoțând pălăria sau căciula. Dacă din neatenție sau pentru că eram cu gândul în altă parte nu salutam, primeam replica: “Bună ziua, căciulă, că stăpânul n-are gură!”, și uite-așa rămâneam cu rușinea pe care o purtam în noi o vreme. Pe tot cuprinsul satului, de la un capăt la altul, oamenii se cunoșteau între ei, se respectau și se salutau. Dacă treceai pe lângă un om în vârstă și nu-i dădeai “Bună ziua” sau nu-l ajutai la nevoie, aveai mari probleme cu părinții și vecinii.

Vara era cel mai plăcut, când unul dintre noi, copiii, se muta de acasă pentru a păzi via și grădina de zarzavat. Practic, din 15 iunie până pe 15 septembrie trăiam în câmp, având ca adăpost o simplă covergă, sub care era înjghebat un pat pentru odihnă. Acest adăpost improvizat ne proteja de vânt, de ploaie, de arșiță, iar sub pat depozitam sculele și uneltele cu care îngrijeam grădina și via. Terenul măsoara un pogon, cam 5.000 mp, din care via, grădina și bostanii ocupau jumătate, cealaltă jumătate fiind folosită pentru bumbac, lucernă și altele. Ca să poată ține sub observație via și grădina, părinții au construit un foișor cu o platformă ridicată la 3,5 m, cu acoperiș din stuf, pentru a ne feri de ploi și de razele ucigătoare ale soarelui de vară.

Alături de noi aveam un paznic de nădejde, câinele Lăbuș, pe care îl mutam la vie și la grădină începând cu luna iunie, când legumele intrau pe rod. Lăbuș fusese dresat să recunoască limitele unei proprietăți, fiind suficient să-l plimbăm o singură dată de-a lungul perimetrului împrejmuit cu trei sau patru fire de sârmă ghimpată fixată pe stâlpi din lemn.

La vremea secerișului, când temperaturile depășeau 30 de grade, cei ce trudeau în lanurile de grâu și de orz veneau la fântâna din via noastră să-și îmbroscăteze forțele. Secerătorii puteau folosi fântâna oricând doreau, cu o singură condiție: să parcurgă drumul de la porțiță până la fântână și înapoi pe aceeași cărare, în caz contrar urmând să dea socoteală paznicului grădinii, Lăbuș. Câinele nostru își făcea datoria cum se cuvine, fără să muște, imobilizând vecinii care uitau condiția impusă și se abăteau de la traseu.

Așa s-a întâmplat într-o bună zi, când unul dintre vecini s-a abătut de la cărarea pe care venise, ispitit de răzorul cu castraveți. Nici nu s-a aplecat el bine să culegă un castravete, legumă despre care se știe că reține multă apă, fiind un bun antidot pe timp de caniculă, că vajnicul nostru paznic a țâșnit te miri de unde, trântindu-l pe bietul om la pământ și ținându-l cu labele pe piept.

Ne-am trezit acasă cu un băiețaș de prin vecini, care a venit într-un suflet să ne anunțe că Lăbuș l-a luat ostatic

pe nea Ion. Ajuns degrabă la vie, am dat imediat ordin să fie eliberat prizonierul. Când m-a văzut, Lăbuș s-a ridicat de pe pieptul omului, dar nu i-a dat drumul de tot până nu l-a mârâit încă o dată, lung și amenințător, arătându-și colții albi și ascuțiți.

— Măi, nene Ioane, să mă ierți matală, dar nu îți explicai eu cum stau lucrurile? Lăbuș își cunoaște bine meseria, el știe pentru ce primește mâncare...

— Măi, nepoate, se tânguia nea Ion, ce să mai zic? Îmi făcu afurisitul ăsta de castravete cu ochiul și mă aplecai să-l iau... Și deodată mă văzui pus la pământ... Eu recunosc că a fost vina mea, crezui că voi glumirăți când povestirăți isprăvile lui Lăbuș al vostru. Și uite că o pății, nesăbuitul de mine!

Așa cu Lăbuș al nostru. N-ar fi făcut niciun rău nimănui, dar să te ții dacă cineva s-ar fi atins de ceva din curte sau din grădină!

Cel mai mult îi plăcea lui Lăbuș să se războiască cu porcii care forțau mereu porțița ca să iasă pe uliță. S-ar fi hârjonit cu ei de dimineața până seara, alergându-i prin tot satul, dar mama atât îi gonea și-i trăgea de coadă până îi băga din nou în curte, unde se potoleau cu toții, porci și câine, înțelegând că joaca se terminase.

Sunt și alte episoade interesante ce mi-au marcat copilăria și începutul adolescenței, însă nu vreau să forțez

nota cu poveștile mele, nu foarte diferite de ale altor copii care au crescut la țară pe vremea aceea.

V

Imediat după război, a început programul de alfabetizare a celor neștiutori de carte sau care, din diverse motive, nu au fost lăsați de părinți să urmeze cursurile școlii primare, fiind de timpuriu puși la muncă sau constrânși să învețe diverse meserii. Mama mea, recunosc cu părere de rău, era neștiutoare de carte, dar într-o zi m-am pomenit cu dumneaei că ar vrea să învețe, cel puțin să știe să-și scrie propriul nume și prenume. M-am oferit să-i arăt literele alfabetului și, scrijelind cu condeiul pe tăbliță, am început prima lecție. Mi-a spus că nu e așa de greu și că, încet-încet, va învăța, însă doar atât și nimic mai mult. N-a fost greu, dar nici ușor. Mama, deși tot timpul ocupată, dorea să știe din ce în ce mai mult, devenise parcă un alt om, trăia parcă o nouă viață.

În ceea ce mă privește, gândul la învățătură și visul de a fugi de la coarnele plugului nu mă părăsiseră. A fost însă nevoie de o scânteie care să-mi lumineze calea. Știam că nu va fi ușor, că voi întâmpina multe greutăți și că va trebui să trec peste multe obstacole, dar m-am înarmat cu încredere și voință, considerând că visul poate fi tradus în fapt cu hotărâre, dârzenie, efort și credință nestrămutată în ajutorul Celui de

sus. Hotărârea fiind luată, am început să-mi creionez traseul, prima etapă fiind obținerea manualelor, pe baza cărora urma să mă pregătesc, a doua etapă constituind obținerea aprobărilor impuse de legea învățământului de la acea vreme. Situația se prezenta astfel: având cele șapte clase primare încheiate cu examen de absolvire, mi se permitea să dau examene de diferență pentru primele patru clase de liceu, urmând ca, în caz de reușită, să mă înscriu direct la liceu pentru clasele V–VIII. Era un mare avantaj și aveam și dreptul la dispensă de vârstă, înscrisă în regulamentul școlar din 1946–1947.

Cu toate acestea, prea multe n-am făcut. Faptul că nu aveam suportul logistic asigurat mi-a tăiat tot elanul. Îmi rămânea varianta “plugul și sapa”, urmând să devin un bun gospodar al comunei Goicea Mare. Și totuși cum să învăț? Trebuia să recuperez primele patru clase de liceu, folosind avantajul din regulament, dar cum?

În ciuda frământărilor mele, viața își urma cursul. Inspectoratul Școlar Regional din Craiova mi-a aprobat continuarea studiilor, un rol important jucând, aici, directorul școlii mele primare, care m-a îndrumat pas cu pas, învățându-mă cum să procedez, la ce uși să bat. Văzându-mă cu aprobarea în buzunar și înarmându-mă cu multă determinare, am început pregătirea, studiind intensiv cele câteva manuale primite de la școala unde învățasem.

În această perioadă dificilă, am fost ajutat foarte mult de Marin, fratele cel mare, pe atunci elev la Liceul "I. C. Brătianu" din Pitești. Marin fusese luat de acasă de fratele mamei, colonelul Petre Coșoreanu, la vremea respectivă profesor la Școala de Ofițeri de Artilerie din Pitești. Pe la începutul lui iulie 1941, cu numai câteva zile înainte de începerea celui de-al Doilea Război Mondial, ne-am pomenit în bătătură cu ordonanța unchiului, soldatul Lepădatu Ion, cu ordin să-l preia pe fratele meu, conform unei înțelegeri pe care unchiul o făcuse în prealabil cu părinții mei: Marin urma să devină copil de trupă. Deși părinții mei semnaseră niște acte prin care își dăduseră consimțământul, îmi amintesc că a fost mare jale în familie și printre rude când Marin a fost luat de acasă. După plecarea fratelui cel mare, căruia îi duceam cu toții dorul, lângă părinți am rămas eu, sora mea și fratele cel mic, eu preluând atribuțiile lui Marin.

La Școala de Ofițeri de Artilerie, odată cu fratele meu au mai fost aduși încă cinci copii de trupă. Cu toții au fost îmbrăcați în uniformă militară, li s-au prezentat topografia unității, dormitoarele, popota, poarta cazărmii, li s-a adus la cunoștință regulamentul unității militare, pentru a înțelege locul unde se află și a ști ce obligații le revin. După etapa de informare și acomodare, au fost chemați la ordin pentru a li se atribui diferite meserii în care trebuiau să se instruiască. Comandantul școlii de ofițeri, colonelul Stănică, un om cu suflet bun și cu dragoste pentru copii, s-a ocupat

îndeaproape de soarta celor șase, asigurându-se ca, în paralel cu misiunea din unitate, aceștia să urmeze liceul, să aibă parte de o pregătire superioară celei pe care o primeau în cadrul armatei. Astfel, toți cei șase copii au fost înscriși la liceu în particular, continuând să muncească și în unitate, fiecare în meseria ce îi fusese repartizată.

Așa a început drumul “spre lumină” al fratelui meu. În 1942, ceilalți cinci copii au fost retrași de la liceu, Marin fiind singurul dintre ei care a mers mai departe. La examenele de absolvire din vara aceea, fratele meu a obținut note de trecere la toate materiile, fapt pentru care, la raport, elevul Segărceanu Marin a primit un plic cu 600 de lei ca premiu. În toamna lui 1942, s-a dat ordin să fie retras de la atelierul tipografic unde lucra, pentru a fi înscris la zi, în clasa a II-a, la renumitul liceu “I. C. Brătianu” din Pitești.

Din toamna anului 1947, fratele Marin a început să strângă pentru mine manualele școlare pentru clasele I–IV de liceu, trimițând periodic la Goicea câte un sac cu cărți. Așa se face că, într-un timp relativ scurt, Marin mi-a asigurat toate manualele de care aveam nevoie pentru pregătire. O singură mare problemă mai rămăsese nerezolvată: cine să mă mediteze? Nu știam ce să fac, cui să mă adresez. Sprijinul nesperat a venit tot de la directorul școlii din comună. Văzându-mă necăjit și fără speranță, dumnealui a vorbit cu preotul din comună, rugându-l să-și sacrifice din timpul Sfinției

Sale pentru a mă ajuta să mă pregătesc pentru examenul de diferență. Părintele Panțâru a acceptat pe loc. Astăzi, după atâția și atâția ani, îi port încă o vie recunoștință acestui erudit, intelectual de mare clasă, cu o vastă cultură, capabil să mă aducă destul de repede la un nivel de pregătire corespunzător.

Având, așadar, manualele asigurate și un îndrumător redutabil în persoana părintelui Panțâru, am trecut la “atac”, stabilind împreună cu meditatorul meu un program riguros de studiu până în luna iunie a anului 1948, când urma să susțin examenul de diferență. Întâlnirile cu părintele aveau loc seara, după ora 18.00, întrucât ziua eram nevoit să ajut în gospodărie și la câmp. Ajungeam întotdeauna frânt la meditații.

Vecinii observaseră că de la o vreme mă tot întâlnesc cu Sfinția Sa în fiecare seară și nu înțelegeau ce-i cu mine. Nedorind ca lumea să-mi știe socotelile, mai ales că făcusem un pariu cu câțiva “prieteni” care nu-mi dădeau nicio șansă de reușită, crezând că merg la noroc, fără pregătire, mi-am confecționat un buzunar secret, sub căptușeala scurtei cu care mă îmbrăcam, ascunzând acolo cărțile și caietele pentru meditație.

Prima etapă a pregătirii mele pentru liceu a durat din 15 octombrie 1947 până în primăvara anului următor și s-a desfășurat fără obstacole majore. Dar primăvara au început din nou muncile la câmp, aratul și semănatul,

eu fiind principalul ajutor al tatei. Ce puteam să fac? Trebuia să stau pe câmp, cât era ziua de lungă.

Într-o seară a avut loc o consfătuire în familie, în urma căreia s-au convenit următoarele: voi merge la arat și la semănat și, cât timp tata va parcurge brazda în care nu se seamănă, să rămân la capătul tarlalei și să învăț pentru meditația de seară pe rogojina întinsă sub car, ca să nu mă bată soarele în cap. Ideea a fost salutară. Lotul era destul de lung și astfel aveam timp berechet să-mi fac temele. După câteva zile însă, părintele a constatat că pregătirea mea suferă, mai ales la partea scrisă, căci pe rogojină nu puteam să scriu așa de comod cum scriam așezat la masă.

Când a sosit vremea, am întocmit cererea de înscriere la examen și i-am trimis-o prin poștă fratelui Marin, care a depus-o la direcțiunea liceului. Am așteptat ca pe ace răspunsul consiliului profesoral, care nu a întârziat să sosească. Nu pot descrie bucuria care m-a cuprins când am deschis plicul primit de la Marin. Plicul conținea o scrisoare cu avizul pozitiv și decizia semnată de directorul liceului, Jean Steriopol, prin care mi se făcea cunoscut că mă pot prezenta la examen în luna iunie 1948, specificându-se materiile la care voi da ambele probe, scris și oral sau numai scris.

Ziua dinaintea plecării a fost una minunată, dar și foarte agitată. Mi-am făcut bagajul, cu lenjerie, haine de schimb și alte lucruri necesare, mi-am luat la revedere

de la toată lumea și în dimineața următoare am pornit spre Pitești. Tata m-a condus până la Craiova, unde m-am suit în acceleratul care mergea la București *via* Pitești. La despărțire, cu lacrimi în ochi, am primit de la tatăl meu binecuvântarea pentru noul drum pe care mi-l alesesem, 10 lei drept încurajare și biletul de călătorie la clasa a II-a. “Taică, noi atât am putut face,” mi-a zis el. “De-aici înainte te descurci cum știi tu, ești pe picioarele tale.” Nu m-am desprins de la fereastra vagonului mult timp după ce gara s-a făcut mică, dispărând în cele din urmă, cu silueta lui cu tot, dincolo de linia orizontului.

VI

Am ales să susțin examenul de diferență la Pitești, având acceptul unității militare de a locui împreună cu fratele meu. Mai mult, în dormitorul respectiv s-a introdus încă un pat, gest plin de bunăvoință din partea comandantului școlii, chiar și peste așteptările fratelui meu. Comandantul școlii știa că examinarea va fi extenuantă și că voi avea nevoie să mă odihnesc cât mai bine.

Zilnic susțineam câte trei sau patru probe, nici nu ieșeam bine de la o materie, că trebuia să intru la alta. Numai eu știu câte drumuri am făcut între cancelarie, cabinetul directorului și laboratorul de fizică, locurile unde se țineau aceste probe. “Cine te-a meditat?” a fost

prima întrebare care mi s-a adresat înainte de a primi subiectele. Au rămas cu toții plăcut impresionați când le-am răspuns că preotul din comună a fost îndrumătorul meu. M-au felicitat călduros și, după aceea, mi-au zis:

— Ei, tinere, acum să vedem ce știi!

Inima mi se făcuse mică de tot și bătea foarte tare, dar am reușit să depășesc momentul și să mă concentrez la ceea ce aveam de făcut.

Cu toate că intervalul de timp în care s-a desfășurat examenul a fost unul destul de scurt, am reținut numele unor profesori iluștri, precum Jean Steriopol (directorul liceului, rămas în această funcție până când a ieșit la pensie), Gheorghe Marinescu (profesorul de limba română în fața căruia am susținut patru probe) sau Emil Morțun (profesorul de matematică pentru clasele I–IV, disciplină la care am fost examinat de patru ori).

De la fratele meu aflasem că, în marea lor majoritate, profesorii de la “I. C. Brătianu” din Pitești erau selecționați din rândul foștilor absolvenți ai liceului, minți luminate, care erau urmărite și pe parcursul studiilor universitare. Eu, un biet băiat de la țară însetat de învățătură, mă simțeam ca un bob de neghină printre titani, dar aceste somități s-au dovedit a fi și caractere umane de excepție, cu toții încurajându-mă să continui.

Acest adevărat maraton intelectual a durat aproape opt zile și m-a epuizat complet. Marin ajunsese să mă ducă din unitate la liceu și înapoi ținându-mă de braț ca să nu mă prăbușesc, căci abia mă mai puteam ține pe picioare. Mă simțeam din ce în ce mai rău, aproape sfârșit, iar când directorul Jean Steriopol mi-a înmănat Certificatul de absolvire a claselor I–IV, prin care mi se confirma dreptul de a mă înscrie la orice liceu din țară pentru a urma clasele V–VIII, am crezut că visez.

Fiindcă eram complet epuizat, Marin a făcut bagajele pentru amândoi, iar la ora plecării a apărut locțiitorul comandantului, care ne-a poftit să urcăm în mașina unității, șoferul primind ordin să ne ducă la gară și să ne ajute să ne suim în tren. Marin avea permisiunea de a pleca cu mine acasă, căci cursurile se încheiaseră, intrând și el în vacanță.

În gară era mare aglomerație, dar prezența soldatului care ne însoțea și faptul că fratele meu purta la rândul lui uniforma militară i-au determinat pe ceilalți călători să ne facă loc, aceștia crezând că mergem în cine știe ce misiune. Sau poate așa mi se părea mie, căci nu mai puteam gândi limpede. Solicitarea mentală și emoțională din timpul examenelor fusese atât de mare încât călătoria cu trenul de la Pitești la Craiova mi s-a părut o veșnicie. Când am ajuns la Craiova, ne-am prezentat la șeful stației, care a fost înțelegător și ne-a permis să stăm în camera de serviciu, unde se găseau două paturi. M-am întins imediat, iar șeful stației a trimis medicul

de serviciu pentru a-mi acorda primul ajutor. Marin i-a explicat medicului motivul epuizării mele și astfel am primit niște medicamente care să-mi dea un pic de energie până acasă, fiind instruiți ca atunci când ajungem la Goicea să chemăm de urgență medicul de la dispensarul comunal pentru investigații amănunțite și pentru supraveghere obligatorie.

Am reușit să ne urcăm în primul tren de dimineată, tren care mergea la Calafat, coborând la Portărești, prima stație după Segarcea. În gară ne aștepta o căruță, cu care am parcurs 12 km de șosea neasfaltată până la Goicea. Întins în acea căruță, am simțit fiecare hop, fiecare denivelare, ajungând acasă mai mult mort decât viu. Adunați în jurul patului în care căzusem lat, părinții și frații mei se jeleau și se rugau să mă trezesc, la scurt timp sosind și Sfînția Sa, părintele Panțăru, care a încercat să-i liniștească pe ai mei, prorocind că îmi voi reveni repede și că vom face chef mare.

Alături de părinții mei erau și doi dascăli de la școală, Domniile Lor asigurându-i că o să mă fac bine și că totul va reintra în normal. Ei considerau că dereglarea mea este cumva firească după așa o perioadă de încordare intelectuală, dar părinții mei nu voiau să asculte, învinovățindu-se pentru faptul că m-au lăsat să învăț până la epuizare, fiind mai bine dacă nu apucam pe acest drum, căci aveam ce face în gospodărie. Se împăcaseră cât de cât cu ideea că unul dintre copiii lor plecase de acasă, dar faptul că Marin ajunsese copil

de trupă, cu o viață foarte grea și amară, le sporise necazul. Văzându-se prins la mijloc, Marin s-a străduit să-i liniștească, explicându-le cât a putut de bine cauza epuizării mele fizice și nervoase.

Timpul însă trecea și, pentru că nu dădeam semne de înzdrăvenire, ai mei l-au rugat pe părintele Panțâră să mă spovedească și să aprindă lumânări la căpătâiul meu. În ciuda tânguierilor și a rugămintilor lor, părintele a refuzat să facă acest lucru, susținând în continuare că îmi voi reveni complet și că va fi o mare bucurie în familie. "Acceptați faptul că a vrut să scape de plug și de sapă", le-a zis părintele, "era visul lui, bucurați-vă pentru el!"

Desigur, Sfinția Sa se mândrea cu rezultatul muncii de îndrumare, pe care o făcuse cu plăcere și cu dragoste. "Dumnezeu să ne ajute!", zicea el. "Să-i deschidă drum frumos și luminos în viață, amin!" Coana preoteasă, și ea de față, îi reproșa părintelui că m-a chinuit mult cu învățătura, ea exprimându-și nemulțumirea în repetate rânduri și cu alte ocazii, cunoscând condițiile în care mă pregăteam și îmi făceam temele.

După patru zile în care am zăcut inconștient, am început să-mi dau seama unde mă aflu. În jurul meu erau strânși membrii familiei, rudele apropiate, Sfinția Sa și felcerul din comună, care îmi lua periodic pulsul și tensiunea. Revenirea mea la viață a însemnat pentru toată lumea, așa cum profețise părintele, un motiv de

mare bucurie. Motivul bucuriei mele era însă altul: începeam să prind încredere într-un viitor luminos, care se contura înaintea mea.

VII

Rezultatul obținut cu atâta trudă nu m-a propulsat însă direct la liceu, așa cum mă așteptam. Învățământul, ca multe alte sectoare, se reforma din temelii și chiar în acea perioadă apăruse noua lege, care avea să dea totul peste cap. Noua reorganizare a sistemului de învățământ era doar parțial în avantajul meu: cele șapte clase elementare absolvite în 1946 și certificatul de promovare a examenului de diferență pentru clasele I–IV de liceu îmi dădeau dreptul să mă înscriu în... clasa a VIII-a de gimnaziu, la școala generală din Bârca, acolo unde susținusem examenul de absolvire a celor șapte clase elementare, efectuate în localitatea mea, Goicea Mare. Un pas micuț, făcut cu eforturi uriașe, totuși un pas înainte!

Întrucât distanța până la Bârca era de peste patru kilometri, mi-ar fi fost imposibil să merg zilnic la școală, motiv pentru care părinții au găsit o familie dispusă să mă primească în gazdă, cu condiția ca ai mei să-mi asigure hrana. În aceste condiții, până la școală aveam acum de parcurs mai puțin de 300 m.

În Bârca se ținea un târg săptămânal și deplasările conșătenilor mei cu această ocazie erau de mare ajutor. Oameni binevoitori, aceștia aduceau bucatele pregătite pentru mine de părinții mei și când se încheia târgul mă luau cu ei în căruță și mă lăsau acasă, la Goicea.

Anul școlar a trecut cu bine și în iunie 1949 am obținut Certificatul de absolvire a clasei a VIII-a de gimnaziu, ceea ce, conform noii legi a învățământului, îmi dădea voie să mă prezint la examenul de admitere la liceu, din august 1949. M-am înscris, prin urmare, la Colegiul Popular "Nicolae Bălcescu", astăzi Liceul "Carol I", din Craiova. Când s-a afișat lista cu rezultatele, am început să o parcurg de jos în sus, cu inima cât un purice. Cu imensă bucurie, mi-am găsit numele undeva sus, mult peste linia roșie, media obținută dându-mi dreptul la o bursă care consta în cazare la internat și masă la cantina liceului, ambele esențiale pentru mine, altminteri neavând posibilitatea de a urma cursurile.

Nu peste mult timp am descoperit cu surprindere că de fapt sunt admis la liceu în clasa a VIII-a, și nu într-a IX-a, cum ar fi fost normal să se întâmple după absolvirea clasei a VIII-a la școala generală din Bârca. Neconcordanța provenea din faptul că noua lege a învățământului nu era încă prea clară și astfel aveam să închei liceul cu clasa a XI-a, și nu cu a XII-a, cum știam eu. Lucrurile s-au reglat însă pe parcurs. Programa școlară a suferit modificări peste modificări, iar eu mi-am văzut conștiincios de școală între anii

1949 și 1953, obținând un rezultat bun la examenul de bacalaureat din 30 iunie 1953.

În ciuda schimbărilor de tot felul, simțeam că drumul meu se deschisese spre un viitor așa cum mi-l doream, căci primeam cunoștințe temeinice de la cei mai buni și devotați profesori, care pe parcursul celor patru ani de liceu ne-au dat încredere să țintim mai sus. Corpul profesoral a fost unul redutabil și îl voi aminti aici, parțial: prof. Petre Boldescu și prof. Origen Mărculescu (matematică), prof. Grigore Drăguț (științe naturale), prof. Elena Datcu (chimie), prof. Miltiade Ioanid și prof. Valeriu Pisosky (franceză), prof. Leonida Pariza (istorie), Ioan-Magiste Petrescu (geografie), Mihail Ghenescu (geografie), Toma Măruță (română), Tudor Dumitru (română), Marcel Stahie (educație fizică). Directorul liceului pe vremea aceea era prof. Traian Codreanu.

Lista completă a corpului profesoral se găsește în Anuarul din 1976 al Liceului “Nicolae Bălcescu”, “lăcaș de vechi tradiții culturale ale Olteniei și ale întregii țări, prima școală românească din Craiova”, din a cărui prefață citez:

“Cinstim generațiile de cărturari și oameni luminați care și-au închinat cu pasiune și patriotism viața și opera lor cauzei progresului științei și culturii românești, slujitori ai aspirațiilor poporului.

De numele acestui vechi edificiu este legată amintirea unor oameni de seamă precum Nicolae Titulescu, George Țițeica, Gogu Constantinescu, Traian Demetrescu și mulți alții.

Apreciem grija și dragostea dascălilor acestui liceu pentru continuarea tradițiilor progresiste ale înaintașilor, grija cu care pregătesc generațiile de viitor.”

Rândurile de mai sus sunt preluate din cuvântarea fostului președinte Nicolae Ceaușescu, cu ocazia vizitării marelui lăcaș de învățământ din Craiova. Îmi cer iertare dacă supăr pe cineva, dar aceste cuvinte fac parte din preambulul cărții de istorie a liceului. Apărută în 1976, cartea a fost scrisă de profesorul emerit Nicolae A. Andrei, directorul Liceului “Nicolae Bălcescu” din Craiova. “Este”, se afirmă în continuare în prefață, “o necesară și grăitoare carte de istorie, pe care o vor deschide — cu emoție și respectul cuvenit — cei care se numesc cu mândrie fiii școlii respective. Aceasta este și semnificația anuarului de față. El adună laolaltă 69 de ani din istoria liceului craiovean «Nicolae Bălcescu».”

Am citit și răscitit această carte în care m-am regăsit la promoția 1952–1953, clasa a XI-a B, poziția 30, retrăind cu profundă emoție amintirea celor patru ani în care am rupt talpa pantofilor bătând culoarele acestui măreț edificiu. Erau primii ani după război și nu toate intraseră pe făgașul normal, dar am fost fericit când totul s-a terminat cu bine. Mă simțeam încrezător, capabil

să merg mai departe. Numai că visul meu era doar pe jumătate împlinit, mai aveam de parcurs un drum lung, pe care încă nu mi-l puteam imagina. Aflasem eu câte ceva din auzite, dar prea puține știam din propria experiență. Astăzi, după ce am trecut prin multe, pot spune că experiența de viață e presărată cu suferințe și dezamăgiri, care însă duc în final la înțelepciune, dată omului de Dumnezeu!

VIII

Mulțumită bursei obținute, aveam dreptul la cazare în internatul situat chiar în curtea liceului. Primisem loc la etajul clădirii, la parter existând două săli de sport unde se desfășurau orele de educație fizică. Elevii claselor mai mici erau înghesuiți în dormitoare de câte 15 paturi, pe când elevii din clasele superioare se bucurau de privilegiul unor dormitoare de câte 8–10 paturi, spațioase, luminoase și încălzite de sobe cu lemne. Grupul sanitar era însă comun, ceea ce provoca mereu îmbulzeală. Din acest motiv, deșteptarea se dădea în fiecare dimineață la ora 6.30, ca să fie timp pentru toată lumea.

Hainele de schimb, lenjeria de corp, încălțăminte de rezervă, cărțile, caietele etc. se păstrau în niște dulapuri metalice prevăzute cu două sau trei uși închise cu lacăte, fiecare elev din internat având dreptul la câte un singur compartiment. Pentru o mai bună orientare,

dulapurile fuseseră numerotate, pe fiecare uşă fiind trecute numele elevului şi clasa din care făcea parte. Uneori, se întâmpla ca unii dintre elevi să cotrobăie pe furiş în dulapurile altora, când aceştia se întorceau de acasă cu de-ale gurii, mai ales dacă se afla că respectivii au adus o damigeană cu vin fără să o declare. Acestea erau totuşi cazuri izolate, care în general se întâmplau între elevii din aceeaşi clasă. Vai de capul celor neştiutori, care dădeau lovitura la cei din clasele mai mari. Nesăbuiţii mâncau bătaie serioasă!

Pedagogii locuiau la acelaşi etaj cu elevii, în camere pentru câte o persoană, cel mult două. Conform dicţionarului, pedagogul este “un educator”, o “persoană cu pregătire specială, care se ocupă, teoretic şi practic, cu munca didactică şi educativă”. În trecut, pedagogul era o “persoană care supraveghea şi îi ajuta pe elevi la pregătirea lecţiilor într-o şcoală sau într-un internat”. În antichitate, pedagogul era un “sclav instruit, care însoţea copiii stăpânului la şcoală şi-i ajuta la învăţătură”. Rolul pedagogilor de la Colegiul “Nicolae Bălcescu” era să menţină ordinea şi disciplina în internat, să ne supravegheze în timpul meselor şi când ne făceam temele în sălile special amenajate la demisolul aripii de nord a liceului. Tot pedagogii ne dădeau biletele de voie pentru ieşit în oraş. Doar pe baza acestor bilete se putea trece de portar, iar cine se purta necuviincios cu acesta avea probleme la întoarcere, fiind controlat la sânge, chipurile să nu introducă în incinta liceului cine ştie ce băuturi alcoolice, ţigări sau alte produse interzise.

Câteodată, din diferite motive, pedagogii lipseau și, atunci, erau înlocuiți de colegii din clasele mai mari, prilej grozav pentru aceștia din urmă să ne facă nouă, celor din clasele inferioare, zile fripte. Își luau, probabil, revanșa după cele suferite la rândul lor, când fuseseră în clasele mici. Așa se-nvârte roata.

După vreo lună și jumătate de la începerea cursurilor, la finalul orei de dirigiență, profesorul Grigore Drăguț, dirigintele nostru, care predă științele naturii și răspundea de *Muzeul de Naturale*, cum îi ziceam noi, m-a invitat la el în cabinet. Abordarea dumnealui m-a speriat foarte tare la început, pentru că tocmai începuse epurarea din licee a fiilor de chiaburi și, cu toate că părinții mei erau săraci, deținând mai puțin de 5 hectare de pământ, știam că se fac denunțuri răutăcioase, din invidie. Oricât de modestă ți-era originea, riscai să fii luat în colimator.

Văzându-mă că tremur ca varga, profesorul Drăguț m-a liniștit, spunându-mi că nu este nimic grav și nici deosebit. Tot ce voia dumnealui era să mă cunoască mai bine, ceea ce m-a făcut să transpir, din nou, rece. Ce a urmat a fost un îndelung și amănunțit interogatoriu. De unde sunt? Din ce sat? Din ce comună? Sau din ce oraș? Din ce categorie socială fac parte părinții mei? Câți frați mai am? Câți băieți, câte fete? Unde am urmat școala primară? De ce nu m-am înscris la liceu până acum? Și așa mai departe.

Am primit timp de gândire, fiind rugat apoi să răspund cât mai succint la întrebările puse. N-am avut încotro. Am înghițit în sec, m-am stăpânit cât am putut și am răspuns sincer. M-am născut în comuna Goicea Mare, județul Dolj. Părinții mei sunt țărani mijlocași, având sub 5 hectare de pământ. Suntem patru frați: trei băieți și o fată (am spus și că fratele Marin era copil de trupă). Am urmat școala primară din comuna natală, Goicea Mare. Părinții nu au condiții materiale să mă susțină la liceu și fără bursă nu aș putea continua studiile.

După aceste răspunsuri, profesorul Drăguț a pus întrebarea decisivă, care m-a lăsat câteva secunde fără glas:

— Tinere, te poți angaja la o răspundere importantă?

Ce îl rodea pe profesorul Drăguț era de fapt gestiunea *Muzeului de Naturale*, unde se făcea un rulaj mare de material didactic, fiind mai mulți profesori de științe ale naturii care aveau nevoie de suport pentru orele lor.

— N-ai vrea să preiei matală această gestiune care îmi ia mult timp din programul meu? a continuat el. După-amiază nu am întotdeauna ore, ceea ce face ca materialul didactic să nu ajungă uneori la clase.

Nu îmi venea să cred! Eram surprins din cale afară și în mine se amestecau diverse sentimente. Ajunsesem brusc în al nouălea cer, onorat peste măsură de propunerea ce mi se făcea, însă, după toată spaima trăită în timpul

interogatoriului, am simțit că nu pot lua o decizie pe loc și am cerut un răgaz de gândire. Profesorul Drăguț a apreciat răspunsul meu și mi-a acordat două zile.

IX

Peste cele două zile convenite m-am înfățișat la profesorul Drăguț, hotărât să preiau gestiunea muzeului. S-a trecut astfel la detalierea misiunii mele. Orele de științe ale naturii se țineau la toate clasele, la ore diferite, iar amfiteatrul muzeului nu putea acoperi programul tuturor, motiv pentru care fiecare profesor avea nevoie la clasă de materiale didactice adecvate tematicii zilei respective. Materialele didactice urmau să fie ridicate de un elev delegat de profesorul respectiv. Acest elev trebuia să se prezinte la *Muzeul de Naturale* în timpul pauzei, cu cinci minute înainte de începerea orelor, cu o notiță semnată de profesorul său coordonator, conținând lista materialelor didactice cerute: planșe, mulaje, minerale, ierbare, animale sau păsări împăiate etc.

— Tinere, iată cum vei proceda cu predarea acestor materiale, mi-a dezvăluit profesorul Drăguț. Propun să deschizi un mic registru, în care să notezi materialul didactic, sertarul, raftul, suportul de unde s-a ridicat și numărul de ordine din poziția respectivă. De acum înainte, matale vei fi *custodele* muzeului!

Copil venit de la țară, nu prea am reacționat cum se cuvine la auzul cuvântului “custode”, nefiind familiarizat cu asemenea termeni.

— Tinere, nu te speria, m-a liniștit profesorul Drăguț. Pune mâna pe DLR și vei înțelege importanța acestui cuvânt! Cum?! Nu știi nici ce este acela DLR?! *Dicționarul limbii române*, tinere! D-L-R! Deschide-l la litera C și citește!

“Custode = persoană însărcinată cu paza și păstrarea unui lucru; custode de bibliotecă (termen juridic) — persoană însărcinată cu paza unui obiect pus sub sechestru.”

Cel de-al nouălea cer tocmai se prăbușise peste mine. M-am văzut dintr-o dată hârțogar, paznic peste bunuri. Unde o să ajung oare?? Nici nu îndrăzneam să-mi imaginez! Răbdător, profesorul Drăguț mi-a arătat și partea bună a lucrurilor, prezentându-mi și alte aspecte ale complicatei mele misiuni:

— Tinere, acum că ai acceptat această sarcină, îți pun în față și drepturile pe care le vei avea de azi înainte. Poți intra la ore după cinci minute, dar nu mai mult, profesorii tăi vor lua cunoștință de misiunea dumată, situația a fost discutată în consiliul profesoral. Poți să înveți în muzeu, biroul este la dispoziția dumată, reține însă faptul că pedagogul responsabil cu supravegherea sălii de lectură te va controla și aici. Ai voie să intri în liceu

pe ușa principală, dar nu abuza! Uneori va fi nevoie să ajungi înainte de începerea orelor, așa că îți vei organiza timpul în așa fel încât să respecti programul. După ce vei consulta orarul liceului, vei cunoaște diminețile în care va trebui să te prezinți la muzeu înainte de ora 7.00.

Deși impunea rigoare, a doua parte a misiunii mele nu mi s-a părut deloc grea. În plus, trebuia să mențin ordinea și curățenia în tot muzeul, incluzând întregul material didactic, compus din planșe pe suport, mulaje, păsări împăiate din diverse specii, minerale și cristale de mare valoare, diverse rozătoare conservate în borcane cu formol, ierbare, insectare cu fluturi, un schelet uman, un corp omenesc în mărime naturală, cu organe detașabile etc. Floare la ureche.

În anumite perioade eram anunțat cu o zi înainte că în cancelarie va avea loc o ședință de consiliu profesoral sau că liceul urma să primească o delegație ori un control superior, motiv pentru care mi se cerea să fiu prezent în *Muzeul de Naturale* pe timpul pauzei, ca să creez condiții optime pentru profesori sau vizitatori. După ce asiguram numărul necesar de scaune și dereticam puțin, mă retrăgeam într-un colț al meu și-mi făceam în liniște lecțiile pentru a doua zi. Programul acesta îl aveam de regulă după-amiezile.

Muzeul deținea valori inestimabile, sau cel puțin așa le percepeam eu cu mintea mea de atunci, și de la bun început am fost informat că toate expozatele sunt

numerotate și înregistrate cu diverse coduri, valorice și numerice. A trebuit să învăț repede cum vine asta, pentru că lipsa oricăruia dintre exponate m-ar fi făcut bun de plată. Dacă inventarul ar fi fost găsit în neregulă, puteam primi pedepse chiar mai usturătoare de atât. Mă păștea exmatricularea din liceu sau chiar privarea de libertate, fiind deja major la momentul acela.

Ce să mai, aveam îndatoriri foarte mari, dar îmi exprim aici adâncă recunoștință față de profesorul Grigore Drăguț, care a fost pentru mine un adevărat înger păzitor. Îngerul păzitor al unui *custode* cu mari răspunderi! Sub îndrumarea sa, am întocmit un registru complex, în care țineam evidența materialelor didactice solicitate, notând numele profesorilor, numele elevilor delegați cu numărul matricol personal, clasa pentru care se ridica materialul, ora la care se ridica și când se returna, raftul sau vitrina din care a fost ridicat materialul și numărul de ordine al acestuia.

Elevii delegați erau niște puști tare simpatici, mă obișnuisem cu ei și îi așteptam cu drag să vină după materiale. Unul dintre aceștia era mai vorbăreț și mai zglobiu, motiv pentru care îl poreclisem Trăsnilă. De la ușa muzeului și până la biroul unde mă găseam eu era o distanță de aproximativ 9–10 metri și Trăsnilă al meu își făcuse obiceiul să o parcurgă prin alunecare, luându-și elan de la intrare și avântându-se pe parchetul lustruit, care devenise pentru el un fel de patinoar. În zadar îmi băteam eu gura, străduindu-mă să-l conving

să înceteze, el o ținea pe a lui. Seara, la închiderea muzeului, cercetam traseul parcurs de neastâmpăratul Trăsnilă, încercând să șterg urmele mai pronunțate pe care le lăsase. De la femeia de serviciu făcusem rost de o cutie cu ceară, învățând de unul singur cum să îndrept stricăciunile. Reparațiile le făceam fără supărare, pentru că prinsesem drag de Trăsnilă.

În anul școlar următor, biletul pentru ridicarea materialului didactic a fost adus de un alt elev de la clasa respectivă. L-am întrebat de ce nu vine elevul Ionescu M., Trăsnilă al meu. Încurcat, elevul delegat a privit în pământ. “Nenea”, mi-a zis el, așa cum mi se adresau cei din anii mai mici, “Ionescu nu se mai află printre noi.”

Într-una din zilele foarte călduroase ale acelei veri, Trăsnilă se dusese la Jiu cu un grup de colegi. Era un foarte bun înotător, numai că vârtejul s-a dovedit mai puternic decât el și trupul nu i-a mai fost găsit decât cu ajutorul pompierilor. Era singurul copil la părinți, un copil foarte bun la învățătură, și foștii lui colegi care au participat la înmormântare au văzut o mare tragedie.

Vestea despre Trăsnilă a căzut peste mine efectiv ca un trăsnet. Azi ești și mâine nu mai ești, reflectam eu, aceasta este voia lui Dumnezeu. Mă rugam ca îngerii Domnului să fie cu el acolo unde ajunsese și să-i găsească loc să patineze așa cum patina pe parchetul muzeului.

X

Sala mea de clasă se afla pe coridorul care ducea la Muzeul de Științe ale Naturii, astfel că drumul pe care îl aveam de parcurs era unul foarte scurt, în intervalul celor cinci minute prevăzute de profesorul Drăguț. Nu am lipsit niciodată de la ore, nu am primit nici măcar o observație de la dascălii mei. Eram un *element* disciplinat și respectuos, iar la Colegiul “Nicolae Bălcescu” disciplina avea o foarte mare importanță. Îmi amintesc, de pildă, momentele când ne aflam pe coridor și prin dreptul nostru trecea directorul liceului, profesorul Traian Codreanu. De la noii colegi, elevi transferați de la Liceul Militar desființat în 1948, imediat după reforma învățământului, împrumutaserăm obiceiul de a saluta ca la armată. Unul dintre elevi striga “Atențiune!” și, apoi, “Să trăiți, to’ar’se director!”. Directorul aflat în trecere răspundea cu “Bună ziua, elevi!”, iar noi strigam în cor “Să trăiți!”. Ulterior, aveam să constat că viața de internat semăna întrucâtva cu stagiile de pregătire militară din perioada studenției, efectuate la Alba Iulia în anii 1955 și 1957.

Din internat mergeam direct la cantina care se găsea la parterul aripii de sud a clădirii liceului, de unde intram apoi la ore, ceea ce impunea să luăm cu noi cărțile și caietele de teme pentru ziua respectivă. La acest capitol eram un pic avantajat, întrucât țineam toate manualele și caietele școlare în Muzeul de Științe ale Naturii, unde și învățam. Periodic, pedagogul supraveghetor trecea

pe la muzeu să vadă dacă îmi pregătesc lecțiile, dacă fac temele cerute de profesori la orele de clasă, uneori punându-mi întrebări din materiile de studiu, prin sondaj.

În perioada aceea erau mari probleme cu apa, care se distribuia cu țârâita, noi fiind nevoiți să ieșim în fiecare seară ca să ne umplem recipientele de la cișmeaua aflată pe strada din spatele internatului. Ca să umpli o sticlă dura minute întregi, de multe ori chiar și o jumătate de oră, procurarea apei fiind o mare minune și o mare victorie în final. Profitând de faptul că strada era foarte prost luminată, ca să nu spun deloc luminată, unii dintre elevii mai mari făceau glume cu noi, inventând diverse metode pentru a ne speria. De multe ori, nu reușeam să ne umplem sticlele pe de-a-ntregul, fiind nevoiți să fugim de spaimă, mâncând pământul, până la ușa principală a internatului. Cu timpul însă, ne-am obișnuit cu glumele respective și nu mai intram așa de ușor în panică.

Nu doar apa era o mare problemă în anii aceia, când țara se refăcea cu greu după distrugerile din timpul războiului. Una dintre marile pierderi ale orașului Craiova a fost și clădirea Teatrului Național, care fusese astfel nevoit să-și mute scena chiar în marele amfiteatru al liceului nostru, pentru o perioadă nedeterminată. Aveau să treacă mulți ani până când la Craiova s-a construit o nouă clădire în care să se poată desfășura activitatea teatrală așa cum se cuvine. Dar viitorul era

departe, iar prezentul în avantajul nostru. La mai toate spectacolele ținute provizoriu în amfiteatrul liceului nu se ocupau toate locurile, așa că împreună cu alți doi colegi de internat am profitat din plin. Așteptam cuminți până se stingeau luminile, moment în care plasatorul ne prelua și ne conducea la locurile rămase libere, având grijă să nu ne lase să stăm laolaltă, ca să nu ne apuce vorbitul între noi. Înțelegerea era să părăsim sala înainte de încheierea spectacolului, ca să nu fim cumva descoperiți, ceea ce ar fi avut urmări nu tocmai plăcute pentru niciunul dintre noi. Mai era un singur impediment. Trebuia să fim în dormitor înainte de a se da stingerea, dar și asta ne ieșea de fiecare dată, fiindcă treceam ușor de portar, spunându-i că am lucrat împreună cu cei doi colegi la aranjarea materialului din muzeu. Așa am reușit noi să fim spectatori permanenți ai teatrului.

XI

Pentru câțiva bani în plus, buni pentru cumpărat rechizite, haine groase și încălțăminte de iarnă, m-am angajat la Goicea ca *administrator de batoză de treier* pe perioada vacanțelor de vară. Primăria avea nevoie de oameni cu carte, capabili să urmărească utilajele scoase la treierat, să programeze închirierea lor, să facă liste, să țină evidențe și să încaseze plata serviciului, batozele aparținând Stației de Mașini și Tractoare (S.M.T.) din Bârca. Una dintre responsabilitățile mele era încasarea

uiumului, adică a unei plăți în natură pentru exploatarea utilajului. Uiumul perceput de S.M.T-ul din Bârca fusese stabilit la șapte băncioare de grâu din 100 de băncioare recoltate, această cantitate trebuind să fie transportată la silozurile de cereale de lângă gară, unde se preda pentru stocare. Aveam încredere deplină în sătenii noștri, încredințându-le lor transportul sacilor cu grâu ce reveneau S.M.T.-ului. “Băi, nepoate, băi”, îmi ziceau unii vecini care îmi purtau de grijă, “o să intri la pușcărie, băi! O să-ți fure grâul oamenii!” Tata era și el speriat, însă, din fericire, nu am avut parte de nicio surpriză neplăcută. Oamenii în care îmi investisem încrederea au fost corecți de fiecare dată, aducându-mi chitanțele care dovedeau predarea în bună rânduială a uiumului.

Am fost administrator de batoză până când lucrurile au început să se înrăutățească. Începea să bată vântul colectivizării, dar era greu să întrevezi marile schimbări, de la nivelul unui om mărunț. Până la colectivizare, a fost perioada *cotelor* impuse, care a provocat mari nemulțumiri, grăbind trecerea proprietății private în colectiv. Astfel, hotarele dintre loturi au dispărut, pământul a fost comasat și oamenii au ajuns să se mulțumească cu ceea ce primeau pentru ziua de lucru, resemnați că nu mai aveau terenuri proprii. Bătrânii sufereau cel mai mult, căci capacitatea lor de muncă era scăzută și nu puteau să-și îndeplinească norma, în avantaj fiind tinerii. Unii dintre cei mai harnici au început chiar să se plângă de faptul că nu mai au unde să depoziteze tainul

primit. Admiteau că au de toate, dar se văitau că nu mai au libertate. Ce înțelegeau ei prin libertate? “Păi, dacă ne îmbătăm și a doua zi nu vrem să ieșim la câmp sau la grajduri, nu putem pentru că vine *brigaderu’* peste noi și ne scoate la muncă cu ciomagul”, așa ziceau ei.

A venit apoi acea hotărâre nemiloasă prin care s-a stabilit ca țăranilor din C.A.P. să nu li se dea mai mult de 150 kg de grâu și 300 kg de știuleți de porumb, ceea ce a dus la pierderea motivației. Dacă înainte de hotărâre nu rămânea nimic necules de pe câmp, după hotărâre s-a ajuns ca toate muncile să se întârzie și recoltele să fie lăsate pe câmp să putrezească.

Așa s-a diminuat și șeptelul, nemaifiind suficiente furaje. Conform planificării, pentru hrana animalelor erau necesare 5.000 de hectare semănate cu lucernă, în prima etapă acoperindu-se doar 500 de hectare. Apoi 300. După care, de la județ, s-au aprobat numai 90 de hectare. Cu acea cantitate redusă de lucernă abia se mai putea menține tineretul taurin de prăsilă, cifrele fiind stabilite la Ministerul Agriculturii, unde nu puteai ajunge să te plângi. Și chiar dacă ajungeai să o faci, nu te asculta nimeni.

Oamenii ajunseseră să facă haz de necaz, o trăsătură se pare specifică poporului nostru, și dintre toate bancurile care circulau în perioada aceea mi-l amintesc pe cel spus de îndrăgitul rapsod Tudor Gheorghe la întâlnirea de 35 de ani de la absolvirea liceului. Era vorba de un

sătean care, îndreptându-se spre centrul comunei, întâlnește pe drum o babă. Din vorbă-n vorbă, omul o întreabă:

- Muică, unde plecași așa de dimineață?
- La Colectivă, muică, să-mi iau zilele!
- Vai, muică, dar nu se poate așa ceva! Pentru ce să vă nenorociți?
- Nu, muică, nu înțelegesi! Mă duc să-mi iau *zilele de muncă* de la Colectivă!

XII

Nici nu intrasem bine într-a X-a când profesorul Petre Boldescu, în urma recomandării făcute de profesorul Drăguț, m-a angrenat într-o altă activitate interesantă, aceea de a întocmi orarul. Timp de o săptămână, chiar la începutul anului școlar, profesorul Boldescu m-a ținut lângă dumnealui, pentru a mă acomoda cu metodologia colectării datelor din programa școlară, ținând cont de cerințele catedrelor principale și de împărțirea pe clase a profesorilor, ca mai apoi să trecem la planificare, pe baza orelor săptămânale stabilite. Trebuia realizată o corespondență cât mai bună între ore și profesorii alocați, pentru a nu lăsa prea multe ferestre libere, acel timp mort în care profesorii ar fi fost nevoiți să stea în cancelarie fără activitate.

Nu era o muncă ușoară, dar nici grea, fiind nevoie de stăruință și seriozitate, trăsături pe care le consider specifice firii mele.

După vreo lună, am deprins tehnica de elaborare a orarului la un nivel mulțumitor, departe însă de a mă considera acomodat cu toate procedurile. Orarul suferea modificări în permanență, din cauza schimbării profesorilor pe clase, pe discipline sau din alte motive, dar eu mă țineam de lozinca mea:

“Ferește-te cât poți de acele păguboase ferestre!”

Totuși de ce ți-e frică nu scapi. Pe când elaboram primul meu orar fără ajutor, s-a întâmplat ca o domnișoară profesoară care se afla în cancelarie la momentul acela să observe, uitându-se pe țintar, că avea o fereastră într-o anumită zi. Aproape cu lacrimi în ochi, domnișoara profesoară m-a rugat să astup gaura aceea, să găsesc o variantă prin care să dispară fereastra respectivă.

Eram într-un mare impas, neștiind cum să procedez, după toate combinațiile pe care le făcusem ca să obțin un orar cât mai echilibrat. Domnișoara profesoară era însă foarte drăguță și nu o puteam refuza. Chiar atunci, când mă frământam eu mai tare, a intrat în cancelarie profesorul Boldescu. I-am explicat numaidecât toată tărașenia, sperând că o să mă scoată el din încurcătură, însă dumnealui, cu zâmbetul pe buze și cu o nonșalanță dezarmantă, m-a îndemnat să găsesc singur soluția:

— Segărcene, domnișoara te-a rugat *să-i astupi gaura*. Ai nevoie de ajutoare?

Am făcut fețe, fețe. Câteva zile bune mai apoi s-a tot discutat despre incidentul cu *gaura* domnișoarei profesoare, iar profesorul Drăguț, mentorul meu, mă tachina mereu. Așa mi s-a dus buhul după primul orar întocmit de mine și aprobat de profesorul Petre Boldescu.

XIII

În clasa a XI-a, mulțumită comportamentului meu și a grijii de care dădusem dovadă în gestionarea muzeului și la elaborarea orarului, am câștigat pe deplin încrederea conducerii liceului. Prin urmare, la începutul anului școlar 1952–1953, am fost chemat de secretarul-șef al cancelariei, dl Gădău, pentru a primi o nouă însărcinare. Când am aflat despre ce e vorba mi s-a tăiat respirația, căci misiunea ce mi se încredința le depășea în responsabilitate pe celelalte.

— Elev Segărceanu, a spus dl Gădău, având în vedere că ai acces la *Muzeul de Naturale* și că intri în liceu înainte de începerea orelor, îți încredințăm ție sarcina ca până la sosirea mea sau a altei persoane din secretariat să descui dulapul în care sunt închise cataloagele și, cunoscând orarul liceului, să scoți cataloagele pentru prima oră și să le prezinți profesorilor.

Locuind în internat, aveam posibilitatea să fiu prezent în liceu cu cel puțin 10 minute înainte de începerea programului, însă această nouă însărcinare mi s-a părut cu mult mai grea decât celelalte. Tentațiile și presiunile din partea colegilor, care aflaseră prin nu știu ce sistem de informații că am acces la cataloage, erau enorme. Am început să fiu și mai precaut, mai prudent, mai prevăzător, mai vigilent. Cea mai mică neatenție m-ar fi pus în fața unei situații fără ieșire și nu aș fi avut scăpare de rigorile instituite în liceu. Puteam ajunge să răspund chiar și în fața legii, fiind pasibil de pușcărie, întrucât împlinisem 20 de ani. Or eu nu voiam să devin un infractor încă din timpul liceului, cu o pată în cazier. Venind din mediul rural, crescând în condiții grele, cu o concepție despre muncă bine formată, m-am maturizat poate mai repede, înțelegând faptul că nu trebuie să înșel sub nicio formă încrederea superiorilor mei. La clasă, mi-am văzut de obligațiile de elev, căutând să mă pregătesc cât mai bine, la nivelul posibilităților mele și al capacității mele de acumulare a cunoștințelor.

În ultimul an, am fost chemat la conducerea liceului să mi se aducă la cunoștință că a sosit o anonimă prin care se reclama faptul că părinții mei sunt chiaburi. Brusc, m-am văzut pus în situația de a nu mai primi bursa, pierzând, implicit, și internatul, și cantina, fiind, practic, forțat să mă retrag de la liceu și să mă întorc acolo de unde plecasem. De partea mea l-am avut pe profesorul Drăguț, îngerul meu păzitor, care a crezut în cuvântul meu. Pentru a elimina orice suspiciune,

profesorul Drăguț și-a făcut timp să se deplaseze în comuna mea natală, acasă la ai mei, stând de vorbă cu mai mulți săteni, vecini și cunoscuți, investigație în urma căreia a ajuns la concluzia că scrisoarea anonimă era o “răutate”, cine o scrisese făcând-o cel mai probabil din invidie. Aceste persoane răuvoitoare nu voiau ca fiii lui Segărceanu, plecați de acasă, să ajungă oameni mari, oameni învățați. Eu bănuisem de la bun început cine sunt anonimii, dar i-am lăsat să fiarbă în suc propriu, nedându-le satisfacție, convins că până la urmă adevărul va ieși la suprafață. Cu toate acestea, nu am trecut ușor peste acel moment, căci a trebuit să lupt și mai mult cu mine însumi, străduindu-mă, în primul rând, să fiu un elev chiar mai silitor decât eram, căutând să îndeplinesc, cu seriozitate și corectitudine, toate misiunile încredințate de conducerea liceului.

La data de 30 iunie 1953, am susținut examenul de Bacalaureat, pe care l-am promovat cu bine, obținând diploma de absolvire a Colegiului Popular “Nicolae Bălcescu” din Craiova. După aflarea rezultatelor, am hotărât împreună cu mai mulți colegi să mergem să cinstim marele eveniment. Spre surpriza noastră însă nu am găsit niciun restaurant care să ne servească. Prin toate sufla vântul, iar personalul șoma pur și simplu. Explicația primită a fost aceea că toate bunurile alimentare și băuturile alcoolice erau centralizate pentru a fi trimise la București, unde în august avea să se desfășoare Festivalul Mondial al Tineretului și Studenților. Din acest motiv, până și admiterea în

facultăți fusese amânată pentru luna septembrie a anului respectiv.

Restricționări erau în toate orașele de provincie și în toate capitalele de regiuni, dar noi voiam să sărbătorim și întâmplarea a făcut ca unul dintre colegi să cunoască o familie cu relații la I.A.S. Segarcea, îndrăznind să lanseze apelul pentru ajutorarea unor “nevoiași”, care nu voiau altceva decât să stingă focul ce îi pârzolea. Astfel am sărbătorit noi finalul de liceu, cu vin și coniac de calitate, dar fără banchet, așa cum se obișnuia.

Două zile mai târziu, mi-am lichidat inventarul de la internat, am predat cheile Muzeului de Naturale și am plecat liniștit acasă, la țară. Acolo am avut parte de adevăratul banchet, cu toate cele cuvenite, părinții mei având în stoc un butoiăș cu vin vechi și o țuică foarte bună. La ospăț i-am invitat și pe unii dintre foștii mei colegi de școală primară, ceea ce nu a fost rău deloc, ba chiar a fost foarte bine.

XIV

Vacanța aceea după absolvirea liceului a fost una binemeritată. Parcursesem încă o etapă a drumului meu, drum început cu școala primară, continuat cu examenele de diferență și apoi cu clasa a VIII-a de gimnaziu la Bârca. Ce avea să mai fie nu știam. Urma să văd peste două luni și jumătate, când hotărâsem să mă

prezint la examenul de admitere la facultate din luna septembrie a acelui an, 1953.

Multă vreme am comparat primirea de care tocmai avusesem parte cu aceea din 1948, când mă întorsesem acasă epuizat după examenul de diferență, zăcând patru zile aproape inconștient. Știam că nu o să uit niciodată faptul că mulțumită acelei perioade grele mă găseam acum cu liceul absolvit. Scot din nou în evidență importanța noii legi a învățământului din 1948, al cărei beneficiar meritoriu am fost și căreia îi voi fi mereu profund recunoscător. Spre deosebire de vechea lege care înlesnea drumul celor cu posibilități, noua lege ne-a permis și nouă, celor mai nevoiași, să atingem acele niveluri superioare, de care în trecut se bucurau numai cei avuți. Am avut colegi al căror drum era deschis, colegi care nu-mi dădeau șanse de reușită. Viața însă le-a dovedit contrariul.

Atunci când nu eram la câmp ca să ajut la muncile agricole și nu eram implicat în alte activități gospodărești, învățam pentru admiterea la facultate până noaptea târziu. Erau momente când îmi aminteam cu drag de părintele Panțăru, care nu mai locuia în comuna mea, fiind mutat în altă parohie din zona Băileștiului, spre Calafat. De mare ajutor mi-ar fi fost persoana dumnealui pe post de îndrumător. La Craiova nu mă puteam deplasa, ar fi fost foarte costisitor pentru părinții mei, căci ar fi trebuit să suporte costul meditațiilor, al transportului și al cazării la o gazdă.

Distanța până la oraș era de peste 65 km și ar fi trebuit să o parcurg cu autobuzul I.T.A. sau cu trenul, din gara Portărești, dar îmi luasem gândul. Nu aveam variante, nu aveam la cine să apelez, cineva cu pregătire, care să mă mediteze așa cum o făcuse părintele Panțâru. În consecință, m-am înarmat cu multă determinare și, prin efort susținut, am reușit să parcurg atât lista de probleme pe care le consideram mai dificile, cât și posibilele subiecte de examen, devenind astfel propriul meu îndrumător.

Timpul se scurgea iute și am început să-i cer unchiului meu din București vești de la Institutul de Construcții. Așa am aflat că examenele se vor ține după 1 septembrie, dar se va ști cu certitudine abia după 30 august, termenul fiind decalat din cauza festivalului. Nu consideram că această amânare era în avantajul meu, căci zi după zi tensiunea se amplifica, iar emoțiile creșteau exponențial.

Într-un final, a venit și clipa mult așteptată. Mi-am făcut valiza și am plecat la București, unde mi-a fost gazdă bună familia unchiului meu Mitică Coșereanu, fratele mamei. Aveam acolo toate condițiile pentru învățat și, de asemenea, aveam asigurate masa și odihna. Unchiul împreună cu mătușa mea, tanti Sanda, și fiica lor, verișoara mea Liana, m-au susținut din toate punctele de vedere. Ei m-au încurajat mereu, fiind încrezători că voi reuși la examene și că voi deveni student al Facultății

de Construcții. “Nepoate”, zicea unchiul, “după examen facem chef mare!”

În această perioadă a examenelor, a sosit la București și unchiul Petrică de la Timișoara, cu tolba plină cu sfaturi bune. “Nepoate”, mă avertiza el, “să nu te grăbești! Să iei o filă pentru ciornă, pe care să-ți stabilești ordinea în care ataci problemele din subiect.” După război, colonelul Petre Coșereanu s-a mutat la Timișoara, de unde era soția lui, tanti Anuța, ajungând șeful catedrei militare din cadrul Institutului Politehnic timișorean.

Zilele de înscriere la examen au fost cu mari emoții, Facultatea de Construcții din București fiind luată cu asalt de o mare de candidați. Se ajunsese, după spusele unora, la un raport de șapte candidați pe un loc. Desigur, erau și mulți zvonaci care, având sau nu legătură cu înscrierile, creau o atmosferă ostilă. Văzându-mă descumpănit, unchiul Mitică mi-a venit în ajutor:

— Nepoate, ăștia sunt poate și plătiți de unii, ca să-i descurajeze și să-i îndepărteze pe cei nehotărâți. Nu-i lua în seamă, tu mergi înainte pe drumul tău, care ți-e deschis!

Am depus cererea, optând pentru Facultatea de Construcții Civile și Industriale. A fost singura opțiune, nu m-a interesat nicio altă secție din institut.

În ziua examenului, am ieșit de la fiecare probă mulțumit de ce realizasem. Mă descurcasem binișor, nu doream o notă mare, convins că alți candidați, în special cei din București, vor acapara acele note. Eu nu îmi doream decât să fiu pe lista celor admiși, deasupra liniei roșii.

La sfârșitul probei orale de fizică, probă cu care se încheia, practic, seria examenelor, profesorul examinator m-a întrebat unde am făcut liceul și, când i-am răspuns că am urmat cursurile Colegiului Popular “Nicolae Bălcescu” din Craiova, a zâmbit. “Da, un liceu foarte bun, cu mare tradiție, bravo!” a exclamat el. Cu acest “Bravo!” în buzunar, m-am retras din fața comisiei.

XV

Rezultatele se afișau abia peste câteva zile și, sfătuindu-mă cu familia unchiului meu, am ajuns la concluzia că cel mai potrivit ar fi să mă întorc acasă, la Goicea, urmând să primesc răspunsul prin poștă. Înainte de a pleca din București, am depus o cerere la secretariatul facultății, prin care solicitam — în cazul în care voi fi admis — să mi se aprobe loc în cămin și masă la cantină. Bineînțeles că nu puteam ști sigur dacă voi fi deasupra liniei roșii, dar mi-am zis că n-am nimic de pierdut întocmind cererea respectivă. Dacă intram, eram aranjat, dacă nu...

Trecuseră cinci zile de la plecarea mea din București când poștașul a intrat în băutura noastră. Plicul pe care mi l-a înmănat și pe care l-am deschis tremurând conținea o scrisoare frumos caligrafiată, cu răspunsul unchiului Mitică:

“Nepoate, ai fost admis! Ești pe listă, deasupra liniei roșii, ai obținut loc în căminul Gabroveni și masă la cantină, așa cum ți-ai dorit. Cursurile încep la 15 septembrie, ai grijă să fii prezent! Felicitări!”

Am chiuuit de s-a auzit până la Dunăre. Abia mă întorsesem acasă de la culesul porumbului și mă găseam în vârful carului ca să descarc știuleții de porumb, la noi fiind obiceiul ca depănușarea să se facă acasă, în curte, și nu direct pe câmp, de pe cocean. Pănușile se strângeau și se adăposteau într-o *glugă*, așa numeam noi grămada de snopi de coceni de porumb sau de mănunchiuri așezate în picioare, sub forma unui con, constituind pe timpul iernii o hrană foarte apreciată de vite, care consumau până nu mai rămânea o frunză. De bucurie, am sărit din carul cu știuleți și am început să alerg prin curte ca un bezmetic. Nu mă mai puteam opri, simțeam că explodez de fericire. După ce mi-am consumat energia, ai mei m-au îmbrățișat și m-au felicitat.

— Să mergi cu bine pe noul drum în viață, mi-au urat ei. Visul tău s-a împlinit, de acum plugul să-l uiți și să te gândești la viitorul tău. Noi suntem mulțumiți cu

munca pe care ai desfășurat-o până acum în gospodărie și la câmp. Ți dorim să fii sănătos și Dumnezeu să fie cu tine și să te ocrotească!

Două zile, am fost într-o stare emoțională mai intensă decât cea din timpul examenului de admitere. Vestea că am reușit la facultate și că la 15 septembrie voi pleca la București s-a răspândit iute în tot satul, printre cei veniți să mă felicite fiind și câțiva care se îndoiseră că voi putea atinge o asemenea performanță.

Etapa pe care urma să o parcurg era mult mai grea, dar și mai importantă decât cea de dinainte. Programul avea să fie mai lejer, nu se va mai striga catalogul ca la liceu, dar responsabilitatea va fi mai mare, de mine depinzând în totalitate să-mi netezesc drumul spre viitor.

Am sosit la București cu câteva zile înainte de începerea cursurilor, așa cum mă sfătuisese unchiul Mitică. Era o zi de toamnă frumoasă, care mă mângâia cu lumina și căldura ei. Cum am ajuns, m-am suit în tramvai și m-am dus la familia unchiului, unde s-a stabilit să rămân până la mutarea în cămin. A doua zi, m-am dus la facultate ca să ridic tichetul de cazare în căminul Gabroveni și tichetul de masă la cantina Pârvan, ambele situate în apropierea facultății și a stațiilor de troleibuze. M-am acomodat repede cu distanțele, pe care îmi plăcea să le parcurg *per pedes*. De obicei, plecam dimineața în grupuri din cămin. Ne revărsam pe cheiul Dâmboviței,

treceam podul Izvor, traversam piațeta Gheorghe Lazăr, continuam apoi cu bulevardul 6 Martie și, în cele din urmă, străbăteam curtea Facultății de Drept, în spatele căreia erau amplasate clădirile Facultății de Construcții, așa-numitele “P-uri”, numerotate de la P1 la P7. Litera “P”, din câte îmi amintesc, provenea de la Institutul Politehnic, de care Facultatea de Construcții aparținuse la începuturile ei. Abia mai târziu am aflat că aceste clădiri făcuseră parte din organizarea de șantier pentru construcția Operei Române, fiind chiar fostele barăci-dormitor pentru muncitori, cărora li s-a dat astfel o întrebuintare nobilă după încheierea lucrărilor.

La vremea respectivă, întreaga țară era în reconstrucție, investițiile luau amploare și se impunea asigurarea șantierelor cu ingineri constructori bine pregătiți, însă spațiul acordat Facultății de Construcții în cadrul vechiului Institut Politehnic din Polizu nu mai făcea față afluxului mare de studenți. Trebuia construit un spațiu nou sau găsit unul corespunzător; decanatul, secretariatul, biblioteca și alte servicii ale facultății fiind deja organizate în fostele birouri ale șantierului Operei Române, cu unele modificări, modernizări și compartimentări, pentru a satisface noile cerințe ale unei facultăți cu pretenții. În aceste condiții, conducerea de partid și de stat a căutat o soluție rapidă, prin care să fie asigurate spații suplimentare pentru sălile de curs și seminare, extinderea vechii clădiri ce aparținea de Institutul Politehnic nefiind posibilă. Pentru a se rezolva această problemă de mare importanță și de maximă

urgență, au fost convocați cei ce conduceau destinele construcțiilor, personalități cu greutate din Minister, precum și din Comitetul de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistemizare (C.S.C.A.S.), comitet al cărui președinte era ing. Nicolae Drogeanu, un om cu vederi largi, foarte bun cunoscător al problemelor cu care se confruntau constructorii. Alături de inginerul Drogeanu se aflau ing. Ștefan Bălan, ing. Dimitrie Praporgescu, ilustrul profesor Aurel Beleş, rectorul Institutului de Construcții, și alți mari oameni dăruiți profesiei de constructor. În urma discuțiilor, s-a ajuns la concluzia că P-urile, unde ajunsesem și eu să învăț în toamna anului de grație 1953, reprezintă soluția ideală.

Eram, așadar, proaspăt student, tare fericit și liniștit în același timp. Cu tichetele pentru masă și cămin, aveam nevoile de bază asigurate în marele oraș București, nedorind altceva decât să fiu sănătos și să nu mă “pierd” în Capitală. Ca să mă mențin pe calea cea bună, în ziua de 14 septembrie 1953 am deschis un jurnal în care mi-am propus să înregistrez cele mai importante momente din viața de student, trăgând învățămintele de rigoare. Cuvintele de început au fost următoarele:

*“Frumusețea-i trecătoare,
Omul este-amăgitor,
Mintea-i mai folositoare,
Dar nu-i dată tuturor.”*

Căutam să mă încurajez, scriind în jurnal:

“Oare mă vei ajuta tu, jurnal mult așteptat, să-mi corectez, prin ceea ce voi scrie, unele dintre lipsurile pe care le am? Sunt omenеști acele momente triste, trăite în internat, la liceu, și în cei 17 ani petrecuți la țară, unde am participat din plin, după puterile mele, la toate muncile agricole și la cele gospodărești, munci destul de grele și de obositoare.”

Dar vremea acelor munci trecuse și mă găseam în faza în care puteam spera la un viitor vag întrezărit. Îmi promisesem în scris să-mi dezvolt o voință care să-mi permită să stăpânesc posibilele vicii, să mă străduiesc să mă descurc prin forțe proprii, să suport orice condiții de viață și restricții materiale, căci părinții mei nu aveau posibilitatea să mă ajute, să nu las lipsurile să mă descurajeze, să fiu tot timpul cu gândul la un viitor mai bun, neuitând că am fugit de la coarnele plugului. Îmi propusesem să rezolv unele probleme mai dificile formulându-le în scris, pentru a-mi forma o disciplină de fier și tot în scris mă angajasem să execut în termenul stabilit sarcinile ce le voi primi ca student, să am stimă și considerație pentru cei care îmi luminează calea, să mă port cuviincios cu cei din jurul meu, să mă pregătesc cât mai bine pentru domeniul în care voi lucra.

XVI

În ziua de 4 octombrie 1953, m-am învoit de la facultate ca să merg la Goicea, pentru a fi prezent la nunta

surorii mele. Imediat după nuntă, am plecat la Raionul Segarcea pentru a-mi face mutația pe buletin, de acum fiind "bucureștean", iar pe 5 octombrie, ziua mea de naștere, m-am dus glonț la Craiova pentru o vizită la liceu, ocazie cu care i-am reîntâlnit pe foarte mulți dintre foștii mei profesori. Cel mai tare m-am bucurat să-l revăd pe profesorul Drăguț, care m-a îndemnat să-i povestesc în ce situație mă aflu:

— Ia zi, tinere, ce cauți la Craiova? Au început cursurile la facultăți, de ce umbli brambura?

S-a luminat când i-am zis că sunt student la București, dar pe față i-a trecut o umbră când am precizat facultatea la care intrasem. Mi-a reproșat că nu i-am ascultat sfatul de a urma medicina, biologia sau dreptul. Faptul fiind însă consumat, mi-a adresat felicitările de rigoare și m-a îmbrățișat ca pe propriul copil. Apoi mi-a dat binecuvântarea pentru facultatea aleasă, pe care o considera totuși de viitor:

— Să fii serios, așa cum ai fost în liceu, m-a povățuit dumnealui, să câștigi simpatia și încrederea tuturor profesorilor tăi. Și la noi au început cursurile și mulți dintre foștii dumitale profesori mă întreabă pe unde te găsești. Acum am vești proaspete, am ce să le spun. Tinere, a încheiat mentorul meu, mă mândresc cu reușita dumitale, ai fost un elev bun!

M-am despărțit cu greu de lăcașul de cultură oltenesc, marele Colegiu Popular “Nicolae Bălcescu”, dorindu-mi din tot sufletul să am și la facultate parte de un îndrumător precum cel de la care tocmai îmi luasem rămas-bun. Profesorul Drăguț mi-a fost nu doar dascăl, ci și prieten în adevăratul înțeles al cuvântului, îndrumările dumnealui fiind decisive în conturarea direcției ascendente a parcursului meu. Am rămas cu convingerea că seriozitatea, corectitudinea, cinstea și caracterul meu onest l-au determinat pe profesorul de științe ale naturii să mă ia drept cel mai apropiat ajutor al său și să-mi acorde toată încrederea, alegere confirmată de treaba bună pe care o făcusem cât am avut *Muzeul de Naturale* în gestiune.

Am părăsit Craiova mai hotărât în drumul meu, aceasta și ca urmare a încurajărilor și a sfaturilor primite de la foștii mei dascăli, care m-au format pentru viață. În mintea mea reverberau vorbele lor pline de înțelepciune:

“Unii oameni, în drumul lor prin viață, înfăptuiesc două mari păcate: trândăvia și nesupunerea, iar alți oameni sunt pătrunși de două mari virtuți: munca și frica de Dumnezeu. Cultivă în viața ta cele două virtuți și caută să eviți cele două păcate.

Cu concepțiile tale de copil de țărani, trecut prin multe greutăți, cu o copilărie muncită și zbuciumată, vei avea prilejul să transpui în practică aceste principii sănătoase de muncă și omenie, prin perseverență și dârzenie.”

Întors la București, am fost convocat la rectorat într-una din zilele următoare. De față erau câțiva reprezentanți ai Uniunii Tineretului Comunist (U.T.C.) pe institut, organizație în care intrasem și eu la 19 ani, pe când eram elev în clasa a IX-a de liceu. La întâlnire venise și Ștefan Andrei, secretarul Comitetului U.T.C pe institut în perioada aceea. Mi-am dat seama repede că urma să primesc o sarcină cu totul neobișnuită.

La Facultatea de Construcții se înscrieseră un tânăr finlandez dat în urmărire de Ambasada Finlandei, motiv pentru care nu i se permitea să se înregistreze oficial. O consecință directă era aceea că tânărul nu avea dreptul la o legitimație de student proprie și, astfel, mi s-a adus la cunoștință hotărârea ca finlandezul să fie înscris pe legitimația unui coleg de grupă, colegul ales pentru această misiune fiind... chiar eu.

Toate bune și frumoase, mi-am zis, dar de ce tocmai eu?! N-am înțeles prea bine la început, ci abia după ce Ștefan Andrei mi-a descris complexitatea cazului, argumentând faptul că sunt persoana potrivită să preia o sarcină delicată precum aceasta. Culeseseră informații despre mine de la liceul din Craiova și, fiindcă referințele primite erau excelente, au tras concluzia că se pot baza pe mine. Așa m-am trezit pe cap cu un personaj căruia abia puteam să-i rostesc numele: Toivo Narhi.

În urma ședinței de la rectorat, s-a stabilit ca finlandezul să locuiască cu mine în aceeași cameră din cămin,

unde între timp fusese cazat și un student argentinian, Pablo Nu-mai-știu-cum, care ceruse azil politic în țara noastră după Festivalul Tineretului și Studenților din august 1953. La început, vorbeam mai mult prin semne, dar cu trecerea timpului cei doi au fost interesați să învețe limba română. Încetul cu încetul, am învățat și eu câteva expresii uzuale din limbile lor, așa că până la urmă ne-am înțeles de minune.

Topy, așa cum ajunseseam să-i spun finlandezului și așa cum avea să-l recunoască apoi toată lumea, colegi, profesori, alte persoane din facultate sau din anturajul nostru, a reușit să câștige repede simpatia tuturor. Făcuse parte din delegația tinerilor finlandezi la festival, dar la plecare s-a hotărât să rămână, despărțirea fiind totuși una foarte grea, întrucât sora și fratele lui făceau și ei parte din acea delegație. Trenul din Gara de Nord în care se urcaseră finlandezii ca să se întoarcă la Helsinki urma să parcurgă un traseu foarte lung, trecând prin Kiev, Moscova și Leningrad, dar, când s-a pus în mișcare, Topy a coborât pe partea opusă peronului, pierzându-se în mulțime. Pe moment, dispariția sa nu a fost sesizată de nimeni. Pentru ceilalți pasageri și trecători, finlandezul nu era decât o altă persoană care își condusesese la tren o cunoștință, astfel că nimeni nu a intrat la bănuieli, ceea ce l-a ajutat pe Topy să-și continue planul nestingherit.

Planul lui era să ajungă la Consiliul de Miniștri ca să ceară azil politic în România, fiind convins că președintele

Consiliului de Miniștri îl va primi și îl va ajuta, ceea ce s-a și întâmplat. Tovarășul Chivu Stoica îl remarcase încă de la prezentarea delegației finlandeze făcută de către ambasadorul Finlandei la sosirea acesteia în România, Topy fiind o figură simpatică și având un fizic athletic, cine îl vedea o dată nu-l uita. Așa se face că finlandezul a primit protecția cerută, dar nu pentru mult timp. Ca urmare a reclamației făcute de familia sa, ambasada finlandeză a inițiat o cerere de investigare, numai că Topy nu avea de gând să fie extrădat în Finlanda, el voia să-și vadă de drumul lui. Cu sprijinul tacit al tovarășului Chivu Stoica, organele abilitate să-l depisteze pe transfug au închis ochii, mai ales că motivul rămânerii finlandezului în România era unul care sensibilizează pe oricine. Bunul meu coleg Topy, cu care ajunsesem să împart camera și legitimația, se îndrăgostise lulea de ghida româncă, o domnișoară care știa limba germană, limbă pe care finlandezul o cunoștea foarte bine la rândul său, numai că fata dispăruse fără urmă, relația părând a fi pentru ea mai degrabă una de conjunctură, fără intenții de lungă durată. După scurta lor idilă, Topy n-a reușit s-o mai întâlnească, încăpățânându-se totuși să rămână în România și alegând să devină student la Facultatea de Construcții din București.

Vrând, nevrând, am devenit un fel de umbră a lui Topy și, în această calitate, am trecut alături de el prin diverse momente mai dificile, din care însă am ieșit fără consecințe grave, mai ales pentru colegul finlandez, aflat mereu în pericol de a fi dat de gol, reținut și extrădat.

Topy mă liniștea de fiecare dată, susținând că nu vom avea nicio problemă cu sprijinul de sus pe care îl are, că nimeni nu se va putea atinge de el și trebuie să recunosc că așa a fost.

XVII

Sesiunea din iarna anului 1954 a început în ziua de 5 ianuarie. Am considerat că începutul a fost de bun augur, fiind notat cu *Bine* la examenul din ziua respectivă, ceea ce mi-a dat încredere pentru viitor. Într-adevăr, sesiunea s-a încheiat în 25 ianuarie cu *Bine* pe toată linia și, astfel, am plecat bucuros acasă, pentru a petrece o *binemeritată* vacanță de iarnă.

Iarna aceea, mai ales în perioada 6–20 februarie, a fost una foarte grea, cu viscole năprasnice și omăt abundent. În București, troienele ajunseseră la 3–4 metri înălțime, creând mari blocaje în trafic, în special pe calea ferată. Pentru ziua de 7 februarie se stabilise o ședință la Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist, cu privire la sarcinile anuale pe linie studențească, motiv pentru care am plecat de la Goicea cu o zi înainte, pe 6 februarie, fără să bănuiesc ce avea să urmeze.

La Craiova am ajuns cu chiu, cu vai, dar am ajuns. De acolo însă am început să întâmpinăm dificultăți din ce în ce mai mari, calea ferată prin Roșiorii de Vede fiind complet înzăpezită. Deși garnitura de tren era tractată

de patru locomotive echipate cu pluguri, două în față și două în spate, abia înaintam. Pe porțiunile în debleu ale căii ferate, liniile erau scufundate în zăpadă viscolită, nămeții depășind pe alocuri 2 metri înălțime. Plugurile nu mai făceau față.

Trăiam un adevărat coșmar, mai ales că aproape toți călătorii și-au terminat repede micile provizii pe care le aveau, începând să facă foamea. La intrarea în Roșiorii de Vede, ne-au sărit în ajutor militarii pe schiuri, cu câte un ceai cald și un sfert de pâine proaspătă. I-am întâmpinat cu aplauze pe acești militari bravi și binevoitori. Cât am staționat, la trenul nostru a ajuns și o echipă medicală, pentru cei aflați în dificultate.

Pornită din Craiova în dimineața de 6 februarie, garnitura cu șapte vagoane a ajuns la București abia a doua zi, la ora 15.45. Am fost debarcați în halta Basarab, deoarece în Gara de Nord nu se putea pătrunde, toate macazurile fiind înghețate. În zilele ce au urmat, noi, studenții întorși mai devreme din vacanță, am fost convocați să mergem în Gara de Nord, pentru a ajuta armata la dezăpezire și la curățarea macazurilor. Drept recompensă, am primit bilete la teatru, vizionând astfel în fiecare seară spectacole foarte bune.

În oraș se lucra intens la dezăpezire. Erau străzi cu case mai mici, complet acoperite cu zăpadă, și pentru a se ajunge la locatari se săpau tunele în zăpadă până la poartă și de acolo mai departe, în curte, până la ușa casei,

la magazia cu lemne de foc și la adăpostul păsărilor și al animalelor. Se întâmpla frecvent ca poarta să fie mai la stânga sau mai la dreapta față de gura tunelului practicat, ceea ce complica lucrurile, impunând săparea a încă unui tunel până în dreptul ferestrelor, sinistrita, mai ales cei vârstnici, primind astfel cele necesare supraviețuirii.

Pentru a merge la cursuri, care au început cu întârziere, eram nevoiți să ne îmbrăcăm cu ce aveam mai călduros, alergând pe stradă ca să ne încălzim. Colegul meu Topy, în schimb, mergea cu haina desfăcută, deschis la guler și râzând de noi:

— Vă este frig?! Asta-i iarnă?! Să veniți în Finlanda să vedeți ce înseamnă iarnă și viscol, aici la voi e floare la ureche!

Cu toate neajunsurile create, a trecut și iarna aceea cumplită, de neuitat pentru noi, cei care am trăit-o, și a venit primăvara. Pe la începutul lui aprilie, lui Topy i-a venit ideea să se plimbe în parcul Herăstrău. Ajungând noi pe malul lacului, îl văd pe năzdrăvanul finlandez că se dezbracă dintr-odată și se aruncă în apă. N-a trecut mult și la fața locului și-au făcut apariția doi milițieni. Fără prea multe discuții, am fost luați pe sus și duși la secția din zonă, pentru anchetă. La secție, nu știam ce să fac, cum să abordez discuția. Cu cei mai mici în grad nu m-am putut înțelege deloc, adresându-le într-un final rugămintea să ne introducă la comandant, ca să ne

explice dumnealui vina pentru care fuseserăm reținuți. Ideea n-a fost rea, comandantul cu grad de căpitan s-a arătat înțelegător, ascultându-ne cu atenție. “Vina voastră”, a conchis el, “este că nu ați citit avertismentele privind restricția înotului în această perioadă a anului.” A ordonat apoi să ni se întocmească un proces-verbal, prin care să fim avertizați că la următoarea abatere vom suporta o amendă și eventual 24 de ore de arest la secția de poliție. Nu am apucat să mă bucur de rezultat, că Topy s-a trezit vorbind, și nu pe limba noastră, ci pe a lui, scăpându-i printre dinți un *perchele satana*. “Ceee?! Ce însemnează asta?? Ne înjură??”, s-a încruntat comandantul. Să cad din picioare, nu alta. După un scurt moment de derută, mi-am adunat gândurile și i-am explicat comandantului cât de calm am putut că vorba respectivă seamănă cu una de la noi, *la dracu’*, și că la ei în Finlanda scăldatul în lacuri chiar și pe timpul iernii este un obicei popular, nefiind sancționat de către organele de ordine. Se pare că argumentele mele au fost destul de convingătoare, fiind eliberați în scurt timp, fără alte incidente.

Așa ne-am încheiat ziua de plimbare în parc, cu emoții destul de mari și cu o amintire pentru multă vreme, colegul Topy învățând ceva nou cu această ocazie: una e Finlanda, alta e România. Multe aveam să învăț și eu de la Topy despre țara mea.

XVIII

Iarna următoare, am plecat împreună într-o tabără la Sinaia, una dintre acele tabere organizate pentru studenți, care, pe lângă activitățile cu aspect recreativ, urmăreau atragerea tineretului la muncile patriotice, pentru educarea și formarea acestuia în spiritul vremii.

După ce am obținut biletele, ne-am pregătit gențile cu cele necesare pentru cele zece zile de ședere la munte, pornind apoi spre Gara de Nord, unde am ajuns ceva mai devreme de ora plecării trenului. Aveam timp suficient să ne mai învărtim prin gară și am hotărât să facem asta fiecare pe cont propriu. După ce am stabilit cu Topy un punct de întâlnire, ne-am despărțit. Când ne-am revăzut, colegul meu era tare necăjit, căci nu își mai găsea geanta. O lăsase într-un loc, știa precis unde, dar se pare că geanta lui făcuse picioare. M-am bătut cu palma peste frunte. Cum să-i explic lui Topy că geanta îi fusese furată? El îi dădea înainte cu *perchele satana*, susținând ca la el, în Finlanda, unde lași un obiect acolo îl și găsești. N-am reușit să mă fac înțeles până nu i-am desenat o pisică și un șoarece. “Am priceput”, a răbufnit el, “voi sunteți hoți!” Mi s-a pus un nod în gât, căci nu l-am putut contrazice. Și, din păcate, în cei cinci ani trăiți împreună, nu am reușit să-l fac să-și schimbe părerea. În Finlanda, zicea el, dacă portmoneul ți-a căzut într-un loc pe care ți-l amintești, te poți duce și mâine să-l iei, pentru că îl vei găsi tot acolo! Replicile

lui îmi închideau gura. Mi-a fost rușine de Topy multă vreme pentru apucăturile unora dintre conaționalii mei.

Topy obișnuia să se mai întâlnească și cu alți studenți străini, întâlnirile având loc de regulă în restaurante, unele mai extravagante decât altele. Nu mai știu pe ce s-a pus pariu în seara aceea în care s-a lăudat că poate rade o sticlă de rom dintr-o sorbitură. Ce îmi amintesc e că a câștigat pariul, dar foarte curând romul și-a arătat puterea, amețindu-l bine de tot pe finlandezul meu. Necazul nu s-a terminat însă în restaurant, ci a continuat în căminul de pe strada Gabroveni, unde a sosit încadrat, sau mai bine zis târât, de doi milițieni pentru identificare, el repetând întruna numele meu și adresa căminului. Când și-a dat seama că prezența celor doi ofițeri ar putea însemna că urmărirea a luat sfârșit și că va fi expulzat în Finlanda, evenimentele au luat o turnură stânjenitoare.

Ajuns la cămin, Topy a încercat să forțeze nota pentru a se elibera de cei doi milițieni, ceea ce i-a obligat pe aceștia să-l imobilizeze, ca să împiedice evadarea finlandezului. M-am trezit cu tovarășa administrator al căminului la ușa camerei, poftindu-mă să cobor de îndată la intrare ca să lămuresc situația, căci nimeni nu se mai putea înțelege cu colegul meu. M-am îmbrăcat sumar, cât am putut de repede, și m-am prezentat la poarta căminului. Când m-a văzut, Topy și-a revenit complet din beție, rugându-mă fierbinte să-l salvez.

Tratatativele s-au desfășurat în mod civilizat, în biroul tovarășei administrator, eu încercând să explic cât mai bine situația în care se află colegul și de ce figurează pe legitimația mea. Ofițerii au luat notă despre cele relatate fără să formuleze nicio obiecție, hotărând, în cele din urmă, să îi dea finlandezului o amendă pentru tulburarea liniștii publice. Le-am zis că nu am bani să plătesc amenda respectivă, dar, neputând să-i înduplec, am îndrăznit să le mărturisesc că sunt obligat să prezint situația a doua zi la cabinetul tovarășului Chivu Stoica, conform instrucțiunilor primite. În cinci minute, focul s-a stins complet, ofițerii plecând satisfăcuți că au ce raporta la secție, eu răsufând ușurat că l-am mai scos încă o dată din bucluc pe finlandez. Topy continua să se agite, însă de data asta de bucurie, neștiind cum să-mi mai mulțumească. S-a liniștit abia când a ajuns în cameră, înțelegând în sfârșit unde se află. A doua zi, am convenit asupra faptului că, dacă dorește să mai dea curs unor astfel de escapade, trebuie să știu și eu. Înțelegerea a fost de bun augur și până la încheierea facultății nu am mai avut parte de astfel de incidente neplăcute, cel de-al doilea și ultimul care a implicat miliția română rămânând o amintire.

L-am revăzut pe Topy în 2003, la întâlnirea de 35 de ani de la absolvirea facultății, finlandezului dându-i-se de urmă tocmai în Africa, unde lucra ca inginer constructor. Mare a fost surpriza când m-a luat cu el pe scenă să cântăm împreună “M-a făcut muica oltean”, cântecul lui preferat, pe care nu-l uitase și pe care și-l

cânta singur pe șantierelor din Africa. Îl știa la perfecție, nici oltenii nu-l puteau cânta mai bine. Acum, când scriu aceste rânduri despre evenimentele trăite alături de minunatul meu coleg finlandez, el nu se mai află printre cei vii. Și-a dorit să ne revedem și la întâlnirea de 50 de ani, cea din 2018, dar nu a mai fost să fie. Amintirea din 2003 va rămâne mereu în memoria mea, la acea dată Topy exprimându-și întreaga recunoștință pentru modul în care a fost tratat în România, trăind și el, alături de noi, bucuria marilor transformări ce au avut loc în țara noastră după 1989.

XIX

31 iulie 1954 a fost o zi importantă în viața fratelui meu cel mare, Marin primind repartitia în câmpul muncii, în calitate de inginer constructor pe șantierul centralei termoelectrice din Comănești, regiunea Bacău, funcția atribuită fiind cea de șef de șantier. Deși trebuia să fiu vesel și bucurous pentru el, m-am întristat, căci pleca în necunoscut, departe de mine.

Acolo, pe peronul Gării de Nord, în așteptarea trenului, ne-am amintit ziua de 29 mai 1948, când am sosit la Pitești să susțin examenele de diferență pentru clasele I–IV de liceu, apoi momentele când fratele meu mă ținea de braț ca să mă pot prezenta la examene, eu fiind epuizat fizic și psihic; un ajutor frățesc pe care nu îl voi uita niciodată.

Cu ocazia acelei despărțiri, mi-am adus aminte și de acea seară frumoasă de vară, când luna strălucea pe cer ca un glob luminos, mama și tata spunându-mi cu lacrimi în ochi:

— Copilul nostru drag și muncitor, tu pleci de lângă noi... Știi bine că nu prea avem cu ce să te ajutăm, suntem nevoiași. Te vom susține din puținul pe care îl avem, dar să nu contezi pe mai mult. Tu să fii un om cuminte, sânguincios, să înveți bine pentru tine. Noi nu avem cum să te sprijinim, să te controlăm, tu trebuie să-ți fii propriul controlor și verificator. Dorim ca tu și Marin să trăiți altfel decât noi, care ne chinuim de la o zi la alta, trudind din zi și până-n noapte. Ne vom bucura de succesul vostru cu dragoste de părinți.

Le-am dat dreptate părinților să gândească astfel. Era o gândire sănătoasă și plină de dragoste.

Pe 26 august 1954, am plecat în vacanță la Mamaia, întâlnind pentru prima oară marea. Aveam cazare și masă la Ciupercă și ni s-au pus la dispoziție cabinele de schimb folosite de constanțenii care veneau la plaja din zonă. Pe atunci nu erau alte construcții mai rășarite, cu excepția complexului Rex și a câtorva vile răzlețe, preluate de syndicate.

M-a impresionat mult drumul spre mare. La acea vreme, lucrările canalului Dunăre–Marea Neagră erau abandonate, se mai vedeau doar câteva porțiuni de

șantier lăsate în paragină, unde nu se mai lucrase din 1949, nimic conturat, nimic finalizat. Rămânea însă măreț peste Dunăre Podul “Anghel Saligny”, construit în 1895. Proba podului s-a făcut cu ajutorul mai multor convoaie de locomotive cu garnituri de tren, înspre Cernavodă și invers, spre Fetești. Pe timpul probei, renumitul inginer s-a urcat într-o șalupă, stabilindu-și punctul de observație chiar sub pod, la mijlocul acestuia, părăsind locul respectiv abia după ce a trecut și ultimul convoi de locomotive cu garniturile lor. Podul este circulabil și astăzi, în 2015 sărbătorindu-se 120 de ani de la inaugurarea sa. Va rămâne ca un arc peste timp, o realizare de prestigiu a poporului român, care la acea vreme a dat ingineri de mare valoare, de talie internațională putem spune. Inginerul român Anghel Saligny a urmat cursurile Politehnicii din Charlottenburg și a fost profesor la Școala Națională de Poduri și Șosele din București. A folosit pentru prima oară în lume betonul armat la construcția silozurilor (în 1884), a proiectat (în 1888) și a condus în perioada 1890–1895 lucrările de construcție a podului metalic peste Dunăre, cel mai lung din Europa la vremea respectivă.

Cursurile au fost reluate la 1 octombrie 1954, însă noi am plecat la Comănești să facem practică sau *muncă patriotică*, după cum i se zicea pe atunci. Eram 100 de studenți, grup din care făceau parte și studenți din anii mai mari, III și IV, trimiși pe șantierul centralei termoelectrice de pe malul Trotușului, chiar acolo

unde primise Marin repartiția. Reîntâlnirea noastră fusese rânduită de soartă și mi-a produs o imensă bucurie, căci rămăsesem tare abătut după despărțirea din vară, pe peronul Gării de Nord, neștiind când aveam să-l mai văd. Faptul că șeful șantierului de la Comănești era nimeni altul decât fratele meu cel mare a avut consecințe favorabile nu doar pentru mine, ci și pentru toți studenții din grup, condițiile în care ne-am desfășurat activitatea pe toată perioada de practică, stabilită la 30 de zile, fiind mai mult decât mulțumitoare.

Grupul nostru a fost împărțit în două brigăzi, având ca punct de lucru săpăturile pentru conducta de aducțiune a apei la centrală, pe malul drept al Trotușului. Munceam intens în timpul săptămânii, iar în zilele de duminică, drept răsplată, mergeam la Târgu Ocna sau la stațiunea balneoclimaterică Slănic Moldova, în excursii organizate de conducerea șantierului.

De ziua mea, pe 5 octombrie, am primit de la fratele Marin 600 de lei cadou, bani din care mi-am cumpărat un palton. La 22 de ani, câți tocmai împlinisem, aveam și eu, în sfârșit, palton! M-am mândrit cu el multă vreme. Până în ziua aceea, purtasem o scurtă cu care venisem din liceu. Scurta era croită dintr-un material țesut la țară, din lână oilor noastre, pe care le îngrijisem mult, cu mâinile mele.

M-am temut că traiul nostru bun avea să se încheie în urma unui episod ai cărui protagoniști au fost câțiva

colegi puși pe șotii. O parte dintre studenți plecase să petreacă la restaurantul din Moinești, iar cei rămași în tabără s-au gândit să le facă o surpriză petrecăreților la întoarcere, mănjind cu cremă de ghețe clanțele barăcii unde eram cazați.

Surpriza a fost însă alta. În seara respectivă, Marin, care își terminase treaba mai devreme, a găsit de cuviință să treacă pe la barăcile unde erau cazați studenții. Luați complet prin surprindere, colegii puși pe șotii n-au avut timp să intervină și astfel inevitabilul s-a produs. Marin a apăsat pe clanța acoperită cu un strat gros de cremă neagră de ghețe. Când poznașii i-au ieșit în cale rușinați, așteptându-se la urmări dintre cele mai grave, Marin, cu zâmbetul pe buze și fără niciun resentiment, le-a întins mâna. Buna dispoziție s-a declanșat instantaneu și studenții buclucași i-au strâns mâna fratelui meu, într-un hohot de râs general. Toți erau acum mănjiți cu cremă de ghețe, mai puțin destinatarii de drept ai glumei, cei plecați să petreacă la Moinești, ceea ce a făcut ca situația să devină și mai amuzantă.

Multă vreme după aceea, ne-am amintit întâmplarea încheiată fără neplăceri, doar cu o muștruluială ca la carte din partea conducătorului Institutului. Totul s-a terminat chiar mai bine decât ne-am fi așteptat, căci în săptămâna ce a urmat, poate drept răsplată pentru șotia pusă la cale de colegii năzdrăvani, conducerea șantierului a organizat pentru toți studenții practicanți o excursie la Lacul Roșu.

Stagiul s-a încheiat după o lună, pe 7 noiembrie 1954. Urma o vacanță de opt zile, pe care am hotărât să o petrec acasă, cu familia mea. Am plecat împreună cu Marin, luând trenul din Comănești, cu bilet până la Portărești, de unde am mers mai departe cu o căruță, până la Goicea. Marin venise acasă special pentru a-l lua pe fratele cel mic, Costică, cu gând să-l facă și pe el constructor. S-a dovedit că a procedat bine, întrucât Costică avea să devină în scurt timp un mozaicar foarte priceput, care și-a îndrăgit mult meseria. Mentorul lui a fost un italian pe nume Girardi, meseriaș de excepție, născut cu mistria în mână, cum se zice. Costică și Girardi s-au înțeles perfect din prima zi și au rămas buni camarazi.

Când în familia noastră s-a născut Costică, cel de-al patrulea copil, Marin s-a necăjit foarte tare. Vecinul de uliță îl speriasse pe fratele meu cel mare, care abia împlinise 10 ani, zicându-i că părinții nu vor avea cu ce să ne întrețină, că vom ajunge slugi la cei bogați, unde va trebui să muncim pe brânci, ca să putem trăi, urmând să fim bătuți cu biciul la fundul gol, dacă nu vom munci cum trebuie. “O să fie vai de noi!”, mi s-a destăinuit Marin, între patru ochi. Aveam șapte ani pe atunci și vorbele fratelui meu mai mare m-au speriat teribil.

Într-o zi foarte geroasă din iarna aceluiași an, al nașterii lui Costică, eram cu sania pe uliță când vecinul cel “binevoitor” a ieșit la poartă. După ce mi-a făcut semn

să mă apropii, mi-a zis să pun limba pe fierul porții lui. Copil naiv fiind, nu știam ce avea să se întâmple... Limba mi s-a lipit pe drugul de fier forjat de parcă ar fi fost sudată și, trăgând speriat, am jupuit-o, suferind o durere îngrozitoare. Plângeam de mama focului, în timp ce făcătorul de bine râdea drăcește și mă batjocorea, zicându-mi să stau acasă dacă sunt prost.

Multe au fost încercările de descurajare, de umilire, la care am fost supuși. Prea multe să le consemnez, dar toate acestea n-au făcut decât să ne alimenteze dorința de a *nu* sta acasă, luând hotărârea de a fugi pentru a învăța și a deveni altceva decât slugi. Dumnezeu ne-a ajutat și toți cei trei frați am reușit până la urmă să plecăm din Goicea. Vorbele de ocară primite când nu eram decât niște bieți copii ne-au dat aripi să trecem peste multe greutăți, până când, într-un final, am ajuns independenți, stăpâni pe destinele noastre. Am ajuns în cele din urmă să muncim, dar nu ca slugi, ci demn, în calitate de constructori.

XX

Sesiunea din iarna anului 1955 a început cu stângul. Probabil pe un fond slăbit, din cauza efortului, având și imunitatea scăzută, am făcut febră mare. Termometrul arăta 39 cu 6, ceea ce impunea internarea de urgență, numai că medicul de la cabinetul medical al institutului s-a răzgândit și mi-a prescris un tratament la domiciliu,

adică în camera mea din cămin. Fiind farmacistă, tanti Sanda m-a umflat la rândul ei cu medicamente și așa am reușit să trec relativ repede peste acel necaz.

M-am înzdrăvenit după trei zile, însă programul meu de studiu fusese dat serios peste cap. Ziua de 4 ianuarie a fost una neagră pentru mine, trăind o mare decepție la unul dintre examene. Doar cu efort sporit am reușit să-mi revin și să trec cu bine la reexaminare. E drept, profesorul de la materia respectivă a ținut cont de starea mea de sănătate și a fost mai îngăduitor cu mine, programându-mă mai spre sfârșitul sesiunii, ca să am timp să mă refac și să mă pregătesc cum trebuie. Am rămas impresionat de generozitatea Domniei Sale și i-am păstrat o adâncă recunoștință. Dacă nu obțineam un rezultat bun la reexaminare, era posibil să pierd bursa și, astfel, să nu mai am cum să mă întrețin pentru a continua studiile. Acel moment de cumpănă m-a făcut să reflectez îndelung, ajungând la concluzia că viața e plină de suferință și deziluzii, care, în final, conduc la înțelepciunea dată de Dumnezeu, eu având obligația să știu cum să o folosesc!

La 27 ianuarie, sesiunea a luat sfârșit cu calificative de *Bine* și *Foarte bine*, ceea ce m-a reechilibrat fizic și moral. Trebuie să scot în evidență și ajutorul primit din partea decanului Mihail Dan, care, după o ședință ce a avut loc la decanat, m-a invitat să stăm de vorbă între patru ochi. Când am rămas doar noi doi, decanul mi-a cerut să-i povestesc din trecutul meu, din anii

copilăriei și ai adolescenței mele, fiind curios să afle de ce am ajuns așa de târziu la liceu, eu fiind mai în vârstă decât colegii mei de an. Decanul remarcase faptul că mă înscriesem la facultate la vârsta de 21 de ani, cu doi ani mai târziu decât ar fi fost normal. Povestea vieții mele l-a impresionat și mi-a cerut să apelez la Domnia Sa dacă întâmpin probleme, de orice natură ar fi acestea. Mi-am amintit atunci de profesorul Drăguț și m-am gândit că, poate, voi avea în persoana decanului un mentor cum am avut la liceu. Am mulțumit, așadar, sorții că nu sunt singur, având de-acum un îndrumător pe sfaturile căruia mă puteam baza.

În prima parte a vacanței petrecute la Goicea m-am simțit foarte bine, însă la data de 31 ianuarie 1955 am căzut iarăși la pat, prezentând simptome asemănătoare celor pe care le manifestasem la începutul anului. Două zile am zăcut, revenindu-mi cu greu la o stare acceptabilă, fără frisoane și fără dureri puternice de cap.

Puțin după reînceperea cursurilor, în seara de 12 martie 1955, pe la ora 22.30, m-am pomenit în camera de cămin cu Ștefan Andrei, secretarul Comitetului U.T.C. pe institut și viitorul ministru de externe al României, căruia noi îi spuneam, simplu, Gică. Se pare că așa fusese “botezat” de colegii lui de la Liceul “Frații Buzești” din Craiova, dar probabil că apelativul provenea din copilăria sa petrecută la țară, într-un sat apropiat de al meu, unde cei mici se strigau unii pe alții cu prenume schimbat, așa cum se obișnuia în zonă.

După ce s-a făcut comod, Gică mi-a povestit că a avut o ședință lungă, rugându-mă să-l las să doarmă în camera mea. Întrucât unul dintre colegii de cameră plecase acasă, la Ploiești, era loc pentru amândoi, așa că am acceptat numaidecât. Eu am dormit în patul colegului plecat, iar Gică, în al meu. Povestea s-a repetat de mai multe ori, Gică invocând de fiecare dată câte o situație extremă.

Acele momente erau deosebite pentru mine, căci aveam ce învăța de la el, fiind un tip înzestrat cu o inteligență formidabilă. Pentru că îi scliffea mintea, vorbea repede ca să nu-și piardă ideile, ceea ce îl făcea destul de greu de urmărit. Mă obișnuisem însă cu el, fiind foarte atent la ce spune, fascinat de capacitatea lui neobișnuită de a face conexiuni profunde între lucruri.

Gică turuia și în ședințe, iar audiența nu pricepea de multe ori ce vrea să spună, motiv pentru care se auzeau voci care solicitau "să traducă Segărceanu, că-i oltean de-al lui, vorbesc amândoi pe limba lor oltenească!". Gică încheia mereu ședințele cu fraza "Vorba aceea, tovarăși, să fim serioși!", cuvinte pe care nu numai că nu le-am uitat niciodată, ci le-am și preluat, rostindu-le la rândul meu cu diverse ocazii. Gică a fost un coleg admirabil, săritor în ajutorul celor cu probleme și nevoi.

Din grupul de lucru format pe institut, făceau parte și alte personalități, precum Cornel Pacoste, Negomireanu, Dănescu și Săbiescu. Lista e mai lungă,

dar i-am nominalizat pe aceia cărora li se deschideau perspective, pe cei care aveau să primească însărcinări de mare răspundere. Dintre aceștia, eu și alți colegi din anturaj l-am considerat pe Ștefan Andrei un Titulescu al epocii sale. În calitatea sa de ministru de externe al României, a detensionat relațiile cu R.F.G. (Republica Federală Germania) și cu țările din Orientul Mijlociu (Palestina, Liban, Siria, Iran, Irak, Egipt, Tunisia, Libia ș.a.m.d.). Dacă am greșit cu ceva, rog să fiu iertat. Îmi recunosc părtinirea și afinitatea pentru un oltean de-al meu!

XXI

Boala de care suferisem în vacanța de după sesiunea din ianuarie devenise o mare grijă pentru părinții mei, motiv pentru care tata a venit la București să se intereseze de sănătatea mea. Trăsese la unchiul Mitică Coșereanu, știind cum să ajungă acolo de la gară. Văzându-mă teafăr, s-a liniștit, mulțumind lui Dumnezeu că sunt bine și că-mi văd de facultate. Se așteptase să mă găsească internat în vreun spital din București. A plecat după două zile, bucuros că se întoarce acasă cu vești bune pentru mama, care suferea și dânsa cu inima. Mi-a părut foarte rău că l-am pus pe drumuri, că i-a îngrijorat așa de tare sănătatea mea, dar bine că fusese numai o sperietură, nimic grav. La plecare, tata mi-a dezvăluit că venise până la București în urma unui vis al mamei. Deh, griji de părinți!

Și a venit și ziua de 6 iunie 1955, cea mai tristă zi din viața mea de până atunci. Bunii mei colegi, Ștefan Andrei, Nicolae Simeanu, Constantin Stoian, au venit la mine cu figuri întristate să mă anunțe că au primit un telefon de la fratele Marin, să mă pregătesc degrabă pentru a merge la Goicea, căci maica noastră, Ioana, a murit!

Decesul a avut loc în zorii zilei de 3 spre 4 iunie, dar a fost constatat abia dimineața, pe la ora 9.00, de sora noastră, Gela, care a găsit-o pe mama fără suflare în patul dumneai. Marin a primit cu întârziere telegrama de la Goicea, întârziere nemotivată de cei care trebuiau să predea telegrama. Faptul se consumase, nu se mai putea îndrepta nimic, numai că tergiversarea predării telegramii a determinat absența noastră de la Goicea, pentru a o conduce pe maica noastră pe ultimul ei drum, de acasă la biserică și de acolo la cimitir. Noi, cei trei frați, am ajuns cu trei zile mai târziu, când n-am mai avut altceva de făcut decât să ne ducem la cimitir și să-i cinstim locul de veci.

La cimitir au apărut și alte persoane, rude sau cunoștințe, care au împărtășit cu noi această mare durere, încercând să ne îmbărbăteze, să ne facă să înțelegem că viața e trecătoare și că toți vom ajunge să trecem prin faza aceasta. Cei care ne-au întâmpinat la cimitir ne-au povestit cu lacrimi în ochi că, la plecarea de la biserică, soarele a fost acoperit de nori și a început să plouă mărunț. După ce a spălat drumul până la cimitir

și trupul maicii noastre a fost coborât în mormânt, ploicica s-a oprit și soarele a ieșit iarăși dintre nori. Sătenii încercau să dea un înțeles aparte întâmplării, spunând că până și cerul a plâns-o pe dada Ioana. Maica noastră a fost o femeie harnică, cu suflet foarte bun, care a căutat să dea sprijin celor nevoiași, din puținul ei. Nu suporta să-și vadă aproapele în nevoi, așa cum fusese și familia noastră înainte.

Moartea s-a datorat insuficienței cardiace, care a declanșat un infarct. Nu trecuse mult de când unchi mei, Mitică și Petrică Coșereanu, stabiliseră ca în luna iunie a acelui an să o aducă la București pentru o intervenție chirurgicală în vederea schimbării unei valve care nu mai funcționa. Ne-am făcut fel și fel de reproșuri, considerând că apropierea zilei în care urma să fie internată pentru operație a consumat-o mult, emoțiile fiind foarte mari și gândul la operație zdruncinându-i moralul.

Necazurile începuseră prin 1950, an care a marcat debutul unei perioade foarte grele, etapa cotelor impuse țăranilor. Se colectau până și ultimele boabe de grâu sau de porumb, nimeni nefiind interesat să știe dacă oamenii mai aveau cu ce să-și ducă zilele. Nu aveai cui să te plângi și, oricum, doleanțele celor înfometați nu erau luate în considerare. Cinci ani mai târziu, când s-a dat startul la colectivizarea Olteniei de Sud, presiunea devenise enormă. Tata era amenințat aproape zilnic de acei agitatori plătiți, care prezentau

părinților mei consecințele sumbre ale refuzului lor de a se înscrie în colectiv. Ce să mai zică tata, cu lațul la gât, cum se spune, sub amenințarea că fratele Marin și cu mine nu vom mai putea urma cursurile? N-a mai zis nimic... A strâns din dinți cu obidă, a luat hârtia și a semnat-o, renunțând "de bunăvoie" la vitele de muncă, la atelajele agricole pe care le deținea și la cele patru hectare și jumătate de pământ, cu vie, grădină și pășune. Asta a grăbit sfârșitul mamei mele. N-a mai apucat să muncească la *Colectivă*. Muncise destul pe la alții cu pământuri mai multe, pe care nu și le puteau munci. N-a mai apucat multe maica mea, stingându-se din viață la numai 47 de ani. Dumnezeu s-o odihnească în pace. A fost un om credincios și o mamă iubitoare, cu harul dăruirii pentru aproapele său.

Ziua cea dureroasă ar fi putut să fie și mai dureroasă. Era perioada sărbătorii Rusaliilor și tata plecase peste baltă, pentru a-și primi cota de brânză de la stână, așa cum se obișnuia în cadrul asocierii dintre mai mulți consăteni, dincolo de baltă și până la Dunăre fiind pășuni bogate. Considerându-se în putere, mama a hotărât să meargă pe câmp, să inspecteze lanurile de grâu care erau aproape de recoltare. Loturile fiind dispersate, la distanță unele de altele, iar ziua aceea una foarte călduroasă, s-ar fi putut întâmpla orice! Dacă i-ar fi venit rău și stopul cardiac s-ar fi produs într-un lan de grâu, cine știe când ar mai fi fost găsită. Până la seceriș, când pământul redevenea vizibil, mai era vreme și probabil că atunci ar fi fost găsită numai oase,

lăsate în urmă de animale sălbatice, precum lupii care bântuiau prin părțile acelea. Dumnezeu însă a ferit-o și a dus-o acasă pe picioare, ca să moară în patul dumneaei. Aceasta era a doua parte a discuțiilor ce aveau loc între vecini și cunoscuți, ajungându-se la concluzia că astfel s-a evitat o tragedie și mai mare în familia noastră.

Strânși în jurul tatei, ne-am exprimat dragostea față de familie și ne-am angajat cu toții să păstrăm vii în inimile noastre sfaturile calde și dulci ale mamei noastre, promițând să ne înțelegem bine între noi, cei patru frați, și să avem grijă de tata, așa cum putem fiecare, să nu-i facem neazuri, căci singur nu le-ar mai fi putut duce.

XXII

Tragicul eveniment, produs chiar înainte de începerea sesiunii, m-a dărâmat pur și simplu. Ajunsesem în anul II și eram pe punctul să abandonez, dar am primit sprijin din partea colegilor și, în special, din partea șefei de grupă, Luci Ghermănescu, care m-a îmbărbătat, încurajat și susținut în permanență. Ea a fost alături de mine de la bun început, cerându-mi să mă întorc imediat de la Goicea după cele convenite. Luci a insistat să mă reapuc de învățat, să continui să merg pe drumul pe care am pornit. Mai mult, a aranjat o întâlnire cu tatăl ei, profesorul Ghermănescu, care mi-a vorbit apropiat și din suflet, povățuindu-mă să continui studiile, timpul

urmând să vindece această rană, eu având să ies mai puternic din această încercare teribilă. “Viața nu se termină cu această zi”, mi-a spus el. “Viața va continua. Să reții faptul că vor mai fi și alte momente grele. Este bine să te mobilizezi și să te ajuți singur, ești propriul dumitale stăpân și beneficiar al efortului depus. Nimic nu se obține în viață fără luptă și efort înzecit!”

Dându-mi exemplu viața Domniei Sale, tatăl Luciei Ghermănescu mi-a povestit că până să ajungă profesor universitar a străbătut o cale lungă și grea, subliniind faptul că nimic nu se obține în viață fără muncă. Mi-a vorbit ca un părinte și prieten apropiat, dovedindu-se un om cu suflet mare și un bun sfătuitor. Mi-am amintit momentele discuției noastre mai târziu, apreciindu-le la adevărata lor valoare abia după ce am terminat studiile și am primit repartiția în producție, etapă în care începeam să devin stăpân pe forțele proprii.

Luci a primit de la tatăl ei ordinul să se ocupe de mine, să nu lipsesc de la niciun examen, primul fiind programat chiar în ziua discuției noastre. Cu sprijinul acestor oameni de treabă, la data de 15 iunie 1955 am încheiat sesiunea, o grea încercare pentru mine, dar pe care am trecut-o până la urmă, cu voință, determinare și rezistență la efort. În acea perioadă tulbure, alături de mine a fost și familia unchiului Mitică, verișoara mea, Liana, fiind cea care mi-a dat cel mai mult curaj, prin comportamentul ei de copil. A contat mult ajutorul lor, căci eram cu moralul la pământ.

La o lună după sesiune, pe 17 iulie 1955 am plecat la practica topografică cu grupul de colegi din anii I și II. Practica era programată să se desfășoare la Săcele, lângă Brașov, cazarea și masa fiind asigurate în cadrul Grupului Școlar de Construcții din acea localitate. Cele mai frumoase zile erau acelea când reușeam să ne furișăm după masa de seară și să ne deplasăm în frumosul oraș de la poalele Tâmppei, deplasare pe care o făceam cu *țugul* Mocănița, un trenuleț care avea capătul de linie la Hidromecanica.

Am încheiat practica pe 28 iulie, sărbătorind evenimentul cu o mică agapă desfășurată în termeni politicoși și plini de duioșie, căci urma despărțirea de colegele noastre. Noi, băieții, urma să plecăm a doua zi la Alba Iulia, pentru a ne prezenta la prima noastră convocare militară, cu durata de 30 de zile. Colega mea de grupă Simona Scorpan mi-a adresat atunci invitația părinților săi de a mă opri la Sibiu, cu ideea de a relua a doua zi călătoria spre Alba Iulia, prin Vințu de Jos, astfel încât să pot ajunge la timp în unitatea militară. Am acceptat invitația și la ora 14.10 am coborât din tren la Sibiu, luând tramvaiul până în centru, unde locuia familia Scorpan. Părinții Simonei m-au primit foarte frumos, căutând să mă înconjoare cu multă bunăvoință și dragoste, colega mea prezentându-le alor săi necazul pe care l-am avut în familie. Am primit condoleanțele de rigoare și încurajări pentru viitor. Îndemnuri calde și din inimă am primit din partea dlui dr. Scorpan, care mi-a și explicat cum se produc aceste infarcte

și care sunt cauzele lor. Este o moarte ușoară, mi-a explicat el, cel în cauză simte acea durere puternică în momentul producerii, apoi decesul survine aproape instantaneu, persoana respectivă nu suferă pe nimeni și nu-i deranjează pe cei din jur cu o boală lungă și grea. M-am consolată și m-am îmbărbătat, hotărât să trec cu bine și de perioada instrucției militare, ultimul stadiu al acesteia fiind stabilit pentru anul V, când aveam să depun jurământul în calitate de viitor ofițer în rezervă.

Popasul la Sibiu mi-a prins bine. Am vizitat orașul cu împrejurimile sale și am plecat mai departe mai încrezător, mai fortificat, după momentele grele prin care trecusem.

Pregătirea militară a ținut până la sfârșitul lui august 1955, jurământul de credință față de patrie fiind depus în ziua de 7 august. Per ansamblu, programul de instrucție a fost mulțumitor. Am avut mici neazuri cu unii dintre militarii care ne comandau, aceștia făcând uneori abuz de putere. Cei cu grade superioare, căpitani, maiori sau colonei, s-au purtat bine cu noi, înțelegându-ne și fiind de acord cu unele dintre nemulțumirile noastre, fără să ia măsuri aspre. Cadrele superioare se justificau politicos, spunând că așa e în armată, ba chiar cu mult mai greu decât instrucția pe care o efectuam noi, militarii cu termen redus.

Mai rămăseseră trei zile până la liberare și, de bucurie, am încins o bătălie copilărească între companii, cu

praf de spălat pe dinți. Fiecare dintre noi primise la încorporare, pe lângă săpun, o cutie de carton conținând o pudră fină, rozalie, pentru spălat pe dinți. În seara aceea, ne-a luat valul și n-am băgat de seamă că, după micul nostru război, un strat gros de pudră pentru spălat pe dinți acoperea careul în care eram scoși la raport.

Descoperirea am făcut-o abia a doua zi dimineață, când s-a dat adunarea. “Și acum cine-mi face mie cizmele, mă?”, a întrebat comandantul mocnit, în timp ce noi priveam în jos, spre pământul acoperit cu pulbere roz. “Las’ că vedeți voi”, a mârâit comandantul, văzând că nu răspunde nimeni. Înainte să facă stânga-mprejur și să ne lase pe mâinile ofițerilor și comandanților de plutoane, a dat un ordin scurt:

— Măine, simulare!

Ofițerii și comandanții de plutoane rânjeau la noi, dar nouă nu ne era teamă pentru că mai aveam de stat o singură zi în cazarmă, după care pa și pusi! Ce puteau să ne facă?

La ora 4.00 dimineața, a sunat alarma. Ni s-a ordonat să ne echipăm în grabă, cu raniță și armă. Exercițiul presupunea o intervenție în forță pe dealul Mamut din Alba Iulia, unde chipurile se ascundeau teroriștii care amenințau orașul. “Vă ducem să salvați orașul, mă”, se

hlizeau ofițerii și comandanții de plutoane, cei mai răi fiind sergenții, mereu invidioși pe noi, studenții.

Am mășăluit cu ranița și arma în spate de ne-a ieșit pe nas și soarele încă nu răsărise pe de-a-ntregul. Pe ultima porțiune, vreo sută de metri la deal, ni s-a ordonat să mergem târâș, “ca să nu vă vadă inamicul, bă”. Ne era foame. Ne era sete. Eram epuizați. Și în cale ne-a ieșit o ditamai via încărcată cu struguri îmbietori. Ca la un semn, ne-am ascuns cu toții în via aceea, hotărâți să nu mai ieșim de acolo. Ce puteau să ne facă, dacă ne găseau? Era ultima zi!

Degeaba strigau ofițerii și comandanții de plutoane după noi, dispăruserăm de parcă ne înghițise pământul. Am tăcut cu toții chitic, culcați pe burtă, și după ce pericolul a trecut, ne-am apucat să culegem struguri și să mâncăm pe săturate. Apoi am tras un pui de somn binefăcător, la umbra frunzelor de viță. Era mica noastră răzbunare pentru pedeapsa primită, pe care o consideram nedreaptă. Ce puteau să ne facă, dacă ne prindeau?

Când ne-am întors la cazarmă, într-un târziu, am fost scoși imediat la raport. Avuseserăm grijă să nu ne pătăm cu struguri și, prin urmare, hainele noastre erau curate, astfel că nimeni n-a intrat la bănuieli. Ne-au întrebat ce și cum și iar ne-au întrebat, dar noi n-am zis nici pâs. Secretul nostru a rămas nedezevăluit, în

ciuda eforturilor făcute de ofițeri și de comandanții de plutoane ca să ne înmoaie. Nu aveau ce să ne mai facă.

Pe 29 august s-a încheiat programul de instrucție, era ultima noastră zi de militari cu termen redus și am început să ne pregătim de plecare. Ne-am prezentat la magazie să ne recuperăm hainele civile, ca a doua zi să putem ieși din cazarmă puși la punct, cum se cuvine. Hainele erau însă tare șifonate, mai ales pantalonii, bunele maniere impunând să fie la dungă. Prin urmare, ne-am întins pantalonii între cearșaf și saltea, în speranța că dormind pe aceștia vom reuși să le dăm o formă acceptabilă. Atâta doar că unii dintre colegi, mai glumeți, au profitat de momentele când ceilalți nu se aflau în dormitor, așezând invers pantalonii puși la îndreptat. Dimineața, surpriza a fost maximă. Pantalonii nu mai aveau pic de dungă, arătând chiar mai rău decât înainte să-i băgăm sub cearșaf.

Timp să facem ceva nu mai era, căci se apropia ora plecării la gară. Ne-am gândit să trecem pe la un atelier de croitorie din oraș, dar asta ar fi însemnat să pierdem acceleratul spre București și să dormim în gară, așteptând următorul tren, care ar fi sosit abia a doua zi. Într-un final, am abandonat ideea și ne-am consolat, plecând la tren așa cum eram, cu pantalonii mototoliți. A trebuit să suportăm privirile dezaprobatore ale multora dintre călători, dar și remarcile vârstnicilor din vagon. “Nepoților”, râdeau bătrânii, “voi veniți de la armată, după cum arată pantalonii voștri!” Se pare

că tradiția nu dispăruse, stagiul militar fiind la fel de când lumea.

XXIII

Pe 19 octombrie, am plecat în excursie cu studenții din anul V, un bonus din partea decanului, care a considerat că această ieșire îmi va prinde bine. Trebuie să recunosc că așa a și fost, m-am întors cu alt tonus și mult mai încrezător în forțele mele, după greaua pierdere pe care o suferisem la începutul verii.

Programul a cuprins o vizită la Uzina de Tractoare, un adevărat colos, apoi la Fabrica de Prefabricate din Brașov, unde se realizau elemente precum panourile mari pentru locuințe experimentale, șantierul fiind de asemenea inclus în vizită. Șantierul respectiv se afla în subordinea Trustului Nr. 5 Construcții-Montaj din Brașov și în timpul prezentării făcute de șeful de șantier mă gândeam că ar fi grozav ca după terminarea facultății să ajung să lucrez pentru acest mare trust. Se creiona un vis, care doream să se îplinească.

Anul 1956 nu a început sub cele mai bune auspicii, așa cum mi-am dorit. Drumul pe care vrem să-l parcurgem în viață nu este întotdeauna drept, cum ne-ar plăcea nouă, el are și anumite urcușuri care se parcurg mai greu. Cu efort, se pot însă escalada și aceste porțiuni mai abrupte.

Gela suferise foarte mult după moartea mamei noastre. Nu mai avea sprijinul ei moral și matern, iar tata era foarte apăsător de grijile lui legate de colectivizare, în urma căreia rămăsese cu nimic după o viață de muncă. Animalele și atelajele agricole fuseseră luate și, practic, în curte nu avea de ce să mai aibă grijă, așa cum era obișnuit. Tata împlinise 49 de ani și nu mai avea puterea să se îngrijească și de Gela, care rămăsese și cu un copil după căsnicia ce se destrămase între timp.

După ce au analizat îndelung situația, tata și fratele Marin au ajuns la concluzia că, până la urmă, soluția cea mai bună ar fi ca Gela să plece din comună, găsin-du-i-se ceva de lucru, fetița ei urmând să fie dată la un cămin de copii. Gela a acceptat cu greu să plece din casa părintească, despărțirea și ruperea de trecut dovedindu-se foarte dificile. La scurt timp, consecință a acestor evenimente teribile, sora mea a fost internată pentru tratarea unei depresii severe, dar, cu ajutorul medicilor, s-a reușit până la urmă să se depășească acel episod delicat, suferința Gelei fiind ameliorată.

Fetița ei, Mihaela, a crescut la căminul pentru copii și peste ani s-a căsătorit, problemele devenind mai complicate, căci Gela ajunsese să aibă grijă de trei persoane, ea însăși, Mihaela și soțul acesteia, fără ocupație. Totuși, cu răbdare, lucrurile s-au așezat până la urmă pe un făgaș, fratele Marin oferind sprijin moral și material.

După moartea tatei, s-a pus problema întoarcerii Gelei în casa părintească, unde aveau cu toții un adăpost sigur și condiții de viață mulțumitoare. Gela a locuit acolo împreună cu fica ei, Mihaela, care la rândul ei născuse două fete, Cristina și Gabriela. Fetele Mihaelei au urmat școala gimnazială din comună și, dorind să învețe mai departe, au plecat la oraș, unde și-au croit un drum în viață. Cristina a ajuns asistent medical, pregătire ce i-a permis să se angajeze în Germania, de unde a putut să o ajute și pe mama ei, rămasă singură acasă. După moartea soțului ei, Mihaela a părăsit casa părintească în care trăise mulțumitor și s-a retras la cealaltă fică a ei, Gabriela, rămasă în țară. Sora mea, Gela, a murit în anul 2015, la vârsta de 80 de ani.

XXIV

19 mai 1956 a fost ultima zi de curs cu profesorul Aurel Beleş, care ne-a vorbit despre profesia de inginer constructor, foarte frumoasă, dar cu mare răspundere, iar pe 28 mai 1956 a început sesiunea de examene din vară. Eram mulțumit sufletește că am obținut un *Bine* la primul examen, fiind hotărât să mă mențin pe această linie. O lună mai târziu, am început practica studentească, ajungând din nou pe șantierul centralei termoelectrice de la Comănești, sub coordonarea profesorului Dalban. Marin fusese mutat de la Comănești, la 1 august împlinindu-se doi ani de când conducea

șantierul Combinatului Chimic Săvinești din Piatra Neamț, unde fusese angajat și Costică.

A fost o perioadă în care am îmbinat utilul cu plăcutul, cum se spune, reușind să fac excursii frumoase la Slănic Moldova, Cheile Bicazului, Lacul Roșu, unele dintre acestea împreună cu frații mei, Marin și Costică, realizând o serie de fotografii care au rămas amintiri peste timp.

După practica de la Comănești, am avut parte de primul meu câștig, o sumă de bani care mi-a prins bine la începerea noului an de învățământ. Imediat după practică, am plecat la Goicea, revăzându-mă cu mulți dintre foștii colegi de școală primară și tovarăși de joacă din copilărie. Am fi stat noi mult și bine la povești, însă cu o zi înainte să ajung acasă se dezlănțuise o furtună cu grindină foarte puternică și totul fusese distrus. Era dezastru pe câmp și în sat, iar peste vie parcă trecuse pârjolul. Aproape nimic nu mai rămăsese în picioare, ardeii, roșiile, vinetele, varza, dovleceii, morcovii și castraveți dispăruseră. Încetul cu încetul, sentimentul de dezolare a început să se estompeze și pe 22 august m-am apucat serios de lucru în grădină și în vie, încercând să recuperăm ce se mai putea recupera.

M-am deplasat apoi la Raionul Segarcea pentru a-mi perfecta formele vizei anuale de flotant la București, dând acolo peste fostul meu coleg de liceu Vasile Voicu, cu care am depănat amintiri. Pe 30 august am ajuns la

București, fiind invitat să asist la examenul de admitere pentru seria a doua. În acel cadru m-am reîntâlnit cu Ștefan Andrei, Gică al meu, prilej cu care ne-am povestit unul altuia peripețiile prin care trecuserăm în vacanța de vară.

Anul 1956 l-am încheiat, ca toată lumea, cu revelionul, organizat pentru studenți în căminele Politehnicii, unde ne-am strâns din toți anii de studii. Am avut parte de un program antrenant, cu muzică de toate felurile și mult dans, după care am plecat la Casa de Cultură a Studenților "Grigore Preoteasa", situată în spatele Operei de Stat, în vecinătatea facultății, unde am continuat petrecerea până în zori.

Cu bune, cu rele, mai trecuse un an. Și viața mergea înainte.

XXV

Sesiunea din iarna lui 1957 s-a încheiat la 24 ianuarie cu *Bine* și imediat după aceea am plecat în tabăra studențească de la Predeal. Am călătorit cu trenul expres București-Oradea, coborând pe peronul stațiunii Predeal la ora 14.50, de unde am fost preluat și cazat la vila nr. 13, unde erau repartizați studenții de la construcții. Pe la ora 23.30 a sosit și Ștefan Andrei împreună cu bunul său coleg Furman. Practic, acesta era adjunctul lui Gică pe linie de comitet și însuși organizatorul

taberei studențești. Furman cunoștea în detaliu întregul program al activităților din tabără, concursuri, excursii la cabane, conferințe organizate la cazinoul din Sinaia, fiind responsabil și cu repartizarea studenților pe vile și pe cantine. Avantaj pentru noi, prietenii lui Gică.

Pe 27 ianuarie, ne-am deplasat cu trenul la Sinaia pentru a lua parte la o conferință susținută la cazinoul de marele C. I. Parhon. A fost o prelegere pentru studenți, mai mult cu tentă politică. Am revenit la Sinaia peste trei zile, având în program vizitarea Castelului Peleş. Cu toții am rămas impresionați de valoarea arhitecturală a castelului, explicațiile primite scoțând în evidență faptul că proiectul și construcția erau străine, cu excepția banilor — a *aurului*, cum s-a exprimat ghidul nostru — și a mâinii de lucru, care erau românești.

Următoarele zile de vacanță le-am petrecut făcând excursii la cabanele Trei Brazi, Secuilor, Timișul de Sus, Clăbucet, Gârbova și Pârâul Rece, într-un decor hibernal de basm, căruia nu ne mai săturam să-i admirăm frumusețea. Pe 4 februarie am fost convocați să participăm la încă o conferință, susținută tot la cazinoul, de data aceasta vorbitorul fiind nimeni altul decât Ion Iliescu, pe atunci președintele Asociației Naționale a Studenților.

M-am întors la București pe 5 februarie, fiind invitat să particip din partea Institutului de Construcții la conferința pe țară organizată de Ministerul

Învățământului, de fapt o consfătuire de lucru cu reprezentanții studenților din toate centrele universitare, din București, Iași, Cluj, Timișoara sau Craiova, cu scopul de a îmbunătăți programa de învățământ, condițiile de viață din cămine și calitatea servirii la cantine. Studenții erau consultați pentru a li se cunoaște doleanțele și starea de spirit, dar și pentru a fi lămurii în ceea ce privea rolul organizațiilor de tineret din învățământul superior. Consfătuirea a avut loc chiar în Marea Sală de Ședințe a Consiliului de Miniștri, sală în care astăzi se țin ședințele de Guvern. Sentimentul de a păși pe coridoarele pe care călcau marii demnitari ai țării, de a ocupa, chiar dacă pentru puțină vreme, fotoliile Domniilor Lor, a fost copleșitor. Acele patru zile nu se pot uita!

Semestrul al II-lea a început pe 11 februarie 1957, iar pe 8 martie au debutat lucrările Conferinței pe țară a Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști din România (U.A.S.C.R.), la care am fost invitat să particip din partea organizației de tineret din Institutul de Construcții București. Două zile mai târziu, după încheierea conferinței de constituire a asociației și alegerea conducerii pe țară, am fost invitați să participăm la masa festivă, oferită în cinstea delegaților și a invitaților. Întrunirea a avut loc în somptuoasa Sală a Coloanelor din Casa Centrală a Armatei, unde preț de câteva clipe am rămas cu răsuflarea tăiată. Să ajung eu să calc pe marmura acelei săli... Mi-am zis că nu voi schimba acei pantofi niciodată, fiind o mare

onoare pentru mine să particip la un eveniment de o asemenea ținută. Spre final, a apărut și primul secretar al Comitetului Central, ulterior secretarul general al Partidului, tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, primit cu entuziasm de întreaga adunare.

Bunătațile servite în seara aceea au întrecut așteptările multora, chiar și pe ale celor care mai participaseră la astfel de evenimente. A doua zi însă am revenit cu picioarele pe pământ, luând masa la cantina noastră cea de toate zilele, înfulecând cu noduri renumitul *crep*, grișul făcut cu apă, și nu cu lapte.

În perioada 15–20 aprilie am plecat într-o frumoasă excursie de studii la Turnu Severin, Caransebeș, Reșița, Bocșa Romană și Timișoara. La Turnu Severin am vizitat șantierul naval și portul de la Dunăre, iar prin Caransebeș ne-am plimbat vreo patru ore, ceea ce ne-a întârziat sosirea la Reșița. Astfel, noaptea am petrecut-o dormind în tren, iar dimineața am coborât din vagon și am pornit în pas vioi, ca la armată, spre renumita cetate a oțelului din Reșița. Acolo am vizitat minunata hală a furnalelor, o mare satisfacție pentru noi, căci despre impresionanta construcție metalică a acelei hale învățaserăm la cursul profesorului Victor Popescu, șeful catedrei de construcții metalice.

La Bocșa Romană am vizitat halele cu structură metalică, unde se executau comenzile de construcții metalice pentru marile investiții din țară: stâlpi, grinzi metalice,

ferme metalice de diverse deschideri, grinzi de poduri rulante și alte tipuri de confecții metalice solicitate de marile uzine ale țării. Cel mai mult m-a impresionat flacăra aceea imensă, la descărcarea furnalelor, un adevărat vulcan în erupție!

De aici ne-am deplasat la Timișoara, unde am ajuns seara. Nemaiavând răbdare să aștept până a doua zi, am luat tramvaiul până în cartierul unde locuia familia unchiului meu, Petrică, și la ora 21.30 am bătut la ușa lor. Surpriza a fost mare, se așteptau să-i vizitez a doua zi și se întrebau cum de nu m-am rătăcit, umblând singur pe străzi. Glumind, le-am răspuns că sunt constructor și că nu am voie să mă rătăcesc. Verișorii mei, Sanda și Radu, tocmai se pregăteau de culcare, dar le-a sărit somnul când m-au văzut. Ne-am pus, așadar, pe povestit, spunându-le pe unde am fost și ce am vizitat, ce impresii mi-au produs locurile prin care trecusem. Curiozitatea lor era mare, ei fiind elevi la liceu pe vremea aceea.

Am rămas două zile la Timișoara, obținând învoire de la profesorul Victor Popescu, cu recomandarea dumnealui de a mă lipi de colegii care vor sosi în seria a doua, aceștia având același program de vizitare ca al nostru și același itinerariu. Unchiul Petrică și tanti Anuța, mătușa mea, s-au bucurat foarte tare să mă aibă oaspete două zile, iar verișorii nu știau cum să-și organizeze programul mai bine ca să-mi fie ghizi prin oraș. Primul drum pe care l-am făcut cu ei a fost până

la Institutul Politehnic, unde unchiul meu cu grad de colonel era șeful Catedrei Militare.

După cele două zile, m-am despărțit cu greu de familia unchiului Petrică și, conform instrucțiunilor primite, m-am alipit grupului de studenți din seria a doua, întorcându-mă cu aceștia la București. La întoarcere, m-am dus la profesorul Victor Popescu și i-am mulțumit pentru învoirea acordată. Așa a luat sfârșit o fructuoasă excursie de studii, cu minunații noștri profesori și asistenți în rol de ghizi, adunând o grămadă de subiecte pentru dezbateri la orele de curs și la seminar.

XXVI

Pe 27 aprilie, am primit vizita unchiului Petrică, sosit la București cu treabă la minister. Unchiul m-a invitat la masă, propunând să luăm prânzul la faimosul restaurant Casa Armatei. Acesta era un local pe care, fie vorba între noi, îl ocoleam, deoarece nici bursa și nici hainele de student nu-mi permiteau să intru. Sărăcia e sărăcie, n-ai cum s-o acoperi, se vede de la o poștă; cum să pătrunzi într-un restaurant atât de luxos, strașnic păzit de oameni special antrenați? Mulțumită unchiului, m-am bucurat din plin de acest privilegiu, având onoarea să văd cu ochii mei cum sunt tratate gradele superioare, cum sunt salutate, cât de mult respect li se acordă.

Sub Casa Armatei era, printre altele, o mică agenție Loto Pronosport, unde se completau buletine de joc și unde am intrat într-o zi, având bani în buzunar cât să achit un buletin. Îmi făceam vise că o să câștig suficient de mulți bani încât să-mi permit să-l scot eu pe unchiul Petrică la celebrul restaurant aflat deasupra modestei agenții. Animat de acele gânduri, am completat formularul cu pronosticurile mele referitoare la meciurile de fotbal din etapa următoare, în timp ce doi indivizi, cărora nu le dădusem o prea mare atenție, mă spionau pe la spate. Din senin, m-am pomenit apostrofat de cei doi:

— Măi, tinere! Ce completezi tu aci? Nu știi unde te afli? Aici este Casa Armatei, cum îndrăznești să scrii în buletin că C.C.A o să mănânce bătaie de la U.T.A.?? Ia rupe matale formularul și ieși afară! Te iertăm de data asta, dar să ții minte, C.C.A. nu poate fi învinsă de U.T.A. în care joacă marele Peciovsky!

Echipele la care făceau referire cei doi suporterți înrăiți erau Uzina Textilă Arad și Casa Centrală a Armatei, Steaua de mai târziu. De bună seamă că, aflându-mă pe teritoriul Casei Armatei, mai bine zis sub aceasta, cei doi s-au simțit lezați în amorul propriu când pe buletinul meu am bifat înfrângerea echipei lor favorite. Am ieșit de teamă să nu o iau pe cocoasă, dar formularul nu l-am rupt, ci l-am mototolit și l-am ascuns în buzunar. Duminică seara, după meciuri, am ieșit în oraș, curios să aflu rezultatele. Surpriză maxi-

mă! Așa cum pronosticasem, C.C.A. fusese învinsă, iar buletinul meu indica 11 rezultate exacte! Îmi venea să o iau razna de necaz, regretând că am păstrat fluturașul în buzunar în loc să-l depun la agenție. Am dat fuga la unchiul Mitică să-i povestesc întâmplarea. Unchiul, cu calm, m-a liniștit, zicând:

— Nepoate, ce-ai fi făcut tu cu atâția bani câștigați fără muncă? Crezi că te-ar mai fi interesat facultatea? Bani ăia obținuți fără efort s-ar fi dus pe apa sâmbetei și ai fi rămas un calic! Barem cu studiile terminate ai un viitor sigur!

Unchiul m-a invitat apoi la masă, după care ne-am cinstit cu un vin bun, eu încercând să uit episodul. Am dat o mare atenție vorbelor sale, spuse la momentul potrivit. Am tras concluzia că cel mai sigur și benefic câștig este într-adevăr cel obținut prin muncă, prin efort propriu, nu câștigul la noroc.

Raportând acel eveniment la timpul pe care îl trăiesc acum, când scriu această carte a vieții mele, mărturisesc că Dumnezeu m-a ținut departe de un eșec sigur în privința drumului meu în viață. Cinstea și omenia sunt valori ce nu se pot măsura nici chiar în monede de aur. Cum se spune, *sinceritatea este cea mai mare bogăție a omului care nu are nimic.*

XXVII

Programată pentru perioada 25 mai–24 iunie, sesiunea de vară a fost una foarte grea. Ultimul examen a fost cel la beton armat, cu dl profesor dr. ing. Mihail Hanganu. După examen, m-a vizitat Gică să-mi traseze sarcina de a rămâne la București pentru festivitatea de închidere a anului universitar, la care urma să particip în calitate de delegat al organizației din facultate. Festivitatea s-a desfășurat o săptămână mai târziu, la 30 iunie, pe Stadionul “23 August”, iar seara am participat la o serată studentască cu tentă de carnaval, în parcul Herăstrău.

Practica din vara celui an am efectuat-o la Săvinești, Piatra Neamț, soarta hotărând să ajung din nou pe un șantier condus de fratele meu mai mare. Prin urmare, totul a decurs iarăși foarte bine. Controlorul nostru a fost domnișoara Sanda Hanganu, asistentă la Catedra de Mecanică. Angajații cu grade mai mici din cadrul facultății aveau sarcina să viziteze, prin rotație, șantierele unde studenții făceau practică, cerând caracterizări pentru fiecare student, în vederea evaluării.

După încheierea controlului din partea facultății, împreună cu câțiva colegi, am cerut învoire pentru a pleca într-o excursie la Lacul Roșu, Cheile Bicazului și râul Bicz, unde se desfășura o măreață lucrare inginerească, ampla construcție a barajului. Învoirea ne-a fost acordată fără probleme, mai ales că verificarea trecuse cu bine, și astfel am început să ne facem

bucuroși bagajele. Prinzând gustul excursiilor, am hotărât repede între noi să facem și o drumeție pe Ceahlău, dacă tot ajungem în zonă, punând în bagaj și cele necesare pentru o asemenea escapadă, estimată la cel puțin trei zile.

În ziua stabilită, ne-am suit în tren la Piatra Neamț și am călătorit până la Bicăz. Nici n-am ajuns bine că a și început să plouă mărunț și rece, iar asta i-a descurajat pe unii dintre noi, ceea ce a dus la destrămarea grupului. Nu toți colegii erau echipați cum trebuie pentru a înfrunța ostilitățile muntelui. Fiind în plină vară, nu s-au așteptat la condiții chiar atât de vitrege — ploaie, vânt și vreme răcoroasă. Astfel, o parte din grup s-a retras, cu gând să se întoarcă la Piatra Neamț, iar noi, cei rămași, am luat muntele în piept, ajungând în jurul orei 20.00 la Izvorul Muntelui, prima cabană de pe traseu. Începuse să se întunece, așa că am hotărât să înnoptăm acolo. Cabanierul ne-a servit cu ce avea prin magazie, după care am băut un ceai și ne-am retras în camere.

Ne-am trezit pe la ora 8.00 dimineața și, în timp ce ne-am băut ceaiurile, cabanierul ne-a făcut un scurt instructaj, explicându-ne pe ce cărare să o luăm ca să ajungem la Poiana Maicilor. Când am ieșit din cabană, nu ne-a venit să credem. Față de ziua precedentă, când ploaia aproape că ne făcuse și pe noi să întrerupem excursia, cerul era acum perfect senin, iar soarele trimitea spre pământ raze pline de căldură.

Vremea frumoasă ne-a dat aripi și am pornit din nou la drum, avântându-ne spre înălțimi. În drumul nostru am întâlnit un pădurar, care mergea în aceeași direcție. “Nepoților”, ne-a zis el, “ar fi bine să vă odihniți oleacă, muntele nu se străbate în fugă, trebuie făcute popasuri cât mai dese!” Dar noi eram tineri, plini de viață, drumeția ne plăcea la nebunie și nu prea aveam chef de popasuri. I-am mulțumit pădurarului și am plecat mai departe, păstrând ritmul nostru. Când am pătruns în inima muntelui, am ajuns din urmă doi bătrâni, care mergeau și ei spre vârf. Am trecut pe lângă ei ca vântul. De acolo începea un urcuș mai dificil, cu o pantă abruptă, dar am dat-o gata repede și la ora 10.45 am ajuns în vârf, aproape de Ocolașul Mare. Cât ne-am tras sufletul, am admirat covorul de flori-de-colț, care se întindea în fața noastră. Parcă erau stele căzute în iarbă.

După acel mic popas, ne-am continuat drumul spre cabana Dochia, aducându-ne aminte de povestea din copilărie, cu Baba Dochia, care și-a dezbrăcat cojoacele urcând Ceahlăul. Când a ajuns în vârful muntelui, a început o ninsoare care s-a transformat în lapoviță, faimoasa zăpadă a mieilor, și Baba s-a prefăcut într-un sloi de gheață. Deși ne-am dezbrăcat și noi de “cojoace”, încingându-ne de la efort, am ajuns la cabană teferi, în jurul orei 13.30. Cabanierul, un om bătrân uitat acolo, după cum spunea și dânsul, care se descurca și el cum putea, a încropit o gustare să ne potolească foamea cât de cât. Noi ne-am bucurat, fiind tare flămânzi. Bucuria ne-a fost însă de scurtă durată, căci începuserăm

să simțim frigul din cabană, un frig tăios, care ne pătrundea până la oase. Nu ne-am așteptat la așa ceva și am hotărât să o luăm din loc, nedorind ca pe timpul nopții să ne pomenim cu vreo ninsoare sau, mai rău, cu unii dintre noi transformați în sloiuri de gheață, ca Baba Dochia.

Mare ne-a fost surpriza când ne-am reîntâlnit, undeva pe traseu, cu colegii care renunțaseră să vină din cauza vremii. După ce ne-am despărțit, ei s-au răzgândit și au început să urce muntele din partea opusă, pe la Durău, pe unde urma să coborâm noi. Bucuroși nevoie mare, am plecat cu toții spre vârful Toaca, cel mai înalt din masivul Ceahlău, 1.945 m. Când cerul e senin, din vârful poți vedea Iașiul, orașul Piatra Neamț și chiar Dunărea, ca un șarpe lung ce străjuiește România. Din păcate pentru noi, se lăsase ceața și abia mai vedeam pe unde să pășim. Ne întrebam, cu o firească părere de rău, când vom mai avea prilejul să ajungem să vedem acele frumuseți. Asemenea ocazii sunt rare!

Drumul nostru a continuat ocolind vârful Panaghia, de unde a început o etapă mai ușoară, o coborâre până la Cabana 7 Noiembrie, cunoscută astăzi sub numele de Fântânele. La cabană am ajuns în jurul orei 17.30, găsind locul plin de elevi din Iași și din Bacău, aflați în tabără. Ne-am lipit de directorul taberei, un tânăr care absolvise facultatea cu un an înainte, și astfel am făcut rost de cazare și pentru noi. Deranjul n-a fost prea mare, întrucât locuri mai erau, dar se credea că îi vom deranja

pe elevi. Până la urmă, a ieșit o seară foarte frumoasă, elevii s-au strâns în jurul nostru să ne asculte poveștile și totul s-a desfășurat în cele mai bune condiții.

Dimineața, pe la ora 8.00, ne-am luat în cârcă sumarul bagaj și am plecat spre punctul final al drumeției noastre, luându-ne la revedere de la directorul taberei și de la gălăgioșii elevi, care l-au implorat pe director să ne mai rețină. Elevii ne deveniseră simpatici, însă, din păcate, programul nostru era limitat, așa că am fost nevoiți să ne vedem de drum.

Am mers mai departe, trecând pe la cascada Duruitoarea, unde am poposit vreo trei sferturi de oră, admirând frumusețea acelor locuri de neuitat, am luat-o apoi pe o potecă mai puțin circulată și am ajuns la Durău, unde am dat peste un schit de călugări. Se făcuse deja 13.30, așa că ne-am grăbit la masă, pe care am luat-o la cabana Durău, pornind după aceea în pas vioi spre stația de autobuze din satul Ceahlău.

Distanța de 9 km am parcurs-o în timp record, o oră și ceva. Eram storși de vlagă, abia așteptam să ne vedem în autobuz, numai că socoteala de pe munte nu se potrivește cu cea din stație, autobuzul fiind arhiplin. Erau pasageri și pe scară, motiv pentru care șoferul nu ne-a dat voie să ne agățăm de uși, așa cum intenționaserăm. Am rămas, prin urmare, la marginea șoselei cu buzele umflate, dar ce puteam să facem? Ne-am resemnat și am început să ne gândim la variantele pe care le mai

aveam ca să ajungem la Piatra Neamț, mai ales că prin buzunare ne cam sufla vântul. Rămăseserăm lefteri, fără niciun sfanț, dar poate că tocmai asemenea momente sunt mai plăcute, nu atunci când ai tot ce vrei!

Pe vremea aceea, automobilele erau o raritate, numai întreprinderile aveau *mașină mică* în dotare, iar șansele ca așa ceva să treacă taman prin satul Ceahlău erau minime. Se pare însă că noi am avut noroc cu carul, reușind să plecăm cu o Pobeda, care aparținea chiar de șantierul Săvinești. Ocupanții mașinii erau inginerul Nelu Gangan și soția sa. Când mașina a oprit în dreptul nostru, inginerul Gangan a coborât geamul și mi-a zis pe un ton ușor înțepător:

— Bine te-am găsit, student Segărceanu, am să-i spun tovarășului inginer-șef că v-am cules de pe drum.

Eu eram însă recunoscător că pot pleca din satul acela și, indiferent ce urma să-i spună fratelui meu, indiferent ce pedeapsă aveam să primesc, mă simțeam împăcat. Eram major, vaccinat, ce putea să mi se întâmple? Ceahlăul nu era inclus în periplul aprobat, dar ce să-i faci? Deh, tinerețea!

Într-unul din satele din apropierea Bicazului, prin care am trecut, tocmai avea loc o întrunire cu sătenii, care trebuiau să-și părăsească localitatea și să se mute mai sus, pe un platou unde se amenajau noi locuințe, întrucât satul lor urma să fie acoperit de

apele viitorului lac de acumulare, ce avea să alimenteze viitoarea hidrocentrală electrică, prima din salba de hidrocentrale de pe râul Bistrița. Discuția aceea era moderată de un inginer cu care familia Gangan se știa foarte bine, de la acesta aflând detaliile emoționante ale poveștii. Ne-am dat seama cu această ocazie că marile realizări presupun și sacrificii pe măsură.

S-a stabilit să facem o pauză la Bicaz, unde trebuia remediată o pană, dar s-a întâmplat să oprim chiar în fața unui restaurant cu o frumoasă terasă de vară. A venit propunerea să cinstim întâlnirea și așa a început o petrecere de toată frumusețea, inginerul Gangan prezentându-ne drept invitații Domniei Sale, ceea ce ne-a permis accesul la petrecere. Nici nu se putea mai bine, afară începuse să plouă cu găleata, așa că ne-am refugiat de pe terasă în restaurant, la adăpost. Am părăsit Bicazul pe la ora 1.00, noaptea.

Excursia s-a încheiat cu bine, fiind și un test de purtare într-un colectiv mixt, format din colegi și colege. Știm foarte bine că puțini se gândesc în astfel de circumstanțe la un comportament decent, bazat pe respect reciproc, cinste și încredere în cel de lângă tine, căci libertatea atât de mare poate duce la manifestări nelalocul lor, cu urmări dramatice, ce pot distruge prietenii și înțelegeri.

În final, i-am mulțumit lui Dumnezeu că m-a ajutat să ies cu bine din această escapadă, care ar fi putut tot așa de bine să nu se termine cum trebuie... Adeseori,

dorințele aprinse întrec voința, buna-cuviință, dar unde am ajunge dacă nu ne-am abține la momentul potrivit? În ceea ce mă privește, am căutat să duc o viață bazată pe principii sănătoase, trăindu-mi tinerețea în mod corespunzător.

XXVIII

După practică, am plecat din Piatra Neamț spre stațiunea Bușteni, unde promisem un bilet de odihnă. În intervalele mari dintre trenuri, la Bacău și la Ploiești, am căutat să vizitez cât mai mult din acele orașe și n-am făcut rău. Orașele respective erau în plină reconstrucție, precum majoritatea orașelor din țară, așa că am avut ce vedea prin ochii viitorului inginer constructor.

La Bușteni am întâlnit colegi de facultate și alți studenți din centrul universitar bucureștean. Am devenit prieteni de conjunctură, punând la cale cu entuziasm o serie de excursii împreună prin Bucegi, ivindu-se astfel ocazia să compar acei munți cu Ceahlăul. Diferența era mare, locurile de aici având parcă o altă importanță și greutate. Cel mai tare m-au impresionat Crucea de pe Caraiman, Sfinxul și Babele.

Traseul planificat l-am parcurs în trei zile, poposind la cabanele Jepilor, Caraiman, Babele, Crucea și Piatra Arsă. Cu toate că unele porțiuni erau mai anevoioase, dorința de a fi permanent în mișcare nu ne-a părăsit

nicio clipă, așa că, printre altele, ne-am ales cu o enormă poftă de mâncare. Din păcate însă nu găseam suficientă hrană pentru câtă poftă aveam, cabanele fiind foarte mult solicitate și permanent pline de turiști. Prin urmare, ne mulțumeam cu puțin și nu prea grozav, încercând să uităm de mâncarea “bună” de la cantina Pârvan din timpul studenției.

Vacanța la munte s-a terminat pe 28 iulie, de aici urmând să plecăm la Alba Iulia, unde aveam obligația să efectuăm cel de-al doilea stagiul, care începea la 1 august. Ne rămâneau trei zile pe care nu știam cum să le umplem. Nici bani pentru prelungirea vacanței nu aveam, dar trebuia să găsim o soluție! Prin urmare, am format o mică delegație și ne-am prezentat la directorul stațiunii, adresându-i rugămintea de a ne îngădui să rămânem încă două nopți, explicând motivul cererii. Cu o oarecare strângere de inimă, directorul a acceptat până la urmă să ne păstrăm locurile din vilele în care fuseserăm repartizați la sosirea în stațiune, dar cu o condiție: fără acces la masă. I-am mulțumit directorului pentru bunăvoință, după care ne-am făcut cu ochiul unul altuia.

În zilele cât am avut dreptul la cantină, ne-am împrietenit, fiecare cum a putut, cu fetele care serveau masa și astfel totul s-a rezolvat cu bine. Fetele respective au avut grijă să nu murim de foame, convenția fiind să intrăm la cantină pe rând și numai după anumite ore la prânz și seara, dimineața neavând importanță când, întrucât

erau destui abonați care nu-și stricau somnul pentru un ceai și o felie de pâine prăjită cu marmeladă. Bine odihniți și bine hrăniți, am plecat după cele trei zile spre Alba Iulia, să ne satisfacem stagiul militar.

În drum spre Alba Iulia, am întrerupt călătoria pentru 24 de ore, răspunzând unei noi invitații făcute de familia Scorpan, de data aceasta fiind inclusă în program și vizitarea Muzeului Brukenthal, unde am admirat o bogată colecție de tablouri și expozate muzeale de mare valoare. După-amiază, am vizitat parcul Dumbrava, grădina zoologică și, la final, am făcut o plimbare cu barca pe lac. În această notă am încheiat vacanța și viața de hoinăreală, de-acum pregătindu-mă sufletește pentru militărie. Am ajuns la unitatea militară din Alba Iulia în jurul orei 22.00, acolo întâlnindu-mi colegii cu care făcusem practica și petrecusem vacanța. Cei care sosiseră în timpul zilei erau deja echipați în haine militare și tare bine le stătea. A doua zi, la raport, în fața comandanților, numai eu și alt coleg întârziat eram în aceeași costumație civilă cu care ne prezentaserăm la unitate. Comandantul nostru, colonelul Socaciu, ne-a muștrat și atât. Pentru sosirea noastră cu întârziere ne așteptam să primim câteva ore bune de carceră, fiind bucuroși și recunoscători că am scăpat atât de ușor, fără nicio pedeapsă.

Programul nostru de pregătire arăta în felul următor: deșteptare, înviorare, luat masa, instrucție și activitate la sală, activitate ce presupunea studiu în vederea

însușirii teoretice a regulamentului militar pentru cea de a doua etapă, obținerea gradului de sublocotenent. Dacă voiam să obținem un grad superior, trebuia ca prin comisariatele militare de care aparțineam să fim concentrați pe perioada verii, când unitățile militare erau dislocate cu întregul aparat în alte poligoane, pentru aplicații. În cazul nostru, unitatea militară din Alba Iulia efectua aplicațiile în poligonul din localitatea Cincu.

De data aceasta, n-am mai avut parte de tratamente dure, ca în primul stagi, superiorii s-au purtat cu noi corespunzător, iar eu am fost permanent preocupat să mențin un climat de disciplină și răspundere cu privire la sarcinile primite pe linie de instrucție. Gradul de sublocotenent l-am obținut toți colegii din an, mulțumită coloneilor de la catedra militară din institut, Socaciu și Pădureanu, care au fost în permanență alături de noi.

În ziua de 13 august s-a încheiat programul de pregătire, s-a făcut bilanțul și am părăsit cazarma, seara dându-ne întâlnire cu lt. Ionescu și lt.-maj. Alecu la restaurantul Mureș, cel mai mare din oraș la vremea respectivă. După petrecerea de la restaurant, neavând unde să dormim, ne-am gândit să mergem la gară să moțaim în sala de așteptare până la sosirea trenului, însă ofițerii noștri au fost amabili și ne-au invitat să-i însoțim la Casa Armatei, unde ne-am bucurat de condiții bune de odihnă pe timpul nopții. A doua zi dimineață, am pornit

la drum împreună cu colegul Nicolae Vasile. Trenul a plecat din Alba Iulia, trecând prin Vințu de Jos, Simeria, Petroșani, Târgu Jiu, Craiova, străbătând 39 de tunele și câteva viaducte. Impunătoarele construcții întâlnite pe parcurs ne-au tăiat răsuflarea, amintindu-ne că pe traseul Bumbești-Livezeni și Salva-Vișeu au lucrat Brigăzile Patriotice de Tineret.

Pe 15 august am ajuns la Goicea, unde mă așteptau tata și sora mea, Gela. I-am găsit sănătoși, dar extenuați în urma muncilor grele pe care le făceau. Am pus umărul bucuros, iar peste două zile a sosit și fratele Costică, având acum cu cine să mă întrec la muncă în cele 15 zile cât am stat pe acasă. După această scurtă vacanță, mi-am făcut bagajul și, împreună cu Costică, am plecat la București. Aveam bilete la clasa întâi, dar trenul era foarte aglomerat, așa că am fost nevoiți să călătorim înghesuiți la clasa a II-a, bucuroși până la urmă că n-am rămas în gară.

XXIX

Abia întors la București, am primit de la colegul Constantin Stoian invitația de a participa la logodna sa, ce urma să aibă loc în localitatea Găești. Am ajuns la Găești într-o frumoasă zi de toamnă, când tocmai începuse culesul strugurilor. N-a trecut mult până când am intrat cu toții în vie să culegem struguri direct de la buturugă, răsfățați de soarele cu raze calde și aurii.

Vremea era bună și strugurii gustoși, iar noi numai chef de intrat în casă nu aveam, așa că, după struguri, am trecut la vinul din recolta anului anterior. Tare bine ne mai era, gândindu-ne că în cele două zile, cât urma să stăm la Găești, aveam timp berechet să facem o degustare ca la carte. Desigur, cu măsură, căci *bun e vinul dulce, dar te duce!* La un moment dat, și-au făcut apariția Ștefan Andrei, Mihai Tătaru, Cornel Pacoste și alți colegi din anii mai mici, Gică fiind într-o formă de zile mari. Ce să mai, aveam în mijlocul nostru un dirijor de mâna întâi, nu doar un student eminent la construcții hidrotehnice.

Acele clipe de destindere ne-au permis să uităm de perioada mai grea ce se apropia. Fiind în ultimul an de facultate, trebuia să întocmim proiectul pentru obținerea diplomei de inginer constructor și asta nu era puțin lucru. Poate că meseria de inginer constructor e socotită de mulți o meserie fără greutate, de mică importanță. Și totuși cuvintele scrise de un mare om politic, cuvinte cu care aveam să încep în fiecare an cursul de construcții civile pe care l-am predat timp de 31 de ani la Facultatea de Construcții din cadrul Universității Transilvania, îndeamnă la adâncă reflecție:

“Marea responsabilitate a inginerului, în comparație cu cei de altă profesiune, este că operele lui se află sub văzul tuturor. Acțiunile sale se concretizează pas cu pas, în material palpabil. El nu-și poate îngropa greșelile, ca medicul. El nu poate face nevăzute și nu poate da vina

pe judecător, ca avocatul. El nu poate, ca politicianul, să-și ascundă lipsurile dând vina pe opoziție, sperând că oamenii vor uita. Inginerul, pur și simplu, nu poate nega că el a făcut-o; dacă lucrarea nu e bună, e condamnat.

Herbert Hoover, președintele Statelor Unite ale Americii (1929–1933)”

Ultimul an de facultate a fost mai greu, așa cum au fost anii I și II, când nimic nu se aseamăna cu ce făcuserăm la liceu. Mă afluam însă la capăt de drum și trebuia să mă mobilizez și să perseverez, ca să-mi îndeplinesc visul, care presupunea îndepărtarea de coarnele plugului. Trebuia să dovedesc că sunt un *adevărat oltean*, așa mă încuraja colegul Topy, care nu scăpa niciun prilej să-mi fredoneze la ureche celebrul cântec:

Foaie verde magheran, m-a făcut muica oltean cu cămașă din tulpan (cânepă țesută și lucrată la războiul de țesut), oltean sunt, oltean îmi zice, oltean sunt oriund' m-oi duce, sunt oltean de Jiuleț, mititel și iubăreț (nu-mi amintesc să fi fost așa!), m-a făcut mama isteț, cin' se ia cu mine bine, îi dau haina de pe mine... și așa mai departe.

Luna ianuarie a lui 1958 a fost ocupată cu ultimele examene din anul V, an hotărâtor pentru viitorul meu. În acea sesiune, am avut în program cinci examene grele, la disciplinele beton, metal, organizare, tehnologie și civile. Fiind trei colegi de cameră, am stabilit un

program riguros, astfel încât să ne putem pregăti fiecare în liniște, respectând cu strictețe orele de odihnă și de masă. Sesiunea s-a încheiat la sfârșitul lunii ianuarie, iar după examene am primit o vacanță de trei săptămâni, până la 21 februarie.

După 22 februarie, am început pregătirea proiectului de diplomă, alegând disciplina "metal" și avându-i ca îndrumători pe profesorii Dalban, conferențiar în cadrul Catedrei de Construcții Metalice, și renumitul Victor Popescu, șeful Catedrei. Am fost repartizat să lucrez în sala P4, atât partea scrisă, cât și cea desenată. Fiecare student avea masa și planșeta lui, cu sertare în care se depozitau ciornele de lucru, întregul material didactic și birotica necesară: creioane, stilou, cerneală, tuș, riglă de calcul (încă nu existau calculatoare), linie, teu, calc pentru trecut pe curat și gumă.

Tema proiectului meu a fost *Structură metalică pentru sala turbinelor a unei centrale termoelectrice*, tot timpul având în minte centrala de la Comănești, unde făcusem practica. Redactarea a fost laborioasă. Lucram de dimineată, începând cu ora 8.30, cu o pauză de masă, continuând până la ora 20.00, când plecam să luăm cina la cantina Pârvan din apropierea facultății. Au fost zile când lucram și după masa de seară, trebuind să anunțăm că revenim în sală, ca să nu se închidă și paznicul să nu ne mai dea voie să intrăm. În program am introdus și vizionarea unor filme noi la cinematograf, pentru relaxare. Televizorul abia apăruse în 1956 și era

o raritate, nici gând să se doteze camerele de cămin cu așa ceva. Desigur, această lipsă nu ne-a deranjat câtuși de puțin la acea vreme.

Luna iunie a fost rezervată susținerii proiectului în fața comisiei de examen, prezentarea mea fiind programată pentru 29 iunie. Reușita a fost mare, fiind declarat promovat. Prin urmare, la data de 29 iunie 1958, am devenit inginer constructor. Uraaa!

Se încheiase o etapă hotărâtoare, cea a studenției, pe care scriitorul Fred Firea, cu umorul său caracteristic, o descrie prin câteva definiții năstrușnice:

“Sesiunile = ratele studenției.

Absolvenții = cei care își achită la timp și ultima rată;

Emoția = uniformă inimii, la examen.

Ora de chiul = ora cea mai scumpă (te costă câteodată și un an).

Învățătura = materia primă din care se produc notele.

Greșeala = filoxera tezei.

Dragostea (la vârsta studenției) = floare presată în manualul de chimie.”

De-acum însă, gata cu “distracția”, începea o nouă etapă importantă a vieții mele, întrebarea care mă frământa fiind cum mă voi descurca în rolul de inginer constructor și pe unde mă voi pripăși.

XXX

Imediat după examenul de stat, am fost contactat de un reprezentant al Catedrei de Construcții Civile, cu misiunea de a mă convinge să rămân preparator, urmând să iau postul în primire în cel mai scurt timp, dacă accept. Am reflectat îndelung asupra acestei propuneri, care m-a luat pe nepregătite în acel moment. Ce îmi doream eu foarte mult era să mă confrunt cu viața de șantier, visând la un șantier mare și important. În acest context, cu părere de rău, a trebuit să declin propunerea. Nu-mi imaginam că viața mă va aduce, peste mulți ani, la catedră. Dar despre asta, mai târziu.

Cu adeverința care atesta faptul că sunt absolvent al Facultății de Construcții, declarat inginer constructor în urma Examenului de Stat din luna iunie 1958, m-am prezentat la Ministerul Construcțiilor pentru a primi repartiția. La Direcția Generală din minister mi s-a pus în față o listă lungă, cu viitoarele șantiere unde aş fi putut merge. Din această listă, directorul mi-a sugerat să aleg șantierul Uzinelor de Produse Sodice de la Govora, cu rugămintea să mă gândesc și să dau răspunsul în cel mult 24 de ore. Sincer, am vrut să dau răspunsul pe loc, mi-am dat seama că aceasta era și opțiunea mea!

A doua zi, m-am prezentat din nou la Direcția Generală, confirmând că vreau să merg la Govora. În cele 24 de ore oferite ca răgaz, am încercat să aflu câte ceva despre acest mare șantier, informații valoroase primind de la

fratele Marin, care era inginer-șef pe șantierul Combinatului Chimic din Săvinești, Piatra Neamț. Marin avea date concrete despre șantierul de la Govora și ceea ce am aflat mi-a arătat că intuiția mea a fost bună și că fac, astfel, alegerea potrivită. La scurt timp după aceea, pe 29 iulie 1958, am primit repartiția pentru I.S.C.M. Govora (Întreprinderea Șantier Construcții-Montaj pentru Uzinele de Produse Sodice).

În ziua de 4 august, am pornit spre primul meu loc de muncă, deplasându-mă cu acceleratul București-Sibiu pe ruta Pitești, Piatra Olt, Drăgășani, Râmnicu Vâlcea, cu oprire în stația Govora. Aici coborau, de regulă, cei care mergeau la stațiunea balneoclimaterică, situată la o distanță de aproximativ 8 km de gară, unde se ajungea cu mijloacele de transport local, I.T.L., cum se spunea pe atunci.

La ora 4.45 dimineața, frânt de oboseală după noaptea petrecută în tren, am coborât în minunata haltă Govora. Primul om cu care am schimbat o vorbă a fost șeful de gară, căruia i-am cerut să mă îndrume spre sediul întreprinderii de construcții. Șeful de gară m-a măsurat din cap până în picioare, preț de câteva clipe, apoi m-a întrebat fără ocolișuri:

— Ce cauți, matală, pe-aici? Te văd cam slăbuț și pe șantier e de muncă, nu glumă... După cât ești de slab, o să ajungi repede numai piele și os!

Ce să mai zic, frumoasă primire îmi făcuse dom' șef. Ce-i drept, arătam puțin cam șifonat după călătoria cu trenul, dar m-am repliat repede și i-am răspuns că am venit să lucrez cu capul, nu cu brațul. "Păi cum vine asta?", m-a întrebat el. I-am dezvăluit că am fost repartizat aici să lucrez ca inginer stagiar pe marele șantier. "Ei", a făcut el, "altfel stau treburile! Așa mai stăm de vorbă! Tinere, poți avea încredere, sunt prietenul dumitale. Crede-mă, le știu pe toate, iar legătura cu șantierul doar prin această haltă se face. O să ai mare nevoie de mine!"

Mi-a zis apoi fără nicio reținere că orice șantierist, oriunde ar lucra, trebuie să și-l facă prieten pe șeful de gară. Ai nevoie de șeful de gară, mi-a explicat el, întregul material de construcție trece pe aici și doar șeful de gară stabilește când trebuie returnate vagoanele descărcate. Și, cum orice întârziere se penalizează, prețul de cost al șantierului e afectat. La final, a precizat și care ar fi modalitățile concrete de conlucrare.

Bună povață primisem. Mi-a fost de folos și pe mai departe, de-a lungul anilor de șantier. Cu timpul, am devenit bun prieten cu șeful de gară, cooperând în multe situații, mai ales atunci când unii dintre colegi se repezeau până la Drăgășani să cumpere vin. Marea problemă în anii aceia era o lege care interzicea transportul băuturilor alcoolice cu trenul de călători, prin urmare, a trebuit să găsim o soluție ca vinul să călătorească neobservat și să ajungă la noi teafăr. Adus în damigene de sticlă, vinul s-ar fi pierdut, fiind nu

doar ușor de depistat în eventualitatea unui control C.F.R., ci și ușor de vărsat dacă damigeana s-ar fi spart la o frânare mai puternică. Cum să procedăm ne-au povățuit *cunoscătorii*. Ideea, foarte ingenioasă, era să transportăm vinul în camere de cauciuc uzate, pe care să le ascundem în saci de iută, aruncați neglijent pe grilajul de susținere a bagajelor de mână. Vinul trecea astfel neobservat, fiind totodată ferit de șocuri în camerele de cauciuc. Așa am reușit în repetate rânduri să încălcăm cu succes embargoul, având concursul șefului de gară din halta Govora, în schimbul unei părți din prețiosul vin adus transportat clandestin de la Drăgășani.

După ce am mai stat puțin de vorbă, eu picând din picioare de oboseală, șeful de gară mi-a propus să-mi dea un om din stație să mă ajute cu bagajul până la șantier. L-am refuzat politicos, zicându-i că, așa slăbuț cum sunt, pot să-mi duc singur micul geamantan. Pe de altă parte, în buzunare nu aveam nicio lețcaie să răsplătesc efortul hamalului și m-am gândit că nici n-aș fi ajuns bine pe șantier și m-aș fi îndatorat — halal început de drum.

— Cum vrei matală, a ridicat șeful de gară din umeri. Uite, asta din fața ta e linia ferată uzinală. Te va duce până la poarta șantierului, iar de acolo mergi pe aleea din dreapta și ajungi în fața clădirii de birouri, unde este conducerea. Dar vezi că la ora asta nu găsești acolo pe nimeni în afară de paznicul șantierului și ofițerul de

serviciu, care nu este militar, ci unul dintre salariații întreprinderii, a glumit el.

Acestea fiind zise, ne-am luat la revedere și, cu minunatul meu geamantănaș într-o mână, am pornit încetinel pe traseul indicat.

XXXI

Am ajuns în fața birourilor pe la ora 5.30, când începea să se crape de ziuă. Mi-a deschis paznicul șantierului, căruia i-am prezentat buletinul, declarându-i scopul apariției mele la o oră așa de matinală. Lucrul începea abia la ora 7.00, așa că mai aveam de așteptat. Din vorbă în vorbă, paznicul mi-a destăinuit că e posibil să nu aștept chiar atât de mult, căci directorul întreprinderii sosește de obicei mai devreme, dumnealui locuind în Colonie.

Într-adevăr, pe la ora 6.30, am fost înștiințat că sosește directorul Török. Nerăbdător să mă prezint, am sărit ca un arc, drept în picioare, de pe scaunul pe care paznicul mă poftise să șed. Desigur, directorul primise deja raportul de la paznic. “Cu ce ocazie pe la șantier?”, a început el abrupt. “Ați venit să vă angajați ca să fugiți de la coarnele plugului?” Fără să mă pierd, i-am zis că *sunt* angajat. “Ei, asta-i bună”, a dat din mână directorul șantierului. “Cine v-a angajat astă-noapte? Au fost prezenți cei de la personal și cei de la salarizare?” I-am

răspuns că sunt angajat de către minister, conform repartiției, și că m-am prezentat la post. Apoi i-am înmănat documentul oficial. “Tinere, îmi placi, ești interesant”, a tras tovarășul Török concluzia după ce și-a aruncat ochii preț de câteva secunde pe hârtia semnată și ștampilată de Direcția Generală. “Te invit la mine în birou, unde o să putem sta de vorbă în liniște.”

Biroul era o încăpere modestă, mobilată sărăcăcios. În centrul încăperii se afla o masă de lucru înconjurată de patru scaune, iar pe perete atârna un tablou cu portretul tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej, alături de steagul României înfipt într-un suport. Ne-am așternut la vorbă, iar peste câteva minute și-a făcut apariția o doamnă într-o costumație maronie, cu șorț alb în față, aducând pe o tavă ceva de-ale gurii și o cană cu ceai.

“Tinere inginer”, mi s-a adresat tovarășul Török pe un ton mai blând, “sper să nu mă refuzi. Ai călătorit toată noaptea cu trenul și sigur n-ai avut ce mânca, te invit să te servești fără rețineri.” Îmi era jenă, dar ce fusese pus pe masă mirosea îmbietor, așa că până la urmă mi-am învins rușinea și am început să mă înfrupt, în timp ce tovarășul director trecea în revistă corespondența adunată pe birou. Din când în când, printre rândurile pe care le citea, îmi mai arunca câte o întrebare. Cum a fost la facultate? Unde am făcut practica? Ce gânduri am pentru viitor? Am unde să locuiesc?

Prinzând puteri, pe măsură ce tava se golea, i-am răspuns directorului cu lux de amănunte. Când am terminat de povestit, tovarășul Török și-a ridicat ochii din hârtiile lui și mi-a zis:

— Tinere, bine ai venit pe acest șantier. Vei învăța meseria pe frontul de luptă, punând în practică teoriile învățate la facultate.

Apoi s-a ridicat și m-a invitat la fereastră, de unde șantierul se vedea în tot ansamblul. “Vei locui în Colonie”, a continuat el, “și vei lua masa la cantină, în clădirea aceea. Vezi că restaurantele sunt departe, la Govora sau la Râmnicu Vâlcea, așa că va trebui să te mulțumești cu ce se găsește pe aici!”

Era aproape ora 7.00 și începeau să sosească mijloacele de transport cu personalul ce locuia la Râmnicu Vâlcea. Directorul a chemat secretara, cerându-i să-l invite în birou pe tovarășul inginer-șef Mircea Ionescu, acesta prezentându-se numaidecât. Inginerul-șef era un bărbat înalt, bine legat, cu părul cărunț. Tovarășul Török i-a prezentat acestuia “captura”, un tânăr inginer constructor cu repartiție de la minister să lucreze pe șantierul de construcții al Uzinelor de Produse Sodice Govora, “hotărât să facă purici la noi”. La solicitarea celor doi, am scos din buzunar recomandarea directorului general din minister:

*“Către tov. director Török Iosif
și tov. ing.-șef Ionescu Mircea:*

*Tov. ing. Segărceanu Oprea, absolvent '958, vine la dvs.
pentru a cunoaște șantierul în vederea repartizării lui
la întreprinderea pe care o conduceți.*

ing. R. Briesse

11.07.1958”

“Ia te uită, avem și recomandare!”, s-a minunat inginerul-șef, văzând că scrisoarea îi este adresată. După aceea, a dat mâna cu mine și din acel moment am intrat în rândul constructorilor govoreni. Cei doi conducători de șantier s-au sfătuit apoi asupra locului meu de muncă, după care inginerul-șef m-a luat să mă prezint colectivului Șantierului nr. 1 — Uzina I, unde urma să lucrez. Șeful șantierului respectiv era Emil Bălașa, un tânăr inginer cu care am știut din prima clipă că o să mă înțeleg, și el fiind oltean. “De azi sunteți doi olteni”, a zâmbit tovarășul inginer-șef Mircea Ionescu, după care l-a sfătuit pe inginerul Bălașa să mă plaseze acolo unde voi putea să învăț meserie cum trebuie.

Răbdător, inginerul Bălașa mi-a arătat șantierul pe toată întinderea lui, menționând că aceasta este adevărata bază a Uzinei. După scurta prezentare, a sosit pe șantier persoana însărcinată să mă preia și să mă conducă în Colonie pentru a mi se asigura cazarea în

căminul de nefamiliști. Am primit loc într-o cameră curată, cu patru paturi, patru noptiere, patru scaune și o masă, toate lucrate în șantier. Un dulap metalic și un cuier completau mobilierul simplu, dar practic. Mi s-a explicat că aceasta este camera de oaspeți și pentru început m-am declarat mulțumit, având unde să pun capul, promisiunea fiind ca la terminarea blocului aflat în construcție să primesc repartizare pentru a locui în acesta.

Trecusem de prima etapă, urmau să se întocmească formele de angajare pe baza repartiției de la minister, acesta fiind primul contact cu serviciul personal, unde am fost primit de tovarășul Târziu, un băiat simpatic cu care am dezvoltat o prietenie frumoasă de-a lungul timpului. A urmat prima vizită medicală la cabinetul șantierului, apoi depunerea cererii de angajare, la care am atașat copia adeverinței de la facultate. Diploma nu fusese încă eliberată, convenind să o prezint de îndată ce voi intra în posesia ei. Cu hârtia de aici, m-am dus la Serviciul Salarizare și Organizare a Muncii, unde mi s-a prezentat documentul prin care era stabilită forma de salarizare pentru inginerii stagiați: 825 de lei pe lună, în regim de 10 ore pe zi, ceea ce presupunea și un spor de 25% la salariu.

După acest tur de forță, m-am întors pe șantier și împreună cu inginerul Emil Bălașa am parcurs zona obiectelor de care urma să mă ocup. Aici am fost întâmpinat de maistrul principal Ilie Cuconu, un meseriaș

de mâna întâi ce avea să mă învețe multe secrete ale profesiei, pe care doream să o aprofundez lucrând alături de oameni trecuți prin ciurul și dârmonul muncii de execuție pe marile șantiere ale țării.

Așa am petrecut prima zi pe șantier, ziua “botezului”, pe care nu o voi uita toată viața. Primisem un pașaport valabil pentru viața de constructor, cu frumusețile, dar și cu vicisitudinile ei. Vom trăi și vom vedea, mi-am spus. Eram mulțumit că sunt angajat, că aveam de-acum suport material: salariul!

XXXII

Trebuia să mă gospodăresc bine cu acel salariu, în primul rând să-mi asigur hrana, apoi îmbrăcămintea, încălțăminte, ceasul de la mână, ceasul deșteptător, punând deoparte o părticică pentru eventualele distracții, dacă ar mai fi rămas timp și pentru așa ceva.

Au urmat zile intense de muncă, reușind să mă acomodez treptat cu obiectele avute în subordine: cuptoarele de var, stația de concasare a varului ars, depozitul de calcar format dintr-o estacadă de circa 400 m lungime și 4,25 m înălțime, unde era montată calea ferată îngustă, pe care se transporta calcarul de la cariera din munte. Estacada cuprindea tunelul subteran, în interiorul căruia funcționa o bandă rulantă ce transporta calcarul deversat spre stația intermediară, unde se amesteca cu

cărbune (cocs), pentru arderea în cuptoarele de var. Peste tunel veneau cadrele de beton armat ce susțineau platforma pe care era montată linia îngustă. Trenulețul avea vagoane speciale cu obloane de descărcare pe două laturi, calcarul formând halde deasupra tunelului, de unde ajungea pe banda transportoare prin niște deschideri, guri și *șibăre* (dispozitive de închidere). Lângă stația intermediară era amplasat depozitul de cărbune, unde calcarul și cocsul se combinau în procente stabilite prin procesul tehnologic, amestecul fiind transportat apoi pe o bandă rulantă ce funcționa în plan înclinat, pornind de sub stația intermediară și urcând până deasupra cuptoarelor de var, la 25 m înălțime, pe o platformă metalică. Acolo funcționau benzile rulante care descărcau calcarul combinat cu cocsul, în gura cuptorului, unde începea arderea propriu-zisă a celor doi componenți. După terminarea arderii, produsul rezultat era descărcat din cuptor și transferat în stația de concasare a bulgărilor de var, procesul continuând cu transferul materialului concasat în buncărele de pulbere de var. Pulberea de var era transferată apoi în secția de calcinare, acolo făcându-se amestecul cu saramura ce venea prin conducte de la depozitul de saramură, unde era stocată într-un mare rezervor metalic, închis într-o clădire de formă circulară, cu o cupolă având diametrul de 20 m, centura de susținere a acesteia fiind realizată dintr-o placă ce se reducea în grosime spre cheie, până devenea o “pânză” subțire, cu grosimea de numai 12 cm. Saramura era adusă în

rezervor prin alte conducte, tocmai de la salina Ocnele Mari, după operația de barbotare.

Din păcate, în locurile de unde se extrăgea sarea sub formă de saramură rămâneau goluri, adevărate grote care nu mai puteau fi umplute, și, din cauza mișcărilor tectonice, a activității de la suprafața terenului și a ploilor abundente din lunile de vară, în anii 2010–2011 s-au produs mari alunecări de teren în zonă, acestea măturând totul: străzi, case, gospodăriile. Dezastrul a pornit de la surparea grotelor subterane rămase goale și a fost relatat pe larg în presa vremii.

Construcție mare și complexă, rezervorul pentru saramură a fost pentru mine adevăratul examen al profesiei de inginer constructor. Voi reveni asupra acestei lucrări importante, încercând să descriu etapele de realizare.

Pe lângă obiectele descrise mai sus, considerate de mine lucrări principale, am coordonat și o serie de lucrări edilitare, realizând drumuri, alei și partea de construcție a unor alimentări cu apă, canalizări sau rețele electrice. Timpul trecea și, personal, eram mulțumit că acomodarea se desfășura în condiții satisfăcătoare, în folosul meu. Formațiile pe care le aveam în subordine erau echipe profesionale cu muncitori harnici și buni meseriași, conduse de oameni destoinici. Frank, un sas de meserie lăcătuș, era unul dintre aceștia. Formația lui număra în jur de 40 de oameni, Frank fiind practic un

șef de brigadă preocupat să aibă în permanență fronturi de lucru. Mă înțelegeam foarte bine cu el și îmi plăcea faptul că în apropierea închiderii de lună venea în biroul meu și aștepta. “To’ar’șu’ Frank”, îl provocam eu, “te rog frumos să mergi la băieți, să vezi cum se desfășoară lucrul.” “Inginerașule”, îmi răspundea el calm, “nu am ce căuta la brigadă, ei știu ce au de executat pe ziua de azi. Nu plec, poate că vei avea nevoie de sprijinul meu, rostea el hotărât.”

Într-o zi, tot adunând și socotind, nu reușeam deloc să ajung la valoarea înscrisă în planul operativ al lunii respective și am început să mă agit. Frank s-a ridicat imediat din colțul biroului, de pe parchetul pe care stătea. “Ce s-a întâmplat?”, m-a întrebat el. “Te văd concentrat și agitat, dacă nu-ți iese socoteala cum ai sarcină, te ajut eu!” Am început să râd și i-am zis că aș mai avea nevoie de valoarea cutare pentru a îndeplini sarcina trasată în planul operativ, ceea ce mi se părea imposibil de realizat. “Nu-i o problemă”, mi-a zis Frank sigur pe el, “dau semnal la băieții mei și se rezolvă imediat, chiar peste valoarea dumatăle. Ridic două tronsoane de stâlpi metalici și două grinzi și s-a rezolvat problema! Te rog să nu mă mai dai afară din birou când știi că ai nevoie de mine”, a încheiat el apăsat.

Așa am devenit buni prieteni, un oltean și un sas. Întrebându-l cum a ajuns atât de repede la această soluție, mi-a răspuns că își făcuse socotelile pentru

câştigurile brigăzii sale, fiindu-i necesară acea cantitate de construcție metalică pentru a obține un spor de 5%.

Cu timpul, am învățat și eu cum se completează foaia de lucru pentru zidari, dulgheri, fierari-betoniști, betoniști; omul cât trăiește învață! Eram ambițios și hotărât să descopăr singur anumite subtilități ale profesiei, nedorind să apelez tot timpul la Frank sau la maestrul principal, Ilie Cuconu. Maistrul principal era cel care mă punea mereu la încercare, provocându-mă cu diverse detalii din planșele tehnice de rezistență, detalii destul de complicate, cu subtilități ce trebuiau descifrate.

XXXIII

Trecând cu bine prima probă, sub tutela maestrului Cuconu, am trecut la cea de-a doua, lucrul cu formația de zidari, condusă de renumitul Predescu, un meseriaș de nota 10. Aici am trecut prin toate etapele de inițiere în meseria de zidar, învățând să mânuiesc canciocul, mistria, dreptarul, mahalaua, firul cu plumb, nivela cu bulă de aer — polobocul sau bolobocul, cum îi spun constructorii.

Pe bătrânul Predescu l-am respectat foarte mult cât am lucrat împreună, amintindu-mi și mai târziu, în situații dificile, povețele lui înțelepte, pe care le-am urmat cu sfințenie. Era un om cumpătat și grijuliu cu oamenii

lui, pe care îi ținea în mână fără să fie dur sau sever, ci aplicând metoda vorbei bune. Formația lui Predescu număra peste 30 de oameni, toți unul și unul, serioși, punctuali, respectuoși unul cu altul, creșcuți și formați după calapodul șefului lor.

După numai câteva zile de lucru în comun, am fost încercat, fiind pus să folosesc instrumentele zidarului. Toți membrii echipei erau cu ochii pe mine, sosise timpul să le arăt ce învățasem. Spre amuzamentul lor, nu am fost chiar un as în manevrarea instrumentarului. Din când în când, bătrânul Predescu mai venea lângă mine și-mi lua mâna într-a dumnealui, arătându-mi cum se face. O treabă care pare simplă, mânuirea canciocului plin cu mortar, a fost cel mai greu examen. Pierdeam foarte mult mortar, mai ales la tencuieli. “Ce faci, inginerule?”, mă tachina Predescu. “Pierdem mortarul, ne duci la sapă de lemn!”

Probleme mi-a mai pus și mahalaua, care mi s-a părut destul greu de mânuit. Mahalaua din construcții nu are nicio legătură cu acel cartier rău famat de la marginea unei localități, fiind vorba despre o unealtă indispensabilă zidarului, o bucată dreptunghiulară de metal măsurând 35–40 cm lungime și 25–30 cm lățime, practic un blat prevăzut cu mâner pe una dintre fețe. Așa cum pictorul pune culorile pe paletă, tencuitorul încarcă mahalaua cu o cantitate de mortar, cam 3–4 cancioace. Fiind greu, mortarul ar obosi mâna zidarului dacă s-ar afla într-o cantitate prea mare. De

pe mahala se ia apoi o cantitate de mortar pe vârful mistriei și, cu forța mâinii, se aruncă dintr-o singură mișcare pe zid. Când se consumă întreaga cantitate de mortar, tencuitorul se folosește de mahala pentru a nivela mortarul prins pe zid.

Supravegheat și îndrumat cu răbdare și competență, am scos-o la capăt până la urmă cu mahalaua. Cu celelalte scule m-am descurcat relativ binișor, primind până la urmă o notă de trecere, cu felicitări.

La descifrarea cotelor din planurile tehnice eram eu specialist, așa că mi-a făcut o deosebită plăcere să le citesc în fața membrilor echipei, rugămintea lor fiind să le traduc pe înțeles, ei considerându-se niște simpli executanți. Erau mai multe detalii importante acolo, precum marca mortarului (M4, M10, M25, M100) sau cărămida, plină sau cu goluri și de mai multe tipuri. Per ansamblu, oamenii au văzut că mă descurc și m-au primit frumos în mijlocul lor. Pot spune, în concluzie, că am “absolvit” cu bine și proba aceasta, susținută în fața zidarilor.

A urmat proba a treia, cea a lucrărilor de dulgherie. Pe vremea aceea, se folosea foarte mult material lemnos, de exemplu, la valoarea de 1 milion de lei producția, se consumau în jur de 235 mc de lemn, o cantitate enormă în comparație cu cea din anul 1980, când consumul scăzuse la 4 mc pentru aceeași valoare a producției. Sigur că și valoarea leului din 1959 era diferită față de

cea din 1980, dar comparația se raportează la 1 milion de lei producția C.M. (construcții-montaj).

Proba la care am fost supus s-a desfășurat în cadrul formației conduse de Mihai Renten, formație din care făceau parte peste 40 de dulgheri — bunic, fii, nepoți și chiar strănepoți —, un adevărat clan de meseriași, de loc din Cristian, de lângă Sibiu. Activitatea aceasta îmi era mult mai la îndemână, întrucât cunoșteam bine tesla, metrul, vinclul, fierăstrăul, joagărul și toporișca. Nu și drujba, căci nu văzusem așa ceva la Goicea.

Eram familiarizat cu dulgheria deoarece în adolescența petrecută la țară, în gospodărie, am tocat mult lemn pentru diverse lucrări, precum reparațiile ocazionale, împrejmuirea curții, saivanul oilor, cotețul găinilor, ieslea vitelor sau magazia unde țineam furajele. Am ajuns să-l și supăr pe tata la un moment dat, căci nu mai știa cum să mă lămurească să nu mai folosesc din lemnul adăpostit de el în șopron pentru alte scopuri, cu toate că eu mă ocupam strict de lucrările despre care discutaserăm împreună. De la discuții la certitudini însă era o cale destul de lungă și tata se mai răzgândea uneori în privința priorităților. Numai că eu, plin de zel, obișnuiam să mă apuc de treabă fără să-i mai aștept încuviințarea.

Pentru cuie mergeam la prăvălie, dar neavând bani suficienți luam ouă din cuiabar și le schimbam pe ceea ce aveam nevoie. Lipsa celor 5–6 ouă pe care le

subtilizam din cuiabar nu prea se simțea, întrucât aveam găini multe, care mă sprijineau zilnic în acțiunile mele necugetate. Metoda a funcționat până când vânzătorul i-a zis tatei. Așa se face că socotelile mi s-au încurcat și un timp am abandonat preocuparea de a deveni un bun dulgher, priceput în a consuma lemnul și a schimba ouăle pe cuie.

Proba de dulgherie ridică, desigur, probleme mult mai complicate, nu atât în mânuirea sculelor, cât în știința de a desluși planurile cum trebuie. În construcții, se spune că dulgherul este al doilea arhitect, singurul în măsură să descifreze și să transforme planurile în realitate. Cea mai mică neatenție poate duce la greșeli grave, cu riscul de a afecta întreaga construcție. Ar rezulta forme destul de bizare dacă planul conceput de arhitect nu ar fi corect însușit. În concluzie, putem spune că aportul dulgherilor în ansamblul unei execuții este esențial, cei care duc lucrarea mai departe nemaiaivând cum să greșească dacă au calea jalonată în parametri corecți.

Experiența acumulată în urma anilor mulți petrecuți pe șantiere mi-a oferit prilejul ca la cursul de Construcții civile, pe care l-am predat timp de peste trei decenii la Facultatea de Construcții Civile din cadrul Universității Transilvania din Brașov, să prezint exemple concrete de situații critice care pot apărea în execuție. Nu este suficient să ai un proiect bun, întocmit de cei mai pricepuți arhitecți și ingineri proiectanți, dacă cei de pe șantier nu-l înțeleg și nu-i dezleagă toate enigmele.

Poate rezulta o construcție șubredă, care nu corespunde standardelor de rezistență și de calitate impuse. Vine un cutremur și ce se alege din acea construcție?

XXXIV

Începusem lucrul la hala cuptoarelor de var și mă urcaser pe planșeul metalic de la cota +21,25 m, planșeu pe care urmau să fie montate benzile transportoare pentru alimentarea gurilor cuptoarelor. Mă aflam acolo sus pentru a vedea dacă montajul se execută conform planurilor și, deși cunoșteam faptul că sunt sudori pe planșeu, am fost surprins la un moment dat de o flamă puternică. Flama aceea mi-a salvat viața. În planșeul respectiv fuseseră lăsate niște goluri prin care aveau să treacă diverse instalații (conducte, cabluri electrice etc.), iar eu mă îndreptam, fără să-mi dau seama, spre un astfel de gol. Când a luminat flama, am tresărit puternic, exact când piciorul stâng se pregătea să pășească în gol. Din fericire însă, într-o fracțiune de secundă, m-am trezit pe planșeu, trântit pe burtă, nici nu știu cum am ajuns în acea poziție. Când m-am dezmeticit, în jurul meu se strânseseră muncitorii. După ce m-au ajutat să mă ridic și să mă primenesc un pic, am realizat ce se întâmplase: talpa piciorului drept, rămasă pe planșeu în timp ce piciorul stâng se afla în aer, se transformase într-o pârghie miraculoasă și astfel, când s-a declanșat flama respectivă, am fost proiectat în partea opusă golului. Cei care mă înconjurau se minunau, zicând

că îngerii Domnului m-au purtat pe aripile lor și m-au salvat. M-am uitat în jos, de la înălțimea aceea de peste 21 m, și am înțeles: promisem a doua viață.

După incident, golurile din planșeul metalic au fost marcate și împrejmuite cu balustradă pe toate cele patru laturi, conform normelor de protecție a muncii. Am eliminat astfel riscurile și ne-am continuat munca în liniște și în siguranță.

Depozitul de saramură, o construcție de formă circulară având 14,50 m înălțime, adăpostea marele rezervor de saramură necesară în procesul chimic de producere a sodei calcinate în combinație cu calcarul. Acoperișul clădirii era o cupolă din beton armat, cu diametrul de 20 m. De la nivelul centurii până la partea superioară, cheia bolții fiind cotată la 4,50 m înălțime, grosimea plăcii scădea până la 12 cm în punctul cel mai înalt, ceea ce a pus probleme la execuția cofrajului. Pentru că tehnologia nu era așa de avansată, ca în ziua de azi, totul trebuia gândit și calculat pe structură din lemn. Timp de o săptămână, am conceput și am schițat un proiect de execuție, detaliind elementele componente ale cofrajului, un eșafodaj de susținere, așa-numitele *cintre* pe care am executat cofrajul, nivelul de la care am pornit cu elementele de susținere aflându-se la o înălțime de 4 m, măsuțați de la fundul rezervorului. Pentru realizarea cintrelor se folosea material lemnos preponderent rotund, cu diametrul de 10–12 cm. Aceste elemente erau denumite bile-manele, fără nicio

legătură cu genul muzical din ziua de azi. Se forma un pătrat cu latura de 75–100 cm, iar în cele patru colțuri se montau bilele, suprapunându-se pe înălțime. Când era nevoie de înălțimi mai mari, cele patru laturi se consolidau cu scândură drept contravântuire, pentru a forma un cintru complet și solid. La baza cintrului se realiza un suport din patru grinzi, așezat pe pământul nivelat sau pe un pat de beton, în funcție de natura lucrării.

M-am prezentat cu ciorna proiectului tehnologic la inginerul-șef Mircea Ionescu, ca să-și spună cuvântul. Au fost cinci cuvinte: Foarte bine, treci la execuție! Inginerul-șef m-a întrebat apoi cu ce formație am de gând să lucrez, iar eu am răspuns că voi executa cofrajul cu oamenii lui Renten, de betonare dorind să se ocupe formația lui I. Popescu. Răspunsul l-a satisfăcut. Șeful de șantier, inginerul Emil Bălașa, a stat tot timpul lângă mine, gata să intervină dacă lucrurile ar fi scăpat de sub control, însă nu a fost nevoie. Mă descurcasem onorabil și inginerul Bălașa m-a încurajat să continui așa. Îmi doream din tot sufletul să trec cu bine acest examen greu.

Execuția cofrajului a durat 15 zile calendaristice, partea dificilă constituind-o cintrele executate pe o platformă plană. Întâi de toate, am trasat desenul pe platformă folosind cretă colorată, măsurând fiecare segment de cerc cu razele stabilite, conform cotelor din proiectul tehnic, iar după confecționarea sprijinirilor și

a cofrajului propriu-zis, am trecut la verificarea tuturor elementelor, raportându-le la datele din proiect.

Pe atunci nu existau pompe de beton, fiind astfel nevoit să gândesc pe verticală tot sistemul de transport, folosind o benă de o tonă, în funcție de capacitatea macaralei. După finalizarea cofrajului și, ulterior, recepționarea acestuia, am trecut la montajul armăturii din oțel beton marca OB37, cu diametrul mai mare de 8 mm. Întreaga armătură a fost debitată și fasonată în atelierul centralizat al fierarilor-betoniști, în conformitate cu planurile de armare, fiind împărțită pe loturi și dimensiuni, apoi legată în pachete pentru a fi ușor de manipulat.

Pe vremea aceea nu existau nici acei *purici* din material plastic, ceea ce m-a determinat să improvizez distanțierii peste cofraj din bucățele de beton sub formă de pișcoturi mititele, de 5 cm lungime, 3 cm lățime și 1,10 cm înălțime. Am turnat aceste pișcoturi în forme realizate pe un profil metalic de tip U, în jur de 200 de bucăți. Măsura se impunea deoarece nu se puteau confecționa distanțieri din oțel beton din cauza mediului coroziv în care se executa lucrarea, umiditatea și salinitatea fiind crescute. Cu toate măsurile de protecție a feței cupolei, se estima că 1/1.000 dintre distanțieri ar fi fost acoperiți superficial, ceea ce ar fi implicat ruginirea armăturii adiacente în timpul exploatării construcției, peste 50 de ani.

După terminarea montajului armăturii, s-a trecut la recepționarea acesteia în prezența beneficiarului. La fața locului a sosit și comisarul rus, reprezentantul Sovrom. Deși societățile mixte româno-sovietice fuseseră dizolvate oficial în 1956, comisarul nu se afla acolo de formă, întregul proiect tehnic al uzinelor fiind elaborat de un institut de proiectare sovietic, tradus în limba română de IPROCHIM București.

A urmat pregătirea echipei de betoniști, care a fost urcată pe placa de forma unei calote sferice, în vederea stabilirii etapelor turnării. Deși norma pe șantier era de 10 ore, s-a ținut cont de faptul că formația nu avea voie să lucreze mai mult de opt ore, riscurile fiind foarte mari în cazul în care s-ar fi instalat oboseala. Pauzele de masă se efectuau prin rotație, cei de pe acoperiș coborau, iar cei de jos urcau în locul lor. Turnarea betonului a durat neîntrerupt șapte zile și a fost efectuată în schimburi care se succedau zi și noapte, căci pauzele ar fi dus la apariția unor rosturi ce ar fi creat mari neajunsuri la reluarea operațiunii.

Turnarea a început de la centură în flux circular, grosimea betonului fiind la început de 25 cm și scăzând treptat spre cheie, până la 12 cm. Subțierea constituia o problemă, ceea ce ne-a obligat să realizăm *fâșii martor*, în care să înglobăm repere având înălțimea egală cu grosimea plăcii din zona respectivă, practic împărțind cupola în cercuri concentrice, până la cheie. Betonul pus în operă a fost marca B250, o mare atenție

acordându-se preparării acestuia în stația centralizată. Pentru evitarea segregării, s-a verificat cu mare grijă raportul apă-ciment și dozajul agregatelor componente — nisip sortat de 0–3 mm, pietriș sortat de 3–7 mm, pietriș sortat de 7–30 mm cu umiditatea medie de maximum 2%.

Între timp, a fost realizată și instalația de apă pentru udarea zilnică a betonului pe întreaga suprafață a cupolei, treabă de care se ocupa un om special desemnat. Betonul arăta foarte bine, stropitul în permanență dând rezultate excelente, iar băiatul care primise sarcina să-l ude era fericit că se poate răcori și el din când în când.

Turnarea n-a scăpat nicio clipă de ochiul vigilent al inginerului-șef Mircea Ionescu, căruia îi plăcea să glumească cu mine. “Inginerașule, calificativul îl vei primi după ce decofrezi cupola”, îmi tot zicea el. “Dacă nu se prăbușește, înseamnă că treaba s-a făcut ca la carte și că proiectul tehnologic întocmit de dumneata a fost valabil.” Râdeam, încercând să par degajat și sigur pe mine, dar de fiecare dată când glumea așa simțeam că mi se pune un nod în stomac.

În cele 24 de zile după încheierea turnării, perioadă necesară maturării betonului, am stat cu gândul numai la cupolă, prezentă și în visele mele, având la dispoziție timp suficient să reflectez asupra decofrării, cu ce anume să încep și de unde. Mă întrebam în ce zi ar fi mai bine să mă apuc de decofrare. În timpul

săptămânii? Sau la sfârșitul săptămânii, când e mai puțină lume pe șantier? Aveam o mare dilemă. După mai multe dezbateri cu dulgherii, în frunte cu șeful lor, Mihai Renten, am hotărât să decofram într-o zi de duminică, mobilizând întreaga formație. Am început cu pilonii de susținere, mai precis cu extragerea penelor de sub baza lemnului rotund, în număr de patru pentru fiecare pilon. Extrăgând acele pene, pilonul cobora cu aproximativ 3–4 cm. Nu ne-am atins de pilonul central, pe acela hotărând să-l eliberăm ultimul. Am lăsat doar patru piloni pe contur, mai exact cei aflați lângă centură. Am urcat apoi pe cupolă să verific dacă sunt fisuri în placă sau dacă se aude vreun zgomot suspect. Spre bucuria mea, totul arăta bine și suna bine.

În jurul orei 12.00, împreună cu Renten, am hotărât să extragem și penele de sub pilonul central, stabilind să rămânem în interior în formulă restrânsă: șeful de formație și subsemnatul, cu doar patru dulgheri, membri ai familiei Renten. La sfârșitul operațiunii, atent efectuate, pilonul central a coborât cu 10 cm. Lăsând pe poziție pilonul și traversele de lemn orizontale, am așteptat 15 minute cu simțurile treze, pentru a observa dacă apar anumite fenomene. Nesesizând mișcări în placă, am trecut la coborârea întregului eșafodaj și la evacuarea materialului lemnos din incinta încăperii, din ce în ce mai încrezători că am făcut o treabă bună.

Până la ora 16.00, tot lemnul a fost evacuat. Pilonul central, cu cei 5 mc de material lemnos ai săi, a fost

desfăcut și el și scos afară, iar după ce încăperea s-a golit complet, am început să chiuim în interior, felicitându-ne unii pe alții pentru izbândă. O parte dintre dulgheri s-a urcat pe cupolă, țopăind de bucurie. Cupola a rezistat. Ieșise ca la carte.

Răsuflând ușurați, am plecat cu toții la bufetul din localitate să ne cinstim cu o bere. Nu știam dacă bufetul mai avea sau nu bere la ora aceea, dar Renten zâmbea pe sub mustață, căci se gândise la asta și trimisese pe cineva înainte. Astfel, cei de la bufet puseseră deoparte pentru noi mai multe lăzi cu bere, păstrate la rece. A fost o petrecere la fel de reușită ca lucrarea pe care tocmai o încheiaserăm. A durat mai mult până s-a destins și Ioan Mihalcea, șeful brigăzii de fierari-betoniști, care mă întreba mereu dacă armătura a fost corect montată, cu toate că făcusem verificarea în prezența lui și a câtorva dintre oamenii săi, semnând și procesul-verbal pentru confirmare la beneficiar și la proiectant.

Luni dimineața, am primit vizita inopinată a beneficiarului, în frunte cu comisarul rus. Nu le-a venit să creadă ce s-a putut realiza în ziua de duminică. Am primit felicitări, cerându-mi-se să dau detalii cu privire la decofrare, printre altele oamenii dorind să știe unde ascusesem atâta material lemnos, căci nu se vedea nimic în jurul clădirii. Peste nici un sfert de oră, și-a făcut apariția inginerul-șef Mircea Ionescu, arătându-se la fel de surprins. Inginerul-șef crezuse că cele ajunse la urechile dumnealui erau simple zvonuri, dar văzând

cu ochii lui cum stăteau lucrurile, a început să aibă palpitații. Am fost luat la rost, bineînțeles. De ce am trecut la acțiune fără să anunț conducerea? Ce măsuri de siguranță am luat? De față era și responsabilul cu protecția muncii, acesta cerându-mi fișele tuturor celor care au participat la acțiunea de decofrare. Conform regulamentului, înaintea schimbării locului de muncă, aveam obligația să efectuez instructajul colectiv și individual, cu privire la normele de protecția muncii, care trebuiau respectate cu strictețe, mai ales în cazul unei asemenea operațiuni de risc major. Am scos tacticos fișele și le-am prezentat. Inginerului-șef nu-i venea să creadă că într-un timp atât de scurt petrecut pe șantier mi-am însușit cum se cuvine și normativul de protecția muncii. Fișele erau impecabil completate, iar titularii lor, fiind întrebați dacă instructajul s-a efectuat așa cum scrie acolo, au răspuns la unison că totul s-a efectuat în conformitate.

Ca urmare a îndrăzelii mele, cazul fiind prezentat și directorului Török, acesta a dispus să fiu premiat cu o sumă care mi-a prins foarte bine la început de drum. Scăpasem nu doar fără sancțiune, ci și cu ceva bani în plus în buzunar, ceea ce mi-a stârnit pofta de a mai întreprinde și alte acțiuni ce puteau fi la fel de frumos răsplătite.

Până la urmă, cel mai important a fost că trecusem acel examen greu, cu implicații tehnologice complexe, căpătând astfel încredere în capacitatea mea de a organiza

activități complicate, ce presupuneau angrenarea unui număr mare de oameni.

XXXV

Pe șantierul de la Govora au sosit după mine și alți stagiaři, dar nu de la București, ci de la Timișoara. Gheorghe Razi, Sergiu Didilescu și Dumitru Oproiu deveniseră colegii mei de “suferință”, ca să zic așa. Munceam cu toții pe rupte, cot la cot, câte 10 ore pe zi, acesta fiind programul în construcții, mai ales pe timpul verii. După o vreme, toți patru am hotărât să mergem la salarizare pentru a cere o mărire, de la 825 de lei, cât primeam, la cel puțin 1.200 de lei, cât estimam noi că ni s-ar cuveni. Sincer să fiu, nu ne așteptam să obținem mare lucru, însă demersul nostru a avut succes. Prin urmare, de la 1 ianuarie 1959, am primit o nouă decizie de încadrare cu suma de 1.100 de lei fiecare, aproape cât ceruserăm. Numai că fericirea n-a durat prea mult.

După două luni, a venit o nouă decizie de salarizare, prin care reveneam la cei 825 de lei, începând cu 1 martie 1959, motivația fiind că suma pentru inginerii stagiaři încadrați e stabilită printr-un ordin. Nu se ținuse deloc cont de faptul că nu ne plimbam ca boierii prin șantier, că primiserăm sarcini peste sarcini și răspunderi mult peste obligațiile de stagiar. Nu ne-am dat bătăuți și am cerut conducerii să intervină la minister, în vederea reglementării situației noastre, dar, văzând că nu se

întâmplă nimic, ne-am sfătuit între noi să organizăm un protest. Astfel, am lăsat lucrul la loturile pe care le conduceam și am pregătit o sfoară lungă de peste 50 m la capătul căreia am atașat un cârlig de care am agățat un pește decupat dintr-o foaie de P.F.L., colorând-o cum ne-am priceput. Am ales să lansăm *undița nemulțumirii noastre* de pe acoperișul clădirii compresoarelor de la calcinare, cea mai înaltă construcție de pe șantier. Eram ferm convinși că nimeni nu se va urca după noi la cei peste 35 m înălțime și că toată lumea va vedea peștele prins în cârlig, înțelegând mesajul.

Lipsa noastră de la punctele de lucru a îngrijorat conducerea, dar până să fim depistați, peștele din undiță a strâns mulți admiratori. Nu a durat prea mult până când ne-am trezit cu umbra uriașă a inginerului-șef peste noi. Spre surprinderea noastră, tovarășul Ionescu urcase fără probleme până pe acoperișul de pe care “pescuiam” noi și parcă venise în plimbare, nici măcar nu gâfâia. Ne-am făcut mici. Ingerul-șef avea un corp athletic, impozant, și soarele se ascunsese cu totul după el. “Ce faceți voi aici, frumoșilor?”, ne-a luat el la rost. “Ăsta e punctul vostru de lucru? Dați acum drumul undiței, jos am pus un om să o strângă, apoi mergeți cu mine să ne înțelegem ce avem de făcut pe viitor și cum să conlucrăm de aici încolo.”

Ne-am supus fără să crâcnim și, după ce discuția cu tovarășul Ionescu s-a încheiat, am fost invitați la directorul Török, care voia să audă din gura noastră

ce nemulțumiri sunt. După ce ne-a ascultat, directorul ne-a promis că vom primi salarii mai mari cu prima ocazie, dar asta nu știam exact când se va întâmpla.

Până la urmă, după o serie de intervenții repetate din partea conducerii, s-a obținut o derogare de la minister, prin care s-a convenit să se reducă perioada de stagiatură la un an. Astfel, de la 1 august 1959, toți patru am primit o nouă decizie de încadrare, cu salariul de 1.350 de lei pe lună, ținându-se cont de faptul că fiecare dintre noi îndeplinea munca unui șef de lot cu stagiul.

Undița noastră își făcuse treaba, pescuind un rezultat mulțumitor și devenind subiect de discuție în tot șantierul, mai ales pe la petreceri. Sincer să fiu, nu îmi dau seama cum s-ar interpreta astăzi o astfel de acțiune pe care noi, cei patru tineri ingineri stagiați, am întreprins-o în acel an. După acel eveniment, directorul Török și inginerul-șef Mircea Ionescu ne-au protejat, purtându-se cu noi ca niște părinți. Le-am răspuns de atunci mereu cu respect și considerație, amintindu-ne mulți ani după aceea, cu diverse ocazii, fapta noastră curajoasă și în același timp nechibzuită.

Responsabilitatea crescuse, exigența de asemenea și până la sfârșitul lui octombrie 1960, cât am lucrat pe șantierul de la Govora, am trecut prin multe situații dificile, dar, cu răbdare și în bună înțelegere cu șefii de echipă și cu șefii de brigadă, am ieșit cu bine din toate

încurcăturile. Episoadele neplăcute erau repede date uitării la încheierea unei lucrări, când ne bucuram cu toții împreună de reușită. Unul dintre aceste momente, de o mare încărcătură emoțională, l-a constituit darea în funcțiune a secției de sodă calcinată. Am făcut o noapte albă așteptând să iasă pe bandă primul produs și satisfacția a fost enormă când acesta, în cele din urmă, a ieșit.

Spre sfârșitul lui '59, pe când ne aflam în faza de turnare a betonului în estacada depozitului de calcar, a început să ningă intens, deși nu fuseseră semne că zăpada va veni prea curând, zona fiind submontană. Începuserăm turnarea la ora 10.00 dimineața, iar la ora 12.00 ninge deja serios. Cu toate că activitatea mergea foarte bine, neîntâmpinând nicio dificultate, ne-am pomenit cu o comisie, din care făceau parte proiectantul, beneficiarul și comisarul rus, reprezentantul dispărutului Sovrom. Comisia ne-a interzis să continuăm turnarea betonului la acea lucrare specială pe o asemenea vreme potrivnică. Tânăr fiind, având puțină experiență și intimidat de acele personalități, m-am speriat și am întrerupt imediat turnarea, anunțând sistarea livrării betonului din stația de betoane, retrăgând și formația de betoniști, pe care am dirijat-o spre vestiar. Nu au trecut nici cinci minute până a apărut și inginerul-șef, care m-a luat tare:

— Păi, bine, măi, tinere, n-am fost eu aici în jurul orei 11.00 și totul mergea foarte bine? Ți-am dat eu cumva de înțeles că nu se poate turna beton pe o vreme ca asta?

Cine sunt cei care au oprit turnarea estacadei? *Eu* sunt cel ce își asumă răspunderea calității betonului turnat, nu comisarul rus!

Vai de capul meu în ce mă băgasem. Când inginerul-șef Mircea Ionescu avea o nemulțumire, își ridica basca de pe cap — basca avea un moț imens — și o învățea în mâini până o amețea. Știai atunci clar că ceva nu este în ordine și erai lăsat să descoperi singur problema.

Era limpede că nimerisem cum nu se putea mai “bine”, chiar între ciocan și nicovală, dar așa se capătă experiența de viață. Din “suferințe” și “deziluzii”, care duc în final la “înțelepciune”. Ce dispute vor mai fi fost la nivelurile superioare n-am știut niciodată, însă, după terminarea turnării și apoi a decofrării, a rezultat o calitate superioară a betonului, garanție sigură în exploatare. Am fost felicitat și premiat substanțial, inginerul-șef Ionescu zicându-mi:

— Oprică, să faci cu banii din primă un chef strașnic și să nu uiți sfaturile mele cât vei trăi!

Nu îmi aduc aminte dacă am tras un chef sau nu cu banii din primă, dar sfaturile tovarășului Ionescu nu le-am uitat niciodată, oriunde m-a dus viața.

În cei doi ani și trei luni petrecuți pe șantierul de la Govora am dobândit multă experiență, mai ales în lucrul cu oamenii, aspect pe care l-am considerat și îl

consider esențial pentru reușita în profesie. Colectivul în care am lucrat a dat dovadă de o înaltă ținută tehnică și profesională, membrii săi respectându-se și ajutându-se reciproc.

La tehnic-atașamente am lucrat cu inginerul A. Costea, un om de la care am deprins multe subtilități ale meseriei, participând alături de dumnealui la întocmirea *atașamentelor*, adică a situațiilor de lucrări executate ce urmau să fie decontate la finele lunii. Aceste documente se verificau de către beneficiar și de către inspectorul tehnic din partea Băncii de Investiții, prin care se făcea decontarea lucrărilor executate. Inginerul Costea trecea zilnic pe la lucrările mele ca să-și noteze într-un carnețel stadiul în care ne aflam, urmând ca aceste stadii fizice să fie transformate în cantități reale ce se decontau ulterior.

La aprovizionare am colaborat cu tovarășul Trică, un coleg tare simpatic, tot timpul numai zâmbet, foarte prompt în aprovizionarea punctelor de lucru conform listelor de materiale solicitate în cadrul ședințelor operative.

La contabilitate era tovarășa Dimitriu, pe care o găseam tot timpul cu condeiul în mână. "Aveți gri-jă", ne atenționa ea mereu, "să se potrivească intrările cu ieșirile din magazie și din depozite!" Tovarășa Dimitriu era într-o continuă urmărire a consumurilor și, când nu se potriveau intrările cu ieșirile, depășirile

se transformau în penalizări, cu rețineri din salariul nostru și așa pirpiriu.

De normarea muncii se ocupa tovarășa Dumitrașcu, ea fiind cea care întocmea foile de lucru pentru toate formațiile din subordine, în baza cărora tovarășa Dumitriu, contabilă, realiza listele de plată a salariilor pentru întregul personal al șantierului.

Fiind învățat să respect și să valorific experiența înaintașilor, la sugestia șefului de brigadă al zidarilor, am constituit așa-zisul “sfat al bătrânilor” din cei mai buni meseriași, întrunirile având loc înainte să atacăm un nou obiect. În acest cadru, prezentam tehnologia de lucru, în special turnarea betonului sau montajul construcțiilor metalice, și stabileam ce formație să traseze obiectul, executând balizele pentru axele construcției. Metoda a dat rezultate bune în timp și astfel am câștigat atât încrederea formațiilor cu care lucram, cât și aprecierea șefilor ierarhici, fapt ce a determinat sindicatul să organizeze un schimb de experiență pe această temă.

Relația cu muncitorii devenind una foarte bună, într-o zi a venit la mine un grup care reprezenta doleanțele întregii formații. Oamenii se plângeau că nu le rămâne nimic din leafă, întrucât salariile ridicate de soțiile lor, conform unei înțelegeri pe care tot ei o agreaseră, erau în întregime cheltuite de consoarte pentru cele necesare familiei. Văzându-se fără nici măcar un bănuț

pentru o bere sau un *șnaps*, băieții m-au rugat să găsesc o variantă de plată a salariilor astfel încât să se aleagă și ei cu ceva. Nu era o cerere simplă, întrucât se îngreuna modul de întocmire a listelor de plată. Am reflectat îndelung asupra unei modalități prin care să facem două rânduri de liste, căutând să evităm complicațiile prea mari, și în cele din urmă am convenit cu tovarășele de la contabilitate și normare să întocmim liste separate pentru primele acordate unor membri din formație, rezultatul fiind salutat călduros de către reprezentanții băieților.

Am aplicat această procedură până în ziua când au apărut mai multe soții ale membrilor formației, femeile plângându-se că de două luni primesc salariul soților micșorat. Ne-au întrebat ce se întâmplă cu câștigurile bărbaților și a trebuit să purtăm discuții lungi, negăsind justificarea cea mai potrivită, care să fie pe placul tuturor soțiilor. Între timp, a aflat și conducerea întreprinderii și am fost chemat la ordine. Am prezentat învoiala pe care o făcusem cu șefii formațiilor și am explicat de ce am procedat așa. Conducerea m-a înțeles, dar mi s-a atras atenția ca nu cumva banii din prime să ajungă în altă parte.

Timpul a fost cel care a rezolvat această problemă delicată. Într-o bună zi, au venit din nou soțiile băieților să ne roage să le iertăm, căci nu știuseră de aranjamentul nostru. Totul se încheiase cu bine, dar eu am avut mari emoții, trecând iarăși pe lângă o sancțiune ce putea

să fie destul de aspră. Am avut parte de control de la inspecția muncii și de la sindicatul local și a trebuit să le explic tuturor “metodologia” aplicată: angajații pri-meau aceiași bani, numai că soțiile ridicau ce era pe prima listă, pe cea de-a doua semnând bărbații, în final toată lumea fiind mulțumită.

XXXVI

Se spune în construcții că omul este “mobil”, iar obiectul muncii sale este “fix”, spre deosebire de alte ramuri ale economiei, în care omul este “fix”, iar obiectul muncii sale este “mobil”. Noi, constructorii, avem un mare dezavantaj: suntem sortiți să ne deplasăm mereu de la un șantier la altul, locul nostru de muncă nefiind niciodată fix. Dar, pentru că ne iubim meseria, până la urmă ne obișnuim cu acest mod de viață deloc ușor.

În luna octombrie a anului 1960, lucrurile au început să se precipite. Urma să părăsim șantierul de la Govora și să ne deplasăm la Craiova pentru a forma nucleul necesar demarării în forță a lucrărilor la marele Combinat Chimic Ișalnița. Eu, fiind oltean cu liceul absolvit la Craiova, am fost pus printre primii pe noua listă, nu aveam nicio îndoială că ar fi putut să se întâmple altfel. Pentru formarea primului eșalon, *eșalonul de elită*, cum i-am zis noi, m-am sfătuit cu bunele mele ajutoare, Predescu, Renten, Frank și Bauman. N-a fost rea ideea, formațiile desemnându-i pe cei mai buni

meseriași — muncitori, maiștri, tehnicieni, ingineri — pentru noua investiție. Pe un teren nou, prima impresie contează foarte mult.

M-am despărțit de primul meu șantier cu mari emoții. Porneam pe un drum nou, ce trecea prin orașul în care urmasem liceul, și aveam de gând să mă afirm pe plaiul meu oltenesc. Mi-a fost alături minunatul maistru Ioan Călărășanu, cu care am împărțit o vreme același apartament, chiar în centrul orașului. Pe maestrul Călărășanu îl cunoscusem pe vremea când eram stagiar și de-a lungul timpului am învățat multe de la dumnealui. Planșele lucrărilor mai complicate le descifram întotdeauna împreună, pentru că întrebările pe care mi le adresa mă determinau să reflectez profund la soluționarea chestiunilor legate de tehnologia de realizare a întregului obiect, de la trasarea pe teren până la recepția finală.

Ajuns la Craiova, s-a hotărât să fiu repartizat la Șantierul nr. 1, unde urma să construim 1.500 de apartamente atât pentru viitorii constructori, cât și pentru angajații beneficiarului. Am fost încadrat ca șef de lot, iar în iunie 1961 am fost numit adjunct al șefului de șantier. Răspunderea era foarte mare, blocurile ce se construiau trebuind să respecte cu strictețe normativele în vigoare, cele referitoare la calitate și la rezistență. Nu aveam voie să greșim, nu era loc pentru rebuturi. De fapt, nu știu să fie vreun normativ în construcții care să prevadă

existența unui “rebut”, așa cum prevăd unele normative din alte ramuri ale economiei.

Urma, așadar, o nouă etapă, o nouă investiție. Cartierul unde aveau să fie construite cele 1.500 de apartamente era amplasat pe calea Severinului și, pentru că organele locale nu angajaseră o altă unitate, căzuse în sarcina noastră să demolăm niște case mai vechi, dintre care unele abia se mai mențineau pe verticală. Printre aceste case se număra însă și o vilă care mai avea mulți ani de stat în picioare. Am rămas înmărmurit când am aflat că acolo locuia un mare profesor pe care îl avusesem la liceu. Eu fiind cel desemnat să-i prezint situația, pur și simplu m-am pierdut la prima noastră întâlnire, neștiind ce să-i spun. Cum să deschid discuția? Ce procedură să invoc? Nu voiam sub nicio formă să fiu eu acela care pune la pământ casa profesorului meu drag și, prin urmare, trebuia să inventez un motiv să nu o fac.

M-am frământat îndelung și până la urmă mi-a venit ideea să propun amânarea construirii blocului care cădea pe zona vilei profesorului, raportând că lipsesc anumite cote și detalii, afirmație susținută și de proiectant. Nu m-am așteptat să găsesc atâta înțelegere la Institutul de Proiectare, dar iată că tovarășii de acolo s-au dovedit oameni cu suflet bun. Am reușit astfel să evit tragedia pentru o vreme. Numai că puterile mele erau limitate și soluția era doar una temporară. Când m-am prezentat din nou la profesorul meu, explicându-i

ce am reușit să obțin, dânsul m-a îmbrățișat cu lacrimi în ochi și mi-a zis:

— Segărcene, mă bucur că ți-ai amintit de mine!

I-am spus profesorului că demolarea va fi amânată cât timp eu voi fi acolo, dar că nu voi putea garanta pacea încheiată dacă se va întâmpla să plec de pe acele meleaguri. “Pacea” a durat un an de zile, la 24 septembrie 1962 primind ordin de transfer din partea I.S.C.M. Craiova și urmând să mă prezint la noul post. Cu tristețe în suflet, m-am dus atunci la profesorul meu să-i dau vestea și să-mi iau rămas-bun. Ne-am despărțit cu lacrimi în ochi, căci știam amândoi ce avea să urmeze. Peste nici două luni, profesorul meu a fost evacuat, murind la scurt timp după aceea. Asemenea lucruri nu se pot uita. Astăzi, ele mi se par incredibile, dar iată că nu ne putem opune istoriei, care — vrem, nu vrem — ne aparține.

Când am început să construim blocurile de pe calea Severinului am întâmpinat o altă problemă, care ar fi trebuit descoperită și semnalată de cei care efectuaseră studiul geotehnic. Pe amplasamentul sudic al ansamblului de locuințe nu am mai putut continua săpăturile la fundațiile a trei blocuri, deoarece am dat peste opt foste puțuri, pe fundul cărora am descoperit pereții căptușiți cu doage de butoaie, pentru a împiedica surparea. Doagele erau întregi, structura fiind compactă și rezistentă, greu de tăiat. Aceste puțuri,

denumite *gropane*, aveau diametrul de 80–100 cm și din discuțiile purtate cu localnicii am aflat că în trecut asigurau necesarul de apă pentru udatul grădinilor de zarzavat, care existau pe vale la vremea respectivă.

Pentru șantier, gropanele constituiau o piedică în avansarea construcțiilor, presupunând, implicit, și lucrări suplimentare neprevăzute în devizele calculate pentru fiecare bloc. Era nevoie, în primul rând, de pompe puternice pentru evacuarea apei. Pe suprafața unui bloc am folosit chiar și patru pompe de 4, respectiv 8 țoli, acestea consumând o cantitate de energie ce se impunea a fi cuprinsă în deviz. Toate puțurile erau sub nivelul tălpii fundațiilor săpate la 2–3 m adâncime și golul rămas trebuia umplut, dar cu ce?

Soluția, până la urmă, a fost să turnăm în acea groapă beton uscat marca B50, numai că mai apăruse un element neprevăzut, și anume suplimentarea armăturii deasupra acelor puțuri. Am găsit de cuviință că trebuie înștiințați atât beneficiarul, cât și proiectantul de condițiile reale întâmpinate la execuția fundațiilor. Suplimentările ar fi dus la majorarea cu aproape 15% a neprevăzutelor din devizul inițial, ceea ce ar fi însemnat grevarea prețului de cost al șantierului și contabilul-șef Gălbineanu nu ne-ar fi iertat; încă aparțineam de I.S.C.M. Govora până la apariția deciziei de înființare a noii întreprinderii I.S.C.M. Craiova, cu personalitate juridică și cont în bancă.

Și nu a fost totul. În zona nordică am dat peste niște pivnițe, foarte bine conservate, având acum probleme și cu muncitorii care executau săpăturile, scopul lor principal fiind să găsească *budanele*, adică butoaiele cu vin. Bine că nu au fost descoperite acele “comori”, căci n-am mai fi continuat blocurile și am fi deschis un sit arheologic pe acel amplasament, intrând în cine știe ce alte complicații.

La sugestia noastră, proiectantul a revizuit calculele blocului-turn P+7E, care ne-a dat cele mai mari băți de cap, suplimentând cantitățile de armătură pentru fundații și modificând marca betonului din B150 în B200. Practic, s-a mărit cantitatea de ciment de la 285 kg/mc la 330 kg/mc. După cutremurul din 4 martie 1977, m-am interesat prin anumiți colegi din Craiova dacă ansamblul de locuințe de pe calea Severinului a suferit avarii și vestea primită a fost îmbucurătoare: blocurile rămăseseră la verticală, fără deteriorări.

Disconfortul de care am avut parte la execuția fundațiilor celor trei blocuri din ansamblul de pe calea Severinului mi-a arătat că în activitatea de construcții ne putem confrunta cu probleme care, nedetectate la timp, pot duce la defecțiuni, chiar la deteriorări ireversibile, ce ar împiedica buna exploatare. Iată de ce se pune mare accent pe studiul geotehnic, care trebuie abordat cu foarte mare atenție. Comportamentul elementelor de rezistență supraterrane poate fi observat cu ușurință, însă infrastructura are dezavantajul că nu se

mai poate vizita, fiind necesară o aparatură extrem de complexă, pentru a depista anomaliile. Se impune ca studiul geotehnic să fie efectuat de firme cu specialiști care dispun de aparatura necesară pentru forare, în vederea prelevării probelor de pământ ce urmează a fi minuțios analizate în laborator.

Calitatea unui studiu geotehnic depinde de exigența celui care execută forajele pe teren. Pe suprafața de investigat, împărțită precum un caroiaj de șah, se aleg câteva puncte pentru forare, ceea ce, în mod evident, nu este într-un totuș suficient. De aceea, se face în prealabil o cercetare printre localnici, aceștia putând furniza informații relevante, cunoscând istoria locului respectiv. Trebuie ținut cont de eventualele modificări ale scoarței terestre în trecut, de albia unui râu care a secat, de posibilele alunecări de teren, de groapa de împrumut, umplută între timp cu reziduuri în urma unor demolări, peste care e posibil să se fi amenajat un părculeț. Părculețul poate fi frumos la suprafață, dar ce se ascunde sub stratul de pământ vegetal e greu de apreciat cu ochiul liber. Numai un sondaj de adâncime ne arată stratificația și natura terenului.

La cutremurul din 1977, prăbușirea unui bloc nou din București a fost pentru toată lumea o surpriză groaznică. Blocul fusese construit de către un grup de cetățeni prin Oficiul de Construcții Locuințe Proprietate Privată (O.C.L.P.P.), la marginea unui părculeț. Înainte de demararea lucrărilor, conform autorizației

primite, au fost efectuate sondaje superficiale, doar până la 3–4 m adâncime. La suprafață totul arăta perfect, însă după cutremur expertiza fundației blocului a scos la iveală faptul că acolo fusese pe vremuri o groapă întinsă, ca suprafață, și foarte adâncă, în care au fost aruncate reziduuri în urma demolărilor. Groapa fusese umplută cu cărămidă sfărâmată, armături în beton, țevi și alte metale. La cutremur, din cauza greutății blocului, aceste elemente au suferit tasări mari, ceea ce a dus, din nefericire, la înclinarea construcției și apoi la prăbușirea sa. Exemplul dat l-am aflat chiar de la specialiștii care au efectuat expertiza tehnică, ordonată de Inspectoratul General de Stat pentru Investiții și Construcții (I.G.S.I.C.), organul de specialitate care urmărea cu perseverență calitatea în construcții și buna desfășurare a investițiilor.

Materialul tehnic care descria astfel de situații exista la Inspectorat și recunosc faptul că pentru mine a fost un privilegiu să am acces la așa ceva. Doream să cunosc cât mai multe aspecte, care s-au transformat în material didactic începând cu anul 1972, când am devenit cadru didactic asociat la Universitatea din Brașov, Secția Construcții, astăzi Facultatea de Construcții Civile. Exemplele prezentate studenților erau un mare câștig, se rețineau ușor și eram rugat să vin cu cât mai multe. Ceea ce nu a fost o problemă, întrucât la vremea respectivă activam deja în marele Trust de Construcții Nr. 5 din Brașov, unitate cu o mare experiență în execuție, care aplica cele mai avansate tehnologii.

XXXVII

După două luni de activitate pe șantierul din calea Severinului am avut parte de un control P.S.I., ordonat de unitatea de pompieri din oraș. Ofițerul venit pentru prima oară la noi dorea să ne ajute, identificând câteva puncte nevralgice, cărora trebuia să le acordăm o atenție sporită, mai ales că se apropia vremea rece, când urma să folosim foc cu combustibili solizi, lemn și cărbune.

Discuțiile au fost relaxate și au avut loc la o cafea caldă, depănându-se amintiri și făcându-se anumite dezvăluiri. Situația cu care se confrunta unitatea de pompieri era una neplăcută. Pompierii primiseră în dotare o autospecială de stins incendii, modernă, dar al cărei gabarit depășea hangarele existente, fiind mai lungă cu 3 metri. Toate promisiunile constructorilor locali rămânând neonorate, ofițerul avea dezlegare de la comandant să ne prezinte și nouă situația. I-am promis că ne vom evalua posibilitățile, abia sosiserăm în zonă și nu eram familiarizați cu chestiuni de felul acesta, ne trebuia un oarecare timp de gândire.

După o săptămână, am primit de la comandantul unității invitația de a face o vizită la fața locului, în vederea analizării soluțiilor de executare a prelungirii hangarului. Am întocmit o schiță de proiect cu dimensiuni și cote, soluție însușită de comandant. Comandantul, un om foarte amabil, aflase că am absolvit liceul la Craiova și, prin urmare, m-a considerat un craiovean de-al lui,

menționând că, dacă am putea ajuta, am face un mare serviciu unității de pompieri. Dotarea primită era una foarte scumpă și comandantul dorea mult ca iarna ce se apropia să nu prindă autospeciala sub cerul liber.

Pe baza schiței de proiect întocmite, am putut calcula necesarul de cofraje, armături, oțel beton, izolații pentru acoperiș, săpături pentru fundații, material pentru suprafața noii pardoseli, componente pentru tabloul electric și pentru instalația de iluminat. Socotelile făcute mi-au permis să-i prezint comandantului unității o estimare corectă a ceea ce ar fi presupus efortul nostru, întrebând dacă unitatea are ceva resurse financiare alocate.

Resursele respective nu prea existau, dar ne-am descurcat, până la urmă. Unitatea a pus la dispoziție forța de muncă, printre militari numărându-se câțiva care se pricepeau la construcții, șantierul nostru urmând să asigure conducerea lucrărilor, cu specialiști. Am convenit să păstrăm ușa metalică existentă, cu mici ajustări. Armătură era în unitate, doar trebuia să o fasonăm la fața locului. Am promis că betonul necesar extinderii îl vom asigura din șantier, adresând rugămintea ca transportul care se va face prin oraș să fie însoțit de un ofițer al unității de pompieri, pentru a se evita eventualele suspiciuni și controale fără rost.

Toate aceste aspecte fiind lămurite, am convenit asupra zilei în care să începem lucrarea, angajându-ne să o

încheiem în două săptămâni, cât estimaserăm pe baza calculelor noastre.

Și ne-am ținut de cuvânt. Lucrarea pentru unitatea de pompieri a fost executată în timpul alocat și în condițiile stabilite, deschizând porți în multe direcții. Am primit felicitări chiar și de la organele în drept, atât municipale, cât și regionale. Ni se dusesse vestea și ceilalți inspectori veniți pe șantier au apreciat promptitudinea cu care am sprijinit unitatea de pompieri, apreciind faptul că asemenea colaborări sunt benefice. Aprecierile s-au regăsit și în notele superioare acordate întreprinderii noastre, viitorul executant al marelui Combinat Chimic de la Ișalnița–Craiova. Eu mă felicitam, mulțumit că am pornit activitatea de aici cu dreptul.

XXXVIII

Timpu! trecea repede, șantierul avansa într-un ritm alert, însă pentru mine se apropia vremea despărțirii și de acele locuri. Mă pregăteam de transfer la Brașov. Visul meu mai vechi de a fi angajat al unui mare trust de construcții din țară, cu un grad înalt de tehnicitate și specialiști de mare clasă, era pe cale să devină realitate.

Despărțirea de Craiova impunea și obținerea unei vize în livretul militar, viza de scoatere din evidență, așa că, după ce am încheiat toate formalitățile de lichidare din șantier, m-am prezentat la Comisariatul Militar Dolj.

Aici am avut parte de o surpriză neplăcută: fișa mea, necesară pentru a se opera transferul la Comisariatul din Brașov, era de negăsit. A început agitația, ce s-a întâmplat cu *cartoteca*? Deși Dicționarul Limbii Române dă un alt înțeles cuvântului, noi, pe vremea aceea, așa îi spuneam unei fișe de evidență: *cartotecă*. Probabil, foloseam greșit cuvântul, dar cine să ne corecteze? S-au irosit câteva ore bune cu căutările, la capătul cărora *cartoteca* mea nu a fost găsită. Cel care se ocupa de cazul meu mă tot întreba dacă îmi amintesc cu ce ofițer am ținut legătura, când am fost luat în evidență etc., eu încercând să fiu de ajutor și să răspund cât mai exact. Am fost apoi condus la comandant, un locotenent-colonel foarte amabil, care mi-a pus aceleași întrebări, dacă îmi amintesc ceva de ofițerul care m-a luat în evidență, când anume în noiembrie 1960 m-am prezentat la comisariat etc. A fost chemat și subofițerul care avea în custodie *cartotecile* rezerviștilor. Respectivul a răspuns prompt, fără ocolișuri, cum că pentru rezerviștii care activează pe șantierele de construcții nu se fac concentrări pe parcurs, aceștia fiind considerați mobilizați pe șantier, mai ales pe timpul verii, când, de regulă, aveau loc aceste înregimentări. Ne-am liniștit cu toții, mai ales eu, care nu mai știam cum să ies din încurcătură, căci mi se putea amâna transferul la Brașov până la momentul găsirii *cartotecii*.

Pe vremea aceea, concentrările se stabileau printr-o tragere la sorți efectuată de un soldat. Soldatul extrăgea dintr-o casetă un număr de *cartoteci* la întâmplare

și bănuiesc că a mea era depusă pe fundul casetei, neavând cum să fie descoperită prea repede. Numai cine opera această casetă putea să descopere enigma. Dar nu mai conta, în ceea ce mă privea. Când m-am văzut cu viza de transfer în livret, m-am prezentat la tovarășul locotenent-colonel să-i mulțumesc și să-mi iau rămas-bun. A zâmbit și mi-a urat transfer reușit și să nu uit meleagurile oltenești, de care eram puternic legat sufletește.

În cei aproape doi ani petrecuți la Craiova, printre oltenii mei, am trăit și învățat multe. Au fost ani plini, cu bune și cu rele, care mi-au îmbogățit experiența de viață, ceea ce m-a ajutat mult pe viitor. Când ești prins în acest tumult al vieții, trebuie să fii pregătit în orice moment atât pentru bucurii, cât și pentru necazuri, deziluzii, care în final ar trebui să conducă la echilibru psihic și la înțelepciune. Cu aceste gânduri am plecat din Craiova, inima Olteniei, la Brașov, inima țării.

Să ajung la Brașov fusese o dorință mai veche. Făcusem practica topografică la Grupul Școlar de Construcții din Săcele, grupul fiind subordonat Trustului de Construcții Nr. 5, o instituție renumită în minister pentru calitatea tehnică foarte înaltă a execuțiilor. În perioada premergătoare transferului meu, am cules date despre acest faimos trust și pot spune că așteptările mele au fost nu doar satisfăcute din toate punctele de vedere, ci chiar întrecute. Pe de altă parte, recunosc că mi-a plăcut și m-a fascinat orașul cu împrejurimile lui.

Mă gândeam că în puținul timp liber pe care îl voi avea, voi putea evada în Poiană, la Predeal, la Sinaia sau la Bușteni.

Mi-am făcut bagajul, totul încăpând într-o ladă mare de campanie, cele mai importante și mai multe lucruri fiind cărțile din biblioteca personală, cărți pe care mă obișnuisem să le cumpăr săptămânal de la standul de cărți de pe șantier, unde se prezentau cele mai noi apariții editoriale, lucrări valoroase ale marilor scriitori universali. Mi-am luat apoi la revedere de la colegii mei govoreni și craioveni, cinstind despărțirea la marele restaurant din Craiova, din cadrul complexului hotelier Minerva, complex cu un trecut istoric măreț — cine trece prin Craiova să nu-l ocolească, are ce vedea și admira.

Pentru transport, am primit de la întreprindere o dubiță în care a intrat lejer toată “averea” mea de până la acea dată. Traseul deplasării a fost stabilit pe ruta Târgoviște–Sinaia–Predeal–Brașov, așa s-a scris atât pe ordinul de serviciu al șoferului, cât și pe foaia de parcurs.

Drumul a fost lung și, pentru că am plecat cu întârziere din Craiova, ne-a prins noaptea în timpul traversării munților. Când am ajuns la Sinaia, se întunecase de-a binelea împreună cu șoferul am hotărât să înnoptăm acolo. După ce am primit cameră, am luat cina, permițându-ne și un șpriț, de bucurie că am traversat munții fără incidente.

Odihna ne-a prins bine, căci ne-am încărcat bateriile. Ultima porțiune de drum am străbătut-o fără probleme și astfel, a doua zi după plecarea din Craiova, pe 24 septembrie 1962, am ajuns la Brașov. Trustul Nr. 5 avea sediul chiar în centru, în clădirea de azi a primăriei, așa că nu ne-a fost deloc greu să-l găsim. Rulând pe străzile orașului, îmi simțeam inima tresăltând de bucurie. Brașovul arăta parcă și mai frumos decât îl lăsasem cu șapte ani în urmă.

Plin de entuziasm, m-am înfățișat la secretariat, unde am fost primit corespunzător, fiind introdus numai-decât la directorul general, ing. Leon Leibovici, căruia i-am înmănat formele de transfer, așa cum m-a instruit directorul general din cadrul ministerului, ing. Cornel Nistor. La conducerea Trustului se cunoștea ziua sosirii mele și acest fapt mi-a dat încredere, făcând să dispară emoțiile ce mă cuprinseseră.

Erau emoții inerente, firești, omenești, am putea spune, având în vedere că pășeam pe o nouă treaptă, superioară. Chiar dacă lucrasem pe șantiere mari, acum aveam de-a face cu o instituție de prim rang, în fața căreia îmi ridicasem mereu pălăria cu respect și admirație. Între primirea din 4 august 1958 de la Govora, făcută de directorul Török, și cea de la Brașov, făcută de directorul general al Trustului, ing. Leon Leibovici, era o distanță ca de la pământ la cer și mă simțeam de parcă îl apucasem pe Dumnezeu constructorilor de picior. Era un vis care devenise realitate.

Șantierelor de la Govora și Craiova constituiseră o adevărată școală pentru mine, acolo am învățat să colaborez strâns cu cei din subordinea mea, dar și cu instituțiile din afara șantierului: proiectantul general, banca de investiții, inspectoratul în construcții, unitatea de pompieri, inspectoratul de protecția muncii etc. Anii de șantier m-au îmbogățit cu un bagaj însemnat de cunoștințe, necesare pentru noua funcție pe care aveam să o primesc în cadrul Trustului, al cărui colectiv era format din tehnicieni și ingineri de excepție. Tovarășul Leibovici m-a asigurat că sunt binevenit în acest colectiv și că voi mai avea multe de învățat și, într-adevăr, așa a fost.

După ce mi-am expus scurta biografie, enumerând lucrările pe care le-am condus pe șantiere, în biroul directorului general a fost invitat directorul adjunct, tov. Iacob Rău, care, de asemenea, știa de sosirea mea. Dânsul m-a preluat și m-a condus la unitatea de cazare, aceasta aflându-se în căminul pentru nefamiliști de pe Zizinului, la nr. 72. Acolo am fost instalat în camera de oaspeți, provizoriu, până când avea să mi se asigure un spațiu corespunzător, posibil o garsonieră. Căminul era amplasat chiar la marginea orașului, spre Uzina 2, unde începea câmpul pe care se cultivau sfecla, cartofii, porumbul și floarea-soarelui. În zona aceea începuse deja construcția de locuințe, constructorul fiind chiar Trustul Nr. 5. S-a ajuns în final la peste 12.000 de apartamente în acel cartier, lucrările continuând până în 1972, când au fost preluate de Trustul Regional de

Construcții Locale (T.R.C.L.) Brașov. Cartierul era gândit să deservească angajații uzinei de autocamioane, ai Uzinei 2, ai fabricii de platforme auto, ai fabricii de prefabricate, ai fabricii de bere Dârste, ai Metrom, ai Bazei Județene de Aprovizionare Teritorială a Materialelor (B.J.A.T.M.) etc.

XXXIX

În ziua următoare, 25 septembrie, m-am prezentat la noul meu loc de muncă. Emoțiile m-au copleșit din nou în timp ce urcam scările Trustului. Mi se părea că visez și încercam să-mi imaginez în ce sector voi fi repartizat. Realitatea avea să întrecă așteptările mele. Directorul general Leibovici a chemat-o pe secretară, rugând-o să-l poftască în birou pe tovarășul inginer-șef Boris Mihul, care a sosit în câteva minute. Din capul locului, inginerul-șef mi-a făcut o impresie foarte bună. După patru ani de șantier, începusem să intuiesc de la primul contact caracterul unui necunoscut. Am știut imediat că ne vom înțelege bine, ceea ce s-a confirmat în anii cât am lucrat împreună. Directorul general a făcut introducerea:

— Tovarășul inginer Oprea Segărceanu este angajatul nostru începând de ieri, 24 septembrie 1962. S-a gândit că după anii petrecuți pe șantierele de la Govora și Craiova, cu experiența căpătată, va putea să facă față și în activitatea de birou, în sectorul tehnic-tehnologic,

unde avem nevoie de ingineri tineri, capabili, care au trecut prin rigurile muncii de teren.

Mi s-a spus apoi să-l urmez pe tovarășul inginer-șef, care m-a condus la biroul unde fusesem repartizat. Simțeam că plutesc, atât de mare era satisfacția pe care o trăiam. Îmi exprimasem față de directorul general de la minister, ing. Cornel Nistor, dorința de a lucra, dacă se va putea, în sectorul tehnic-tehnologic, dar nu îmi închipuiam că această dorință a mea se va și îndeplini.

Ajuns în birou, am fost prezentat ca viitor colaborator în cadrul Serviciului tehnologic, al cărui șef era ing. Constantin Guriuc, un om care mi s-a părut aspru, distant. Apoi mi-a fost arătat locul meu. M-am așezat, m-am liniștit și m-am pregătit sufletește pentru întrebările inevitabile. Unde am făcut facultatea? Pe ce șantiere am lucrat? Ce lucrări am coordonat? Mă voi răzgândi pe parcurs și voi dori să merg în execuție? Sunt căsătorit? Răspunsurile mele au fost sincere și răspicate, fără a mă încurca în detalii. Inginerul-șef s-a declarat mulțumit, explicându-mi apoi în ce va consta activitatea mea în cadrul Serviciului tehnologic. Mi s-au adus la cunoștință sarcinile pe care aveam să le primesc pe parcurs, fiind informat și despre deplasările periodice pe șantierele desemnate să le monitorizez. După acea discuție, inginerul-șef și-a luat la revedere și m-a lăsat la dispoziția inginerului Guriuc. Deși simțeam că noul meu coleg e un tip dur, nu m-am speriat. Eram pregătit să fac față oricăror provocări. A urmat prezentarea

colectivului. Ing. Gheorghe Klockner și ing. Irina Marcu formau colectivul tehnic, ing. Ernest Lustig se ocupa de instalații, ing. Rodica Zernoveanu era proiectantul tehnolog, Maria Comșa, Elena Rebigea, Alexandru Robescu și Marian Dan erau tehnicienii, iar Erna Stetschi asigura dactilografierea.

Biroul ce mi s-a alocat fiind gol, eram liber să-i umplu sertarele cu tot ce-mi trebuia. Necesarul urma să i-l comunic tovarășului Alexandru Robescu, cel care se ocupa de birotică. Aveam nevoie de creioane, de hârtie, de cerneală, de o riglă pentru desen, de o planșetă mică, de tuș, de penițe Redis, de un teu. Pentru că scrisul se efectua la mașina de scris, mai aveam nevoie și de indigo. Riglă nouă de calcul nu îmi trebuia, căci nu aveam de gând să renunț la cea pe care o foloseam încă de pe băncile facultății și pe care o purtam la mine tot timpul.

XL

Astfel am început cea de a doua formă de activitate în construcții, cu care m-am acomodat neașteptat de repede. Sigur, un rol important l-au jucat noii mei colegi de birou, la care am găsit multă înțelegere și păsuire. Atunci când întrebam ceea ce nu cunoșteam, nu simțeam vreo ezitare din partea lor în a-mi răspunde, iar când ceream sprijin în rezolvarea unei teme, îmi săreau în ajutor, amabili și binevoitori. La rândul meu, eram

atent la tot ce mi se spunea, astfel încât să simtă că mă străduiesc să intru în ritmul colectivului care mă adoptase. Sprijinul a venit din partea tuturor, fiecare în parte încercând să-mi fie cât mai apropiat.

Prima săptămână s-a scurs repede, ajungând să-mi petrec ziua liberă, duminica, în frumosul oraș Brașov, căruia începeam să-i descopăr tainele. Repede a venit și ziua de 5 octombrie 1962, când am împlinit 30 de ani. Era o zi de sâmbătă și m-am gândit să sărbătoresc la restaurantul Aro, dar... cu cine? Trecuseră abia 11 zile de când mă mutasem în Brașov și încă nu aveam cunoștințe apropiate. Știam că în localitate se mai stabiliseră câțiva colegi de liceu, dar cum să dau de aceștia într-un timp atât de scurt? În cele din urmă, m-am resemnat și am intrat de unul singur în restaurantul Aro, unde m-a întâmpinat șeful de sală, tovarășul Dracea. După un schimb de amabilități, am îndrăznit să-l întreb dacă nu este cumva rudă cu fostul meu coleg de facultate, mai mic cu un an, Nelu Dracea. Mi-a răspuns, surprins, că Nelu este chiar fiul său. Din păcate, discuția s-a oprit aici, ulterior aveam să descopăr că Nelu locuia și el la Brașov.

La rugămintea sa, i-am povestit tovarășului Dracea ce vânt mă adusese pe mine în frumosul oraș de la poalele Tâmppei, destăinuindu-i apoi că am ales acel local select întrucât împlineam 30 de ani chiar în ziua aceea. Mi-a zâmbit și m-a întrebat ce-mi doresc de ziua mea, iar eu i-am răspuns că vreau o masă de unde să pot vedea

întreaga sală și de unde să pot asculta muzica în voie, fiind de dorit ca masa să fie cât mai discretă, pentru a nu fi recunoscut. Nu doream să dau cu ochii de cineva din Trust, pentru a nu da naștere unor comentarii neadecvate. Tovarășul Dracea mi-a făcut semn să-l urmez sus la balcon, în sala mare, poftindu-mă să mă așez la o masă căreia i-am rămas fidel mulți ani după aceea, obișnuindu-mă să merg foarte des acolo ca să iau cina. Asta, până am descoperit și alte localuri, cu pretenții mai mici decât Aro, dar cu preparate la fel de gustoase.

Tovarășul Dracea mi-a recomandat un meniu delicios, stropit cu vin de Jidvei, lunecos și bun, potrivit ocaziei. După ora 22.00, mulțumit de cele savurate și de muzica pe care o ascultasem timp de două ore, am cerut tovarășului Dracea permisiunea să mă retrag. După ce am achitat nota de plată fără obiecții, deși era destul de piperată, am plecat pe jos spre căminul de nefamiliști unde locuiam. Noaptea era frumoasă și, deși străzile erau pustii, simțeam că orașul m-a primit cu brațele deschise. La mulți ani, Oprică, mi-am urat, de-acum ești brașovean, să fii la înălțime!

XL I

În săptămânile ce au urmat, m-am străduit să dau de colegii de facultate sau de liceu stabiliți în zonă. Pe fostul coleg de facultate Ionel Dracea, fiul șefului de sală

de la Aro, l-am întâlnit la Institutul de Proiectări pentru Construcția de Mașini (I.P.C.M.), filiala Brașov, și prin el aveam să mai descopăr un alt fost coleg de facultate, Romulus Brutaru, de asemenea angajat la I.P.C.M.

Pe Ion Cătălui și Traian Musceac, alți doi foști colegi de facultate, i-am descoperit pe șantierele Trustului. Ca să dau de urma celorlalți, a trebuit să iau o carte de telefoane și să caut, practic, acul în carul cu fân. Prin încercări repetate și cu ceva noroc, i-am găsit pe foștii colegi de liceu Nicolae Tiță, ajuns profesor de matematică la Institutul Politehnic, respectiv Ionel Florescu, angajat la uzina Tractorul (Ionel avea să moară într-un accident stupid de mașină, în 1988, în drum spre București), și pe foștii colegi de facultate Alexandru Nicola, angajat la C.F.R., respectiv Liviu Spârchez, angajat la T.C. Brașov (Liviu, un băiat excepțional, s-a înecat în mare, într-un concediu la Mamaia). Ulterior, am mai descoperit și alți foști colegi.

În cămin, mă obișnuisem cu locatarii, care începuseră să-mi devină chiar simpatici, pe unii dintre ei întâlnindu-i pe șantiere, în baza de producție, la secția de mecanizare ori la administrația cantinelor, însă după două luni a venit ziua mult așteptată, când am primit o locuință mai confortabilă, unde să mă pot odihni în liniște. Locuința se afla într-un apartament din blocul vecin cu căminul, având baie, bucatărie, cămară și acces la trei camere despărțite de un hol comun. În cele două camere din dreapta locuiam eu, în cea din stânga

funcționa cabinetul medical al Trustului, dar asta nu mă deranja, întrucât aveam programe diferite. Nu ne-am intersectat niciodată cât timp am locuit acolo. Singurul mic inconvenient era că apartamentul se afla la parter și trebuia să fiu atent la plecare să închid bine toate ferestrele, fiindcă se putea pătrunde foarte ușor din exterior. Eu nu aveam cine știe ce, dar din cabinetul medical se puteau lua lucruri de valoare.

Așa au mai trecut trei luni și, într-o bună dimineață, am fost invitat la directorul adjunct, care mi-a adus la cunoștință faptul că se eliberează un spațiu pentru o persoană singură, spațiu compus dintr-o cameră destul de mare, cu acces direct din holul principal și cu grup sanitar propriu. Am fost invitat să vizitez spațiul respectiv, situat pe strada Izvor, și în urma vizitei mi-am dat acceptul.

După ce m-am mutat, a venit partea mai puțin plăcută. Trustul nu știa că foștii proprietari revendicaseră spațiul, în vederea extinderii, cu mai multe luni în urmă și că procesul încă nu se finalizase, eu căzând astfel la mijloc, fără drept de apărare. Am fost chemat la acel proces, unde s-a hotărât evacuarea mea, pe motiv că Trustul are posibilitatea de a-mi asigura o altă locuință. Nu am avut argumente de combatere a deciziei instanței judecătorești, dar mi-a venit ideea să cer permisiunea ca evacuarea să se efectueze abia după ce Trustul îmi alocă un alt spațiu. Intervenția mea a fost înțeleaptă și doleanța acceptată.

Rezolvarea cazului meu n-a întârziat mult și, spre sfârșitul anului, am primit repartiție de la I.C.R.A.L. într-o locuință corespunzătoare, la parterul unui bloc situat pe strada Memorandului, la nr. 13, în zona căminelor studentești. Locuința era o garsonieră destul de spațioasă, cu ferestre mari și luminoase, orientate spre sud, compusă dintr-o cameră de 25 mp, o bucătărie de 7 mp, o cămară și o baie de 3,5 mp, echipată cu cadă, chiuvetă și WC. Blocul respectiv era ocupat aproape în totalitate de angajați ai Trustului, în frunte cu conducerea acestuia.

În perioada următoare, m-am preocupat să-mi amenajez garsoniera cât mai plăcut, asigurându-mi un minim de confort pentru a mă simți bine și a mă putea odihni în liniște. Bucătăria era echipată cu o sobă Vesta pe gaz și astfel s-a rezolvat problema unui ceai și a unei gustări, pentru care mă aprovizionam de la *Alimentara* din apropiere, nemaivând nevoie să merg la vreun bufet.

Birourile Trustului fiind amplasate la etajul 1 în aripa dinspre poștă a clădirii în care astăzi își are sediul primăria, mi-am calculat timpul în așa fel încât să pot ajunge și pe jos de acasă până la serviciu. Mișcarea de dimineață îmi prindea bine, mai ales când vremea era frumoasă. Uneori, când mă grăbeam sau când ploua, luam autobuzul din stația cea mai apropiată, până la care aveam puțin de mers, circa 500 m.

Acomodarea la Braşov devenise foarte plăcută acum, când dispuneam de o locuinţă confortabilă, amenajată pe gustul meu de burlac. Totuşi, nu m-am putut bucura pe deplin, întrucât m-am confruntat cu o problemă de sănătate, care m-a pus la grea încercare. Ajunsesem într-un stadiu în care abia mai puteam vorbi, trebuia să depun un efort uriaş ca să pot articula cuvintele. Eu, care eram destul de vorbăreţ, resimţeam situaţia ca pe un mare disconfort. Într-o primă fază, am crezut că este vorba de o simplă răceală sau că mi se trage de la schimbarea mediului, de la şes la munte, dar problema era din ce în ce mai supărătoare, ceea ce m-a determinat să mă prezint la un control O.R.L.

Consultaţia, pe care am considerat-o de rutină, a luat o turnură nebanuită, doctorul Melnic descoperind că ambele corzi vocale erau invadate de polipi obraznici, care-mi blocau corzile vocale. Polipii erau destul de mari şi se impunea extirparea lor de urgenţă, altfel... “Altfel ce?”, l-am întrebat pe doctor cu vocea sugrumată. “Altfel rişti să nu mai poţi vorbi niciodată, dacă amâni intervenţia!”

Mă prăbuşisem complet şi nu ştiam ce să fac. Sincer, eram foarte speriat. Mă temeam tare de cuţit, nu mai fusesem într-un spital până atunci şi nu ştiam ce înseamnă o intervenţie chirurgicală. Sprijinul a venit din partea tovarăşului Demian, care lucra la Serviciul plan şi îl cunoştea pe doctorul Melnic. Erau vecini, locuiau în aceeaşi vilă, pe strada Gheorghe Lazăr, şi

când în discuțiile lor s-a ajuns la cazul meu, tovarășul Demian i-a spus doctorului că lucrăm în aceeași unitate. Tovarășul Demian mi-a insuflat curaj, zicându-mi că doctorul Melnic este un specialist de mare clasă și că operația va fi o reușită deplină, ceea ce m-a făcut să fiu un pic mai încrezător. “Inginerule”, m-a interpellat doctorul când m-am prezentat din nou la dumnealui pentru a fixa data internării, “de ce nu mi-ai zis că lucrezi la Trustul Nr. 5? Am multe cunoștințe acolo”, a zâmbit el. “Să nu-ți fie teamă”, a adăugat. Te facem ca nou!”

În martie 1963 m-am internat și, după două zile de analize și noi consultații amănunțite, s-a ajuns la concluzia că intervenția chirurgicală este într-adevăr inevitabilă. În dimineața celei de-a patra zile de spitalizare, asistenta m-a preluat din salon și m-a condus în sala de operații, unde doctorul Melnic mă aștepta binedispus, gata pentru intervenție. “Inginerule”, m-a prevenit dumnealui, “jena în vorbire va dispărea, dar să știi că vocea va rămâne voalată o vreme!” Cu mare efort, i-am răspuns în șoaptă că tot ce-mi doresc e să mai pot vorbi, nu sunt cântăreț de operetă și nici de operă. “Mă las pe mâna dumneavoastră”, i-am mai spus.

Anestezia s-a făcut cu un *spray*, apoi s-a început operația propriu-zisă, doctorul atrăgându-mi atenția să nu fac nicio mișcare și să țin gura deschisă la maximum. Nu mi-am dat seama prea bine dacă instrumentul chirurgical era un clește sau o foarfecă, dar, în tot cazul, părea

ceva desprins din panoplia instrumentelor de tortură medievale.

Mi-au fost extirpați câte doi polipi de pe fiecare coardă, destul de mărișori, cam 2–3 mm în diametru. După ce mi i-a arătat, doctorul Melnic i-a pus într-un recipient, cu o soluție de conservare, ca să-i trimită la Cluj pentru biopsie. Doctorul era convins că nu am de ce să-mi fac griji. Totul părea în regulă la prima vedere, dar, ca să fim absolut siguri, trebuia să așteptăm rezultatul biopsiei.

Vestea am primit-o la o săptămână după operație, atât telefonic, cât și indirect, prin tovarășul Demian. Mi-a venit să chiui de bucurie, dar mi-am adus aminte că n-am voie să forțez corzile vocale. Rezultatul era așa cum pronosticase doctorul Melnic, negativ. Uraaa!

În seara aflării verdictului, m-am dus la restaurantul Aro, unde am comandat o friptură și un vin bun. Scăpasem de gândurile negre. A doua zi, i-am dat vestea cea bună fratelui Marin, care a transmis-o mai departe acasă, tatălui meu, apoi fraților, unchiului Petrică de la Timișoara și unchiului Mitică de la București. În scurt timp, am primit scrisori de la toți, cu urări de viață lungă și succes în marele colectiv al Trustului, în care tocmai intrasem, de unde să ies sănătos la pensie. Urare generoasă, dar mai era mult până departe!

XLII

Încurajările celor dragi mi-au dat putere să trec peste momentul acela dificil, de răscruce. Într-o lună m-am refăcut complet, moralul rău zdruncinat s-a reechilibrat, și astfel am putut relua programul de deplasări pe șantiere. Aș vrea să scot în evidență și sprijinul primit din partea Trustului, a conducerii și a bunilor mei colegi, care au fost în tot acest răstimp alături de mine, căutând să mă încurajeze, în fel și chip. Cu ajutorul lor, mi-am recăpătat încrederea în forțele proprii, realizând că numai cu astfel de oameni poți pleca la drum, oricât de greu ar fi acesta.

Șantierul cel mai îndepărtat pe care îl aveam de monitorizat era cel de la Sighetu Marmăției. Călătoria se făcea cu trenul, pe linia 400, ruta București–Baia Mare–Satu Mare, cu schimbare la Beclean, pe Someș. Plecarea din Brașov era programată la ora 23.00, cu sosire la Sighet dimineața, la ora 7.00. Până la Beclean beneficiam de un loc la clasa întâi sau de un pat în vagonul de dormit, iar de la Beclean urma să iau garnitura care pleca spre Sighet. O perioadă, a existat un vagon de dormit de la Brașov până la Sighet, dar, cu timpul, acesta a dispărut. Nu vreau să speculez asupra acestui fapt. Având în vedere distanța mare, deplasarea dura între două și patru zile, pe traseul Sibiu–Alba Iulia–Cluj–Dej–Baia Mare–Sighet. Era un drum lung și obositor, însă compensa prin frumusețea locurilor pe care le traversam.

În lipsa unui apartament din fondul locativ al orașului pentru oaspeții șantierului, cazarea era organizată la un hotel, singurul din oraș, de altfel, iar masa se servea la restaurantul hotelului. Acest provizorat s-a menținut în primele două luni, până când conducerea șantierului și-a intrat în mână, cum se spune. Proiectul de organizare a șantierului prevedea ca în prima etapă să fie construită cantina viitorului combinat, în care urmau să se organizeze temporar mesele pentru șantieriști, sub gestiunea Administrației Cantinelor din Brașov.

Până la construirea acestei cantine, conducerea șantierului a făcut demersuri pentru a găsi o pensiune unde să fie servită masa de prânz și așa s-a ajuns la doamna Erzsi, o gospodină desăvârșită, care pregătea mâncăruri de foarte bună calitate. La dumneai s-au abonat în special cei din conducere, inginerii, tehnicienii, economiștii, maiștrii, servirea făcându-se în două reprize. Doamna Erzsi era informată cu o zi înainte, ca să poată pregăti masa pentru numărul de persoane anunțat, iar noi, cei care veneam în delegație, ne anunțam prezența cu câteva zile înainte, fiind întotdeauna bine primiți. Meniul oferit de doamna Erzsi era mai ieftin decât la restaurant, iar plata se făcea pe loc, și nu prin abonament, pentru că nu întotdeauna mergeau aceleași persoane. În felul acesta ne-am descurcat până când, în sfârșit, s-a deschis propria cantină a șantierului, responsabil fiind numit tovarășul Oroianu, un foarte bun organizator și gospodar.

Tovarășul Oroianu reușea să aprovizioneze cantina cu tot ce era pe piață, având și sprijinul administrației din Brașov, prin grija colegului Octavian Ivan, care avea ușile larg deschise la beneficiarii noștri din industria alimentară, Trustul construind mult pentru complexele avicole și cele de creștere a animalelor.

Cantinele Trustului concureau cu multe dintre localurile de alimentație publică, din punctul de vedere al pregătirii meniurilor și chiar al servirii mesei. Fiecare cantină avea propria pivniță, unde se depozitau legumele, conservele și frigiderele de păstrare a alimentelor, iar personalul era bine instruit și format în climatul de muncă al șantierelor. Se ajungea astfel ca masa de prânz, compusă din trei feluri, să fie servită la un cost de 8–10 lei, în condițiile în care o franzelă costa la vremea aceea 1 leu și 50 de bani. Era un preț convenabil și pentru muncitori, care își luau cartelă pentru toate cele trei mese zilnice.

Dezvoltarea cantinelor și a microcantinelor era o preocupare de bază a conducerii Trustului. În perioada când s-a atins maximul volumului de producție C.M. (construcții-montaj), existau 8 cantine, 21 de microcantine și 14 bufete, unde zilnic luau masa, în medie, 500–600 de persoane. Muncitorii de pe șantiere și angajații care locuiau în cămine proprii sau în barăci de organizare aveau asigurate trei mese pe zi, iar la prânz se înscriau delegații și cei transportați din zonele limitrofe șantierelor.

Într-una din serile când încă luam cina la marele și unicul restaurant din Sighet, eram cu un grup lărgit de delegați ai Trustului. Din acest grup făcea parte și contabilul-șef adjunct, Mișu Teodorescu, un bun economist și un băiat de ispravă. Contabilul-șef adjunct a comandat un biftec, iar când fripturile au sosit ne-am repezit cu toții să ne înfruptăm. Tacticos, nea Mișu, cum îi spuneam noi, a tăiat o felie și când a început să mestece a crezut că are de-a face cu o talpă de pantof, nu cu o bucată de carne. Nemulțumit, a lăsat tacâmurile deoparte și a cerut să vină bucătarul care a pregătit biftecul. Acesta s-a prezentat de îndată, zâmbind radios, crezând ca este chemat pentru felicitări. Era exact pe dos. “Acesta este biftec?”, a întrebat calm nea Mișu. “Bineînțeles!”, a venit prompt răspunsul. “Atunci să-l mănânci dumneata!”, a răbufnit contabilul nostru șef adjunct. Bucătarului atât i-a trebuit. Fără să stea pe gânduri, a pus mâna pe o furculiță și pe un cuțit și, din patru înghițituri, a înfulecat friptura. “Doriți să vă pregătesc altă porție?”, a întrebat apoi, plescăind satisfăcut. “Dar să știți că o plătiți”, a adăugat el candid. Am rămas cu toții tablou, după care am izbucnit în râs. Nea Mișu a “consumat” în seara aceea două biftecuri, iar la final bucătarul s-a prezentat cu o baterie de vin bun, din partea casei. Cina la restaurantul din Sighet s-a încheiat într-o notă veselă, povestea rămânând de pomină.

După ce s-a deschis cantina șantierului, când mergeam cu nea Mișu în delegație, îl anunțam dinainte pe tovarășul Oroianu să-i pregătească un biftec ca la Aro, nu

ca la *marele* restaurant din Sighet. Ca să fim siguri că istoria cu talpa de pantof nu se mai repetă.

XLIII

De fiecare dată când mergeam în delegație la Sighet știam că voi avea parte de peripeții, dar cea pe care urmează să o relatez le-a întrecut pe toate. Eram trei, în frunte cu șeful de șantier, și ne deplasam pe cursul râului Tisa pentru a depista o sursă de extragere a balastului necesar realizării umpluturilor sub pardoselile din hale. Mergând noi așa prin stufăriș și luându-ne cu vorba, nu ne-am dat seama când am trecut granița în Ucraina.

Am bănuir că ceva nu e în regulă abia când am auzit niște voci guturale, care ne somau să ne oprim. Erau grănicerii ruși, cu armele îndreptate spre noi. Am înghețat, deși mai era mult până la sosirea iernii. Ce să le explicăm și, mai ales, cum? Niciunul dintre noi nu știa rusește. Eu îmi aminteam vag să număr până la 10, doar cu atât rămăsesem din școală, de la orele obligatorii de limba rusă. Oricum, până să număr eu, grănicerii ne-au luat pe sus și ne-au dus la pichet, unde ne-au predat comandantului. Din fericire, comandantul o rupea pe românește. I-am explicat noi cât de bine am putut, dar, pe măsură ce detaliam, am simțit că povestea pare desprinsă din filme. Spre bucuria noastră însă, comandantul a dat semne că ne înțelege. Oftând și țățâind, ne-a spus că trebuia să fim însoțiți de

grănicerii români, aceștia cunoscând configurația liniei de demarcație. A urmat încă o serie de parlamentări și, după alte câteva reprize de oftat și țâțâit, comandantul s-a hotărât, în sfârșit, să ne predea grănicerilor români.

Ajunși la pichetul românesc, am fost din nou puși să povestim, așa că am luat-o de la capăt, cu mai mult entuziasm, pentru că ne vedeam pe jumătate scăpați. Grănicerii români însă nu păreau foarte încântați, ba chiar se arătau surprinși că am scăpat de ruși atât de ușor. Dezvoltarea orașului Sighet, construcțiile pe care noi le realizăm acolo, marele combinat de industrializare a lemnului, care, după darea în funcțiune, va asigura noi locuri de muncă pentru localnici, nu erau argumente de natură să-i înduplece. Din încurcătură ne-a scos, până la urmă, șeful nostru de șantier, care, fiind un mare bonom, a reușit, încetul cu încetul, să-i facă pe grăniceri să zâmbească și apoi să râdă în hohote.

Dacă nu era șeful de șantier, puteam păți ce e mai rău. Era simplu să fim acuzați de spionaj sau luați drept transfugi și azvârliți în carcera garnizoanei, rămânând acolo până am fi cedat și am fi spus *adevărul*. Ori cine știe ce altă grozăvie ni se putea întâmpla. Am tras o mare sperietură, realizând cât de ușor poți ieși dintr-o țară, dar cât de greu te mai poți întoarce în ea.

În octombrie 1963 am pornit din nou spre Sighet, scopul deplasării fiind să stabilim amplasamentul rezervorului de apă, al stației de captare și al conductei

de aducțiune, captarea realizându-se din râul Tisa. Împreună cu șeful de șantier și șeful de lot ne-am luat harta și, având punctele topografice ca reper, am plecat iar în expediție. De data asta, am avut grijă să ne ținem cât mai departe de graniță, ca să nu mai dăm de bucluc.

Locurile pe care le-am străbătut, cu pajiști nesfârșite și livezi de pruni, ne-au încântat ochii. În drumul nostru am întâlnit un bătrânel tare simpatic, cu un toiag în mână, care avea grijă de niște vite și de niște oi pe pajiștea lui. Vorbăreț nevoie mare, ne-a întrebat ce vânturi ne-au adus pe acele coclauri necălcate de om străin. Am făcut prezentările de rigoare, dezvăluind scopul expediției noastre, și anume recunoașterea locului unde urma să batem țărșul pentru rezervorul de apă de 1.000 mc ce va deservi combinatul aflat în construcție. I-am explicat moșului că ne ghidăm după niște puncte topografice înscrise în planurile pe care le aveam la noi, crezând că o să-l impresionăm cu asta. Dar, surpriză, omul nostru știa multe și mărunte.

— Nepoților, a zâmbit el pe sub mustața stufoasă, apăi, ați greșit traseul. Eu știu ce căutați dumneavoastră, dară am fost ghid la domnii ăia cu ocean. Dacă nu vă supărați, vă conduc eu până la borna ceea, unde vreți să ridicați rezervorul.

Ne-am uitat unii la ceilalți, luați complet prin surprindere.

— Dar, ca să ajungem acolo, a continuat bătrânelul, musai să ne încălzim cu o țărucă de horincă!

Ne-am supus și l-am urmat, abătându-ne din drum vreo două sute de metri, până am ajuns la un adăpost.

— Aici păstrez horinca, ne-a făcut moșul cu ochiul, pentru că băbuța mereu mă ceartă când beau. Da' amu am însă musafiri și n-o să îndrăznească să se supere. Am să-i povestesc ce oaspeți de samă am avut, chiar pe domnii care construiesc combinatul din orașul nost, unde vor fi angajați coconii noștri, nepoții noștri, așa încât noi, bătrânii, să ne vedem de livada de pruni și de cazanul de horincă... Nu-i mai bine așa?, a încheiat el, fără să aștepte răspunsul.

Abaterea din drum a fost bine-venită, horinca moșului dovedindu-se excelentă. Bătrânul căuta pretexte să mai rămânem, să mai bem un pic, că și mâine tot o zi însorită de toamnă o să fie, că o să vedem mai bine locurile ș.a.m.d., dar programul nostru fiind foarte încărcat, ne-am cerut scuze și i-am mulțumit pentru tratație, rugându-l să ne ducă degrabă la locul căutat.

Când am pornit spre reperul pentru rezervor, soarele cobora vertiginos spre asfințit și orice întârziere ne putea costa scump. Nu aveam la noi lanterne sau felinare și ne puteam rătăci, fiind posibil să dăm iarăși peste grăniceri, ceea ce nu ne doream sub nicio formă. Bătrânelul cunoștea însă bine locurile și în nici jumătate

de oră am ajuns la borna mult căutată. Acolo, moșul și-a vărsat oful inimii:

— Nepoților, vreți voi să construiți, dar să știți că noi încă n-am primit despăgubirile promise.

Din ce cunoșteam noi, despăgubirile pentru terenuri erau în curs de reglementare de către beneficiar și, până când problema nu primea rezolvare, nici nu puteam începe construcția rezervorului, riscul fiind destul de mare. Asta i-am spus și însoțitorului nostru, care s-a liniștit, redevenind la fel de vesel cum îl cunoscuserăm. L-am rugat să ne scoată pe un drum pe care să-l putem utiliza pe perioada execuției, ceea ce s-a rezolvat rapid.

Cu acel prilej, am putut constata calitatea drumului respectiv, apreciind că este nevoie de o amenajare sumară a acestuia, pentru ca basculantele din șantier și celelalte mijloace de transport cu gabarit mare să poată circula în siguranță. Amenajarea drumului s-a făcut cu acordul beneficiarului, cuprinzând operațiunea în devizul pe obiect, sub denumirea de *drum de exploatare*. Mulțumită acestui amendament, am îmbunătățit cota pentru organizarea de șantier printr-o apreciere globală, ce reprezenta circa 0,15% din total.

Mergând noi așa cu simpaticul localnic, ne-am apucat să-i povestim isprava noastră cu grănicerii ruși, la care moșul a început să râdă:

— Vedeți de ce îi nevoie de bătrâni ca mine? Ce ați căutat pe-acolo? Dacă mă întâlniți atunci, găseam o altă sursă de balast mai apropiată și fără restricții. Când mai aveți nevoie, vă rog să mă căutați, babei mele n-am să-i spun ce legătură am eu cu dumneavoastră.

I-am promis moșului că așa o să facem, dar că în acel moment era prea târziu să ne mai strămutăm, se asigurase deja cantitatea necesară infrastructurii pardoselilor.

Acum, când evoc această întâmplare, îmi aduc aminte, cu mult drag și cu respect, de figura celui om în vârstă, cu puțină carte, după cum ne spunea, dar care a dat dovadă de multă înțelepciune, spre invidia chiar și a unui cărturar înzestrat. “Înțelepciunea poporului român” nu este o vorbă-n vânt.

XLIV

După ani și ani de lucru în echipă, am ajuns la concluzia că nu se poate începe o investiție până când viitorul amplasament nu se străbate cu piciorul. Aceasta era o procedură de lucru implementată cu multă rigurozitate și respectată întocmai, recunoașterea terenului oferindu-ne prilejul să descoperim eventualele neconcordanțe cu ridicările topometrice și cu studiile geotehnice. În cei 40 de ani de activitate petrecuți în cadrul aceleiași unități, am avut parte de multe răsturnări

de situații. Hârtia suportă orice, dar ochiul format înregistrează pe retină fiecare detaliu și semnalează orice nepotrivire.

Fiul meu, Mihai, este inginer constructor și acum, după 16 ani de activitate susținută, urmează același procedeu, recunoscând avantajul acestuia. Dorm liniștit în patul meu când aflu că se procedează așa, știind că Mihai are și o funcție de mare răspundere, aceea de director executiv al companiei Tecton Trust, pe care o conduce cu înțelepciune și pricepere, alături de asociatul său, Cătălin Pavel, cu care se completează de minune.

*Să se scrie ce se face,
Să se facă ce s-a scris,
Să se scrie ce s-a făcut,
Să se păstreze ce s-a scris.*

Să traduc. La început, să se redacteze studiul tehnico-economic și proiectul de execuție, apoi să se execute edificiul conform proiectului, după care să se scrie procesele-verbale pentru lucrările ascunse, la final întocmindu-se *cartea construcției*. În cei 40 de ani trăiți efectiv în execuție, pe șantiere, m-am confruntat cu multe situații-limită.

Faptul că am păstrat documentele în dosare arhivate ne-a salvat de la un proces îndelungat în privința blocurilor construite de Trust în București, conform sarcinilor primite dela Ministerul Construcțiilor Industriale

(M.C.Ind.). După Revoluția din 1989, câteva dintre aceste blocuri au fost cumpărate de diverse firme, pentru birouri, blocurile în cauză — 17, 18 și 19 — fiind supuse unor transformări din ordin, înălțându-se cu încă două niveluri peste ceea ce fusese prevăzut inițial în proiect. Această suplimentare impunea consolidarea obligatorie a fundațiilor și a stâlpilor de la subsol, lucrări complicate, dar executate conform proiectului refăcut de către Direcția de investiții a Capitalei. La încheierea contractului de vânzare-cumpărare, noul beneficiar a solicitat documentele care atestau executarea acestor consolidări, blocurile fiind construite de o subunitate a Trustului, Grupul de Șantiere Brașov, prin Șantierul din Codlea. Pentru că Direcția de investiții a Capitalei nu mai găsea în arhiva sa acele documente, s-a apelat, desigur, la constructor. Numai că Trustul se dezmembrase după Revoluție, divizându-se în mai multe societăți pe acțiuni, și nu se mai știa unde sunt acele documente care să dovedească execuția consolidării.

În toiul căutării, s-a apelat și la mine. Mi-am adus aminte că în perioada aceea am fost la București, conform unei înțelegeri avute la nivelul conducerii, înțelegere care prevedea ca supravegherea lucrărilor din Capitală să se facă prin rotație. După încheierea procesului-verbal de consolidare a fundațiilor blocurilor 17, 18 și 19, am dorit, la vremea respectivă, să rețin un exemplar, pe care l-am păstrat în dosarele mele personale. De regulă, astfel de documente se întocmeau la încheierea lucrărilor *ascunse*, adică acele lucrări care nu mai pot

fi verificate vizual, precum armătura structurilor de rezistență.

Noul beneficiar ceruse o sumă fabuloasă pentru consolidare, considerând că aceasta nu s-a executat la vremea respectivă, neputând fi observată în subsol. La Direcția de investiții a Capitalei se găsisse proiectul, dar nu și documentul încheiat pentru consolidare. În aceste condiții, m-am deplasat la București înarmat cu documentele oficiale, care atestau execuția acelei consolidării conform proiectului. Procesul-verbal pe care îl dețineam avea toate parafele de rigoare și un număr de înregistrare al direcției. În acest fel, am salvat moștenitorul Trustului, compania COBCO, de la un proces dificil. La prima vedere, pare să fie vorba de o simplă hârtie, dar valoarea ei este deosebită, reprezentând *să se scrie ce s-a făcut, să se păstreze ce s-a scris*. Nu e deloc greu, dar de cele mai multe ori omitem să procedăm așa, din comoditate sau din dezinteres pentru așa-zisele “lucruri mărunte”, care iată ce consecințe pot avea în viitor.

Cazul blocurilor din București nu a fost singular, îmi învățasem lecția de mult, *scriind ce s-a făcut, păstrând ce s-a scris*. La un moment dat, conducerea șantierului de la Craiova m-a chemat într-un proces, în calitate de garant al construcției unui bloc ce suferise un accident, și anume căderea unui balcon. Nici mai mult, nici mai puțin, se dorea recuperarea pagubei chiar de la mine. Prudența, mama înțelepciunii, mă determinase să

închei și să păstrez un document care să ateste faptul că acel bloc nu ajunsese nici măcar la nivel de fundație când am plecat de pe acel șantier. Totul s-a încheiat cu scuzele de rigoare, dar dacă nu aș fi avut documentul doveditor, cum m-aș fi descurcat? *Verba volant, scripta manent!*

Pentru a-i ajuta să preîntâmpine situațiile neprevăzute și neplăcute, mi-am permis să prezint astfel de exemple studenților mei din cele 26 de promoții care au absolvit Facultatea de Construcții din Brașov, de-a lungul celor peste trei decenii de activitate didactică la catedra cursului de Construcții civile și construcții din lemn. Curiozitatea auditoriului a fost întotdeauna stimulată și atenția menținută trează, pentru că am evocat și momente inedite, pe alocuri pitorești, petrecute pe șantierele de la Govora și Craiova sau pe cele din raza de activitate a Trustului, cu care țineam permanent legătura.

Recunoașterea amplasamentelor viitoarelor investiții, cuprinse în programul de construcții al Trustului, a devenit un procedeu tehnic de mare importanță, fiecare nouă lucrare, de mică sau de mare amploare, fiind identic abordată. Totul începea cu un studiu amănunțit în centrala Trustului, studiu la care luau parte sectoarele de bază, cele care aveau cel mai mare aport în deschiderea unui nou șantier. Treptat, s-a ajuns la extinderea procedeiului, pornind chiar de pe planșeta marilor proiectanți ai investiției respective.

Aportul Trustului în faza premergătoare construcției devenise, prin urmare, unul substanțial, în special în stabilirea tehnologiilor ce urmau a fi aplicate, dar și în recunoașterea amplasamentului viitoarei investiții.

XLV

Proiectul pentru centrala termică a viitoarei fabrici de la Remetea, din județul Harghita, a fost minuțios analizat, probleme punând o hală cu deschiderea de 18 m și traveea de 6 m, suprafața desfășurată a acesteia măsurând 216 mp (12 m x 18 m). Soluția constructivă presupunea o structură prefabricată, cu stâlpi prefabricați, grinzi prefabricate de 18 m lungime și che-soane prefabricate de 6 m lungime. Până aici totul era în bună rânduială, soluția era în parametrii Trustului, dar necesita prefabricare extinsă și nu oricum. Pentru acoperiș ar fi fost nevoie de trei grinzi prefabricate de câte 18 m lungime, ce urmau să fie comandate la Fabrica de Prefabricate Progresul din București. Dificultatea ar fi apărut la transport, vagoanele fiind echipate cu un sistem de rastele și dispozitive de blocare și fixare pentru numai două grinzi. Trebuia, prin urmare, să fi comandat patru grinzi, deoarece C.F.R. nu aproba transportul unei singure grinzi într-un vagon, existând pericolul răsturnării, în special la curbele mai strânse, în timpul traversării Carpaților. Ei bine, cine ar fi plătit cea de-a patra grindă? Pe care, de altfel, nici n-am fi folosit-o, ci am fi depozitat-o în curtea fabricii, prezentând-o

eventual ca pe un element decorativ, de expoziție. Acesta ar fi fost doar un prim neajuns, căci ar fi existat și un al doilea: podul peste Mureș nu ar fi suportat traversarea unui trailer cu o asemenea încărcătură. Analizând situația, Trustul a stabilit în cadrul propriei sale secții de proiectare ca în locul celor trei grinzi de câte 18 m să fie adoptată soluția unui acoperiș cu trei ferme metalice, *pane* metalice și panouri tip *Sandwich*, care să asigure izolația termică corespunzătoare. Soluția a fost acceptată de beneficiar și de proiectantul general.

Iarna din 1963–1964 a făcut ca deplasările în nord-vestul țării să devină anevoioase. Drumurile cu mașina erau lungi și nesigure, ne era teamă să nu găsim șoselele blocate de troiene ce nu puteau fi traversate decât cu ajutorul mijloacelor de deszăpezire, pe atunci o raritate. În condiții normale, șoseaua care traversa Gutâiul, de la Baia Mare spre Sighetu Marmației, se parcurgea în două ore, însă în iarna aceea ne-a luat de trei ori mai mult. Stratul de zăpadă depășea un metru grosime, pe carosabil și în fața noastră mergeau buldozerele S-1500, care deschideau calea. Asemenea utilaje erau plasate cam din 5 în 5 km și fără prezența acestora, cu siguranță, ar fi trebuit să facem cale întoarsă. Locurile prin care treceam erau însă de o rară frumusețe, ceea ce ne-a făcut să suportăm mai ușor dificultatea deplasării.

Cum Trustul în care am lucrat atâția ani a construit în tot Ardealul, dar și peste Carpați, spre Moldova, Muntenia, Dobrogea, Oltenia și Banat, am avut șansa

să călătoresc enorm, bătănd drumurile țării în lung și în lat, bucurându-mă să ajung în locuri neasemuit de frumoase, care mi-au răpit inima. Te simți cu adevărat pe-o gură de rai, cum spune poemul, atunci când parcurgi valea Crișului, în drum spre Oradea, când treci prin Lugoj, Buziaș, Caransebeș, Reșița, Hațeg, Sarmizegetusa, pe valea Mureșului, în drum spre Timișoara, când traversezi superba vale a Oltului, cu mănăstirea Cozia și stațiunea Călimănești, când străbați Dobrogea, traversând Dunărea cu bacul pe la Vadul Oii, când ajungi la Marea Neagră, cu perlele ei, stațiunile Mamaia, Eforie, Neptun, Olimp sau Mangalia, când treci prin Cheile Bicazului, în drum spre Moldova.

La aceste deplasări se adăugau perioadele când se organizau acele schimburi de experiență de către M.C.Ind., evenimente ce aveau un rol esențial în prezentarea noilor tehnologii și în introducerea noilor tipuri de prefabricate pentru halele industriale sau pentru cele agroindustriale, pentru complexe avicole, porcine, bovine etc. Aceste soluții tehnologice erau în concordanță cu progresele făcute în aceste direcții și era necesar să sincronizăm prefabricarea cu dotarea tehnologică a Trustului.

O preocupare deosebită a conducerii Trustului a fost cea referitoare la deschiderea șantierului din nordul Maramureșului. În principal, eforturile s-au axat pe atacarea obiectelor de bază din combinat, obiecte componente ale investiției din Sighetu Marmăției, dar

atenția a fost îndreptată și spre alte obiecte care puteau deservi șantierul, și anume construcția unui bloc de 60 de apartamente, a unei cantine de 500 de locuri, a unui bloc administrativ, a unui atelier mecanic, toate acestea cu scopul de a fi folosite în prima fază de către personalul șantierului, asigurând angajaților condiții mai bune de cazare și de lucru, decât în cazul construirii unor simple baracamente. Această abordare venea în urma însușirii corecte a Ordinului nr. 14 al M.C.Ind., care prevedea ca organizarea de șantier să se realizeze pe baza unui proiect întocmit de Serviciul tehnologic al Trustului, aprobat intern pentru investiții C.M. (construcții-montaj) sub 15 milioane, proiectele de organizare de șantier în cazul investițiilor de peste 15 milioane C.M. trebuind verificate și aprobate de Direcția Generală Construcții-Montaj a ministerului. Pe parcurs, s-a dovedit că această procedură a dat rezultate foarte bune, ducând la o mare disciplină în folosirea fondurilor de organizare, fapt ce ne-a permis să trecem la realizarea de obiective cu caracter definitiv, precum sediul Trustului sau căminele și apartamentele pentru angajații Trustului. Pentru angajați era un mare avantaj faptul că ei și familiile lor primeau locuință garantat, așa reușindu-se formarea unei forțe de muncă stabile, într-un procent foarte mare. Îmi amintesc cu mulțumire sufletească de astfel de lucruri, pentru că am fost și eu implicat în acest program social, în calitate de director adjunct, printre atribuțiile mele numărându-se problemele sociale și condițiile de viață ale angajaților Trustului.

Conducerea Trustului s-a preocupat în mod constant și de economisirea materialului lemnos, folosit la construcția așa-numitelor “baracamente” (dormitoare pentru muncitori, birouri și magazine), înlocuindu-l cu panouri compuse din câte două foi de P.F.L. dur, montate pe un schelet din lemn cu un strat termoizolant de AMPORA (aminoplast poros) între ele. Pentru această soluție am obținut certificatul de raționalizator, împreună cu inginerul Matei Popescu.

Și îmbunătățirile au continuat. De exemplu, pentru depozitarea cimentului în vrac, ne-am gândit să realizăm un depozit cu silozuri metalice de 81 de tone, cu descărcare pneumatică, eliminând atât procurarea cimentului în saci, mult mai scump, cât și folosirea unui număr mare de manipulanți. Acest sistem de depozitare a cimentului a condus la prepararea betoanelor și a mortarelor în stații centralizate, echipate cu lopeți mecanice de manipulare a agregatelor, cu cântar pentru cântărirea cimentului în funcție de dozajul impus de marca betonului sau a mortarului, agregatele fiind depozitate în padocuri speciale, în funcție de sortul acestora.

XLVI

Să mă ierte cititorul pentru exemplele prezentate, poate că anumiți termeni tehnici au îngreunat lectura. Recunosc faptul că aceste exemple ar fi stat mai bine

în prima carte pe care am scris-o, intitulată *Trustul — 60 de ani de construcții (1949–2009)*, unde informațiile de natură tehnică sunt abundente. Sunt însă bucuros că am reușit să mă mobilizez să scriu și această a doua carte, a vieții mele, punând de data aceasta accentul pe trăirile personale, începând din copilărie și până la această vârstă înaintată. Iubind meseria de constructor și petrecând o foarte mare parte din viață pe șantiere, este firesc să amintesc unele aspecte cu caracter mai tehnic, acestea având pentru mine o însemnătate deosebită. Prin urmare, să mi se îngăduie să mai prezint câteva.

Anii de șantier de la Govora și de la Craiova mi-au fost de un real folos la desfășurarea activității de concepție în cadrul unui serviciu tehnologic de înaltă clasă, precum cel din cadrul Trustul Nr. 5 de Construcții din Brașov. Am slujit cu credință și devotament, încrederea mea pornind și de la faptul că am fost adoptat de întregul colectiv, care m-a sprijinit și m-a îndrumat corect. Pentru profesia mea, C.I.L. Sighet a însemnat un debut promițător ca inginer tehnolog, fapt ce a înlesnit extinderea activității mele de îndrumare și coordonare și pe alte șantiere ale Trustului, tot în nord-vestul țării.

La Oradea, Trustul a primit în planul său de producție construcția unui siloz de cereale cu 16 celule cilindrice din beton armat. Nimic nou, cu excepția soluției propuse pentru fundația silozului. Având în vedere natura terenului de fundare, s-a aplicat o soluție inedită

până la acel moment, folosirea piloților de beton secanți, foraji cu noroi de *bentonită*. Pentru cine nu știe, *bentonita* (sau *bentonitul*), acest cuvânt pe care noi, cei din construcții, îl folosim în mod curent, este “o varietate de argilă folosită ca material de umplutură în industria cauciucului, ca pământ decolorant, ca fluid de foraj emulgator etc.” (conform Dicționarului limbii române).

Semnat de inginerul-șef Boris Mihul, proiectul normativ a fost întocmit de inginerul Teodor Abramescu, atelierul de studii geotehnice contribuind prin inginerul Mircea Mândreanu, șeful sectorul geotehnic fiind inginerul Gh. Lungu. Scopul normativului era să precizeze metoda de executare a piloților cu diametre între 300 și 700 mm, a căror forare și betonare se executa sub protecția noroaielor de foraj.

Colectivul șantierului era condus de inginerul Alexandru Dunkler, care avea în subordine fierarii-betoniști, conduși de Vasile Olteanu, echipa de dulgheri, condusă de Gherasim Hărăstășan și Iuliu Török, alături de maiștrii Ladislau Fogorosy și Ernest Goncze. Se lucra în regim de 24 de ore, schimburile fiind riguros organizate, astfel încât lucrările să nu aibă între-ruperi, ceea ce ar fi creat neajunsuri mai ales în timpul operației de glisare, în cadrul căreia trebuia menținut pasul de 1,75 m–2,50 m în 24 de ore. O lucrare de mare tehnicitate, care s-a executat în condițiile de calitate cerute în proiectul de execuție.

În acea perioadă, au fost date în funcțiune câteva obiective importante, precum C.I.L. Blaj, fabrica de furnir și plăci aglomerate de la Gherla, liniile noi ale fabricii de ciment de la Turda, toate acestea făcând parte din cele 1.614 capacități pe care Trustul le-a gestionat de-a lungul timpului. Cadrele tehnice din Trust s-au preocupat în permanență de introducerea în procesul de producție a noilor metode de lucru, având ca scop economisirea materialelor, cu o pondere semnificativă în structura prețului de cost, care atinsese procentul de 59,50% din totalul costurilor de deviz, procent care a început să ne dea de gândit, căutând astfel noi resurse și posibilități tehnice de valorificare. Dintre acestea amintesc industrializarea lucrărilor de construcții și folosirea unor soluții constructive care să evite consumul ridicat de materiale prin folosirea unor înlocuitori, ca în cazul unui complex avicol unde s-a luat măsura de a înlocui cărămida cu BCA (blocuri autoclavizate), la un alt șantier aplicându-se metoda piloților forati în locul fundațiilor executate în chesoane sau din blocuri de beton.

O sursă sigură de economisire a materialelor, cu scopul de a ne înscrie în consumurile specifice de materiale, a fost obținută prin hotărârea conducerii Trustului de a obliga șantierelor să întocmească *balanțe comparative*, procedură preluată ulterior de întregul sector economic. Tot de domeniul activității scriptice aparține, de asemenea, hotărârea de a se introduce *Fișa limită de materiale*, pentru fiecare obiect și pentru

fiecare punct de lucru, cu scopul a se evita risipa și înstrăinarea materialelor.

Pe vremea când eram la Govora, la punctul de lucru al centralei termice, maistrul Doican, de loc din orașul Victoria, județul Brașov, a invitat tinerii ingineri stagiaari să asiste la modul în care introduce la lucru formațiile de meseriași, aproximativ 200 de oameni. Procedura presupunea informarea șefilor de formații cu privire la sarcinile din ziua respectivă, stabilind locul de muncă al fiecărei formații și prezentând lista de materiale pentru execuția lucrărilor, listă întocmită în conformitate cu Fișa limită de materiale. Nouă, inginerilor stagiaari, ni s-a părut ceva imposibil, greu de realizat, dar rezultatele aveau să ne contrazică. Ne-am convins după câteva zile că sarcinile au fost îndeplinite în cea mai bună rânduială, cu cantitățile de materiale prevăzute. Toate acele materiale — vopsele, scule, șmirghel — puteau fi ușor subtilizate și furțișagurile erau greu de depistat, dar iată că măsura împiedicase neajunsurile. Ulterior, pe șantierele unde mă deplasam, ori de câte ori se ivea ocazia, aveam să amintesc acest caz, prezentându-l ca pe un model de organizare a lucrului pe zona respectivă de activitate.

După masa de prânz, ne luam inima în dinți și îl abordam pe maistrul Doican, rugându-l să ne destăinuie din experiența sa de vechi șantierist. “Tinerilor”, ne zicea el, “meseria noastră se învață *furând-o!* Ochii și urechile să vă fie mereu în alertă. Considerați-vă surprinși de

furtună și căutați un loc de refugiu pentru a vă proteja de urgia ei. Viața este încontinuu supusă furtunilor, depinde foarte mult cum ne pregătim să le întâmpinăm, putând diminua efectul acestora. Noi, constructorii, suntem supuși unor grele servituți. Lucrăm cu oameni, care au diverse pregătiri, dar și ingenioase apucături. Omul este om, nu poate fi schimbat de la o zi la alta, ne trebuie multă răbdare și multă dragoste.”

La vremea aceea, nici nu se deschideau bine marile șantiere că în jurul lor și începeau să apară căsuțe precum ciupercile, ceea ce ne dădea mari bătaii de cap. Doar prin ordine, organizare și disciplină am reușit să stăvilim relele apucături. Nu era posibil să punem pază la fiecare punct de lucru, ar fi fost mai mulți paznici sau gardieni decât muncitori productivi și de unde bani pentru plata acestora? Timpul a rezolvat însă problema, întrucât disciplina și ordinea s-au impus treptat, deprinderile rele devenind simple amintiri.

XLVII

În biroul din Trust unde mi-am început activitatea, eram deopotrivă colegi tineri și mai vârstnici. Alături de noi, cei tineri, se afla un inginer cu mare vechime, pe nume Gheorghe Klockner. Dumnealui conducea biroul tehnic, având-o colaboratoare principală pe ing. Irina Marcu, o foarte bună colegă, pricepută în misiunea dânzei.

Inginerul Klockner ajunsese la vârsta pensionării, dar experiența sa vastă era încă de folos activității Trustului. Fiind la început, nu mi-am dat seama că dumnealui asculta foarte atent discuțiile noastre cu caracter tehnic sau tehnologic, privitoare la unele soluții. Personal, aveam impresia că moțăie pe scaunul său. Mă înșelam profund. Atunci când primeam o părere, pozitivă sau negativă, referitoare la soluția în discuție, Domnia Sa o înregistra și, la un moment dat, mă invita să iau loc pe scaunul de lângă biroul dumnealui, rugându-mă să-l ascult cu răbdare în chestiunea respectivă:

— Tinere inginer, îmi place cum argumentezi soluțiile supuse dezbatelor, însă eu îți propun o altă abordare. Folosește-te de experiența dobândită pe șantierele unde ai lucrat. Acolo te-ai rodat puțin altfel și aici avem nevoie de puncte de vedere diferite, venite de la oameni cu practică în execuție, precum matale. Govora a fost un mare șantier, știu bine ce s-a construit acolo, sunt sigur că a fost o adevărată școală, după cea pe care ai făcut-o la București. Urmărind cu atenție dezbaterile de azi, trebuie să-ți mărturisesc că mă bucură faptul că îți dai silința ca lucrările să iasă cât mai bine, cu minimum de efort financiar.

Nicio medalie de aur nu valora mai mult decât cuvintele calde și dezinteresate adresate mie de bătrânul inginer Klockner. Mă voi opri aici, pentru că această mărturisire m-a răscolit, ducându-mă în urmă cu aproape 57 de ani. Voi spune doar atât:

Cine nu are bătrâni să-i cumpere!

Trebuie să recunosc că pentru mine a fost o surpriză foarte mare să mi se permită, fără să deranjez, să aplic experiența tehnică pe care o aveam în dezbaterile pe tema chestiunilor mai dificile, dezbateri la care era prezent și inginerul Gheorghe Klockner. Dacă soluția discutată îl satisfăcea, dumnealui mustăcea, arborând un surâs de mare om, continuându-și, apoi, aparenta moșială pe scaunul său. Nu voi uita niciodată surâsul acela distins și luminos. Cele învățate de la dumnealui, cât a mai rămas alături de noi în Trust, m-au ajutat enorm mai târziu, când am devenit cadru didactic.

Cu excepția primelor câteva luni, când am trecut prin necazul cu extirparea polipilor de pe corzile vocale, anul 1963 a decurs frumos pentru mine. Am reușit să mă integrez în acel mare angrenaj al Trustului, motorul ce dădea impulsul celor 10 șantiere din subordine, secției de mecanizare, bazei de producție, laboratorului și administrației cantinelor. Pe lângă acestea, tot sub tutela Trustului, erau și cele două grupuri școlare, cel din Săcele și cel din Sibiu, care în perioada 1960–1989 au format peste 20.000 de elevi în meseriile de bază necesare pe șantiere. Viitorii dulgheri, zidari, fierari-betoniști, betoniști, electricieni și instalatori îi înlocuiau pe cei ce ieșeau la pensie de pe șantierele Trustului brașovean, dar și ale altor trusturi din cadrul ministerului.

De-a lungul anilor, am cunoscut mulți angajați ai Trustului, din toate sectoarele acestuia, astfel de legături fiind firești pe linie profesională, întrucât Serviciul tehnologic nu era un serviciu izolat, de sine stătător, ci unul conectat pe orizontală și pe verticală cu toate celelalte. Peste tot am întâlnit oameni de calitate și foarte competenți. Aș vrea să-i menționez pe câțiva dintre aceștia: Traian Nicolaescu, Stelică Ionescu, Constantin Colonel (din cadrul Serviciului de normare-salarizare); Vasile Bodeanu, Adler Ferdinand, V. Botoiu, contabilul-șef Aurel Drugociu, contabilul-șef adjunct Mișu Teodorescu, Ion Orbu, șeful serviciului și mai târziu contabilul-șef (din cadrul Serviciului financiar-contabil); Iosif Kaufman, Victor Popescu, Virginia Moldovan și tovarășul Demian (de la Biroul plan); Șaim Rotman, Ion Mosora, Mihai Anton (de la Biroul administrativ); Nicolae Stănciulescu, Gheorghe Dragomir, Marcela Ignat (descurcările de la Serviciul aprovizionare, care știau să deschidă toate ușile, pentru a asigura cantitățile mari de materiale cerute); ing. Petre Costache, ing. Radu Popa, Mircea Jemnea (de la mecanizare); ing. Kurt Wagner, I. Podașcă (de la producție). Laboratorul, un alt sector de elită al Trustului, era dotat cu aparatură modernă pentru control și încercări, dispunând de un personal dăruit pentru o sarcină de acest nivel; ing. Aurel Ștefănescu-Goangă, Tiberiu Filipescu, Doru Neguț, ing. Nicolae Ștefănescu aveau o mare mobilitate pe șantiere, prezența lor fiind tot timpul necesară.

Și au mai fost, dar mă opresc aici, copleșit de emoții. Nu exagerez spunând că în mijlocul acestor oameni deosebiți m-am simțit mereu ca într-o adevărată familie. Trustul a fost pentru mine o mare iubire și, în cartea dedicată acestei instituții, în cadrul căreia am avut onoarea și bucuria să lucrez timp de patru decenii, am detaliat lista numelor angajaților, neavând totuși pretenția că mi-i amintesc pe toți cei cu care am conlucrat, memoria având și ea limitele ei. Dar îi mulțumesc lui Dumnezeu că mintea încă mă ajută, ce pot să spun!?

XLVIII

Angajat la Trust cu forme legale, ajunseseam să primesc un salariu de 2.100 de lei, față de cei 825 de lei cu cât începusem pe șantierul de la Govora. Nu erau bani mulți, dar nici puțini, îmi ajungeau de la o lună la alta, căci eram chibzuit și nu exageram. Totuși îmi permiteam și unele extravagante, precum luxul de a lua prânzul în fiecare zi la grădina de vară a restaurantului Poiana și cina la restaurantul Aro Palace. Pe perioada deplasărilor, la salariu se adăuga o diurnă de 18 lei/zi, sumă suficientă pentru mesele de la cantinele de pe lângă șantiere. Cazarea era asigurată în apartamentele de serviciu ale șantierelor, iar acolo unde nu existau acele apartamente de serviciu se reținea cameră la hotelul din localitatea respectivă, costul fiind decontat la întoarcerea din delegație.

În martie 1964, la un an de la operația pe corzile vocale, m-am dus la control, așa cum îmi recomandase doctorul Melnic. Controlul a decurs foarte bine, corzile se vindecaseră cum trebuie și doctorul m-a felicitat, urându-mi viață lungă și frumoasă în colectivul Trustului. Am plecat de la doctorul Melnic liniștit și recunoscător.

Scăpat cu bine din încurcătura cu polipii, m-am gândit să sărbătoresc împlinirea unui an de când lucram la marea companie de construcții brașoveană, plecând într-o excursie peste hotare, în țara vecină și prietenă, Ungaria. Îmi propusesem să petrec câteva zile la Budapesta, apoi să mă odihnesc în zona lacului Balaton, la Siófok, și să vizitez niște castele din vecinătatea lacului.

Nu mai ieșisem din țară din 1961, de pe vremea când lucram pe șantierul de la Craiova. Împreună cu colegii mei de atunci, am trecut granița prima oară, făcând o excursie de 12 zile cu Trenul Prieteniei, oprindu-ne la Kiev, unde am vizitat orașul și împrejurimile lui, cu interesante monumente istorice, apoi la Moscova, unde am vizitat expoziția națională, cu pavilioane prezentând exponate din toate republicile Uniunii. Ne-am minunat când am vizitat acele grandioase stații de metrou, niciuna nu semăna cu cealaltă, fiecare având o arhitectură deosebită și o mare afluență de călători. De o altă surpriză am avut parte în stațiile de autobuze și troleibuze, când unul dintre colegi a încercat să se

bage în față, peste pasagerii care așteptau la rând, fiind trimis imediat înapoi la coadă. La hotel, am avut parte de o surpriză și mai mare, după ce una dintre fetele din grup s-a plâns la recepție de calitatea saltelei. Am amuțit cu toții când în fața hotelului a oprit o limuzină din care au coborât un ofițer și un marinar, întrebând de colega noastră. Fetei să-i vină rău, nu alta. După ce a apărut ghidul român, s-a lămurit situația. Colega noastră ceruse o altă saltea pentru patul ei, o *matras*, dar recepționarul înțelesese *matros*, adică marinar. La întoarcere, în tren, s-au făcut speculații și aluzii pe această temă și s-a râs copios.

Când nu cunoști suficient o limbă străină, este indicat să apelezi la cineva care știe, altminteri consecințele pot fi dintre cele nu tocmai plăcute. Am învățat din astfel de episoade că într-o călătorie e important să nu faci pe grozavul și să te pronunți asupra a ceea ce nu cunoști.

“Să taci la timp este identic cu a spune o vorbă înțeleaptă.”

Am fost un adept al acestui dicton, numai că, uneori, până și gesturile pot da de înțeles altceva decât se doarește. De exemplu, când bulgarii dau din cap, gestul trebuie înțeles exact pe dos decât la noi. *Da* la noi înseamnă *Nu* la ei și *Nu* la noi înseamnă *Da* la ei. Prin urmare, riscul ca într-o țară străină să te încurci în semne și gesturi fiind foarte mare, mai bine te apuci să înveți temeinic o limbă străină. Odată, când l-am

întrebat pe Ștefan Andrei cum a ajuns ministru de externe, Gică mi-a răspuns:

— Oprică, atunci când voi vă făceați că învățați limba rusă, cântând în parc *ras-dva-tri*, eu învățam trei limbi străine!

Răspunsul lui Gică a fost edificator și nu îl voi uita cât voi trăi, însă din păcate nu m-a motivat suficient. Sau poate că n-am avut eu talent la limbi străine, cine știe? Adevărul e că mai mult de *un-doi-trei* n-am reușit să învăț în nicio altă limbă și, poate de aceea, nici ministru n-am ajuns.

Înainte de a pleca în excursie, am cunoscut la Sighet o familie care avea rude la Budapesta, fiind rugat să le duc celor din Ungaria un colet. Nicio problemă, întrucât pachetul era mic și ușor de transportat în bagajul meu personal. Primind numele și adresa celor cu care urma să mă întâlnesc, am realizat că există un impediment: nu știam ungurește! Familia din Sighet însă m-a liniștit. Una dintre surori vorbea foarte bine românește, să nu-mi fac probleme. În schimbul serviciului solicitat, am cerut, dacă se putea, desigur, să fiu sprijinit cu forinți, eu negăsind de cuviință să mă pretez în a lua ceva cu mine pentru a vinde acolo, așa cum se proceda de obicei pe vremea aceea.

Zis și făcut! Am reușit să dau de rudele respective, prevenite de vizita unui tânăr din România, am predat

coletul și, cu sprijinul dâșșilor, m-am încălțat și m-am îmbrăcat, astfel încât nici nu mă mai deosebeam de un ungur neaoș. Achiziționasem o pereche de pantofi de vară împlețiți, un pantalon gri deschis, foarte șic, și un sacou dintr-o stofă ușoară, în ton cu pantalonul. Toate îmi veneau perfect și mă mândream cu faptul că la Brașov nu mă va mai recunoaște lumea, îmbrăcat așa modern. Cumpărăturile fuseseră înregistrate în forinți de către rudele din Budapesta, făcându-se apoi transformarea în lei românești. Căzusem la învoială să înmănez banii celor din Sighet la întoarcere, în trei tranșe, ajutorul financiar fiind bine-venit întrucât aceștia erau bătrâni și aveau o pensie foarte mică. Pot spune că m-am achitat conștiincios de legământul făcut, cu cinste și onoare.

La scurt timp după întoarcerea din excursie, am plecat în delegație la Cluj. Îmbrăcat cu hainele cele noi, întorceam capetele tuturor, neștiind că printre aceste capete se numără și acelea ale oamenilor *vigilenți*. Aveam cazarea asigurată la hotel și în program mai era inclusă și o deplasare la Oradea, stabilită de inginerul-șef Boris Mihul. Acesta venea de la București cu expresul București–Viena și urma să facem joncțiunea în gara din Cluj, eu având obligația să-mi procur bilet la clasa a II-a, de la Cluj până la Oradea. Expresul sosea la ora 5.15 dimineața și, pentru a fi sigur că nu ratez întâlnirea, l-am rugat pe recepționar să mă trezească la ora 4.25, fără să-i dau prea multe explicații. Dimineața am fost trezit conform înțelegerii. Am sărit din pat de îndată,

m-am îmbrăcat cu hainele cumpărate din Ungaria și am coborât, informând în trecere recepționarul că am lăsat bagajul în cameră. Seara, urma să mă întorc la Cluj, căci aveam în continuare treabă pe șantierele din zonă.

Bucuros că o rezolv și cu Oradea, am ieșit din hotel radios, purtând pe umăr o simplă geantă în care pusesem documentele și proiectele pentru șantierul respectiv. După nici câțiva metri, am auzit zgomot de pași în spatele meu. N-am dat importanță pe moment, socotind că nu sunt singura persoană cu treburi matinale, numai că treaba persoanei respective eram chiar eu. “Măi, să fie”, mi-am zis în gând. Când m-am oprit în dreptul unei vitrine, s-a oprit și cel care mă urmărea. Am ținut-o așa până la gară, unde am mers direct la casa de bilete. N-am apucat să zic nimic, căci “însoțitorul” meu mi-a luat-o înainte, dispunând casierului să nu-mi elibereze bilet, întrucât are ceva de discutat cu mine. Ce să aibă de discutat cu mine?!? Mă blocasem!

Ne-am retras într-un colț mai întunecat, unde mi s-a cerut să mă legitimez. M-am legitimat, fiind apoi întrebat cu ce scop mă aflu în gară la ora aceea. Am răspuns că merg într-o delegație la Oradea. Cu cine mă întâlnesc acolo? De ce mă întorc seara la același hotel? Etc. Neavând nimic de ascuns, am răspuns franc la toate întrebările. După ce am prezentat și conținutul genții, cel care mă urmărise și-a cerut scuze, recunoscând că l-a derutat costumația mea, aceasta bătând la ochi.

De două zile intrasem în vizor, mi s-a spus, pentru că se preconiza o infectare a apei potabile care alimenta orașul Cluj, bănuiala fiind că eu aș fi *teroristul*... Iată ce însemnătate poate avea o haină! Noua mea vestimentație făcea furori pe oriunde mergeam și nu o dată am fost luat drept străin. Cu un *terorist* însă nu m-am gândit că aș putea fi confundat vreodată. Persoana misterioasă m-a condus apoi la vagonul în care mă aștepta inginerul-șef, după care a salutat respectuos, retrăgându-se în penumbra peronului. Ne-am reîntâlnit cu prilejul altei delegații la Cluj, atunci devenind prieteni.

Trecând însă peste acest incident, primul meu concediu peste hotare îmi prinsese foarte bine. Mă întorsesem din Ungaria cu bateriile încărcate și cu traista plină, cum se zice. Căpătasem și mai multă încredere în viitorul meu, pe care îl vedeam deschizându-mi-se în față, luminos. Și, sincer să fiu, tare bine mă simțeam în noile mele haine. Mă simțeam un *domn*.

XLIX

Eram însă *burlac* și lumea începea să uneltească împotriva singurătății mele. Deși simțeam că cei din jur sunt animați de cele mai bune intenții, am încercat o vreme să rămân pasiv la îndemnul lor, poziția de singuratic nepărându-mi-se ceva neliniștitor. Eram fără răspundere, îmi duceam doar propria grijă, ceea ce nu mi se părea deloc în neregulă. Mă deplasam foarte des

între orașele țării, de la Sibiu la Cluj, de la Sighet la Satu Mare, de la Deva la Piatra Neamț sau Bacău, traversam o etapă în care familia nu constituia o prioritate pentru mine. Și totuși, încetul cu încetul, am început să mă gândesc și eu la această chestiune, conștientizând că, dacă voi face pasul, îl voi face pentru tot restul vieții. Nu vedeam căsătoria ca pe o loterie, ci ca pe o treabă serioasă și trainică, în jurul căreia să gravitez și să trăiesc. Îmi spuneam că vremea potrivită pentru așa ceva o să fie atunci când voi avea o situație stabilă și un câștig care să-mi permită să întretin o familie, mai ales dacă apar și copii.

Cât am lucrat la Râmnicu Vâlcea, pe șantierul de la Govora, am “scăpat” ca prin urechile acului. Pe vremea aceea, când mamele puneau ochii pe vreun tânăr cu situație, nu se linișteau până nu-l acaparau pentru ficele lor. Era bătaie pe ofițerii din garnizoană și, după deschiderea marelui șantier de la Govora, lupta s-a mutat pe un front nou. Prezența tinerilor ingineri oferea noi perspective și mamele făceau demersuri pentru luarea în evidență a acestora. Modalitățile erau considerate bune. Se organizau reuniuni și, prin cunoștințe, se ajungea la un anumit inginer, care primea o invitație la o seară de distracție. Astfel de seri lipseau cu desăvârșire din șantier și, prin urmare, stratagema dădea roade. Pe lângă muzică și dans, se mai organizau și mese cu fripturi și vin de Drăgășani și, cum noi, stagiarii, aveam un salariu de 825 de lei la început, ne bucuram că suntem băgați în seamă. Personal, m-am

gândit și la consecințe, ceea ce m-a determinat să fiu mai retras, mai prudent și mai prevăzător, ascultând cu luare aminte ce ne povățuia directorul Török:

— Tinerilor, fiți atenți că din Vâlcea nu mai plecați dacă vă lăsați prinși în plasă ca peștii din apă!

Povața ne-a prins bine. Dintre cei patru stagiaari, câți eram pe șantierul de la Govora, doar unul singur a fost “capturat”.

Brașovul fiind un oraș mai mare, destul de greu nimereai în situații precum cele din Râmnicu Vâlcea, dar tentațiile erau pe măsură. Zonă de munte, cu stațiuni turistice renumite, Brașovul era un teren unde te puteai pierde ușor, ieșind de pe orbită fără să bagi de seamă. Cu prudență și răbdare, m-am strecurat și aici un timp, dar vremea trecea și vârsta mea nu stătea pe loc, ceea ce m-a determinat să iau hotărârea de a face pasul decisiv, cu gândul că a sosit momentul să mă așez la căsuța mea. Îndrăgeam orașul și îl consideram capăt de drum, Brașovul fiind locul unde alesesem să mă stabilesc după stagiile petrecute la Râmnicu Vâlcea și Craiova. Numai că aici eram cumva izolat, având puține cunoștințe, dintre care nimeni suficient de apropiat ca să mă ghideze pe un culoar bun.

Lucrurile au început să se precipite după excursia în Ungaria din vara anului 1964. La întoarcerea mea din concediu, doi dintre colegi, Ioan Mosora și Traian

Nicolaescu, oameni deosebiți și familiști serioși, au început să ducă o muncă de convingere cu mine, dorind foarte mult să mă vadă căsătorit. Într-o primă etapă, am opus o oarecare rezistență. La urma urmei, viața de burlac îmi convenea, eram liber ca pasărea cerului, cum să renunț la această libertate și să devin supusul casei? Pe deasupra, mai și cunoșteam din auzite o sumedenie de cazuri de eșec în căsnicie.

Trăiam povestea drobului de sare și tot încercam să-mi imaginez cum mă voi descurca. Cum voi proceda cu programul de deplasări? Ce voi face când vor veni copiii? Cum îi voi fi de ajutor soției? Astfel de întrebări mă asaltau în permanență. Pe de altă parte, consideram că, dacă voi face pasul, voi primi un alt imbold în muncă, având credința că, în doi, timpul se va derula altfel și că se vor contura alte planuri de viitor. Urma să mă simt împlinit nu doar profesional, ci și social, știind pentru ce muncesc, așteptând și înmulțirea familiei cu copii. Gândurile contradictorii nu-mi dădeau pace, dar în cele din urmă am cedat și m-am lăsat dus de val. Nu știam ce pun colegii mei la cale și cu cine voiau să-mi facă cunoștință, dar aveam încredere în dânsii. N-am făcut rău și o spun cu toată sinceritatea și cu deplină responsabilitate.

În paralel, am căutat să mă apropii de Grupul Școlar din Săcele, pentru a începe activitatea didactică, considerând că sosise timpul să împărtășesc din experiența mea elevilor. Astfel, am început să predau cursul de

construcții civile, ocupând locul rămas liber după ieșirea la pensie a celui care predase înaintea mea. M-am implicat în această activitate timp de cinci ani, din 1964 până în 1969, când aveau să înceapă demersurile pentru înființarea la Brașov a unei facultăți de construcții.

Anul 1964 mi-a mai adus o satisfacție, fiind decorat cu medalia "A XX-a Aniversare a Eliberării Patriei", dar toate acestea au fost bucurii mici pe lângă bucuria cea mare care avea să se întâmple foarte curând.

Pe la sfârșitul lunii septembrie, colegii Mosora și Nicolaescu au venit să-mi spună că au o surpriză pentru mine. Așa mă țineau sub tensiune cei doi. Fără să-mi dezvăluie prea multe, m-au invitat să particip la o seară de discuții în trei, acasă la dl Mosora. Am fost discret și nu am întrebat cu ce ocazie se organizează această întrunire, așa că nu știam cu ce să mă prezint. Până la urmă, mi-a venit ideea să cumpăr un buchet de flori pentru dna Mosora și o sticlă de șampanie pentru colegii mei. Acestea fiind rezolvate, am căutat să fiu punctual la întâlnirea cu dl Nicolaescu, pe care îl rugasem să mă însoțească, pentru a nu veni la întâlnirea stabilită de unul singur.

La ora 7.00 seara, băteam la ușa familiei Mosora, conform invitației primite în urmă cu o săptămână. Era seara de 4 octombrie 1964, cu o zi înainte să împlinesc 32 de ani.

Am fost primit cu multă căldură și după ce s-au făcut prezentările de rigoare ne-am așezat la taifas, dezbătând unele chestiuni legate de fotbal și alte evenimente petrecute anterior întâlnirii noastre. După niciun sfert de oră, dl Mosora s-a scuzat și s-a retras, reapărând trei minute mai târziu însoțit de un alt musafir. Aveam să aflu că acesta este chiar vecinul de apartament, dl Pascal Giușcă. Am făcut cunoștință, eu fiind prezentat drept “tânărul inginer Oprea Segărceanu, angajat al Trustului Nr. 5 de Construcții”.

Întâlnirea a continuat în mod firesc și civilizat, așa cum decurge orice întâlnire a unor oameni care se văd prima oară, discuția devenind foarte animată când s-a ajuns la echipa de fotbal Steagul Roșu, aceasta fiind slăbiciunea dlui Giușcă, microbist “înfocat”, cum s-a autodeclarat. La un moment dat, către invitat s-a lansat întrebarea dacă Michaela este acasă și dacă nu este cumva la vreun film sau la vreo colegă. S-a răspuns că este acasă și cineva din grup a dispărut, reîntorcându-se peste nici cinci minute cu o domnișoară înăltuță, frumușică, cu un păr frumos, ce am văzut eu la prima vedere.

Din acel moment, totul s-a desfășurat în alți termeni, căci am început să mă dezmeticesc și să mă trezesc la realitate, scopul întâlnirii fiind devoalat. “Oprică”, mi-am zis în gând, “până aici îți fuse!” Ceasul nu a stat pe loc, timpul a trecut destul de repede și a sosit și vremea despărțirii. I-am spus gazdei că a doua zi urmează să plec în delegație, rugând să fiu iertat că trebuie să mă

retrag. De asemenea, am mulțumit cuviincios pentru frumoasa seară petrecută în acea ambianță, promițând că dacă vor mai fi asemenea prilejuri nu le voi refuza, voi veni cu plăcere. “Oprică”, mi-am zis apoi, “du-te acasă și mai dormi, dacă poți!”

L

Întors din delegația respectivă, nu mai aveam stare, nu-mi mai găseam locul la serviciu. Cum să fac să iau legătura cu domnișoara Michaela? Am căutat în cartea de telefoane, dar nu am găsit numele înscris. Ce să fac, cum să mă descurc? În cele din urmă, mi-am luat inima în dinți și m-am dus la dl Mosora să mă ajute. Bucuros, colegul meu s-a angajat de îndată să facă rost de numărul de telefon de la serviciul domnișoarei Michaela. A doua zi aveam numărul dorit și deci posibilitatea de a lua legătura direct, fără intermediari.

A urmat o serie de convorbiri telefonice și scurte întâlniri în oraș, mai importantă fiind cea din 23 noiembrie 1964, când am cumpărat bilete la celebrul film *Pe aripile vântului*, invitând-o pe domnișoara Michaela să mă însoțească. Invitația a fost acceptată și am simțit că fac un pas înainte, dar amândoi știam că întâlnirea putea fi contramandată, în aceeași zi eu având programată o deplasare la Sighetu Marmăției. Cu toate acestea, i-am promis domnișoarei Michaela că voi ajunge la timp.

Am avut noroc, întrucât inginerul-șef adjunct, Radu Ungureanu, avea de rezolvat probleme pe linie de aprovizionare în zonă, așa că deplasarea am efectuat-o împreună, cu o mașină a Trustului, alternativa fiind să călătoresc cu trenul, ceea ce nu-mi oferea garanția că voi ajunge la întâlnirea stabilită cu Michaela. Faptul că am mers în această formulă ne-a permis să planificăm drumul cum știa șoferul mai bine, astfel încât să ne putem întoarce la Brașov înainte de ora 19.00, ora la care era programat filmul. Nu știu ce i-a promis inginerul Radu Ungureanu șoferului Boltres, că acesta și-a calculat timpul și viteza de deplasare în așa fel încât la ora 18.55 eram la intrarea în cinematograful Patria. Nu mi-a venit să cred, iar domnișoara Michaela se minuna la rândul ei, nevenindu-i să creadă. Le-am mulțumit celor doi colegi că m-au ajutat să-mi respect promisiunea, pentru mine valoarea cuvântului dat fiind incomensurabilă. A fost o întâlnire care a cântărit greu în relația noastră ce începea să se consolideze.

Vizionarea a fost urmată de o întrevedere în cofetăria de lângă cinematograful din care tocmai ieșiserăm. Acolo, la un suc și o prăjitură, am început să ne facem primele mărturisiri. I-am spus domnișoarei Michaela că sunt inginer constructor, printre atribuțiile mele numărându-se multe deplasări în alte zone ale țării și că programul meu este foarte încărcat pe linie de serviciu. Apoi i-am făcut cunoscut faptul că am venit la Brașov cu gândul de a mă stabili aici, acesta fiind orașul pe care îl îndrăgisem de mult, încă din anii studenției.

La rândul ei, Michaela mi-a spus că are un serviciu de care este mulțumită, lucrând în domeniul pentru care s-a pregătit din facultate, intenția ei îndreptându-se spre Fabrica Nivea, unde perspectivele erau mai bune. Michaela absolvise Facultatea de Chimie Alimentară din cadrul Institutului Politehnic din Galați, astăzi Universitatea “Dunărea de Jos”.

Se apropiau sărbătorile de iarnă și cu această ocazie am fost invitat să petrec Crăciunul acasă la familia Giușcă. M-am bucurat să fac cunoștință cu viitoarea mamă-soacră și să-l revăd pe dl Giușcă, pe care îl cunoscusem cât de cât la întâlnirea din luna octombrie. Totul a decurs normal, fără a ne studia amănunțit unii pe alții. Printre altele, am relatat familiei Giușcă istoria vieții mele, precizând că am o locuință foarte bună și că nu umblu cu traista-n băț. La rândul lor, dâșii mi-au povestit despre preocupările dumnealor, despre cum se descurcă în viață, rămânând să mai avem întrevederi, pentru a clarifica planurile de viitor, în special pe ale mele. Am plecat cu sentimentul că am fost înțeles în privința intențiilor mele și că am fost pe placul viitoarei mame-soacre. Dar asta doar timpul rămânea să hotărască!

În iarna aceea l-am rugat pe fratele Marin să vină la Brașov, ca să mergem împreună la familia Giușcă, pentru a prezenta intenția mea de viitor. Tata nu a putut veni, iarna fiind grea și neavând pe mâna cui lăsa

gospodăria, dar ne-a dat binecuvântarea, urându-ne zile senine și căsnicie lungă.

Întâlnirea cu familia Giușcă s-a desfășurat în termeni cordiali, rezultatul fiind că ambele părți și-au dat consimțământul. Eram mulțumit că nu mă prezentasem ca un terchea-berchea, ca un tânăr vai de capul lui, rătăcit pe drumuri, fratele meu lăsând o impresie de om matur și serios, netezind mult drumul spre viitor. Cred că n-aș fi îndrăznit să-l aduc pe Marin la Râmnicu Vâlcea dacă aș fi fost “prins în plasă” acolo, dar aici, la Brașov, s-a văzut o familie serioasă, care s-a prezentat cu modestie, ceea ce ne-a dat multă încredere. Viitorul se contura frumos, dar deocamdată mă opresc aici. Mai multe voi spune la timpul potrivit și, într-adevăr, voi avea ce spune!

LI

Începusem să-mi fac planuri privind mobilarea garsonierei ca pentru un viitor familist, dar am pus frână acestei intenții, pe de o parte având deja asigurat un confort mulțumitor, pe de altă parte gândindu-mă că vom putea, când va veni vremea, să alegem împreună noul mobilier, astfel încât să fie pe placul amândurora. Nu cred că am procedat greșit.

Sarcinile deveniseră din ce în ce mai grele și mai complexe pe plan profesional, munca însă îmi plăcea

și mă mulțumea din ce în ce mai mult. În acea perioadă, mi-am asumat și anumite obligații în cadrul colectivului de conducere al Trustului, denumit mai târziu *Consiliul oamenilor muncii*, contribuind după puterile mele. Acest pas l-am făcut la îndemnul și cu susținerea unui comandant desăvârșit, inginerul Leon Leibovici, directorul general al Trustului și președintele acelui consiliu. Personal, i-am rămas fidel pe toată durata colaborării noastre, peste 20 de ani, dumnealui servind Trustul vreme de 27 de ani, până la ieșirea sa la pensie și plecarea în Israel, urmată de stabilirea în Statele Unite ale Americii.

Dincolo de profesie, am păstrat o legătură permanentă și sinceră, până la dispariția sa din această lume. Recunosc faptul că l-am privit mereu ca pe un model în toate acțiunile mele legate de serviciu sau de familie. Am admirat dintotdeauna tactul de care dădea dovadă în arta conducerii, capacitatea sa de a coordona cu măiestrie un *holding* cu peste 10.000 de angajați, abordarea înțeleaptă în rezolvarea problemelor complexe ce se puneau la un asemenea nivel. În cadrul unui colectiv condus de un astfel de om, lucrezi cu drag, știind că munca ți-e apreciată.

Modele în Trust au fost multe, voi încerca să dau doar câteva exemple: ing. Ștefan Dima, ing. Boris Mihul, ing. Constantin Guriuc, ing. Gheorghe Klockner, ing. Kurt Wagner, ec. Iosif Kaufman, Traian Nicolaescu, ing. Radu Ungureanu, ing. M. Ionescu, ing. Aurel

Ștefănescu-Goangă, ing. Emil Spell. Pe mulți alții am avut onoarea să-i evidențiez în prima mea carte, dedicată Trustului.

În deplasările frecvente pe care le efectueam cu trenul, în special cele pe distanțe lungi, în compartiment se legau, de regulă, discuții pe diverse teme, care mai de care mai interesante, din domenii diferite, toate însă cu referire la viața reală, trăită de fiecare dintre noi. Am întâlnit oameni simpli la prima vedere, dar care aveau harul vorbirii, susținându-și pledoariile strălucite cu cele trăite în viața îndelungată. Toate aceste exemple de viață încercam să le transcriu în jurnal, pe cât îmi permitea timpul, cu scopul de a le aplica ulterior în propria viață, dacă se potriveau cu felul meu de a fi, cu caracterul meu. Cele culese în jurnal le-am grupat de-a lungul timpului, adunându-le pe cele mai concludente, de care efectiv ne lovim la tot pasul:

“...Lăcomia este un păcat, păcatul îmbuibării cu mâncare. Alt păcat, desfrânarea, poate duce la degradarea sufletului și a trupului. Mai este păcatul iubirii de arginți. Și păcatul mândriei, care face rău inimii. Și al tristeții, care, de asemenea, face rău inimii. Și mai sunt și altele: al neliniștii, al slavei deșarte, al truției.”

Acum, când scriu aceste rânduri, pe biroul meu se află *Suplimentul Religios pentru Suflet* nr. 629, anul XI, din 29 februarie–7 martie 2016. Citez din articolul de la pagina 7, intitulat “Sinaxar — Sfântul Ioan Casian”:

“Acest cuvios părinte de neam străromân s-a născut prin anii 365 în Dobrogea, numită pe atunci Sciția Mică. Localitatea Casimcea din județul Tulcea îi poartă numele. În liniștea chiliei, Sfântul Casian a reușit să facă experiența luptei aspre a sufletului îndrăgostit de Dumnezeu, împotriva gândurilor pătimase și a demonilor pizmași... Din această adâncă experiență personală și din învățătura altor bărbați învățați, ca Sfântul Evagrie Ponticul, pe care l-a cunoscut în Nitria, Cuviosul Casian se referea la cele opt păcate capitale, și anume: al lăcomiei, adică al îmbuibării de mâncare; al doilea, al desfrânării; al treilea, al iubirii de arginți, sub care se înțelege zgârcenia; al patrulea, al mâniei; al cincilea, al tristeții; al șaselea, al neliniștii sau al dezgustului inimii; al șaptelea, al slavei deșarte, și, al optulea, al trufiei.”

Mă întreb astăzi cine erau oamenii întâlniți în anii aceia, 1963–1965, care gândeau așa cum am arătat mai înainte. Eram tânăr și nu aveam intenția să intru în dialog cu ei. După cum se spune, *să taci la timp este la fel cu a zice o vorbă înțeleaptă.*

Într-un compartiment al vagonului, întâlnești oameni din diverse categorii sociale, cu diverse profesii, meserii sau preocupări. Printre aceștia, sunt persoane înzestrate cu darul de a povesti evenimentele trăite de ei sau auzite de la alții. Aceste locuri de întâlnire, obișnuitele compartimente de tren, oferă uneori adevărate momente de îmbogățire a cunoștințelor, adăugând noi sensuri celor cunoscute și trăite. “Unde și cum să

ne adunăm?”, scria undeva publicistul Iosif Vulcan, continuând: “Sunt trei lăcașuri de cultură: biserica, școala și teatrul.” Dacă îmi este permis, eu aș adăuga și compartimentul de tren, unde, uneori, avem șansa să ascultăm și să învățăm cât nu găsim în 10 cărți foarte bune.

Mă opresc aici cu filozofia!

LII

În deplasările efectuate pe șantierele Trustului, mă bucuram de autoritate, putând lua anumite decizii în numele conducerii. Reprezentam conducerea Trustului, nu mergeam în delegație în nume propriu, și cu toate acestea activitatea noastră era una de colaborare și întrajutorare. Participam la frământările colegilor din șantiere și rețineam cererile formulate de aceștia, pe diverse domenii: proiectare, mecanizare, aprovizionare, sociale, diverse dotări necesare etc. În șantierele pe care le păstoream, am întâlnit ingineri tineri, cu un stagiu minim, care doreau să învețe tainele profesiei de constructor. Le destăinuiam atunci din anii mei de stagiar, petrecuți pe șantierele de la Govora și Craiova, când procedam ca și dâșii, întrebând ce nu înțelegeam sau ce nu se potrivea cu ceea ce învățasem în facultate. În astfel de ocazii îmi aduceam aminte vorbele marelui C. I. Parhon, pe care le auzisem la întrunirea aceea de la cazinoul din Sinaia, într-o vacanță din studenție,

când, în plină expunere, unul dintre studenți s-a ridicat să întrebe ceva ce nu avea legătură cu cele prezentate, stârnind râsul tuturor. “Dragii mei, nu râdeți!”, a spus atunci marele profesor. “Și el are dreptate să întrebe ce n-a înțeles. Să rețineți că este bine să puneți întrebări dacă nu s-a înțeles. Mai bine așa, decât să mergi și să expui sub altă formă ce ai auzit, denaturând adevărul despre cele relatate. Să nu vă sfiți să întrebați, căci întrebarea nu este rușinoasă, necunoașterea este rușinoasă!”

Despre evenimentele care se desfășurau pe șantierele Trustului începusem să scriu articole pentru ziarul Constructorul, editat de Sindicatul Constructorilor din M.C.Ind., C.S.C.A.S. (Comitetul de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare) și Comitetul Sindicatelor din ramura construcții, în calitate de corespondent voluntar, reprezentant al Trustului Nr. 5 de Construcții din Brașov. În editorialul din 12 septembrie 1964, intitulat “Cei care ne scriu”, redactorul-șef remarcase faptul că “activitatea de corespondent voluntar constituie o dovadă nu numai a dragostei și a interesului față de locurile și oamenii în mijlocul cărora acesta trăiește, ci și a maturizării și a lărgirii orizontului de cultură generală.”

În 1964 a avut loc o sesiune tehnico-științifică organizată de Comisia inginerilor și tehnicienilor a sindicatului Trustului de Construcții-Montaj Nr. 5 din Brașov, prilej cu care s-au prezentat trei comunicări. Inginerul

Aurel Ștefănescu-Goangă a susținut comunicarea intitulată *Un procedeu rapid de calcul la cercetarea betonului cu ultrasunete*. În cercetarea betonului prin această metodă, problema principală consta în stabilirea unei relații cât mai apropiate de realitate între viteza de propagare a ultrasunetului în beton și rezistența acestuia la compresiune, pentru relația $R_c = f(v)$ stabilindu-se formule pe bază experimentală. La noi în țară, transformarea vitezei de propagare în rezistență la compresiune se făcea după un normativ C.S.C.A.S., care cerea date destul de precise referitoare la betonul cercetat, ceea ce îngreuna stabilirea relației mai sus amintite. Constructorii de la Trustul Nr. 5 au căutat și au găsit un alt procedeu, mai simplu. Pornind de la formule cunoscute și de la datele cercetărilor experimentale, efectuate asupra a circa 1.000 de cuburi de control, s-a întocmit un *abac*, cu ajutorul căruia, pe baza unor elemente cunoscute, se determina imediat rezistența la compresiune a betonului cercetat, prin citire directă în tabel.

A doua comunicare, susținută de ing. Gert Kesslers, s-a intitulat *Folosirea undelor PH (paraboloid-hiperbolic) la acoperirea halelor industriale* iar cea de-a treia comunicare, susținută de ing. Tiberiu Florescu, s-a referit la *Folosirea maselor plastice în lucrările de construcții*.

În ianuarie 1964, a apărut ziarul Constructorul cu nr. 730, din anul XVI, numele meu fiind onorat cu o mențiune pentru activitatea publicistică, în urma

concursului organizat de redacție, concurs prin care se cereau cât mai multe informații sau reportaje, cu un conținut din ce în ce mai cuprinzător. Trebuie să recunosc faptul că articolele publicate au fost și retribuite, ceea ce îmi aducea mulțumirea că efortul meu era recunoscut și apreciat.

LIII

Pe linie profesională făcusem progrese însemnate, însușindu-mi terminologia în cadrul Serviciului tehnologic, unde se realiza întreaga pregătire a procesului de producție, prin adoptarea unor tehnologii de lucru menite să conducă la creșterea productivității muncii, la reducerea consumului de materiale, în special a materialului lemnos (cherestea, bile-manele), prin folosirea cofrajelor plan-universale, a grinzilor extensibile, a popilor metalici pentru sprijiniri etc. Astfel, de la un consum exagerat al materialului lemnos, peste 230 mc, costând un milion de lei producție C.M. (construcții-montaj), s-a ajuns la un consum de aproape 40 de ori mai mic, circa 4,5–6 mc material lemnos. Calculând sumar, pentru 115.000 mc material lemnos (500 milioane C.M. x 230 mc) trebuiau defrișate 23.000 de hectare de pădure. Câtă risipă de aur verde!

La data de 3 octombrie 1964, am primit o scrisoare de la redacția ziarului Constructorul:

“Dragă tovarășe Segărceanu,

Avem o propunere și o rugămintă. Cu articolul de fond din ziarul de sâmbătă, 3 octombrie, deschidem o rubrică-anchetă, intitulată «Meșteșugul betonului», prin care urmărim să ajutăm la îmbunătățirea lucrărilor de betoane. Ar fi bine dacă în cât de scurt timp ați organiza pe un șantier o discuție cu muncitorii betoniști, cu maiștrii și cu tehnicienii care supraveghează lucrările de betoane, în această consfătuire urmând să li se citească articolul, cu rugămintea ca oamenii să facă propuneri pentru măsurile ce ar trebui luate atât la nivelul locului de muncă, cât și la nivelul grupul de șantiere etc. Vă rugăm să ne comunicați aceste propuneri, menționând și numele celor ce le-au făcut.

În această problemă a calității betoanelor, așteptăm de la dvs. și alte materiale în următoarele 2–3 luni.

Cu mulțumiri anticipate,

Redactor-șef D. Constantinescu”

Scrisoarea avea un substrat bine gândit. Trustul deținea un laborator dotat cu tehnică de control și verificări, dispunând de ingineri și tehnicieni devotați acestei activități, colectivul respectiv fiind recunoscut și primind aprecieri elogioase din partea Laboratorului central, aflat în subordinea ministerului. Practic, eram provocat

să mă angajez ca împreună cu cei de la laborator să venim cu noutăți în problema calității betoanelor.

Am menționat mai înainte aportul inginerului Aurel Ștefănescu-Goangă prin acea comunicare din cadrul sesiunii tehnico-științifice, intitulată *Un procedeu rapid de calcul la cercetarea betonului cu ultrasunete*. Pe această temă scrisesem un articol pentru Constructorul și cred că asta a atras atenția redacției. Trustul era un promotor al tehnologiilor noi, aceasta datorându-se și faptului că avea un colectiv de ingineri și tehnicieni de excepție, dornic să pună în aplicare cele învățate la facultate și pe șantier.

LIV

Anul 1965 a început cu bine. Prietenia cu domnișoara Michaela Giușcă evolua frumos, cu părți pozitive în relația dintre noi și în relația cu familia ei, în mijlocul căreia m-am simțit ocrotit și sfătuit atunci când îndrăzneam să cer o părere. Punctele noastre de vedere începeau să devină comune, subiectele supuse dezbaterii își găseau căi de rezolvare. Încercam să definitivăm termenul în vederea întocmirii formelor necesare pentru pasul hotărâtor, desigur, cu acceptul părinților Michaeliei. Cuvântul lor avea o valoare mare, întrucât Michaela era unicul copil și despărțirea de dânsa devenea un moment greu, mai ales că eu am explicat foarte clar unde vom locui după perfectarea

formelor, spațiul de pe Memorandului asigurând condiții optime pentru amândoi.

Am găsit multă înțelegere la părinții Michaeliei, de care mă atașasem sufletește. Le acordam tot respectul, fără a se înțelege că o făceam din interes. Personal, nu aveam niciun motiv să mă prefac, aveam o situație profesională și socială bună, mă descurcam satisfăcător, fără să-mi lipsească ceva, povara mea cea mare fiind singurătatea ce nu mă mai mulțumea. Erau duminici când primeam invitația la masa de prânz, mama Michaeliei fiind o gospodină desăvârșită. Dumneaei știa să pregătească meniurile chiar pe gustul meu. În timpul acestor întâlniri plăcute, se comenta deschis, fără intenții ascunse, doamna Giușcă minunându-se cum am reușit să mă descurc eu de unul singur, cum am rezistat cu masa de la cantină ani îndelungați, patru ani la internatul liceului, cinci ani la facultate și alți ani după terminarea facultății erau ani, nu glumă. Mărturiseam sincer, cu inima deschisă, că n-a fost ușor, dar nici că am dus-o greu. Fără să exagerez, mă descurcasem binișor.

Având acceptul familiei, am pornit la drum să îndeplnim formalitățile cerute de Oficiul Stării Civile. După ce am adunat documentele solicitate, ne-am prezentat cu ele la ofițerul de serviciu, care le-a verificat, reținând apoi dosarul și rugându-ne să hotărâm ziua oficializării căsătoriei. Eu stabilisem cu Michaela ca evenimentul să aibă loc într-o sâmbătă, întrucât sediul Trustului

era găzduit chiar în clădirea primăriei și programul se termina la ora 12.30, având astfel suficient timp să ajung la Oficiul Stării Civile. Ofițerul s-a uitat pe calendar și a propus ca oficierea să se realizeze la data de 30 august 1965, ora 14.00. Am considerat că ziua și ora sunt convenabile și am cerut permisiunea să ne retragem. Ofițerul ne-a oprit însă din drum. “Să nu vă răzgândiți”, ne-a sfătuit el. “Sunteți o pereche reușită, amândoi tineri și frumoși, vă urez o viață lungă și plină de bucurii, cu copii minunați.” Cum altfel să fi plecat de la ofițerul stării civile, decât convingși că pasul cel mare în viață îl făcuserăm cu dreptul?

În ziua cea mare ne-am prezentat, tineri și frumoși, în clădirea Consiliului Popular, la ora fixată. Am dorit să fie o oficiere intimă, restrânsă, la care au luat parte doar câțiva apropiați ai familiei Giușcă. Tata nu a putut veni, fiind tocmai perioada când se culegea rodul viei, când începuse zdrobitul strugurilor. A zis că nu poate renunța la via lui după ce o pierduse pe cea din deal și, în plus, ar fi lipsit de acasă trei zile, răstimp în care gospodăria ar fi rămas nepăzită.

Totul a decurs normal, cu emoțiile de rigoare. Cuvintele care se spun în fața ofițerului de stare civilă au o greutate foarte mare, căci se spun pentru toată viața, cu gânduri bune și curate. Acum, când reconstitui acele momente, mi se pare că a fost un vis frumos devenit realitate. Iată că m-au copleșit emoțiile, deși au trecut peste 50 de ani de atunci.

Mai aveam un pas de făcut. Părinții Michaeliei erau oameni credincioși și, prin urmare, am hotărât să respectăm dorința lor legitimă și să facem și cununia religioasă, pe lângă cea civilă, așa cum, de altfel, ne doream și noi. Pentru că astfel de evenimente puteau fi interpretate la vremea respectivă, m-am sfătuit cu unchiul Mitică de la București, rugându-l să mă sprijine. Unchiul s-a angajat să vorbească cu preotul parohiei de care aparținea, ca să găsească o cale de oficiere a cununiei noastre religioase, într-un mod cât mai discret, fără urmări neprevăzute.

Curând, am primit de la unchiul Mitică vestea cea bună, stabilind celebrarea cununiei religioase pentru ziua de vineri, 5 septembrie 1965, de la orele 17.00, pe strada Austrului la nr. 7, chiar acasă la unchiul meu.

Noi, cei din Brașov, am plecat cu acceleratul de dimineață, ca să ajungem la timp în Capitală, fiind întâmpinați în Gara de Nord de unchiul Mitică și de fratele Marin. Părinții Michaeliei au primit încurajări că totul este aranjat ca la carte, să nu-și facă probleme pentru ginerele Oprea, căci totul se va desfășura în deplină siguranță, fiind o întrunire de familie în prezența preotului, la domiciliul familiei Coșereanu.

Ceremonia religioasă a decurs într-o notă de optimism și încredere, iar după încheierea acesteia s-a servit o felie de tort și s-a băut un pahar de șampanie. Apoi preotul s-a retras și ne-a urat petrecere frumoasă la restaurantul

Pescăruș, de pe malul lacului Herăstrău, unde unchiul Florian, unchiul Michaeliei, reținuse o masă pentru 12 persoane, având relații acolo. Unchiul Florian era soțul uneia dintre surorile tatălui-socru, ofițer de marină în retragere, care coordona activitatea ambarcațiunilor de pe lac, un câștig suplimentar la pensie, deloc de neglijat. Ambianța și întregul serviciu au fost la mare înălțime, iar unchiul Mitică și-a dat drumul la voce, luându-se la întrecere cu orchestra restaurantului. Pleacă, dacă mai poți pleca, motiv pentru care petrecerea s-a prelungit până târziu. După încheierea petrecerii, noi, cei sosiți de la Brașov, am fost împărțiți pe grupe și pe locuri de cazare, eu cu Michaela fiind repartizați la fratele Marin, iar socrii, la sora domnului Giușcă, la unchiul Florian.

Duminică dimineață, am hotărât să ne întoarcem la Brașov, pentru că luni urma să plecăm într-un concediu de 12 zile la Predeal, unde rezervaserăm locuri la hotelul Cioplea. Totul a decurs conform planului. Vremea la munte a fost de o rară frumusețe, am prins zile calde de toamnă prelungită, fapt ce ne-a permis să facem excursii minunate în jurul stațiunii, la cabanele Susai, Gârbova, Clăbucet, Trei Brazi, Secuilor, la Timișul de Sus, Pârâul Rece, Fabrica de Bere Azuga etc.

LV

Jumătatea noastră de lună de miere a trecut foarte repede și ce a fost frumos ne-a rămas întipărit în suflet,

amintiri de neuitat, pe care ne-am propus să le depănăm la bătrânețe, cu o altă minte. După aceste evenimente, am intrat în activitatea obișnuită, făcându-ne însă și planuri de viitor, în special legate de niște excursii în străinătate, pe care aveam posibilitatea să le efectuăm în țările socialiste. Din octombrie 1965, salariul meu crescuse la 2.700 de lei pe lună și, împreună cu salariul soției, ne făceam socoteala că, pentru început, banii ne ajung să trăim decent și să ne bucurăm și de câteva ieșiri peste hotare, care ne plăceau amândurora.

Astfel, pentru anul 1966 ne-am înscris la o excursie în Cehoslovacia, excursie care includea vizitarea peșterii Macocha și a împrejurimilor Bratislavei. În acea excursie, am trăit un moment emoționant, care s-a petrecut la Cimitirul Eroilor căzuți în al Doilea Război Mondial. Când ne aflam în dreptul monumentului, și-a făcut apariția un grup de turiști sovietici care își căutau părinții, frații, rudele. Descoperind crucile acestora, oamenii plângeau de ți se rupea sufletul, refuzând să mai plece de acolo, și doar cu mare greutate ghidul i-a convins să se despartă de acel loc. Am fost mișcat de reacția turiștilor sovietici și mi-am amintit cu acest prilej de ostașul care ne-a lăsat calul lui jigărit în toamna lui '44, înainte să plece mai departe. Mă întrebam dacă a supraviețuit războiului, să spună povestea acelui cal, sau dacă nu cumva zace într-un cimitir ca acesta.

Fiind persoane și din grupul nostru care își căutau rudele, ghidul ceh, pe nume Minarek, ne-a spus că mormintele

militarilor români nu se găsesc pe acel platou, dar că atunci când vom ajunge la Banská Bystrica, în munții Tatra, vom avea prilejul să vizităm Cimitirul Eroilor Români căzuți la datorie în acele locuri. Până atunci însă mai era programată o escaladare a munților Tatra. În fapt, escaladarea presupunea urcarea cu telescaunul, în două etape. Se lua telescaunul de jos până la prima stație, intermediară, de unde se lua al doilea telescaun până pe vârful muntelui. Pe traseu am avut parte de vânt destul de puternic și ne-am cam zgribulit, telescaunul nefiind protejat. De la stația de debarcare, se mai parcurgeau apoi vreo 500 m până la hotelul unde era organizată masa de prânz, totul fiind acolo pus la punct. Ni s-a făcut o primire de nota 10, iar la ora 14.00 s-a început servirea mesei, care a durat cam o oră și jumătate. De la hotel trebuia să facem drumul înapoi pe același traseu, plecarea fiind stabilită pentru ora 16.00. Dar cum să plecăm din restaurant? S-a primit vestea că vântul care ne-a încercat la urcare a devenit fiores și că, în aceste condiții, tehnicienii telefericului nu au voie să pună instalația în mișcare. Minarek s-a înțeles atunci cu șeful localului să ne păsuiască o vreme, până se mai potolește vântul, ca să poată fi pornit telefericul în regim de avarie. S-a oferit câte o bere și o cafea, iar o fetiță din grup a susținut un recital de pian, reușit. Peste 20 de minute s-a primit vestea că telefericul se pune în funcțiune, dar că trebuie să ne grăbim pentru a profita de acea liniștire, cel mai probabil temporară, a vântului. Fără să mai așteptăm un alt îndemn, toate cele 55 de persoane din grup, incluzând cei doi șoferi și ghidul,

am pornit în marș forțat spre stația telescaunului, deși panta era destul de abruptă. Ajunși acolo, am fost rugați să ne încolonăm, urmând să coborâm pe rând, unii după alții, când condițiile meteorologice aveau să o permită. Ni s-a înmânat apoi câte o pătură cu care trebuia să ne acoperim obligatoriu, fiind avertizați că ne va fi puțin frig, dar că vom ajunge cu bine la destinație. Ordinea de plecare a fost stabilită de ghidul ceh, în primul telescaun urcând cei doi șoferi, ultimul telescaun fiind ocupat chiar de minunatul Minarek.

Pe traseul de întoarcere, eu și Michaela ne-am încurajat reciproc, în ciuda intemperiilor, încredințați că vom ajunge cu bine jos, din nou cu picioarele pe pământ. Și așa a fost. Când am ajuns la ultima stație, am așteptat cu înfrigurare, la propriu și la figurat, să coboare și ghidul nostru care încheia plutonul. După ce a sosit și Minarek în mijlocul nostru, ca la o comandă, am ingenuncheat cu toții, sărutând pământul în semn de recunoștință că suntem, în sfârșit, în siguranță. Abia atunci am realizat prin ce tocmai trecuserăm. Sprâncenele ne erau încărcate de promoroacă și tremuram de frig, dar și de emoție, din toate încheieturile. Trecuserăm printr-un mare pericol, dar scăpaserăm teferi datorită priceperii cu care minunatul nostru ghid gestionase situația. Strânși în jurul său, l-am îmbrățișat pe rând, cu căldură și dragoste.

La cină, în restaurantul hotelului unde eram cazați, Minarek a fost din nou la înălțime. Ce socoteli a făcut

nu știm, însă, după servitul mesei, unde era inclusă și o halbă cu bere, l-a pus pe șeful localului să scoată două butoaie și să le așeze pe o masă. După toată grozăvia, berea care parcă nu se mai termina a avut darul să ne redea buna dispoziție. A fost o seară lungă și frumoasă, care a scurtat timpul de somn. Totuși nimeni nu s-a plâns, iar a doua zi, după micul dejun, am pornit spre alte locuri. S-a renunțat la vizitarea Cimitirului Eroilor Români, căci, după cele întâmplate cu o zi în urmă, nu a mai avut nimeni îndrăzneala să ceară ghidului Minarek să mai facă o deviere de la drum, majoritatea dorind să ajungem mai repede la următoarea destinație, unde aveam să și înnoptăm.

Am ieșit peste graniță și anul următor, în 1967, vara efectuând o excursie în Ungaria, iarna alegând să sărbătorim revelionul în Polonia, la Varșovia, cu program de vizitare a unor locuri din zonă.

În 1970, ne-am petrecut concediul în Bulgaria, la Varna, la faimoasele Nisipuri de Aur, dar am mai vizitat stațiunea Albena și Balcic, locul preferat al Reginei Maria. A fost o vacanță reușită, ne-am bronzat și ne-am făcut mai frumoși, odihna fiind bine-venită. Stațiunea Albena am ajuns să o vizităm la insistențele inginerului Lupescu, un coleg din Trust, care avea și calitatea de ghid O.N.T., organizând excursii peste graniță, în țările socialiste. Nu l-am refuzat și ne-am înscris în grupul dumnealui. Tot atât de bine ne puteam duce pe litoralul nostru, dar în această ieșire ne-au tentat și excursiile

opționale, organizate pentru a vedea locuri încărcate de istorie, care odinioară aparțineau României.

Excursiile efectuate împreună cu Michaela ne-au permis să vedem și o altă lume, cu bune și cu rele, din toate revenind cu o nouă poftă de viață și de muncă, mai fortificați în privința gândirii noastre comune și a modului nostru de trai. De la oamenii care trăiau în alte condiții, având alte obiceiuri decât ale noastre, oameni întâlniți în autobuze, în metrou, în localuri, în magazine, în muzee sau pe stradă, ne rămâneau întipărite în memorie anumite aspecte pe care încercam să le aplicăm în viața noastră. Ceea ce am văzut și am reținut din vizitele în diverse locuri ne-a lărgit orizontul și ne-a îmbogățit bagajul de cunoștințe. Nu se pot uita acele momente de respiro într-o cafenea, de pildă, unde luam contact cu un alt mod de a fi serviți. Făcând cumpărăturile în magazine mari sau mici, rămâneam cu impresia că am fost tratați ca niște clienți importanți, cărora li se oferea ceva pe măsură așteptărilor lor, ceva cu care să ne mândrim la întoarcerea în țară. Pentru noi, aceste excursii au constituit o adevărată școală a vieții, contribuind la formarea unui caracter mai ferm și, deopotrivă, mai conciliant.

LVI

Eram de numai câțiva ani în Trustul Nr. 5 de Construcții Civile și Industriale din Brașov și, cum în

toate colectivitățile există “binevoitori”, s-a încercat o diversiune prin pregătirea transferului meu la Șantierul C.I.L. Sighet. A fost un șoc pentru mine, mai ales că anunțul nu s-a făcut prin directorul general Leon Leibovici, cum ar fi fost normal. Petrecusem peste patru ani pe marile șantiere de la Govora și de la Craiova–Ișalnița și consideram Brașovul capăt de drum, locul unde întemeiasem o familie, prin urmare am refuzat categoric în fața inginerului-șef să dau curs ordinului ce mi se prezenta ca fiind definitiv.

Eram complet bulversat, mai ales că în cadrul Serviciului tehnologic primisem deja sarcina să mă ocup, personal, de acest nou șantier, din punct de vedere tehnologic și organizatoric. Doar cu o zi înainte îmi pregătisem ordinul de deplasare, elaborând împreună cu inginerul-șef adjunct, Boris Mihul, scopul acelei deplasări, cu obiective precise de organizare.

Eram dezorientat și am anunțat că nu voi efectua acea deplasare. Nici nu-mi amintesc argumentele invocate, într-atât eram de tulburat. Atunci a venit la mine directorul adjunct Iacob Rău, din partea directorului general Leibovici, cu rugămintea să duc la îndeplinire sarcinile stabilite pentru acea deplasare. Discuția a avut loc în jurul orei 21.30, trenul spre Baia Mare–Satu Mare fiind programat să plece din stație la ora 23.15. Nu am avut o conversație foarte lungă, dar la capătul ei m-am simțit convins. După care mi-am făcut repede geamantănașul, pornind spre gară ca un

militar ce se supune ordinelor superiorilor, având totuși promisiunea că lucrurile se vor clarifica la întoarcere. Directorul adjunct a insistat să mă conducă până la gară, refuzând să plece de lângă mine până când nu m-a văzut suit în vagon.

Promisiunea a fost respectată și lucrurile au reintrat pe făgașul normal. Grupul de “binevoitori” nu s-a lăsat însă, încercând și alte aranjamente, cum ar fi detașarea mea la Copșa Mică, zona cea mai poluată din țară. Nu le-a ieșit pasiența. Dumnezeu m-a protejat de fiecare dată, de cine să-mi mai fie teamă?

Stând și analizând, mi-am dat seama că această campanie dusă împotriva mea a început din momentul în care, prin relațiile avute la București, am aflat despre o decizie luată în vederea acoperirii afluxului de nașteri, ca urmare a Decretului-lege din 1966, ce interzicea avortul. Prin această decizie se dispunea ca toate sediile administrative aflate în construcție să fie de urgență transferate către Ministerul Sănătății și reproiectate pentru a deveni maternități. Clădirea sediului Trustului se mula ca o mănășă pe noile cerințe, spațiul putând fi organizat conform dispozițiilor Ministerului Sănătății, deoarece compartimentările interioare nu erau încă executate în acel moment.

Lucrurile au decurs în felul următor. În seara de 7 mai, am fost sunat de la București de fratele Marin, fiind întrebat dacă ne-am mutat în clădirea noului sediu de pe

strada Karl Marx, actualmente Iuliu Maniu. Am răspuns că nu ne-am mutat. “Dacă mâine nu sunteți mutați, pierdeți sediul”, m-a avertizat Marin. L-am informat imediat pe directorul nostru general, propunând ca ședința colectivului de conducere, programată pentru ziua următoare, să se țină în noul sediu de pe strada Karl Marx. Stratagema mea improvizată spontan a fost aprobată pe loc și, astfel, ședința a avut loc chiar a doua zi în incinta viitoareii săli de ședințe a Trustului. Mobilizarea a fost mare și, în următoarele ore, a și început mutarea pe compartimente a mobilierului din sediul vechi în cel nou, cu ajutorul mijloacelor de transport și al forței de muncă de la Șantierul 501 — Locuințe. Când a venit inspectorul din partea băncii de investiții, nu a avut ce să mai facă. Unele servicii erau deja mutate, așa că în raportul de serviciu întocmit în fața noastră, inspectorul a trecut verdictul “sediu ocupat parțial și activitate în curs de transferare”. Scopul clădirii nu mai putea fi deturnat și astfel am salvat clădirea Trustului de la transferul acesteia în curtea Ministerului Sănătății. Legea despre care promisem vestea prin telefon avea să intre în vigoare două zile mai târziu, la data de 10 mai 1969.

Mutarea întregului colectiv în noul sediu trena, din cauza unor probleme mărunte, dar esențiale, fără rezolvarea cărora activitatea Trustului nu se putea desfășura în bune condiții. Mai trebuia pusă în funcțiune centrala telefonică cu 100 de trunchiuri, trebuiau montați pereții despărțitori între birouri și servicii, trebuiau

finalizate unele racorduri. Ca să grăbim mutarea, directorul general a vorbit cu inginerul-șef Vogel de la Nivea, care i-a chemat de îndată pe mecanicul-șef și pe administrator. Consultându-se între ei, s-a ajuns la concluzia că se pot obține cinci numere de interior și două numere pe fir direct. Până în seara zilei respective, legăturile erau stabilite și, astfel, mutarea completă putea fi efectuată.

LVII

Liniștea din familie și buna înțelegere, bazată pe încredere reciprocă, ne-au permis să fim mai eficienți în abordarea și rezolvarea problemelor dificile cu care ne confruntam la serviciu, și unul, și celălalt având munci de răspundere pe care trebuia să le ducem la îndeplinire cât mai onorabil, soția lucrând la Nivea, iar eu, la Trustul Nr. 5 de Construcții. Dovezi ale faptului că viața de familie îmi pria au început să apară curând și, astfel, în anul 1967 am fost distins cu Ordinul Muncii Clasa a III-a, prin Decretul Consiliului de Stat, nr. 1.132/25/XII/1967, distincție urmată de alte două medalii, în 1971 și, mai apoi, în 1974. În perioada 1970–1977, aveam să obțin și patru certificate de inovator, unul de raționalizator și altul de inventator, în 1975, pentru o instalație privind realizarea rezervoarelor la castelele de apă executate din beton armat. Atestatele oficiale și recompensele bănești au fost stimulente importante în activitatea mea de tehnolog-șef, simțindu-mă încurajat să concep soluții

care să sprijine execuția și să reducă din costuri și din termenele de finalizare.

Salariul pe care-l primeam era satisfăcător pentru anii mei de vechime și conform răspunderii ce o aveam, salariul soției fiind de asemenea foarte bun. Eram amândoi mulțumiți cu ceea ce câștigam și reușeam să ne gospodărim cum se cuvine. A fost o perioadă liniștită și frumoasă, o contribuție importantă având aici și socrii mei, oameni deosebiți, gata oricând să ne ajute în problemele noastre de familie cu un sfat bun, părintesc, fără a încerca să-și impună punctele de vedere, totul fiind lăsat la latitudinea noastră, a celor tineri.

Mama-soacră era un pic îngrijorată cu privire la modul cum ne vom descurca noi cu gospodăria, spunând că Michaela nu voia să învețe să gătească. Cum ne vom descurca noi când vor veni și copiii? N-am avut de lucru și i-am spus o vorbă care a necăjit-o și mai tare. “Mamă-soacră, nu-i nicio problemă”, i-am zis, “vom lua masa la restaurant și nu va fi rău!” “Vai de mine”, a reacționat dumneaei, “veți ajunge săraci lipiți și o să vă mai și îndatorați, vai și-amar de capul vostru!”

Timpul a rezolvat însă totul, Michaela devenind o gospodină desăvârșită, făcând-o pe mama-soacră să recunoască, în cele din urmă, faptul că fiica dumneaei gătește chiar mai bine decât dânsa. Aceasta a fost “medalia” pe care soția a primit-o de la mama ei, cum să nu te simți bine într-o asemenea familie?

Toate erau bune și frumoase, nu ne lipsea nimic, aveam tot ce ne doream. Sau aproape tot. Voiam să vină și copiii; și în anul 1971 ni s-a născut primul copil, Octavian-Daniel. A fost o mare bucurie, considerându-ne de-acum o familie împlinită din toate punctele de vedere, primind cu multă încredere acest dar de la Dumnezeu, care ne-a făcut fericiți. Acest moment a fost suprem pentru noi și încerc să-l detaliez așa cum mi-l amintesc.

În ziua de 24 mai 1971, ne-am trezit ca de obicei, la ora 5.45. Michaela se simțea foarte bine și era optimistă, stabilind ca la ora 8.00 să ne prezentăm la maternitate, actuala clădire a Spitalului Clinic de Psihiatrie și Neurologie. La ora 8.45, am fost luați în primire de dl dr. Nincovici, directorul spitalului, după consultație acesta recomandând ca soția să rămână în maternitate, eu urmând să fiu ținut la curent cu evoluția nașterii. La ora 9.45, Michaela a fost preluată de dna Mateescu, moașa, și condusă la biroul de internare. Ne-am luat la revedere și, chiar dacă despărțirea avea să fie de scurtă durată, emoțiile au fost atât de puternice încât ne-au dat lacrimile la amândoi. I-am urat Michaeliei naștere ușoară și totul să se termine cu bine.

Michaela a plecat de lângă mine încrezătoare, iar eu am rămas puțin în urmă pentru a mă reculege, întorcându-mă apoi la mașina condusă de tov. Rădulescu, care ne adusese la maternitate. Pe la ora 10.30, dna Mateescu mi-a comunicat că Michaela va naște în

jurul prânzului, între timp formându-se o adevărată rețea de informații, astfel încât am reușit să primim vești despre Michaela din 30 în 30 de minute, apoi din 15 în 15 minute. Persoana de legătură era dna Mosora, care comunica strâns cu dna Florescu de la laborator. Timpul a trecut și repede, dar și încet, iar la ora 14.55 Michaela a născut un băiețel. La primirea veștii, am explodat pur și simplu, strigând:

— Uraaaa! Am un băiat, un oltean neaș!

După acea exteriorizare, nu mai știam pe unde mă aflu. Eram în birou și colegii se uitau la mine. Eram aievea, dar visam un vis frumos. Copleșit, am scris atunci în jurnal:

“Îți mulțumesc, scumpă Michaela, pentru acest minunat sufletel ce l-ai adus pe lume, care ne va face viața și mai frumoasă de aici înainte. Să-l facem fericit împreună, ferit de necazuri și de nevoi. Dumnezeu să ne ajute să ne îndeplinim menirea de părinți!”

Chiar în seara aceea am vrut să intru în maternitate ca să-mi văd pruncul, însă insistențele mele au fost zadarnice. Totuși nu am abandonat ideea, dorind neapărat să-mi văd fiul dormind în pătuțul lui, alături de ceilalți copii, așa cum erau ei puși unul lângă altul, ca niște sărmăluțe. Am cerut a doua zi sprijinul doctorului Emil Bologa, rugându-l să vină cu mine până la maternitate ca să-l pot vedea pe micul pui de oltean.

Pe doctorul Bologa îl cunoscusem prin intermediul colegului Dima, soția sa lucrând la laboratorul spitalului unde se află astăzi maternitatea. Doctorul Bologa era șeful secției Dermato-venerice, o somitate în medicină și una dintre personalitățile orașului. Nu a trebuit să mă rog mult de dumnealui, doctorul Bologa acceptând imediat să mă însoțească, sacrificându-și din prețiosul dumisale timp. Ajunși acolo, ne-am prezentat la directorul Nincovici, căruia i-am adresat rugămintea de a-mi înlesni pătrunderea în salonul nou-născuților, pentru a-mi vedea puiuțul meu drag. Prezența doctorului Bologa a înclinat balanța în favoarea mea și astfel am primit învoirea. Îmbrăcat cu un halat alb și încadrat de cei doi medici, am pătruns în spațiul interzis, permițându-mi-se un scurt popas și la salonul unde se odihnea soția. Michaeliei nu-i venea să creadă că am reușit să ajung până la acel nivel. M-am bucurat să o văd și să aflu că totul e în regulă, dar timpul era limitat, așa că a trebuit să ne despărțim repede. După această revedere emoționantă, am mers direct la salonul unde, printre alți copilași, se afla și micuțul Octavian. Am fost întâmpinați de dna dr. Nedelcu, cea care supraveghea salonul, de la dânsa primind permisiunea de a-mi vedea odorul, însă numai pentru câteva minute. Am cerut să fiu lăsat să-l recunosc singur și astfel, după ce m-am plimbat două ture printre "sărmăluțe", m-am oprit în dreptul unui pătuț, spunând fără ezitare că acela este oltenașul meu. Doamna doctor a încuviințat cu un surâs. Nu se poate măsura în cuvinte bucuria ce mă cuprinsese, ochii mei înotau în lacrimi. Faptul că

m-am oprit chiar în dreptul fiului meu i-a emoționat și pe cei doi doctori, Nedelcu și Bologa, care au conchis că aceasta nu poate fi decât chemarea sângelui.

Cu grijă, doamna dr. Nedelcu a ridicat apoi copilul de la locșorul lui. Pruncul dormea liniștit. O mică făptură perfectă, un pui de om cu părul negru, fața puțin brunețică, având numele înscris pe o brățară, ceea ce reconfirma faptul că nu am greșit când am spus clar că acesta e copilul meu. Dna dr. Nedelcu a început să râdă, spunând celor doi doctori care mă însoțeau că încercasem să pătrund și cu o seară înainte, dar că n-am reușit. Nu știam noi că în acele momente se iscase o mare agitație în maternitate, dna dr. Coleanu era sigură că acela care a îndrăznit o asemenea pătrundere nu putea fi decât soțul doamnei Segărceanu, care și-a exprimat încă din prima zi dorința de a-și vedea feciorul îndată după naștere. Cuvintele nu-și mai găsesc potrivirea cu acel moment măreț. Au urmat zile de frământări și pregătiri efervescente pentru primirea puiului de oltean, toate acestea realizându-le în locuința socrilor, garsoniera din Memorandului fiind prea departe pentru a se deplasa bunicii până acolo. În zilele acelea, am primit multe flori și scrisori, care ne-au umplut sufletele de bucurie. Iată una dintre acestea:

“Dragă Michaela,

Ne-am bucurat din inimă auzind că «barza» a poposit în căminul vostru, aducându-vă un băiețel drăguț și voinic,

și că mămica bucuroasă a întâmpinat-o cum se cuvine. Aceste flori sunt simbolul sincerelor noastre sentimente și prin ele îți transmitem caldele noastre urări de sănătate și fericire.

Fam. Nicolaescu

Brașov, 28 mai 1971”

Între timp, bunica pregătise un coșuleț în care pruncul urma să se odihnească. Nici în reviste nu văzusem ceva atât de frumos și de bine lucrat, nu-mi puteam imagina coșuleț mai arătos. Am spus că acela este coșulețul *prințisorului* Octavian. Ziua de 31 mai a fost una foarte agitată, căci ne pregăteam să ieșim din maternitate cu băiețelul cel drag și scumpa lui mamă. La ora 12.35, l-am luat pe Octavian în brațe, dăruindu-i mamei un frumos buchet de flori. Oricât de frumos era însă buchetul, nu se compara cu boțul de aur pe care îl promisem la schimb. Acasă, la vederea coșulețului, mămica s-a emoționat pentru că și ei i se părea că acel coșuleț e unul de basm.

Erau multe probleme pe care nu le cunoșteam, dar cu sprijin și răbdare știam că le vom rezolva, învățând pe parcurs ce trebuie făcut și având în permanență gândul îndreptat spre o deplină armonie și înțelegere, căutând să rezolvăm cu bucurie și plăcere ceea ce se impunea pentru puiul nostru drag. La 1 iunie, micuțul nostru a intrat în rândul lumii. Fusesse eliberat certificatul de

naștere și atunci am realizat, emoționat, că acest act, pe baza căruia se va putea înscrie la cabinetul medical, la grădiniță, la școala primară, la gimnaziu, la liceu, la facultate, este pentru toată viața. Am citit cu lacrimi în ochi cele înscrise în document și, când am ajuns în dreptul localității de naștere, mi-am dat seama că nu pot să-i mai zic oltean puiului meu. Octavian era de-acum brașovean! Cu acte în regulă! Octavian va duce mai departe numele Segărceanu, m-am gândit atunci, emoționat și totodată mândru. Era primul băiat ce se năștea printre Segărceni, ocazie cu care am primit felicitări din partea rudelor apropiate, acestea exprimându-și dorința de a veni la Brașov să-l vadă pe micuț. Tata, Costică și Gela aflaseră primii vestea nașterii unui Segărceanu, însă din păcate nu au putut veni. Primul a sosit fratele Marin, apoi unchiul Mitică și, ceva mai târziu, verișorul meu Opriță de la Timișoara. Înainte să ajungă la Brașov, Opriță, căruia noi îi ziceam Romică, trimisese o scrisoare care ne-a uns la suflet, ca un balsam:

“Dragii noștri,

Comunicarea făcută de Oprea cu privire la noul membru al familiei ne-a adus o mare bucurie. În primul rând, vă felicităm pentru băiat, dorindu-vă, atât lui, cât și vouă, părinților, să fiți sănătoși și să vă bucurați din plin de această realizare. De asemenea, vă aducem laude pentru faptul că este primul băiat în familia noastră.

În încheiere, rămânem plini de dorința de a găsi în scurt timp un prilej pentru a ne revedea.

Vă dorim multă sănătate și fericire tuturor și vă sărutăm, cu drag!

Lidia, Carmen și Romică

Timișoara, 2 august 1971”

În decembrie 1971 s-a dat în funcțiune blocul construit de Trust pe strada Petru Maior, la nr. 14, și astfel am avut posibilitatea să ne mutăm toți trei la mai bine. Nu am găsit cuvinte să-i mulțumesc, nici atunci și nici mai târziu, directorului Leibovici pentru repartiția într-un apartament cu trei camere în blocul cel nou. Situat central, la doi pași de Trust și de fabrica Nivea, unde lucra soția, blocul cu patru etaje și cinci scări era vizat și de alți pretendenți, lupta pentru cele 50 de apartamente fiind acerbă.

După ce am primit apartamentul în care locuim și azi, am transportat mobila din fosta garsonieră, pe care am predat-o unui coleg din Trust, inginerul Arvaniti, pe care îl cunoscusem la Govora, pe vremea când era reprezentant al proiectantului din București. Pe Octavian l-am adus în apartament abia după ce m-am convins că s-a format un barem termic convenabil, centrala termică a blocului cu cinci scări începând să funcționeze în parametri.

Revelionul din acel an l-am petrecut cu toții în noul apartament și nu-mi aminteam să fi trăit până atunci un sentiment de împlinire mai mare. Anul 1971 se încheia, astfel, cu două mari victorii, un copil frumos și o casă nouă. Ce ne puteam dori mai mult? Ne rugam să fim sănătoși și să ne putem bucura pe deplin de aceste realizări.

LVIII

Cu toate aceste evenimente fericite, starea generală a bunicului lui Octavian se înrăutățea de la o zi la alta. Tatăl-socru se căznea să pară vesel și bucuros, dar impresia noastră era că, de fapt, se prăbușește. Când îl întrebam ce are, își făcea de lucru și evita răspunsul. Ne cuprinsese îngrijorarea și în cele din urmă am hotărât să merg la doctorul Șerbeniuc pentru un sfat. Doctorul Eugen Șerbeniuc a fost medicul nostru de familie, rămânând alături de noi vreme îndelungată, chiar și după ce s-a pensionat și s-a mutat la Măneciu, în județul Prahova, aproape de Vălenii de Munte.

După ce i-am prezentat situația gravă de acasă, doctorul Șerbeniuc a tăcut câteva clipe, rotind un creion între degete. Mi-a spus apoi tranșant:

— Uite ce e, cred că știu ce *boală* are. Îți propun să te înțelegi cu soția și cu mama-soacră, să organizați o

masă cu toate bunătățile și la urmă să destupi o sticlă de șampanie. Ai să vezi, bunicul o să-ți zică ce-l frământă.

Am respectat întocmai rețeta prescrisă de doctorul Șerbeniuc și, minune!, efectul nu s-a lăsat așteptat. Ajunseserăm la tort când tatăl-socru și-a dat drumul la gură, spunându-și oful. Dumnealui își amintise de ziua de 26 aprilie 1939, când Michaela s-a născut la Maternitatea Charité din Berlin — iată și motivul pentru care numele ei este scris cu un “c” înaintea literei “h”. Pe vremea aceea, tatăl-socru era detașat la Berlin din partea Uzinei Astra din Brașov, care producea armament de război, în parteneriat cu mari firme din Germania, dar având în vedere situația încordată și presimțind ce avea să urmeze, cu numai câteva luni înainte de începerea marelui flagel, a hotărât să le expedieze în țară pe Michaela și pe mama ei pentru a le pune în siguranță, alăturându-li-se și dumnealui în scurt timp. Ziua în care a adus-o pe Michaela acasă de la maternitate, când pur și simplu i se părea că plutește, a fost cea mai frumoasă zi din viața dumnealui, iar acum îl vedea pe Octavian în coșulețul său și micuțul nu semăna deloc cu fetița lui, din tabloul de pe perete. Oftând, a recunoscut că și-a dorit tare mult o nepoțică și faptul că s-a trezit cu un nepoțel nu l-a încântat prea tare.

Destăinuirea aceasta a avut darul să ia o piatră de pe inima tatălui-socru, care din acel moment a început să-și revină, acceptând situația. Constatam cu bucurie

că, pe zi ce trecea, bunicul devenea din ce în ce mai atașat de nepoțelul lui, pe care a ajuns să-l iubească din tot sufletul.

Strategia cu organizarea mesei dăduse roade. Peste un timp, m-am dus la doctorul Șerbeniuc cu o șampanie, să-i mulțumesc, întrebându-l cum de a pus diagnosticul corect fără să vadă pacientul. Nu a fost nevoie să-l vadă, mi-a răspuns el, deoarece cunoștea familia Giușcă și știa că Michaela era singurul copil, fiind, așadar, de așteptat ca tatăl ei să re trăiască vremurile de odinioară, unice în viața oricărui om.

Totul a revenit la normal și Octavian se dezvoltă frumos, ca la carte, cum se spune. Pruncul creștea ca aluatul, luând repede în greutate și în lungime, iar bunicii nu știau ce să mai facă pentru el. În zilele însorite de vară, Octavian era scos pe terasa de deasupra apartamentului bunicilor, la aer curat, la umbra unui nuc bătrân, care creștea în curte. Pe ramurile acestui nuc veneau să se așeze diverse păsări și, dintre toate, Octavian iubea cel mai tare guguștiucii, cu care încerca să comunice. Auzindu-l gângurind, *gu-gu-gu*, prietenii lui înaripați se apropiau de căruciorul în care se odihnea și ce vorbeau între ei nu știam niciunii, dar tare ne mai amuzam ascultând cum Octavian imită glasul păsărilor. Când timpul pentru terasă se încheia și coboram căruciorul în apartament, ca prin farmec, din zonă dispăreau și guguștiucii.

În vara lui 1973, când Octavian a împlinit doi ani, am fost sfătuiți de medic să mergem la mare, întrucât aerosolii îi vor face bine și soarele va ajuta la fixarea calciului în sistemul osos. Am reușit să rezervăm locuri în stațiunea Olimp, la hotelul Oltenia (nici că se putea altfel!), petrecând 12 zile splendide, cu soare, masă și odihnă cât cuprinde. Octavian a fost surprins de nesfârșita întindere a apei și nu știa cum să reacționeze. I-a plăcut însă foarte mult când intram în mare, de unde nu ar mai fi ieșit.

Pe plajă și-a găsit copii de seama lui, împreună cu care s-a apucat de construit castele din nisip. Eu eram bucuros și mândru că o să-mi urmeze meseria, dar el era mereu necăjit a doua zi, căutând castelele luate de valuri, demolate de alți copii sau distruse de plugurile care nivelau plaja. Ca să-l înveslesc, reluam construcția și el se bucura foarte tare când castelul era gata, căci între ziduri se simțea protejat de invadatori. “O să construim castele și mâine?”, mă întreba el când ne retrăgeam de pe plajă, iar eu îi răspundeam că da, este o mare plăcere să realizăm asemenea adăposturi. “Atunci, te rog, tati, să-mi dai voie să le dărâm eu, să nu mai fie luate de valuri sau să le găsească alți copii și să le dărâme.”

Lui Octavian îi plăcea foarte mult să doarmă pe plajă, la adăpostul unei terase, unde briza mării se simțea din plin. Masa o aveam rezervată la restaurantul hotelului, conform numărului camerei noastre, iar micuțul nostru

s-a împrietenit cu tânărul ospătar, cu care se înțelegea perfect în privința meniului zilei, dorințele fiindu-i întotdeauna îndeplinite. Urma odihna de după-amiază, Octavian simțindu-se foarte bine în pătuțul lui, după care ieșeam la plimbare în stațiune.

În cele 12 zile de concediu, am făcut și câteva ieșiri, vizitând stațiunea Eforie Nord, apoi orașul Constanța, punctele principale fiind mozaicul din incinta Muzeului de Arheologie, vestigie a vechii colonii grecești din cetatea Tomis, și Delfinariul, de unde Octavian nu se mai dădea dus. Îl fascinau delfinii cu giumbușlucurile lor. L-am despărțit cu mare greutate de locul acela, promițându-i că vom reveni, ceea ce s-a și întâmplat în anii următori.

LIX

În vara aceea, ne-am înscris doar noi, părinții, la o excursie în Rusia, cu destinația Moscova și Leningrad. A fost o ieșire reușită, cu un program foarte bine pus la punct, incluzând vizitarea unor obiective importante, mai ales în jurul Leningradului, unde cel mai mult ne-a impresionat marele monument și cimitirul lenin-grădenilor care au pierit în timpul blocadei de 872 de zile din timpul războiului. Orașul a fost complet izolat timp de doi ani și jumătate, iar oamenii mai primeau ajutoare doar pe timpul iernilor cumplite, când lacurile Ladoga și Onega înghețau, permițând astfel transportul

alimentelor și al altor lucruri necesare, cu ajutorul săniilor.

Locurile vizitate erau îmbibate de istorie și ne răscoleau, mai ales când am intrat în curtea palatului de iarnă din Sankt Petersburg ca să vedem Ermitajul și a sa colecție impresionantă de tablouri. Ne gândeam înfiorați că pe acele trepte și prin acele spații au călcat revoluționarii ruși, cei care și-au arătat ura față de puterea țaristă, urmând o perioadă de transformări teribile, timp de 75 de ani. Nu-mi permit să cataloghez în vreun fel evenimentele respective, ele sunt consemnate și comentate de istorici, a căror menire este să arate lumii ce a fost și cum a fost. Dar ce pierdere uriașă dacă acel mare muzeu de artă din fostul palat de iarnă, acolo unde începuse Marea Revoluție din 1917, ar fi fost distrus în timpul bombardamentelor!

În altă zi, am mers să vizităm reședința de vară a Țarului Petru cel Mare, la Țarskoe Selo, localitate denumită ulterior Pușkin, după numele poetului. Construcția acestui palat s-a dorit să întrecă minunăția de la Versailles, din Franța, și, peste ani, după ce am văzut și realizarea francezilor, am ajuns la concluzia că sunt unele asemănări, fiecare construcție având însă și particularitățile sale. Într-o altă zi, am vizitat palatul Ecaterinei a II-a, o pagină de istorie văzută pe viu, primind de la ghid și explicațiile de rigoare cu privire la personalitatea mării țarine.

La sosirea acasă, l-am găsit bine pe Octavian, de care ne fusese foarte dor. Bunicii ne-au raportat că micuțul ne-a așteptat cuminte, dându-le ascultare și nesupărându-i cu nimic.

Octavian dezvoltase un limbaj pe care îl înțelegeam doar noi, adăugând cuvinte noi în fiecare zi, pe care le pronunța așa cum le pricepea el. La vererită îi zicea *de-da*, la lopată *pa-ta*, la oaie *a-ia*, la poartă tot *pa-ta*, ceea ce ne făcea să confundăm uneori poarta cu lopata. La culcare, îi plăcea foarte mult să asculte povești, rugând-o pe mama lui să-i mai spună poezia îndrăgită:

*“M-a crescut mama în poală,
De la leagăn pân’ la școală.
Zile-ntregi și nopți de-a rândul,
Mi-a vegheat somnul și gândul.
M-a-nvățat să gânguresc,
Să zic «mama», să zâmbesc.
M-a-nvățat să nu mint,
M-a-nvățat să nu m-alint,
Să nu știu ce este frica,
Toate m-a-nvățat mămica.
Mamă bună, mamă dragă,
Te-oi iubi o viață-ntreagă!”*

Octavian creștea într-un ritm normal, iar pe la doi ani și jumătate vorbea aproape corect, știind să spună cum îl cheamă și unde locuiește. Nu voia el chiar întotdeauna să pronunțe așa cum trebuie, era un artist în a stâlci

cuvintele după cum i se năzărea, și tot el râdea, ca să ne arate că ne-a păcălit.

Uneori, bunica îl certa pentru micile năzbâtii pe care le făcea, căci devenise mărișor și mai greu de stăpânit, iar el abia aștepta să venim acasă de la serviciu ca să ni se plângă:

— Mama-Mare spune la băiatu' oltean încăpățânat... Și pui de oltean. Bubu meu stă cu mine, el are grijă de băiatu'... Nu-mi zice oltean încăpățânat ca Mama-Mare.

La un moment dat, împreună cu soția, ne-am gândit că ar fi bine să-i degrevăm pe Mama-Mare și pe Bubu de corvoadă, hotărând să-l înscriem pe Octavian la un cămin de zi, o creșă cum i se spune azi, unde urma să-l ducem dimineața când plecam la serviciu și de unde trebuia să-l luăm seara, la ora 17.00.

După câteva zile, ajunseserăm deja să ne muștrăm că le-am luat bucuria bunicilor de a fi cu nepotul lor pe timpul zilei. Nu mai știam dacă am procedat corect sau nu și, prin urmare, într-una din zilele celei de-a doua săptămâni de cămin, m-am deplasat până acolo. Copilașii tocmai luaseră masa de prânz și se pregăteau să doarmă în pătuțurile lor. Octavian dormea deja și, uitându-mă la el mai atent, am observat că fețișoara lui nu arăta ca în pătuțul de acasă, mi s-a părut că era foarte trist. Seara, acasă, i-am povestit soției despre vizita făcută la cămin, exprimându-mi regretul că am luat o

asemenea hotărâre. Căminul nu era pentru Octavian, el era obișnuit cu bunicii lui. Să încercăm să găsim o altă variantă, i-am zis Michaeliei. Varianta rămasă ar fi fost angajarea unei femei mai tinere, care să fie alături de bunici, în special la plimbările din timpul zilei, ceea ce ar fi fost de mare ajutor pentru Bubu, dumnealui nemaifăcând față la efortul cerut de supravegherea unui copil de trei ani. În cele din urmă, am decis să procedăm așa: prezența femeii, concomitent cu prezența lui Bubu, ne asigura că totul avea să se desfășoare în deplină siguranță; Bubu fiind foarte mulțumit, căci rămăsese, practic, observatorul permanent și îndrumătorul oficial al copilului.

LX

Vara următoare, ne-am petrecut concediul tot la mare. Ne făcuserăm deja un obicei în familie ca încă de la începutul anului să ne gândim la o stațiune de pe litoral, lansând din vreme apelul către O.N.T. Carpați pentru rezervarea locurilor la hotelul preferat, ceea ce ne-a reușit de fiecare dată, mulți ani. În anii aceia, biletele de odihnă nu se găseau la discreție și trebuiau acontate din timp. Practic, lumea se bătea pe locurile de cazare, care nici nu erau atât de numeroase ca în ziua de azi. Faptul că nu se putea pleca în locuri exotice, neexistând dreptul de a poseda pașaport care să permită ieșirea din lagărul socialist, făcea ca întreaga clasă muncitoare să se înghesuie pe litoralul românesc. În aceste condiții, ne

programam din timp perioada de concedii, rezervând biletele la Oficiul Județean de Turism (O.J.T.) din Brașov. Chiar și așa, era destul de complicat, fără o relație, te descurcai mai greu.

În 1974, am rezervat locuri la Neptun, cu cazare și masă la hotelul Miorița. Programul de plajă era de la ora 10.00 la 12.00, cel târziu, când ne retrăgeam să ne odihnim puțin, coborând apoi la restaurant pentru a lua prânzul. Faptul că fiecare cameră avea masă rezervată ne dădea un grad superior de confort, nemaiaivând nevoie să așteptăm la rând eliberarea unei mese și nemaifiind obligați să ne grăbim pentru a face loc altor clienți din următoarea serie. Ideea proiectantului, de a realiza o sală de restaurant dimensionată astfel încât să acopere toate locurile de cazare ale hotelului, fusese una foarte inspirată. Și aici, la fel ca la Olimp, în urmă cu un an, Octavian s-a împrietenit cu tânărul ospătar, de loc din Ploiești, comandând ce-i venea lui în minte, deși meniurile erau fixe. În proporție de 50% hotelul era ocupat de turiști veniți din Germania, majoritatea fiind sași plecați din România.

Cele 12 zile de concediu au trecut repede, cu băi de soare, scăldat în apa mării, plimbări pe înserat, spectacole și popasuri la cofetărie. Nu am făcut excese de niciun fel și ne-am ferit cât am putut de complicațiile ce puteau surveni din cauza alimentelor alterate și a răcoritoarelor falsificate. Ca părinți, eram foarte bucuroși că Octavian se simțea bine, iar în lunile ce au urmat am trăit cu

impresia că l-a tras marea de păr, așa de repede creștea în înălțime.

În primăvara aceluiași an, din 23 până pe 29 martie, am fost în Republica Democrată Germană (R.D.G.) pentru o vizită de lucru, împreună cu inginerul Mircea Lupu, din partea Institutului de Proiectări Construcții (I.P.C.). Scopul vizitei, conform sarcinilor primite, a fost analizarea soluțiilor din domeniul cercetării, proiectării și execuției cofrajelor moderne, cu consum redus de cherestea.

În perioada aceea, fratele meu Costică lucra la șantierul nostru din Berlinul de Vest, Trustul având acolo contracte pentru câțiva ani, cu rezultate apreciate de beneficiarul german. Aceste contracte se desfășurau prin Antrepriza Română de Construcții-Montaj (A.R.C.O.M.), Trustul din Brașov fiind vizat de la bun început pentru faptul că avea ingineri sași, care se puteau înțelege foarte bine cu omologii lor din Berlinul de Vest. În cadrul acestui parteneriat, Trustul a asigurat întreaga formație de lucru cu personal calificat, tehnicieni, maiștri, muncitori, economiști și ingineri, mulți dintre aceștia fiind vorbitori nativi ai limbii germane, precum am menționat mai sus.

Deținând pașaport cu viză pentru Republica Federală Germania (R.F.G.), Costică putea să vină în R.D.G. fără probleme, în timp ce eu n-aș fi îndrăznit să trec în Berlinul de Vest cu viza pe care o aveam, riscul

fiind prea mare. Aveam pașaport de serviciu, păstrat la minister, și mă temeam că îmi puteau fi blocate posibilele viitoare ieșiri spre Libia, Irak sau Siria, țări care derulau contracte importante prin A.R.C.O.M. În ciuda dorinței, temerilor și precauțiilor mele, soarta a vrut să nu ajung în Orientul Mijlociu și poate că, până la urmă, a fost mai bine așa. În tot cazul, nici nu visasem că voi avea prilejul să mă întâlnesc cu fratele mai mic într-o țară străină, astfel că bucuria regăsirii în aeroportul Schönefeld a fost copleșitoare. Din păcate însă timpul avut la dispoziție a fost limitat și a trebuit să ne luăm rămas-bun destul de repede, după ce am schimbat câteva impresii și am băut câte o Coca-Cola.

După despărțirea de Costică, echipa germană ne-a invitat să facem un tur prin centrul Berlinului de Est, după care am plecat mai departe, spre Eisenhüttenstadt, un oraș frumos pe Oder, la granița cu Polonia, unde aveau loc întâlnirile de lucru și unde, totodată, am fost cazați la hotelul Lunik. În acea deplasare, mi-am făcut timp să merg să vizitez locul unde s-a născut Michaela, Maternitatea Charité din Berlin. Ajuns acolo, m-am așezat pe bordura trotuarului de vizavi și am încercat să rememorez pașii făcuți de-a lungul vieții mele, care m-au adus în acel punct. Am contemplat o vreme clădirea unde se născuse soția mea și mi-am propus să revin și cu dânsa, cât de curând se va putea. Intenția mea avea să se materializeze abia peste trei ani, cu prilejul unei excursii organizate în R.D.G. Pentru Michaela a însemnat enorm să poată vedea, chiar dacă

de la o oarecare distanță, clădirea maternității situate în Berlinul de Vest. Mai mult nu ne-am putut apropia pentru că pașapoartele noastre erau valabile doar pentru R.D.G., dar ne-am mulțumit și cu atât. Și pentru unul, și pentru celălalt, revederea Maternității Charité a fost una deosebit de emoționantă.

LXI

La încheierea cu rezultate pozitive a vizitei de lucru în R.D.G., i-am invitat pe colegii germani la Brașov, invitația noastră fiind onorată în luna septembrie a aceluiași an. Am avut parte de o vreme de o rară frumusețe, bucurându-ne de acel soare îmbietor de toamnă. În cadrul vizitei, le-am prezentat colegilor din R.D.G. principalele investiții din zonă, investiții unde foloseam și noi cofraje moderne. Inginerul Mircea Lupu ne-a însoțit în calitate de șef al proiectului privind folosirea cofrajelor moderne, atât pe șantiere, cât și în timpul pauzelor de masă, organizate la un înalt nivel, prin selectele restaurante din Brașov sau din Poiană. Conform protocolului, cheltuielile erau suportate de către minister, care trimisese un reprezentant, acesta stabilind întotdeauna ce se poate servi și unde, astfel încât totul să fie la înălțime.

Colegii din R.D.G. s-au arătat foarte încântați de programul oferit, care a inclus și vizitarea unor monumente istorice din Brașov și din împrejurimi, precum

Biserica Neagră, Castelul Bran, Cetatea Râșnov, Cetatea Făgăraș, Cetatea Sighișoara, Cetatea Prejmer.

În mare parte, lucrările pe care le-am vizitat aveau la conducerea punctelor de lucru ingineri sau maiștri sași, care răspundeau la întrebări nemijlocit, fără traducător, intermediarul pentru noi fiind inginerul Mircea Lupu. Poiana Brașov a fost punctul forte al vizitei de lucru, delegația est-germană fiind impresionată de frumoasa stațiune și de construcțiile întâlnite acolo, multe dintre acestea fiind executate chiar de Trustul nostru. Una dintre cele mai importante lucrări era chiar telefericul cu ajutorul căruia am urcat până în vârful Postăvarul. Cu acest prilej, ne-am întâlnit și cu reprezentanții O.N.T. Carpați, ai Ministerului Turismului și ai Ministerului Muncii, veniți în Poiană să analizeze raportul întocmit de Trust, prin care se solicitau sporuri de șantier pentru muncitorii de la teleferic.

Delegatul din partea Ministerului Muncii susținea sus și tare că nu este necesar să se acorde niciun spor pentru aceste lucrări. Fiind direct implicat în acest demers, mi-a venit ideea să invit participanții la o plimbare pe traseul amplasamentului fundațiilor pentru pilonii de susținere a cablurilor, lăsându-i să aprecieze singuri dacă acei muncitori care lucrează la fundațiile respective, în acele condiții aspre, pe care le văd cu ochii lor, pot rezista numai cu gustarea de dimineață, servită la cantinele Trustului, sau dacă este nevoie de un supliment în timpul lucrului. Suplimentul pe care îl solicitam era mai

degrabă unul simbolic. La vremea aceea, spre deosebire de alte zone, Poiana Brașov era aprovizionată cu Pepsi și Coca-Cola, pentru a satisface setea turiștilor străini, dar cu ce să-și cumpere muncitorul nostru aceste rarități mult râvnite de muritorul de rând? Oricât de bizar ar părea acum, trebuie recunoscut faptul că Pepsi și Coca-Cola însemnau în anii aceia mult mai mult decât înseamnă azi și, evident, nu se găseau pe toate drumurile. Știam, prin urmare, că oamenii noștri ar fi dat un randament mai bun, ar fi lucrat mai cu spor, simțindu-se mai împliniți și mai importanți, dacă s-ar fi bucurat de această prețioasă băutură.

Mi-am jucat cartea folosindu-mă și de o vorbă nelalocul ei, aruncată în dodii de delegatul Ministerului Muncii, cum că el când vine la Poiana Brașov scoate bani serioși din pungă. Mingea fiind ridicată la fileu, am profitat imediat și am răstălmăcit acele cuvinte provocatoare, cerându-le invitaților să aprecieze cât trebuie să le fie de greu în astfel de condiții muncitorilor constructori, nevoiți să strângă tot timpul cureaua. Toți au tăcut o vreme, iar la capătul traseului străbătut cu mare dificultate, hotărârea a fost luată pe loc, în unanimitate: muncitorii de la teleferic aveau să primească o gustare suplimentară și o sticlă de Pepsi în fiecare zi de lucru, la ora 10.00 dimineața. Strategia mea dăduse roade.

După mica noastră excursie și dezbateri, am intrat într-un restaurant pentru a detalia punerea în practică a celor discutate. Administrația cantinelor a primit

astfel dezlegare să pregătească porțiile suplimentare, în funcție de numărul celor care lucrau la acele obiective. A fost o luptă îndelungată și aici, dar, susținând-o cu argumente și cu demonstrația din teren, am avut în cele din urmă câștig de cauză.

Eram convins de faptul că problema nu avea cum să nu-și găsească rezolvarea, cu răbdare și insistență. De altfel, demersul era în interesul ambelor părți, beneficiar și constructor, ambii ieșind în câștig: beneficiarul devenea proprietarul telefericului, iar constructorul nu umbla la încărcarea prețului de cost al meselor de la cantine, până la urmă toată lumea fiind mulțumită. La final, i-am făcut reprezentantului Ministerului Muncii invitația de a mai vizita Poiana Brașov, pentru că stațiunea are nevoie de clienți și noi pentru asta construim, ca să aibă turiștii locuri bune de cazare și să poată cheltui cu plăcere banii agonisiți. Toată lumea a râs și ne-am despărțit prieteni. Învățasem de la mai marii mei, cărora le-am purtat admirație și respect, că o negociere atent pregătită, cu argumente pertinente, bine cumpănite, are sigur sorți de izbândă.

LXII

A venit toamna lui 1974, când au început pregătirile pentru înscrierea lui Octavian la grădiniță. Era tare nerăbdător să întâlnească alți copii de seama lui într-un asemenea mediu, dar uneori spunea că, dacă nu-i va

plăcea, va fugi de la grădiniță și se va duce la Bubucu, de care era nedespărțit. Odată ajuns la grădiniță, nu a mai fost nevoie să-și pună planul în aplicare.

1974 a fost un an bun, ne doream ca și 1975 să fie cel puțin la fel de bun, dacă nu și mai bun. Și așa a fost. În ziua de 24 februarie a anului 1975 s-a petrecut un nou eveniment deosebit în familia noastră. La ora 9.00 dimineața am plecat cu soția la maternitate, iar la ora 9.30 Michaela urca scările spre sala de nașteri. Eu am rămas pe hol, cu sufletul la gură, dar nu a trebuit să aștept prea mult. La ora 10.10, am primit vestea cea mare: Michaela născuse, familia înmulțindu-se cu încă un oltenaș, în greutate de 3,80 kg și 51 cm lungime. Uraaa!

Nerăbdător să aflu mai multe, am rămas acolo în continuare. Tot frământându-mă eu așa, a apărut dna dr. Coleanu, pe care am fost surprins să o văd venind glonț spre mine. Am fost abordat direct, fără ocolișuri:

— Domnule Segărceanu, îmi amintesc de dvs. de la nașterea lui Octavian și știu că vreți să vă vedeți copilul. Așa că vă rog să reveniți la maternitate la ora 19.00, vă voi conduce personal în salon.

M-am prezentat la ora fixată și, cu un halat alb pe umeri, am pătruns în salonul nou-născuților însoțit de dna dr. Coleanu. Acolo, pentru prima oară, mi-am văzut cel de-al doilea urmaș, Mihai Mircea. După ce l-am admirat o vreme, copleșit de emoție, i-am mulțumit

doamnei doctor și i-am cerut permisiunea să mă retrag, fiind condus spre ieșire de asistenta din salon.

Au urmat zile de mare agitație în familie, cu pregătiri pentru întâmpinarea frățiorului lui Octavian. Și a venit și momentul externării din maternitate, în ziua de 1 martie 1975, la ora 12.30. Octavian a fost cel care a coborât scările cu Mihai în brațe, ducându-l până la mașina unde ne aștepta Bubu. Acasă totul era pregătit pentru primirea lui Mihai, iar Octavian chiuia de bucurie, spunând că de acum va avea cu cine să se joace, va ști el ce program să-i facă frățiorului. Veselia lui era molipsitoare.

În acele zile de mare bucurie, a apărut însă un necaz neprevăzut, Octavian făcând o intoxicație foarte urâtă de la un baton de ciocolată. Am fost nevoiți să o chemăm pe dna dr. Eva Bălan să stabilească ce e de făcut. După consultație, s-a hotărât administrarea unei injecții destul de dure, pe care Octavian a suportat-o bine, a doua zi primind încă o fiolă întreagă de Romergan, un antialergic foarte puternic. Pe timpul nopții, Octavian a delirat, dorind să scrie, să deseneze și să se joace. Neputând să adoarmă, noi, cei mari, am vegheat lângă pătuțul lui aproape toată noaptea, sperând la mai bine. Încetul cu încetul, petele de pe corp au început să dispară, iar în ziua următoare Octavian și-a recăpătat pofta de mâncare, reușind să și doarmă un pic, de la ora 15.00 până la ora 17.00. Când s-a trezit, era din nou vesel, bucuros că nu-i vine să se mai scarpine. Trebuia

să trecem și prin asemenea momente, probabil că a fost necesar și un dram de amărăciune în toată fericirea pe care o trăiam, pentru echilibru.

Ulterior, dna dr. Bălan a stabilit și programul de alimentație pentru Mihai, la acea vizită găsimu-i bine pe ambii copii, care creșteau văzând cu ochii. Am căutat să respectăm întocmai instrucțiunile date de dna doctor.

La scurt timp după Octavian, a trecut și Mihai printr-o perioadă neliniștită, făcându-ne pe noi, cei mari, să dormim cu rândul, pentru a fi tot timpul lângă el, sperând că se va liniști cât mai curând. Din fericire, micuțul a reînceput destul de repede să doarmă după mesele principale, ceea ce a determinat reluarea creșterii în greutate. Conform instructajului, cântăream ambii copii de cel puțin două ori pe săptămână, pentru a înregistra progresul.

După această primă lună mai agitată de la nașterea lui Mihai, lucrurile au început să intre pe făgașul normal. Octavian era încântat de programul de la grădiniță și de tot ceea ce învăța acolo, acesta fiind un semn bun pentru viitorul lui școlar, în timp ce Mihai începuse să se înscrie în parametrii normali ai programului de masă și odihnă. Zilele au trecut repede și a venit primăvara, stabilind cu acest prilej ca, după masa de prânz, să-l scoatem pe Mihai cu căruciorul în balcon, pentru a fi

mângâiat de soare. Asta i-a făcut foarte bine, puiiul dormind și câte două-trei ore.

Octavian era tot timpul lângă Mihai. Când pleca de lângă coșulețul frățiorului, începea să-și spună ceva într-o limbă a lui, pe care noi nu o înțelegeam, iar, când revenea lângă coșuleț, fața i se lumina și râdea bucuros că îl redescoperă acolo pe Mihai.

LXIII

În perioada 12–24 august 1975 am fost cu Octavian la mare, în stațiunea Neptun, având cazarea și masa asigurate la hotelul Delta. A fost o vacanță reușită, dar am simțit lipsa mamei Michaela și a micuțului nostru Mihai, Octavian necăjindu-se că trebuie să-și caute alți copii pentru joacă. La un hotel vecin, în aceeași perioadă, se afla în concediu și familia Hlevca. Cu Radu și Daniela Hlevca eram colegi de Trust, iar, după ce m-am căsătorit și am intrat în rândul familiștilor, între noi s-a legat o strânsă prietenie de familie. Până să apară copiii, timpul liber ni-l petreceam adeseori împreună, în special *la iarbă verde*, locul preferat fiind Fântânița Popii de la poalele Tâmppei. Acolo ne așezam la umbra copacilor, lângă pâraiașul cu apă cristalină, unde Radu lăsa berea și vinul obținut din vița lui de vie să se răcească. Pregăteam grătarul, iar după ospăț ne puneam pe jucat canastă, care se termina mereu pe veranda casei lor din Șcheii Brașovului. Prietenia

noastră a continuat frumos și după ce ni s-au născut copiii, deși timpul liber se redusese mult.

După întoarcerea de la mare, am stabilit să mergem cu Octavian la Goicea, pentru două săptămâni, el tot întrebând de Bubu de la Goicea, pe care dorea tare mult să-l cunoască. Eu îl mai vizitasem pe tata cu doi ani înainte, cu ocazia deplasării pentru un schimb de experiență la Trustul de Construcții din Craiova, dar pentru Octavian întâlnirea cu Bubu de la Goicea urma să fie una emoționantă, căci avea să-l vadă pentru prima oară. Înainte de plecare, i-am povestit o grămadă de lucruri despre acele locuri liniștite, din apropierea Dunării, spunându-i că există și un râuleț care se numește Desnațui, unde va putea să meargă la scăldat. Bubu, care venea cu noi, era foarte încântat, mai ales că în tinerețe, fiind născut la Galați, obișnuia să traverseze Dunărea înot.

Deplasarea până la Goicea a fost mult ușurată datorită faptului că fratele Costică avea, mai nou, mașină, un automobil Volkswagen cumpărat din R.F.G. *Broscuța*, cum îi spuneam noi, a facilitat deplasarea la Goicea a cinci persoane: eu, Octavian, Bubu, Costică și Cici, cumnata mea. Ne-am bucurat să o avem printre noi pe Cici, ea preluând cu plăcere din obligațiile de gazdă ale tatălui meu, care se gospodărea singur, destul de mulțumitor, având în cămară tot ce-i trebuia. Nici pivnița nu era goală, aveam să constatăm. Am descoperit acolo *zaibăr* ruginiu, din 1974, și un butoiăș cu țuică

oltenească, din tescovină, numai bune de degustat la umbra dudului din curte, unde Cici pune masa.

Octavian l-a avut musafir în permanență pe Costel Bălășoiu, un strănepot de-al tatei. Nici nu se lumina bine de ziuă că acesta și apărea în curte, gata de joacă. Copiii petreceau mult timp la Desnățui, se dădeau în leagănul din curte, jucau șotronul, țurca și făceau multe năzbâtii. Într-o zi, pe când jucam table cu Bubu și Costică, l-am văzut pe Octavian strângând pământul din bătătură și frecându-se cu el pe cap de parcă s-ar fi spălat cu șampon. Să ne scape zarurile din mână și nu alta. Am rămas cu toții tablou. “Tati”, a zis atunci Octavian, “nu mi-ai spus tu că aici pot să-mi torn și țărână în cap?”

Trebuie să recunosc, înainte să pornim spre Goicea, îi povestisem că la țară totul e mai sănătos și mai curat decât la oraș și că poate să-și toarne și țărână în cap dacă vrea. Copilul reținuse mica mea figură de stil, pe care eu aproape o uitasem, și o pusese conștiincios în practică. Mă întrebam în sinea mea, neliniștit, câte alte trăsni i-oi mai fi spus copilului, fără să-mi dau seama, Octavian fiind nerăbdător, se pare, să le pună în practică. Din ziua aceea, am încercat să fiu mai atent la ce-i zic copilului.

Pe lângă spălatul pe cap cu țărână, Octavian mai avea o preocupare, aceea de a plimba o rață în căruciorul cu care tata își căra butelia de aragaz de la centrul de

distribuție din comună. Între pasăre și puiul de om se legase o prietenie strânsă, cum nu mai întâlnisem până atunci. Noi, adulții, am analizat cazul, întorcându-l pe toate fețele, dar nu am găsit nicio explicație satisfăcătoare. Cum îl vedea pe Octavian, rața își păra-sea suratele și alerga să-l întâmpine, măcănind insistent până când copilul o lua în brațe, cu grijă, ca pe un odor de mare preț, și o puneă în cărucior. Acolo rața se liniștea și dădea din aripi bucuroasă, în timp ce Octavian o plimba prin curte, ca pe o regină într-o trăsură.

Așa au trecut cele 12 zile. La plecare, nu știam ce să facem cu rața, întrucât Octavian nu voia să se mai despartă de pasăre și nici pasărea de copil. Până la urmă, tatăl meu a pus rața într-un coșuleț, pe care l-am băgat în portbagajul mașinii. În aceste condiții a călătorit rața până la Brașov, cu multe opriri, desigur, pentru că Octavian voia să vadă destul de des ce face și cum se mai simte tovarășa lui de joacă. Când am ajuns la Brașov, i-am făcut culcușul în balcon, dar ea îl tot căuta pe Octavian și amândoi erau de nedespărțit. Nu știam cum să procedăm mai departe și, atunci, Mama-Mare a venit cu ideea să o facem... că a zburat... că s-a întors la ea acasă... A rezultat o mâncare foarte bună, o *rață pe varză* delicioasă, din care ne-am înfruptat cu toții, pe săturate.

S-a trecut însă greu peste acel episod, întrucât Octavian plângea întruna, întrebând de rața lui. Noi îi spuneam că rața a zburat pe fereastră și că s-a întors la Goicea.

Am încercat să îl păcălim cu o altă rață, adusă de la piață, ceea ce nu s-a reușit, pentru că Octavian și-a dat seama din capul locului că nu e rața lui. A trebuit să ne întoarcem la varianta cu rața care a zburat la ea acasă, pentru că Octavian nu se mai oprea din plâns. Multă vreme ne-a tot întrebat de soarta raței lui și noi îi spuneam că a ajuns cu bine la Goicea și că este iar cu suratele ei, măcănind fericită, povestindu-le și celorlalte rațe peripețiile prin care a trecut.

De-a lungul timpului, am găzduit în balcon mai multe specii de animale și păsări. Odată, am avut un iepure, care obișnuia în fiecare dimineață să bată cu lăbuța în geamul de la bucătărie, cerând de mâncare și apă. Apoi ne-am pricopsit cu un arici, care la un moment dat a dispărut fără urmă. De data aceasta, eram siguri că nu a zburat la Goicea, așa că l-am căutat prin toată casa fără rezultat, până când am dat de el, absolut întâmplător. Ariciul se ascunsese într-una din cizmele pe care le țineam pe balcon și nu voia să mai iasă de acolo. Dacă nu aş fi luat cizmele la scuturat din când în când, cine știe, probabil că ariciul ar fi rămas acolo până în ziua de azi.

Când s-a făcut și Mihai mai mărișor, le-am adus doi pui de găină, doi cocoșei. Nu pot descrie entuziasmul cu care fiecare copil a luat în primire câte un pui, să aibă grijă de el. Puii nu se mai despărțeau de copii. Nu le plăcea să stea singuri în balcon și veneau la ei în cameră, dorind să doarmă în pătuț cu ei. Puii îi cunoșteau foarte

bine pe cei care se preocupau de îngrijirea lor și nu încurcau niciodată pătuțurile.

Când Mihai a împlinit un anșor, Octavian s-a apucat să-l învețe pe frățiorul mai mic să meargă de-a bușilea. Ne-am trezit într-o bună zi cu amândoi în bucătărie, târându-se pe covor unul înaintea celuilalt, noi neînțelegând cum a reușit Mihai să evadeze din țăruculețul lui. Mihai cântărea deja 10 kg și măsura 79 cm, prin urmare, ni se părea imposibil ca Octavian să-l ridice în brațe și să-l treacă peste gardulețul țarcului. Oricât ne-am bătut noi capul, nu am reușit să ne imaginăm o altă variantă. Misterul s-a dezvăluit abia după ce am stat o vreme la pândă, studiindu-i pe copii cu atenție. Nu mi-a venit să-mi cred ochilor când l-am văzut pe Octavian scoțând o bară mai slăbită din gardulețul țarcului și extrăgându-l pe frățiorul lui prin breșa suficient de larg creată. După ce Mihai a ieșit din țarc, Octavian a pus bara la locul ei cu grijă, așa cum fusese înainte, fără să lase nicio urmă. În acel moment, am ieșit din ascunzătoare și i-am declarat prinși în flagrant delict. Descoperiți, dar și bucuroși că au reușit să ne păcălească atâta timp, ambii copii au izbucnit într-un hohot de râs cu lacrimi, de care ne-am molipsit și noi. După care am încheiat bara respectivă la ambele capete, pentru mai multă siguranță.

Ziua de 24 decembrie 1975 a început cu împodobitul pomului de Crăciun. A fost o mare bucurie, mai ales pentru Mihai, dar și pentru Octavian, care era la al

cincilea pom de Crăciun din viața lui. Octavian își amintea de anii anteriori, când era singur sub brad, fiind acum încântat că poate împărți bucuria și cu frățiorul lui. Cu câteva zile înainte, Octavian îi scrisese Moșului ce cadouri să le aducă, învățase cum să facă asta la grădiniță. Cel mic mângălise și el ceva pe scrisoare, probabil o semnătură, iar Octavian avusese grijă să treacă pe plic numele amândurora și adresa, ca nu cumva să ajungă darurile în altă parte.

Seara, ne-am strâns cu toții, așteptând emoționați și nerăbdători să vină Moșul cu cadourile mult visate. De văzut pe Moș nu l-am văzut, dar l-am auzit sunând din clopoțel, moment în care ne-am repezit cu toții — copii, părinți, bunici — să vedem ce ne-a lăsat sub brad. Bucuria copiilor, când și-au deschis cadourile, a fost imensă. Amândoi refuzau să mai iasă de sub pomul de Crăciun, zicând că vor să doarmă acolo, căci se simt foarte bine. Și beculețele din brad vor lumina încăperea, așa că nu le va fi frică să rămână singuri, iar Moșul îi va proteja, pentru că au fost cuminți și ascultători, primind tot ce au scris ei în scrisorica lor. Ca părinți și bunici, lângă așa copilași, cum să nu ne fi simțit împliniți și satisfăcuți? Bucuria lor a fost și bucuria noastră. I-am mulțumit bunului Dumnezeu că suntem sănătoși cu toții și că puteam sărbători Crăciunul în armonie și belșug.

Octavian abia aștepta să probeze patinele pe care le primise, așa că a doua zi ne-am abonat la patinoarul

de la rafinăria care exista în vremea aceea pe strada Hărmanului. Octavian a întâlnit acolo și alți colegi de grădiniță și împreună au patinat conform programului stabilit de antrenorul desemnat de administrația patinoarului.

LXIV

Așa a mai trecut o iarnă și a venit iarăși primăvara. Octavian avea vacanță de la grădiniță, ceea ce ne-a determinat să plecăm doar noi doi la Predeal pentru trei zile, între 19 și 21 aprilie 1976. Cu ajutorul dlui ing. Mironescu de la Oficiul de Turism din Predeal, am primit cazare, cu masă asigurată într-unul din apartamentele unei frumoase vile de pe Cioplea, bucurându-ne de toate condițiile ce ni se puteau oferi.

A doua zi, am hotărât să facem o excursie pe Clăbucet, urcând cu telescaunul. Ajunși sus, vremea s-a înrăutățit brusc, obligându-ne să ne retragem spre stația telescaunului pentru a coborî cât mai repede în stațiune. Alergând să prindem telescaunul, am tras o sperietură, alunecând amândoi pe gheață în timp ce traversam o pantă abruptă. În cele din urmă, am ajuns întregi în stația de îmbarcare, însă pe drumul de întoarcere a început o ploaie de primăvară, foarte rece, ceea ce mi-a amintit de momentele de groază prin care trecusem cu Michaela când am vizitat munții Tatra. Cele două evenimente păreau copiate la indigo. Numai că acum îl

aveam lângă mine pe fiul meu și teama că i s-ar putea întâmpla ceva rău mă nelinișteea foarte tare. Din fericire, totul s-a terminat cu bine și de data aceasta. Ajunși în vila noastră, ne-am lipit, așa uzi cum eram, de soba din apartament, dârdâind de frig, dar râsuflând ușurați că scăpaserăm doar cu atât.

După munte, hai la mare! Am considerat că Mihăiță va putea fi îngrijit de Mama-Mare și de Bubu cât timp noi trei, eu, Octavian și Michaela, vom petrece ultima parte a lunii august la Neptun. Primele patru zile au fost foarte frumoase, reușind să ne bucurăm de plajă în condiții onorabile, dar ziua a cincea a început cu o ploaie torențială, ceea ce ne-a făcut să schimbăm programul. Neputând să mai ieșim la plajă, am hotărât să facem o excursie până la Constanța, ajungând acolo pe la ora 10.00. Între timp se oprise și ploaia, vremea devenind numai bună pentru plimbare.

După ce ne-am ghiftuit la o patiserie, cu plăcintă, baclava, Pepsi (Octavian) și bere (noi, părinții), am pornit spre Delfinariu, unde am urmărit întregul program. Ne-am îndreptat apoi spre autogară pentru a lua autobuzul nr. 2 spre Mangalia. Nici nu ne-am urcat bine în autobuz, că a și început din nou să plouă torențial. Ploaia s-a oprit când am ajuns la intersecția cu șoseaua spre Neptun, pe la ora 14.45. Acolo am coborât, parcurgând ultimii 2 km pe jos, în 25 de minute.

A doua zi, Octavian avea febră — 37,6°C. Ne-am prezentat imediat la cabinetul medical, primind ca tratament tetraciclină din șase în șase ore, întrucât temperatura ajunsese între timp la 38°C.

Curând, Octavian a dat semne de însănătoșire, temperatura începând să-i scadă. Vremea a rămas însă urâtă în continuare, soarele se vedea palid printre nori și bătea un vânt foarte rece. În aceste condiții neprielnice, la plajă am ieșit foarte puțin în zilele următoare. Octavian nu prea se simțea în apele lui și voia să plecăm cât mai repede fiindcă îi era dor de Mihăiță și de bunicii lui, așa că până la urmă am hotărât să întrerupem concediul și să ne întoarcem acasă. Am reținut biletele de la biroul de voiaj, ne-am făcut bagajele și, pe 28 august, ne-am deplasat la gara din Mangalia, urcând în acceleratul Mangalia-Satu Mare.

În compartiment, l-am așezat pe Octavian pe cele trei locuri rezervate, ca să stea întins și să doarmă, ceea ce nu s-a întâmplat, întrucât starea lui generală era din ce în ce mai proastă. Copilul era inert și nu suporta absolut nimic. N-a vrut apă, nici fructe proaspete, nici mâncare sau altceva. Am sosit la Brașov la ora 20.30 și am intrat în casă pe la ora 21.00. Octavian nu se mai putea ține pe picioare. L-am culcat în pat și i-am luat temperatura. Termometrul indica 38,7°C.

Doctorul Gună, medicul pediatru care avea grijă de Octavian, fiind de negăsit, am hotărât să-l chemăm pe

dl dr. Bene, care a sosit destul de repede, pe la ora 22.00. După consult a fost pus diagnosticul: iritație meningeală, ca urmare a expunerii la soare. Cauza iritației era, așadar, insolația, și nu un virus, cum ne temeam. Totuși doctorul Bene și-a luat o rezervă, pentru siguranță. În tot acest răstimp, eu și Michaela am trecut în revistă zilele petrecute la mare, asigurându-l pe doctor că am respectat întocmai indicațiile. Nu exageraserăm în nicio zi, dar poate că soarele printre nori și vântul au fost înșelătoare.

Pe moment, Octavian a primit un Diazepam pentru a se liniști și pentru a scăpa de vomă. Apoi i s-a introdus un supozitor în fund pentru a-i scădea temperatura, care trebuia să ajungă neapărat sub 38°C. Preventiv, a primit și o tabletă de Eritromicină. După acele medicamente nu a mai vomitat, ceea ce era deja un semn bun, dar temperatura nu scăzuse cât ne-am fi dorit.

Doctorul Bene a plecat după miezul nopții. Văzându-ne foarte îngrijorați, ne-a rugat să avem răbdare până a doua zi, asigurându-ne că totul va fi bine.

La ora 8.30 dimineața, temperatura scăzuse la 37,3°C. Ne-am bucurat mult, căci lucrurile păreau să se desfășoare așa cum prevăzuse doctorul Bene. Octavian a cerut ce mânca și Mihăiță, adică un ou fiert, pe care l-a primit de îndată. La ora 8.45, i-am dat raportul domnului doctor, primind indicații pe mai departe. La prânz, Octavian a cerut o supă, pe care a dat-o gata repede,

mâncând cu poftă după cele două zile de înfometare forțată.

Spre după-amiază, temperatura scăzuse deja la 36,6°C și astfel Octavian a avut parte de un somn odihnitor. Suferința noastră, a părinților, începea să scadă și ea. Făcuserăm bine că ne-am întors acasă mai repede și că nu am lăsat consultația pentru a doua zi, când cine știe ce complicații ar fi putut să apară. Fusesse norocul nostru să-l găsim pe doctorul Bene la timpul potrivit.

Ca părinți, consideram că ne trecuse glonțul pe la ureche. Două zile nu ne-am regăsit, plângând încontinuu. Bunicii au fost și ei marcați de suferința prin care treceam, dar neprevăzutul este neprevăzut și nu puteam decât să ne amintim tonusul cu care ne întorseserăm de la mare în urmă cu un an, bronzăți și bine dispuși, când fuseserăm doar noi doi, eu și Octavian. Ne întrebam cum o să procedăm la anul, când avea să ne însoțească și Mihăiță. Am hotărât să-l consultăm pe dl dr. Gună înainte de a pleca în concediu, să fim pregătiți și cu o trusă medicală care să conțină un minimum de medicamente pentru prim ajutor.

LXV

Se apropia înscrierea lui Octavian la o nouă grădiniță și noi am optat pentru Grădinița Germană, aproape de casă, de bunici și de locurile noastră de muncă. De îndată

ce m-am prezentat la dna directoare Ionescu, dumneaei mi-a cerut sprijin în rezolvarea unor deficiențe existente în localul grădiniței, unde nu se mai făcuseră revizii de ani buni. M-am dat peste cap și am găsit soluții pentru efectuarea corecturilor solicitate, reușind să facem o reparație capitală din puținele fonduri disponibile ale grădiniței.

Prima zi de grădiniță nu a fost chiar așa de promițătoare, însă acomodarea a fost rapidă, iar a doua zi, Octavian s-a arătat nerăbdător să se întoarcă acolo, spunând că-i place foarte mult. Acasă, timp de patru ore cât petrecea cel mare la grădiniță, Mihăiță îi ducea dorul, întrebând întruna unde este frățiorul lui și de ce nu mai vine la joacă.

Odată cu grădinița, au început și bolile specifice copiilor aflați în colectivitate. Știam însă că acestea sunt inevitabile și în acest scop am primit asistență medicală adecvată din partea doctorului Gună, fiind preveniți de fazele acestor boli. Știam la ce să ne așteptăm și măsurile luate veneau în întâmpinarea evenimentelor ulterioare, întrucât acasă era Mihăiță, la vârsta la care se putea molipsi de la Octavian.

Din dragostea pe care o aveam pentru ei, din dorința permanentă de a-i vedea mâncând, umblând, jucându-se, dormind, respirând, din dorința de a-i ajuta cu mâinile noastre, cu toată oboseala și grijile părintești, am căutat să-i ocrotim cât am putut, fără a le diminua

exuberanța lor de copii și bucuria pentru joacă. Mărturiseam atunci în jurnalul copiilor:

“Voi, cei doi copii, sunteți ceea ce avem noi mai scump și mai drag pe lume. Voi sunteți viața noastră, viitorul nostru. Să vă iubiți toată viața cum vă iubiți acum, când sunteți mici, să vă ajutați reciproc până la adânci bătrâneți.”

Am scris eu mai multe în jurnal, dar mă opresc aici, căci nu vreau să obosesc cititorul cu trăirile mele sufletești, deși acestea dau sens vieții. Admit faptul că povestirea mea e poate naivă, confuză sau stângace, de reținut însă că m-am străduit să redau ceea ce am trăit, așa cum m-am priceput, adresând rugămintea de a fi măcar îngăduit, dacă nu înțeles.

LXVI

În septembrie 1976, la Ateneul Român a fost organizată o conferință pe țară, cu toți constructorii din toate ramurile, cu scopul de a se cunoaște problemele în vederea stabilirii căilor și a mijloacelor de soluționare a acestora. Pe lângă trusturile republicane, cum era Trus-tul Nr. 5 din Brașov, au participat și trusturile regionale sau locale.

M-a surprins plăcut faptul că am fost nominalizat să fac parte din delegația participantă la această conferință,

cea de a doua surpriză așteptându-mă chiar în Sala Mare din Ateneul Român, unde nu mai pășisem din studenție. De existența Marii Fresce știam de la profesorii mei, care o considerau forma desăvârșită a panteonului românesc, dar de văzut nu o văzusem niciodată. Se bănuia că ar fi fost distrusă și acoperită cu vopsea, dar aveam să aflu că, din fericire, nu fusese ștersă, ci doar ascunsă sub un brâu de catifea roșie timp de 20 de ani, din 1948 până în 1966.

Marea Frescă începută în 1932 și finalizată în 1938, înfățișând scene din istoria măreață a poporului român, m-a impresionat profund. O admiram pentru prima oară în viața mea, în toată splendoarea ei, copleșit de mărețele figuri ale istoriei naționale care vegheau de jur împrejur, de acolo, de sus.

A urmat o perioadă cu multe deplasări în toată țara, pe numeroasele șantiere coordonate de Trust. Adeseori, drumurile ne ofereau surprize; și nu întotdeauna dintre cele plăcute. Eram în zona investițiilor din apropierea municipiului Deva, și anume la Fabrica de Prefabricate Bârcea, mai exact la balastiera Săulești, de unde urma să se asigure materia primă pentru fabrică, respectiv agregatele sortate pentru betoane. În aceeași zonă, se aflau și silozurile de cereale de la Orăștie, și, prin urmare, programul nostru era foarte încărcat. Timpul destinat vizionării acelor lucrări nu ne-a ajuns, fiind astfel nevoiți să amânăm ora plecării până după apusul soarelui.

Era o toamnă târzie, cu zile destul de calde și nopți friguroase și, când ne-am așternut, în sfârșit, la drum, pe valea Mureșului, s-a lăsat o ceață groasă, astfel încât înaintarea, cu toată priceperea și îndemânarea șoferului, devenise imposibilă. Riscul de a nimeri într-un șanț de pe marginea drumului era foarte mare, din cauza vizibilității reduse la doar câțiva metri. Din sensul opus nu venea nimic și așa ne-am trezit dintr-o dată singuri la ora aceea pe DN 1. Având cazarea asigurată abia la Sebeș, nu exista decât varianta de a ne continua drumul, dar cum? După o analiză atentă a situației, am hotărât să coborâm pe rând din mașină și să-l dirijăm pe șofer, mergând în fața mașinii, la o distanță de siguranță, semnalizând cu o lanternă. La un moment dat, ne-a venit ideea să legăm o sfoară de bara mașinii, cu scopul de a păstra distanța de siguranță, atât era de deasă ceața în noaptea aceea. Drumul părea că nu se mai termină, dar, când aproape ne pierduserăm speranța, ceața a început să se risipească. Ghidând mașina cu schimbul, parcurseserăm la pas o distanță de circa 8–9 km în aproape o oră și jumătate, ieșind astfel de pe valea Mureșului și, totodată, din ceață. Mare ne-a fost bucuria când ne-am văzut din nou cu toții în mașină. Am ajuns fără alte incidente la Sebeș, unde ne aștepta apartamentul de serviciu al șantierului pentru construcția Combinatului de industrializare a lemnului din zonă.

După ce am terminat programul în zona Clujului, ne-am deplasat la Târgu Mureș, unde se aranjase cazarea

pentru noaptea respectivă, a doua zi având de lucru la investițiile din perimetru. Stabiliserăm să ne întâlnim cu șeful lucrărilor, ing. Nagy Csaba, la hotelul central, dar colegul nostru nu a sosit la ora anunțată. Îl știam om de cuvânt și eram siguri că are motive serioase dacă întârzie.

Într-adevăr, Csaby a apărut ceva mai târziu, venind direct de la complexul din Gornești, și, după ce și-a tras un pic sufletul, ne-a povestit ce s-a întâmplat. Beneficiarul dorise să dea în funcțiune înainte de termen două hale, fiind pregătit să le populeze cu porci asigurați de la alte complexe din țară. Inginerul Nagy ne-a asigurat că programul de dare în funcțiune a celor două hale fusese respectat întocmai, condițiile de funcționare fiind îndeplinite. Până aici, nimic de comentat, alta era problema. Conform unei directive superioare, s-a prevăzut prin proiect ca pardoselile din hale să nu mai fie efectuate cu beton sclivisit, ci cu asfalt turnat într-un strat gros de 3 cm pe întreaga suprafață a boxelor, soluția clasică — betonul sclivisit — aplicându-se limitat, doar la culoare și la spațiile de circulație în hale.

Scopul deplasării noastre era tocmai vizionarea celor două hale date deja în funcțiune, pentru a constata comportarea asfaltului în exploatare. Din nefericire pentru constructor și beneficiar, după nici trei zile de la turnare, asfaltul din boxe a dispărut cu totul, fiind scormonit și devorat de porcinele închise în boxe.

Acesta era marele necaz al colegului nostru Csaba, care nu știa acum ce să mai facă. Cum o să acopere el acea pagubă? Calm, inginerul nostru șef Boris Mihul l-a liniștit, asigurându-l că totul se va rezolva împreună cu proiectantul și cu beneficiarul, revenindu-se la soluția arhicunoscută, și anume pardoseli cu beton sclivisit, soluția clasică pe care Trustul nostru o susținuse în permanență, prevăzând riscuri în exploatarea halelor dacă se renunță la aceasta.

Beneficiarul a fost receptiv la propunerea noastră, stabilindu-se o nouă întâlnire la Gornești, peste trei zile. În cadrul acelei întâlniri, am convenit cu toții să nu dăm o amploare prea mare incidentului, bucurându-ne că au fost numai două hale, și nu toate cele opt. Paguba putea să fie mai mare, aplicarea soluției clasice fiind mult îngreunată cu toate halele populate. Am învățat multe din acea întâmplare.

Un alt motiv pentru deplasări îl constituiau schimburile de experiență organizate de M.C.Ind. pe tot cuprinsul țării, prilej de instruire profesională, dar și privilegiu de a traversa locuri de o rară frumusețe. Un astfel de schimb de experiență a avut loc la Chiscani-Brăila, formația noastră fiind compusă din ing. Boris Mihul, ing. Constantin Guriuc, ing. Gheorghe Klockner și subsemnatul. Cel care a dat culoare celor trei zile ale deplasării a fost bătrânul inginer Klockner, care s-a dezlănțuit, reamemorând anii în care a profesat ingineria, punctând realizările sale principale și descriind tehnologiile de

pe vremea sa, foarte diferite de cele pe care noi le vizionam în acele schimburi de experiență. Am considerat acea deplasare ca pe o adevărată prelegere la un curs de specialitate, reținând anumite noțiuni și elemente ce mi-au fost de folos ulterior, în activitatea mea didactică.

LXVII

În timpul unui comandament care a avut loc la Grupul de Șantiere din Harghita, programul a început cu obiectivele din Cristuru Secuiesc, continuând cu cele din Odorhei și încheind cu obiectivele din Gheorghieni. Pentru deplasare, ne stabiliserăm traseul prin localitățile Liban, Ciumani, Joseni, Gheorghieni. Inginerul Nagy Csaba, fostul șef de lucrări de la complexul din Gorneni, actualmente directorul grupului de șantiere, dorea să-i destăinuie directorului nostru general, Leon Leibovici, anumite aspecte din activitatea grupului, invitându-l cu această ocazie, dacă nu-l deranjează deplasarea, cu mașina grupului, tot el urmând să facă și pe șoferul.

Pe traseu, Csaby a uitat ce musafir avea în dreapta lui și a călcat vârtos pedala de accelerație, luând virajele când pe roțile din dreapta, când pe roțile din stânga, motiv pentru care, având în vedere că mai circulasem cu el cunoscându-i felul de a conduce, am încercat prin diverse semne vocale să-l temperez. Am ținut-o așa, într-un *ps-pss-psss* până la Gheorghieni. La coborârea

din mașină, Csaby i s-a plâns colegului său, care abia se mai putea ține pe picioare după toate virajele acelea strânse, luate în forță:

— Măi, Pisty, cred că tov. ing. Segărceanu are un tic nervos, m-a amețit tot drumul cu *ps-pss-psss-ul* dumnealui!

La capătul aceluia drum, lung de peste 45 km, Csaby a rămas cu convingerea că am un tic nervos, neînțelegând că eu, de fapt, imitam frânele mașinii pe care îi sugeram să le folosească. Totul s-a terminat însă cu bine, iar cu ocazia altor deplasări ne aminteam de episodul respectiv râzând și, odată cu trecerea timpului, trăgând învățămintele cuvenite.

Csaby era un om cu suflet mare, de o bunătate înnăscută. A fost mereu un coleg extraordinar și un colaborator de nădejde, înzestrat cu calități deosebite, care i-au înlesnit, de altfel, să ajungă în scurt timp director al grupului de șantiere. Viața îl șlefuisse frumos pe tânărul inginer disperat, de la punctul de lucru din Gornești. Acesta se transformase într-un om pe picioarele lui, cu experiență în arta de a conduce. Artă de a conduce șantierele, nu mașina!

Eram într-o altă deplasare la Cristuru Secuiesc, însoțindu-l pe ministrul-adjunct, generalul-colonel Nicolae Militaru, când pe șantier am găsit un număr redus de muncitori. Ne aflam în perioada sărbătorii

pascale, Paștele ortodox potrivitându-se cu cel catolic. Fără să clipească, ministrul-adjunct a dat imediat ordin directorului de grup să le desfacă contractul de muncă tuturor absenților din ziua aceea, cu excludere de pe șantier, pentru îndrăzneala de a fi plecat fără aprobarea conducerii. Cu un calm desăvârșit, Csaby a răspuns că va respecta întru totul ordinul primit, dar că a doua zi îi va reangaja pe cei dați afară pentru că alți muncitori la schimb nu are. "Directore", l-a repezit atunci ministrul-adjunct, "dumneata n-ai înțeles ordinul!"

Focul avea să se stingă puțin mai târziu, la masă, cu Csaby învingător. Ungurul avea dreptate. De unde să găsești atâția muncitori ca să-i înlocuiești pe cei concediați? Un grup de șantiere număra 400, chiar 500 de muncitori, de unde să iei alții noi?

De la Cristuru Secuiesc, am plecat spre Odorhei. Am trecut muntele pe la Brădet și, când am ajuns aproape de Miercurea Ciuc, tov. general-colonel și-a exprimat dorința să vadă vila de protocol, care aparținea gospodăriei de partid. Vila se construia pe o colină, în apropierea unității militare din zonă.

Se știa că vine ministrul-adjunct Militaru, așa că, atunci când am sosit, am fost întâmpinați de întreaga unitate, care a dat onorul. Vizitarea obiectivului a durat aproximativ o oră. Ne-am întors tot prin unitatea militară, întrucât până la finalizarea vilei, într-o primă etapă,

drumul de acces trecea pe acolo, ceea ce nu era rău, șantierul având astfel asigurată paza la un înalt nivel.

La întoarcere, comandantul unității l-a invitat pe tov. general-colonel să-l onoreze cu prezența la masa de prânz, invitația fiind valabilă și pentru suita sa, adică noi. Discuțiile din timpul mesei s-au axat pe obiectivul vizitat, nicidecum pe chestiuni legate de armată sau care priveau alte evenimente.

Recunosc că a fost o onoare pentru mine să-l însoțesc, în calitate de reprezentant al Trustului, pe tov. general-colonel, în deplasările Domniei Sale pe șantierul din raza mea de acțiune. Conducerea Trustului mă investise cu încredere, eram pe deplin conștient de faptul că reprezint instituția în care lucrez și mă străduiam să o fac cu cinste. Din deplasările cu tov. general-colonel am avut multe de învățat, aplicând principiul *să taci la timp este echivalent cu a spune o vorbă înțeleaptă*. M-am purtat cu discreție, dar am fost atent în permanență, gata să intervin când se impunea acest lucru.

LXVIII

Conducerea Trustului avea din ce în ce mai multă încredere în mine, primind astfel drept de semnătură când șefii cei mari nu se aflau în sediu, din cauza vreunei deplasări în interes de serviciu. În ziua aceea, spre sfârșitul programului de lucru, a intrat în biroul

meu Iosif Kaufman, șeful Biroului plan, cu foarte multe documente pentru semnat, acte care întregeau dosarul de bilanț.

Bilanțurile erau de două feluri: cele încheiate trimestrial și anual, obligatoriu de prezentat spre avizare și control la minister, și cele lunare, care aveau un caracter strict intern, pentru a se cunoaște îndeaproape situația economico-financiară a unității. Eram destul de priceput în a urmări calculele și cifrele, căci învățasem multe chichițe ale economiei de la un maestru, marele contabil-șef ec. Aurel Drugociu. Tot de la dumnealui învățasem și cum trebuie întocmit un bilanț de venituri și cheltuieli (așa-numitul "BVC").

Am început, așadar, să semnez hârtiile, bineînțeles studiind ceea ce semnam. Când am ajuns la fișa fondului de salarii, m-am oprit, fiind surprins să constat că documentul respectiv scotea în evidență o depășire a fondului cu o valoare pe care azi nu mi-o mai amintesc. Valoarea era însă destul de semnificativă și presupunea corectarea tuturor cifrelor înscrise în listele de plan ale șantierelor, ceea ce ar fi însemnat o rectificare în minus, care ar fi condus la diminuarea anumitor sporuri și a indemnizațiilor de conducere ale șefilor de brigadă sau de echipe etc. Măsura ar fi condus în mod sigur la nemulțumiri.

Am sesizat depășirea, care de altfel era evidentă, și am luat hotărârea să nu mai semnez. Văzând că am

descoperit neconcordanța și că pun stiloul jos, șeful planului a încercat să mă convingă să semnez în continuare. Cu calmul său proverbial, m-a asigurat că șeful cel mare cunoaște situația și că nu are rost să pun la îndoială cuvântul Domniei Sale. Convinși de argumentele sale și de buna sa credință, am luat din nou stiloul și am semnat acea fișă și restul documentelor. La despărțire, șeful planului mi-a adresat rugămintea ca în ziua următoare să nu plec din Trust, căci este posibil să fiu căutat de Direcția Generală, în vederea confirmării semnăturii mele. Nu înțelegeam de ce, dar am răspuns că mă voi conforma.

Într-adevăr, a doua zi, la ora 9.30 dimineața, a sunat telefonul și prin receptor mi s-a cerut confirmarea semnăturii, fiind întrebat dacă știu ce am semnat. Am răspuns că știu și că îmi asum răspunderea, fapt ce l-a făcut pe interlocutorul meu, directorul Hanzu al Direcției Generale Plan din minister, să pufnească în râs. Nu m-am pierdut cu firea și am rugat să fim ajutați cu cât este posibil. Mi s-a promis că se va face o rectificare pozitivă, fără anticiparea sumei ce se suplimenta. Iosif Kaufman, șeful Biroului plan din Trust, îmi făcea semne că totul este bine și că trebuie să le mulțumesc celor de la Direcția Generală, ceea ce am și făcut. Șeful Biroului plan era foarte mulțumit, dezvăluindu-mi faptul că pe semnătura mea se făcea o rectificare pozitivă. “Segărcene”, m-a bătut el pe umăr, “ești mare! Vei rămâne înscris în analele Serviciului plan al Trustului!”

Recunosc cinstit că în urma aceluși eveniment am tremurat câteva zile, neîndrăznind să-l întreb de subiect pe tov. director general. Nu știam la ce să mă aștept, mai ales că peste tema respectivă se așternuse liniștea. Socoteam că e liniștea dinaintea furtunii, dar când am aflat că pe noua filă de plan a apărut rectificarea pozitivă a fondului de salarii, suma nefiind deloc neglijabilă, am răsuflat ușurat. Liniștea de care mă temusem fusese, așadar, cea de *după* furtună.

Convingerea mea a fost că tov. Kaufman avusese o înțelegere cu directorul general Leibovici, altfel nu aș fi fost băgat la înaintare pentru a mi se periclita poziția. Curând aveam să aflu că într-adevăr așa stăteau lucrurile. “Tovarășe Segărceanu”, mi s-a destăinuit tov. Leibovici după ce s-au liniștit apele, “dacă aș fi semnat eu anexele bilanțului cu această mare depășire, n-aș fi luat niciun leu. Dar așa, pe semnătura dumatăle, am luat totul!”

LXIX

În perioada aceea se resimțea lipsa cadrelor capabile să conducă procesul de producție. Aveam maiștri foarte buni, precum Ioan Ionașcu, Constantin Toader, Gheorghe Olaru, care puteau prelua funcțiile de răspundere, dar, în ansamblu, Trustul întâmpina greutăți, mai ales cu lucrările dispersate, motiv pentru care s-a depus un mare efort pentru înființarea unei secții de

construcții în cadrul Institutului Politehnic din Brașov. În cele din urmă, aprobarea a venit pentru Secția de Subingineri Construcții — Seral. Într-o primă etapă, la cursurile acestei secții s-au înscris tineri din producție, șefi de formații de lucru, maiștri destoinici, tehnicieni, care la încheierea cursurilor și după promovarea examenului de diplomă au fost repartizați la locurile lor de muncă, pe poziții superioare celor deținute anterior, astfel acoperindu-se golul devenit problematic.

Unitățile județene de construcții duceau și ele lipsă de cadre, iar organul de partid județean forța Trustul să transfere ingineri la șantierele ce le deschideam în județele respective, dar aceștia nu acceptau decât să facă naveta, nedorind să se mute din Brașov cu familiile lor. Până la urmă, refuzul inginerilor brașoveni a fost în avantajul tinerilor localnici, care doreau să promoveze în funcțiile de șefi de lot sau de șantier, ceea ce a dus la slăbirea presiunii cu transferurile.

După îndelungi discuții între Trust și conducerea județeană de partid, s-a ajuns la o rezolvare în avantajul tuturor părților implicate, în special al tinerilor localnici, care astfel au putut obține o diplomă de studii superioare. Printre cei care au luptat și au contribuit cu diplomație la înființarea Secției de Construcții Civile în cadrul universității brașovene, îi scot în evidență pe directorul general al Trustului, ing. Leon Leibovici, pe rectorul prof. dr. ing. Florea Dudiță, catalizatorul acestei acțiuni, și pe prodecanul de la acea vreme al

Facultății de Silvicultură, prof. dr. ing. Gheorghică Ionașcu, cel care a considerat că această nouă secție poate funcționa cel mai bine în cadrul Facultății de Silvicultură, unde au fost asigurate cele mai bune condiții pentru desfășurarea procesului de învățământ. Ca rezultat al demersului acestor oameni, în anul 1976, din noua secție Construcții a ieșit prima promoție de absolvenți, bine primiți în unitățile de construcții din care proveneau, unde au avut un aport mult așteptat în procesul de producție. Am făcut parte din colectivul profesoral de la bun început, în calitate de cadru didactic asociat, dorind să-mi aduc și eu contribuția cât pot de bine, să împărtășesc studenților din experiența acumulată.

A urmat o perioadă când s-a hotărât ca aceleora dintre noi, cei veniți din producție, unde aveam funcții stabile și eram retribuiți de unitățile în care lucram, să nu ni se mai acorde salarii pentru orele predate la catedră. Însemna, practic, să facem voluntariat. Din acest motiv, conducerea facultății a organizat un consiliu profesoral, cu scopul de a avea o discuție deschisă cu noi, cei care veneam de la locul nostru de muncă, pentru a ne exprima părerea asupra măsurii venite de sus. La această ședință am participat două persoane, eu și profesorul Atanasie Talpoși, care provenea de la secția Proiectare a Direcției Regionale C.F.R. din Brașov, ambii reprezentând mai mulți colegi aflați în aceeași situație, cu care avuseserăm în prealabil o consfătuire. În urma acelei discuții, ne-am înțeles între noi să

mergem mai departe fără a fi retribuiți pentru orele de predare efectuate. Eram conștienți de faptul că dacă am fi renunțat la orele acelea, secția Construcții s-ar fi desființat repede, urmând ca din toamna care se apropia să nu mai fie primiți noi candidați. Așa a dispărut secția Instalații, nemaifiind susținută de cadrele didactice care proveneau din unitățile de instalații.

În aceste condiții, am funcționat câțiva ani buni, dar nu ne-a părut rău. Abia după 1989, am început să fim retribuiți din nou, secția transformându-se în facultate la zi, de sine stătătoare, acesteia alipindu-i-se și alte specialități, într-un cadru bine organizat.

Am avut satisfacția să fiu sănătos și să pot activa în acest cadru timp de 31 de ani, contribuind la formarea a 26 de promoții, absolvenții acestora fiind astăzi în plină formă, lucrând în construcții ca proiectanți sau ingineri, ca patroni de firme de construcții sau ca diriginți de șantiere. De asemenea, foarte mulți dintre absolvenții mei au ales să lucreze în serviciile principale din administrație, în serviciile tehnice ale Primăriei, Consiliului Județean și Inspectoratului Județean de Construcții din Brașov.

Satisfacția mea a fost deplină, considerând-o ca pe o împlinire personală, având, de ce să nu recunosc, și mulțumirea unei retribuții însemnate pentru bugetul familiei mele.

LXX

Conducerea ministerului apela mereu la Trustul nostru când veneau delegațiile străine la schimburi de experiență, știind că instituția unde lucram era o gazdă foarte bună, care avea ce arăta. Programul vizitelor protocolare ale delegațiilor străine viza unitățile de construcții de elită, care aveau obiective importante și tehnologii de lucru avansate în activitatea lor de construcții-montaj. Una dintre aceste delegații, formată din două persoane, a sosit din Cuba. Vizita fiind stabilită pentru luna februarie, deci în plină iarnă, nu se putea să nu includem în program și o tură la Poiana Brașov, ca să le arătăm cubanezilor ce a construit Trustul în stațiune. Tot aici, au fost organizate masa de prânz și un transport cu telefericul până la vârful Postăvarul.

Când au coborât din telecabină și au descoperit minunatul peisaj, cubanezii au explodat de bucurie. Pur și simplu, nu le venea să creadă că văd așa ceva. Munții acoperiți cu zăpadă, pădurile nesfârșite i-au emoționat teribil. Fermecat de acel decor de basm, unul dintre delegați, cel tânăr, a dispărut la un moment dat de lângă noi. L-am găsit la marginea părții de sub teleferic, culcat în zăpadă, dar până să ajungem la el, cubanezul și-a dat drumul ca tăvălugul până jos, în șaua dintre părții. Ne-am speriat și nu știam cum să-l recuperăm, norocul nostru fiind că se aflau în zonă mulți turiști cu schiuri, aceștia promițându-ne că îl prind pe omul nostru din urmă. L-am recuperat pe

cubanez, în hohotele de râs ale șefului său, dar tânărului începuse să i se facă frig, căci hainele sale, și așa subțiri, se udaseră bine la coborârea prin zăpadă. Noroc că la plecarea din Brașov avuseserăm inspirația să luăm cu noi două șube împlănite de la magazie, nu degeaba ministerul ne puna pe noi să avem grijă de oaspeți.

Cu șuba groasă pe el, cubanezul a ajuns cu bine la restaurant, unde s-a încălzit o vreme la sobă. După ce a venit și mâncarea gustoasă, însoțită de palincă, musafirul nostru și-a revenit complet, lăudându-ne și zicând că palinca noastră e mai bună decât Havana Club a lor. A doua zi, când ne-am prezentat la hotelul unde cei doi musafiri erau cazați, i-am găsit cam bine dispuși. Fiind iarăși inspirați, avuseserăm grijă să le mai lăsăm ceva palincă la despărțire, în loc de aspirină, ca să nu răcească.

O delegație numeroasă am primit din China, o seamă de directori generali în frunte cu ministrul lor adjunct. Transportul în zona Brașovului și deplasările la alte mari investiții din Transilvania au fost organizate de Trust, cazarea și masa fiind asigurate de reprezentantul ministerului, mandatat să conducă delegația chineză pe parcursul vizitării celor mai importante realizări ale Trustului brașovean.

Am dorit să le oferim chinezilor un program cât mai variat, cel mai impresionant moment pentru aceștia fiind spectacolul folcloric de la Cerbul Carpatin. Îna-

inte de cină, s-a convenit cu tov. Șerbănică, directorul O.N.T. Carpați din Brașov, să le facem oaspeților noștri o surpriză și să-i ducem în crama de sub restaurant. Ideea a fost foarte bună, chinezii fiind curioși să deguste din toate vinurile depozitate în marile budane înșirate de-a lungul unui coridor ce părea că nu se mai sfârșește. Degustarea a fost una mai mult decât reușită, astfel încât, la celălalt capăt al coridorului, unde se găsea o săliță de protocol, cu toții au dorit să le acordăm o pauză de odihnă, ca să-și recapete echilibrul. Pentru că pauza risca să se prelungească, tov. Șerbănică a adus o altă băutură, din plante, care a avut darul să-i repună pe musafirii noștri pe picioare. Noi, localnicii, eram obișnuiți cu astfel de degustări, parcurseserăm traseul respectiv nu o dată și, prin urmare, învățaserăm să ne dozăm puterile pentru a ajunge în regulă la capătul coridorului. Tov. Șerbănică era o gazdă excepțională și experimentată, mai avusese de-a face cu delegații din China, venite să viziteze uzinele Tractorul, Autocamioane Steagul Roșu sau alte unități economice precum I.A.R. Ghimbav și serele Codlea. Primirile au fost întotdeauna la mare înălțime, toate acele delegații care au trecut prin Complexul Aro Carpați fiind conduse de însuși tov. Șerbănică prin coridorul-minune.

LXXI

În acea perioadă, întreg cuprinsul țării era un vast șantier și, cu înțelepciunea vârstei de 84 de ani, la care

mă aflu acum, când scriu aceste rânduri, după 40 de ani de activitate neîntreruptă în aceeași unitate, pot afirma fără să greșesc că dintre toate întreprinderile de construcții existente atunci, Trustul Nr. 5 din Brașov era pentru M.C.Ind. o unitate emblematică, cu un colectiv de ingineri și tehnicieni foarte bine pregătiți, dispunând de o tehnică avansată în execuție, la concurență cu alte firme de specialitate și holdinguri din străinătate. Prezent și pe meleaguri străine în acele vremuri de frământări și căutări pentru progresul economiei naționale, Trustul, în parteneriat cu A.R.C.O.M., a executat obiective de investiții în R.F.G., în Franța (lucrări de glisare a unor construcții pe platforma cartierului La Défense), lucrări de investiții la Krivoi Rog — URSS și alte lucrări ample în Libia și Siria, demonstrând astfel pricepera și clasa înaltă de lucru la care ajunsese.

Am avut dintotdeauna convingerea că aceste rezultate s-au datorat calității și ținutei conducerii Trustului, în frunte cu dr. ing. Leon Leibovici, pe care, personal, l-am considerat mereu drept un conducător chibzuit, bun gospodar, drept, blând, înțelegător, înțelept, fin diplomat și cu o vastă cultură nu doar profesională, ci și în multe alte domenii cu caracter universal. L-am considerat un *uriaș* ale cărui personalitate puternică și inteligență ridicată dominau complet colaboratorii, dar să nu se înțeleagă de aici greșit faptul că nu aveam dreptul să vorbim. Dimpotrivă, prin comportamentul său, directorul nostru general scotea ce era mai bun din noi, cei aflați în subordine.

Destăinuirea pe care o fac este strâns legată de colaborarea îndelungată pe care am avut-o cu Domnia Sa, o colaborare bazată pe bună înțelegere, conlucrând pe toate palierele — economic, tehnic și social. Directorul nostru general a pus mereu pe primul loc grija față de angajații Trustului, al căror număr depășise 10.000 în perioada de vârf, devenind un adevărat *holding* cu activitate în toată țara, din Transilvania până în Moldova, Banat, Oltenia și Dobrogea. Distanțele între Trust și punctele de lucru erau mari, dar nu s-a plâns niciodată că trebuie să le străbată, îi făceau plăcere. Din socoteala pe care am făcut-o peste ani, a rezultat că Domnia Sa a parcurs ecuatorul de trei ori și jumătate! În prima mea carte, *Trustul — 60 de ani de construcții*, se găsește o fotografie cu directorul general Leon Leibovici în fața unui panou pe care se văd, marcate cu săgeți, zonele unde se făceau deplasările.

Încerc să mă detașez acum de strânsa legătură pe care am avut-o cu Trustul, revenind cu picioarele pe pământ, în mijlocul familiei mele, deși am recunoscut faptul că și Trustul a constituit pentru mine o mare familie.

Copiii se dezvoltau armonios, umplându-ne casa cu năstrușniciile lor. Octavian terminase grădinița și făcea primii pași la școală, în timp ce Mihai își pregătea gentuța pentru grădiniță, cunoscând multe detalii din poveștile lui Octavian. Ne-am bucurat de ajutorul bunicilor, care erau în permanență lângă ei, mai ales că dâșzii aveau casa în hotar cu școala, grădinița fiind

puțin mai departe, însă în drumul lor spre casa noastră. Eu și Michaela eram destul de ocupați cu serviciul, dar încercam să ne facem programul în așa fel încât măcar unul dintre noi să fie lângă ei, acasă. Căutam să supraveghem modul de însușire a lecțiilor, iar Octavian își făcea temele cu multă seriozitate, rămânându-i timp și pentru joacă în fața blocului. Mihai avea sarcina să nu-l deranjeze pe Octavian cât își făcea temele, după care ieșeau afară împreună, noi, părinții, supraveghindu-i din balcon. Trebuie să recunosc că au fost copii cuminți și disciplinați, nu au provocat vreun incident sau vreo supărare vecinilor. Nu aveam ce să le reproșăm când intrau în casă, dar eram pregătiți să le oferim sandviciuri și câte o cănuță cu lapte cald.

Urma să vedem ce se va întâmpla atunci când va merge și Mihai la școală, programul având să fie stabilit de așa manieră încât să nu se deranjeze unul pe altul și fiecare să aibă măsura lui de lucru. Dar până atunci mai erau patru ani și nu ne doream altceva decât să fim sănătoși cu toții.

LXXII

În 1978, s-au împlinit 20 de ani de la absolvirea facultății. Comitetul de organizare, ai cărui membri locuiau în majoritate la București, începuse încă din anul anterior demersurile pentru sărbătorirea evenimentului, stabilind ca întâlnirea să aibă loc la Poiana

Brașov, la dorința cadrelor didactice. Personal, mă așteptam la această alegere, întrucât la reuniunea de 10 ani, care avusese loc la București, mulți dintre marii noștri profesori m-au avertizat că viitoarea întâlnire se propune a fi la Brașov, Poiana începând să capete un renume.

În Brașov eram puțini foști colegi de facultate, mai precis, cinci, dar greul a căzut pe mine, pentru că eram în relații foarte bune cu conducerea O.N.T. Carpați din Brașov, de pe vremea când Trustul executa marile lucrări din Poiană: vile, hoteluri, teleferice etc. Prin urmare, m-am prezentat la conducerea hotelului Sportul, expunând cerința pe care o aveam, explicând că vom fi cel puțin 200 de participanți, dorind cazare pentru două nopți și organizarea mesei festive sus, în sala mare a restaurantului. Conducerea hotelului a fost de acord în principiu, dar am fost sfătuit să obțin și avizul conducerii centrale a O.N.T. Brașov, aviz pe care l-am primit ulterior fără probleme. Mai era necesară stabilirea perioadei întâlnirii, urmată de angajarea în scris și de depunerea unui avans din obligațiile ce reveneau. Odată obținut acceptul ferm al domnilor profesori, mulți dintre aceștia fiind angajați în diverse activități extra-institut sau fiind președinți ai comisiilor Examenului de Stat, Comitetul de Organizare a stabilit ca dată a evenimentului ziua de 21 mai, de Sf. Constantin și Elena, deoarece printre foștii noștri colegi se numărau multe Elene și mulți Costici.

Data fiind marcată în calendar, în ianuarie 1978 am perfectat contractul cu conducerea hotelului privind cazarea a aproximativ 200 de persoane și organizarea mesei festive pentru întregul grup. Condiția pusă de conducerea hotelului a fost să raporteze din două în două săptămâni cum se prezintă lista înscrierilor la banchet, pentru a avea o mai mare garanție că acel contract va fi respectat întocmai.

Copiii mei începuseră să schieze, cel mare se descurca binișor, dar cel mic se dădea mai mult cu săniuța. După zbuguitul prin zăpadă venea inevitabil și pofta de mâncare, așa că toate discuțiile pe care le purtam cu conducerea hotelului în vederea întâlnirii noastre de 20 de ani aveau loc la o masă în restaurantul hotelului Sportul, unde eram obligat să comand și prânzul pentru cei doi băieți ai mei, cheltuială pe care, evident, o suportam din buzunarul propriu. Nu mi-a părut rău deloc, aveam astfel un motiv să-i însoțesc pe copii la schi din două în două săptămâni, discuțiile de la Sportul devenind un obicei statornic, căci zăpada a ținut în anul acela până la finele lui martie, când, în sfârșit, am fost nevoiți să punem schiurile și săniuța în cui.

Conform desfășurătorului, s-a hotărât ca întrunirea Comitetului de Organizare să aibă loc cu o zi înainte de plecare, și anume vineri, 19 mai, pentru a discuta repartizarea pe camere a participanților la eveniment. Propunerea venise din partea mea, în urma colaborării cu directorul complexului, măsura fiind luată în vederea

înlesnirii operațiunilor de la recepție, urmând ca, după ce se linișteau spiritele și toată lumea era cazată, fiecare să se prezinte din nou la recepție cu actul de identitate pentru înscrierea în registrul hotelului. M-am dus la București cu diagrama repartizării camerelor pe niveluri și cu un model de cupon având înscris numărul camerei în care trebuia trecut numele viitorilor ocupanți, documente primite de la conducerea hotelului. După câteva ore de dezbateri aprinse, diagrama și cupoanele au fost completate.

Întâlnirea cu foștii colegi participanți la eveniment a avut loc pe bulevardul Lacul Tei, în curtea Facultății de Construcții, aici fiind suficient spațiu pentru cele cinci autocare cu care urma să ne deplasăm până la Poiana Brașov. Pe drum, veselie mare, dar nici nu am ieșit noi bine din București, că a început o ploaie torențială de primăvară. Între autocare țineam legătura prin stații radio și toată lumea se întreba dacă nu cumva la Poiana Brașov ninge. M-am prezentat la microfon și am declarat hotărât că la Brașov vom avea o zi cu soare și cer senin, nu știu cum de mi-au venit în cap asemenea vorbe.

Drumul a continuat cu ploaie și nori amenințatori, dar spre surprinderea tuturor, inclusiv a mea, când am ajuns la Predeal a apărut soarele care se pregătea de apus, scaldând Postăvarul într-o lumină roșiatică, feerică. Semnul a fost de bun augur, iar cele două zile petrecute la Poiană s-au dovedit a fi de basm.

Cazarea s-a desfășurat în cele mai bune condiții, așa cum se stabilise, foștii colegi bucurându-se să găsească în fiecare cameră câte un platou cu fructe indigene, dar și exotice (portocale, banane), aranjamentul fiind pus la cale cu concursul conducerii hotelului. Fructele exotice apăreau de regulă înaintea sărbătorilor de iarnă, dar așa cum apăreau, așa și dispăreau. “Muritorii de rând” nu le găseau în magazine, se putea face rost de ele numai prin *relații*. Relația mea era O.N.T. Carpați Brașov, care avea acces la aceste fructe exotice, vândute pe valută turiștilor străini veniți să-și petreacă vacanțele în Poiană.

Intrarea în sala de recepție a restaurantului a fost stabilită pentru ora 19.00, participanții fiind întâmpinați cu câte o cupă de șampanie, doamnele primind și câte o garoafă. În anii aceia, Serele Codlea trimiteau zilnic vagoane frigorifice pline cu garoafe către țările occidentale, însă noi ne-am limitat la un număr mai modest, dar suficient pentru fostele noastre colegi.

Nu-mi amintesc exact modul cum au fost aranjate mesele, țin minte doar faptul că au fost alipite astfel încât să poată încăpea cele 200 de persoane înscrise pe listă, ordinea de așezare pe scaune fiind lăsată în voia grupurilor și a grupulețelor, cu excepția locurilor rezervate special pentru domnii profesori, care și ei, în final, s-au alăturat unor grupulețe sau altora.

La un moment dat, a venit la mine șeful de sală să-mi șoptească la ureche faptul că s-a constatat o neconcor-

danță cu numărul înscris pe lista din contract. După calculele dumnealor ieșiseră în plus aproximativ 25 de persoane. Socoteala nu se potrivea pentru că unii dintre foștii colegi, mai ales dintre cei care făceau parte din comitetul de organizare, veniseră cu copiii, fără ca aceștia să fie luați în calculul inițial. Nedorind să mă amestec, i-am lăsat pe organizatorii din București să găsească o soluție, dar până la urmă tot șeful de sală ne-a scos din încurcătură.

În sala mare exista o zonă așa-zisă “de protocol”, ascunsă după niște coloane, unde se aflau cinci mese rezervate până la noi ordine pentru discuții amicale separate. Noile ordine au intrat repede în vigoare și mesele respective au fost ocupate de îndată de copii și de părinții lor. Apele se mai liniștiseră, numai că nu știu care dintre colegi s-a dus la un moment dat printre mesele copiilor și le-a spus că pot comanda ce le place lor, finalul fiind cam usturător la buzunar pentru părinți, nevoiți să achite consumația, evident, neinclusă în cheltuielile de participare.

Încurcătura începuse de fapt în dimineața de 21 mai, când fiecare și-a comandat micul dejun în numele grupului organizat, nimeni neavând inspirația să atragă atenția asupra faptului că masa respectivă nu era inclusă în protocol. Programul nostru includea prânzul, pentru care s-au adus trei berbeci din zona Galațiului și vin din podgoria Niculițel. La acestea se adăugau pâinea, apa minerală, cafeaua și serviciile personalului care

ne-a stat la dispoziție. După ce comitetul de organizare a făcut bilanțul, s-a ajuns la concluzia că fiecare trebuie să mai adauge 65 de lei, ceea ce nu prea a fost pe placul participanților.

Cu tot acest neajuns, banchetul a fost considerat unul foarte reușit, încheindu-se într-o notă de veselie și de voie bună, domnii profesori fiind încântați de bunele servicii avute la dispoziție, ca să nu mai spun că vremea a fost conform pronosticului dat de mine. Vărajiți de frumusețea Poienii Brașov, câțiva dintre foștii colegi și colege au cerut să mai rămână câteva zile, conducerea hotelului punând la dispoziția acestora, în urma rugăminților noastre, aceleași camere sau alte camere la aceleași standarde.

Mulți dintre foștii colegi și-au exprimat dorința ca întâlnirea următoare să se desfășoare cel puțin la același nivel și au propus ca peste 10 ani să ne revedem în același loc. M-am făcut “mic”, ca și când n-aș fi auzit. Nu este simplu să organizezi un eveniment de o asemenea amploare, mai ales că la Brașov nu ne puteam baza decât pe un număr foarte mic de foști colegi. “Să mai mergem și în alte locuri”, am propus la rândul meu, văzându-i că insistă.

Întâlnirea de 30 de ani a avut loc până la urmă la Păltiniș, stațiune care aparținea de Oficiul Județean de Turism Sibiu.

LXXIII

Anul 1979 a început cu un moment dureros pentru familia mea. În luna februarie l-am pierdut pe tatăl meu. Eram împăcat că îl revăzusem înainte de a pleca în lumea celor dreپți, îl vizitasem în februarie pentru a determina ce se mai poate face, cu ce să intervenim în vederea ameliorării necazului ce se abătuse asupra lui. Fusese operat de hernie cu mulți ani în urmă, însă, din cauza efortului, operația s-a deschis și tata a căzut la pat, neavând curajul să se opereze din nou. Văzând că starea lui este oarecum stabilă, am hotărât să mă retrag, fiind plecat de mai multe zile din Brașov. I-am comunicat tatălui meu intenția, iar el m-a poftit să mă așez lângă el că are să-mi zică *o poveste foarte frumoasă*. Ce a vrut să-mi spună nu am aflat niciodată. Am rămas cu impresia că sufletul lui călătorea prin locuri dincolo de fire.

Am plecat, lăsându-i pe nenea Florea și pe dada Gherghina să vegheze la căpătâiul său, ca urmare a înțelegerii fratelui Marin cu ei, nenea Florea fiind nepotul lui tata, fiul surorii sale. El și dada Gherghina erau cei mai apropiați de tata și nu își făceau probleme cu gospodăria lor, căci avea cine să aibă grijă de ea.

Nu au trecut nici trei zile de la plecarea mea de la Goicea când am primit prin telefon vestea tristă că tata a plecat dintre noi. Mi-am făcut bagajul și am plecat din nou la Goicea, pentru a-l conduce pe ultimul său drum.

Era drumul pe care îl făcea ori de câte ori se ducea la lotul din deal, cel cu via și grădina, lotul fiind aproape de cimitir. Cu mult timp înainte, fiind un om credincios, cu frică de Dumnezeu, ne rugase ca la înmormântarea lui să-i punem Biblia în sicriu, ca să o aibă cu el și pe lumea cealaltă. Dorința i-a fost îndeplinită. După înmormântare, ne-am pregătit de plecare spre casele noastre, iar eu, personal, m-am despărțit foarte greu de locul acela, de casa în care mă născusem și în care trăisem vreme de 17 ani, până când am plecat la liceu și apoi, mai departe, la facultate, continuând cu meseria pe care mi-o alesesem, construcțiile.

LXXIV

În luna noiembrie a acelui an dificil pentru mine, a avut loc cel de al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român, eveniment cu o mare încărcătură istorică. Devenisem membru de partid în 1959, în cadrul organizației de partid din Șantierul Govora, căci o altă opțiune la vremea respectivă nu exista. Acela era drumul, unul singur, iar viitorul era departe.

Într-o primă etapă, s-au ținut conferințele organizațiilor județene, cea de la Brașov desfășurându-se pe 5 noiembrie, din prezidiu făcând parte 35 persoane, în frunte cu Constantin Dăscălescu, secretarul Comitetului Central al Partidului, și Gheorghe Dumitrache, prim-secretarul Comitetului Județean de Partid Brașov.

Am participat la acea conferință din partea organizației de partid a constructorilor brașoveni, ca reprezentant al Trustului Nr. 5.

După epuizarea ordinii de zi, care a cuprins cinci puncte, s-a trecut la alegerea delegaților pentru Congresul al XII-lea și la desemnarea candidaților pentru Comitetul Central și pentru Comisia centrală de revizie. Gheorghe Dumitrache, prim-secretarul Comitetului Județean de Partid și președintele Comisiei de propuneri, a dat citire listei înaintate de comisie, cu delegații la congres. Nefiind formulată nicio obiecțiune cu privire la componența acesteia, s-a trecut la vot și lista a fost votată, în unanimitate. Surpriză mare pentru mine, întrucât m-am auzit nominalizat pe lista respectivă, numărându-mă printre delegații ce aveau să participe la lucrările congresului. A fost un moment unic pentru mine, ca viitor participant la un asemenea eveniment de mare anvergură.

Pentru deplasarea la București, delegației Brașovului i s-a repartizat un vagon special, atașat la trenul rapid care făcea curse regulate spre Capitală. Ajunși în Gara de Nord, am fost îndrumați spre autocarele ce urmau să ne transporte la destinație, locul de cazare și masa fiind asigurate în imobilul Academiei “Ștefan Gheorghiu”.

Programul a fost foarte încărcat. Activitatea începea la ora 6.30 dimineața și se încheia abia la ora 20.30. La ora 9.00 dimineața trebuia să fim în dispozitiv, ocupând

locurile rezervate din Sala Congreselor, gata pentru începerea lucrărilor. Între lucrări erau pauze scurte, de câte 15 minute, și o pauză mai lungă după ora 13.00, când ne deplasam să luăm masa de prânz.

Aveam grijă să ne încadrăm cu prânzul în 25 de minute, pentru a avea timp să mergem în camerele noastre ca să ne primenim, dacă era cazul, sau să ne odihnim câteva minute la orizontală. La ora 15.00, înainte să reînceapă lucrările, cu dezbateri pe marginea raportului prezentat, eram din nou în dispozitiv. A doua zi, o luam de la capăt, acesta fiind programul de lucru în plen pe toată durata evenimentului.

Apogeul a fost atins în ultima zi, când lucrările și dezbaterile pe marginea raportului și a sarcinilor trasate pentru viitorul cincinal au luat sfârșit, trecându-se la punctul înscris pe ordinea de zi: alegerea membrilor Comitetului Central și a supleanților acestuia. Nici nu s-a încheiat bine anunțul, că grupul de *agitatori* din primele rânduri de la parter a început să scandeze neîntrerupt: "Ceașescu reales la al XII-lea Congres! Uraaa! Uraaa!" Din cauza uralelor, abia s-a auzit întrebarea, dacă sunt obiecții în privința propunerilor făcute de comisie. Toată sala era în picioare și scanda încontinuu. Aproape nebăgat în seamă, de la prezidiu, din primul rând, s-a ridicat atunci veteranul Constantin Pârvulescu și a cerut cuvântul. Ce a urmat a fost un discurs incredibil, care ne-a lăsat pe toți înmărmuriți. Printre altele, Constantin Pârvulescu a declarat că este împotriva reale-

gerii lui Nicolae Ceaușescu, motivându-și împotrivirea pe obiecții precum acapararea întregii puteri de partid și de stat, cultul personalității, conducerea cu ajutorul Numărului 2, faptul că nu mai ascultă de nimeni etc.

— Avem membri de partid tineri, a conchis Pârvulescu, capabili să preia frâiele partidului, pentru a-l conduce mult mai bine.

Pentru câteva momente, Marea Sală a Congreselor a amuțit. Liniștea s-a risipit când Numărul 2 a început să țipe, cerând în gura mare ca Pârvulescu să fie scos din prezidiu și dat afară. Niște persoane pe care nu le mai văzusem până atunci printre delegați au răsărit ca din pământ, luându-l pe Constantin Pârvulescu de subsuori. Replica bătrânului politician, la vremea aceea în vârstă de 84 de ani, cam cât am eu astăzi, când scriu aceste rânduri, a fost următoarea:

— Nu am nevoie de ajutor, știu pe unde să ies și singur!

Noi, cei din sală, priveam scena îngroziți, convinși că nu vom mai ieși de acolo cu viață. Transmisiunea televizată se întrerupsese și, pe moment, am avut impresia că totul fusese aranjat și organizat meticulos, pentru a se produce înlocuirea lui Ceaușescu. Apoi, cineva din prezidiu a avut ideea salutară de a propune o pauză de 15 minute și așa s-au mai liniștit apele. Bineînțeles că nu știam ce se petrece în culise, unde probabil aveau loc discuții dure și grave.

Ne-am revenit pe deplin abia după exprimarea votului privind propunerile prezentate de comisie, când am ieșit și am urcat în autocare, știind că urma să mergem cu toții la Sala Polivalentă, unde era programată cina festivă. După banchetul organizat ca la carte, ne-am dus la hotel și ne-am făcut bagajele, de acolo plecând direct la gară, unde ne aștepta trenul cu vagon suplimentar, asigurat atât pentru noi, delegații din Brașov, cât și pentru cei care aveau de parcurs același traseu ca noi, spre Ardeal.

Intervenția lui Pârvulescu ne-a luat pe toți prin surprindere, incidentul petrecut la un asemenea nivel fiind preambulul evenimentelor ce aveau să aibă loc 11 ani mai târziu. Nu țin minte să fi comentat cineva ceva despre cele întâmplate la acel congres. Probabil că fiecare era neliniștit în sinea lui, neștiind cum să procedeze, mai ales că nu ni se făcuse nicio recomandare anume. Totul depindea de conștiința fiecăruia și de tăria morală individuală.

Cu timpul, incidentul s-a estompat în memoria mea, aproape că îl dădusem uitării. Când se mai găseau unii sau alții să mă întrebe ce a fost cu acea întrerupere a transmisiilor în timpul lucrărilor congresului, răspundeam că a fost o pană de curent. De altfel, asta și fusese. O pană de curent, nimic mai mult.

Au venit apoi evenimentele din 1989, când lucrurile au luat o întorsătură neașteptată, practic neanticipată

de nimeni. Las istoricii să scrie despre acest capitol din istoria modernă a României, sperând că astfel va fi scoasă la lumină întreaga urzeală, pe care noi, cei de rând, nu o putem vedea, nu o putem pătrunde.

LXXV

Ne obișnuiserăm ca în fiecare vară să petrecem concediul de odihnă la Marea Neagră, însă în anul acela, 1980, ambii noștri doctori de familie, Gună și Șerbeniuc, ne-au recomandat să evităm expunerea copiilor la soare, întrucât se preconiza o erupție solară foarte puternică. Am fost astfel nevoiți să ne reorientăm spre zona montană și, la sugestia copiilor, am ales Predealul, cu gând să ne cazăm sus, în vârful muntelui, la cabana Clăbucet Plecare. Pe vremea aceea cabana fiind la mare căutare de către bucureșteni, era puțin probabil să găsim locuri prezentându-ne direct la recepție, așa că am îndrăznit să apelăm la dl Mironescu, fostul șef al soției mele la întreprinderea unde ea efectuase stagiatura, care acum lucra la Oficiul de Turism din Predeal. Dl Mironescu ne mai ajutase cu câțiva ani înainte și speram să o poată face și de data asta.

Fostul șef al soției mele ne-a întâmpinat zâmbind, bucuros să ne revadă după atâția ani. După ce i-am prezentat problema, dl Mironescu s-a gândit puțin, apoi i s-a adresat Michaeliei, care era lângă mine:

— O să-i placă dlui Segărceanu. Un *trustman* așa de mare trebuie primit cum se cuvine! Vreau să vă ofer condiții de cazare la fel de bune sau poate chiar mai bune decât ați fi avut la mare. Vă fac cunoștință cu Răulea, cabanierul de la Clăbucet Plecare, a stabilit el, punând imediat mâna pe telefon.

Pe vremea aceea, când spuneai Predeal, spuneai Clăbucet Plecare și, aveam să aflăm curând, când spuneai Clăbucet Plecare, spuneai Răulea. Fost milițian, cabanierul era un om zdravăn, foarte gospodăr și bun de pus la rană. Dl Răulea și-a cerut scuze că apartamentul “regal”, recomandat de dl Mironescu, era ocupat zilele acelea, așa că am hotărât să ne programăm concediul și să facem rezervarea din momentul când apartamentul se eliberează.

În august, la data planificată, ne-am prezentat la cabană. Avusese dreptate dl Mironescu, apartamentul era de vis, condițiile asigurate erau formidabile și copiii s-au simțit minunat, mai ales că soții Răulea aveau o fetiță, Claudia, de vârsta lui Mihai. Fiind în compania Claudiei, cei doi năzdrăvani ai mei aveau libertatea să facă tot ce le trecea prin cap, spre amuzamentul tuturor. Seara, improvizau diverse spectacole de teatru, foarte reușite, prezentate în fața unui public destul de numeros, format din alți copii veniți cu părinții lor.

A fost un concediu în care ne-am simțit excelent, rămânând în relații strânse cu familia Răulea și închegând o

prietenie de lungă durată. În toamna aceluia an, Mihai și Claudia au devenit colegi la Școala Generală nr. 5, Michaela mijlocind ca fetița soților Răulea, rămași în Predeal să gestioneze cabana, să fie primită în gazdă chiar la învățătoarea Claudiei, doamna Kugler, care locuia la câteva case de noi și pe care soția mea o cunoștea foarte bine. Doamna Kugler i-a oferit Claudiei un spațiu adecvat pentru odihnă și studiu, o cameră mare, cu pensiune completă, în casa dumneaei. Totul a decurs așa cum și-au dorit părinții Claudiei, iar noi ne-am implicat constant, având grijă să nu-i lipsească fetei nimic.

Legătura strânsă cu familia Răulea ne-a schimbat complet sistemul de vacanțe. Astfel, în anii următori o parte din concediu o petreceam vara la mare, iar cealaltă parte o petreceam iarna în vârful muntelui. Ne învățaserăm să programăm concediul de iarnă după 2–3 ianuarie, când cabana Clăbucet Plecare se elibera, odată cu încheierea sărbătorilor de iarnă și a revelionului. Astfel, timp de 10–12 zile, copiii aveau parte de un program de schi intensiv, nestingheriți pe pârție de foarte multă lume. Băieții coborau pe schiuri și urcau cu telescaunul de cel puțin zece ori, întorcându-se la cabană pe la prânz, înfometați ca niște lupani.

Cu poftă de mâncare ne întorceam și noi, părinții, căci nu stăteam nici noi pe loc cât se zbenguiau copiii pe schiuri, alegând să facem scurte drumeții până la cabana Govora sau cabana Susai.

La prima coborâre a copiilor pe schiuri, Mihai a întâmpinat dificultăți. Din cauza hopurilor, acele dâmburi de zăpadă întărită, formate de schiori, băiatului cel mic i-au sărit schiurile, rămânând în urmă, imobilizat în zăpadă. A trebuit să cobor prin nămeți ca să-l ajut să se pună din nou pe picioare și să se prindă de teleschi. Curând au apărut Octavian și Claudia, care o luaseră înainte, căci schiau mult mai bine. I-am reamintit atunci lui Octavian că are datoria să-l supravegheze pe Mihai și să-i acorde sprijinul, când se află în impas. Octavian a înțeles și l-a ținut aproape pe fratele lui, care, astfel, a prins curaj. După ce m-am liniștit și m-am asigurat că totul este în ordine, am hotărât să nu-i mai aștept pe copii la punctul de sosire al teleschiului pentru a vedea cum se descurcă. Le dădeam bani pentru câte urcări își propuseseră să facă, iar dacă doreau să depășească bugetul stabilit, o aveau cu ei pe Claudia, care era cunoscută de operatorii teleschiului, urmând ca a doua zi să achit datoriile.

Au fost perioade foarte plăcute și odihnitoare, ne fortificăm cu toții, pentru a ne prezenta în plinătatea forțelor la serviciu și la școală. Acele concedii contribuiau și la strângerea legăturilor de familie, fiecare își putea spune păsurile și eventualele dorințe. Am aplicat acest procedeu câțiva ani la rând, profitând de prezența familiei Răulea la cârma cabanei-hotel Clăbucet Plecare. A nu se înțelege că am beneficiat de înlesniri financiare, ne-am achitat de toate obligațiile privind cazarea și masa, avantajul nostru fiind acela

că obțineam locuri când voiam, în contextul în care cabana era asaltată de turiști. Recunosc că ne puteam permite în anii aceia să realizăm concediile la mare sau la munte așa cum ne doream, în condiții foarte bune.

LXXVI

În 1982, directorul nostru general a depus cerere de emigrare în Israel, ceea ce a dat naștere la tot felul de interpretări și speculații, care mai de care mai fanteziste, cu privire la demersul său. Evenimentul s-a petrecut cu puțin timp înainte de întocmirea formelor de pensionare, moment până la care mai erau doar câteva luni.

Mulți se așteptau deja să fie consultați și intervievați la organul județean și la minister pentru cea mai importantă funcție în Trust, candidatul eligibil trebuind să îndeplinească o serie de criterii de bază. Am fost și eu consultat, însă în vederea cunoașterii poziției mele referitoare la acel subiect disputat, care îi frământa pe angajații Trustului. Mi-am exprimat părerea în favoarea menținerii directorului nostru general în funcție, afirmând că până la pensionarea dumnealui nu mai e mult și, prin urmare, destituirea sa imediată nu s-ar efectua în termeni de bună înțelegere. Formula propusă de mine, să-i zicem de compromis, presupunea limitarea răspunderii directorului nostru general și delegarea semnăturilor oficiale ale Trustului.

De asemenea, am ridicat obiecțiuni în privința înlocuirii sale imediate, declarând că aceasta nu s-ar fi realizat în urma unor abateri, greșeli sau nerealizări de sarcini ce-i reveneau, motivul constituindu-l exclusiv cererea de emigrare în Israel, unde pleca pentru reîntregirea familiei. Schimbarea preconizată era o sentință nejustificat de dură pentru un om care ocupase timp de 27 de ani funcția de director general, cu realizări unanim apreciate de minister și de organele județene de partid. Le-am spus tuturor că tov. Leon Leibovici merită să primească o diplomă de longevitate în postul ocupat, nu o destituire de urgență. Desigur, aceasta era părerea mea, rămasă din păcate fără ecou. Ceilalți colegi din Trust nu mi-au împărtășit ideile, așa că vocea mea a fost una singulară în acel taifun care se iscase, eu nefăcând decât o mică furtună într-un pahar cu apă.

Din discuțiile avute cu persoanele implicate în rezolvarea cazului respectiv, cabinetul de lucru avea să rămână în continuare așa cum a fost timp de 27 de ani, în ziua pensionării directorului general Leibovici urmând să se efectueze înlocuirea sa oficială cu persoana care îndeplinea criteriile impuse de R.O.F. (regulamentul de organizare și funcționare). Dacă se solicita continuarea activității și după pensionare, se putea aranja altfel situația.

Am reținut printre rânduri faptul că schimbarea nu ar fi fost atât de insistent cerută de către organele însărcinate să rezolve cazul, ci de anumite elemente din interior,

care exercitau presiuni. Cazul a fost unul destul de delicat, voința persoanelor respective neputând fi stăvilită. Totuși, procedura a fost transparentă și nu s-a făcut prin diverse înțelegeri subterane, ceea ce, personal, am apreciat.

Chiar în perioada aceea tulbure, am fost rugat de directorul nostru general să-l însoțesc în deplasarea pe care se hotărâse să o efectueze în zona Petroșani. Cu acest prilej, ne-am destăinuit reciproc problemele ce ne frământau, în convorbirile noastre fiind inclus și acel subiect discutat și răsdiscutat în Trust. A fost un moment deosebit, când ne-am reconfirmat unul altuia buna-credință, bazată pe conlucrarea noastră sinceră și dezinteresată de peste 21 de ani.

La încheierea acelei deplasări, ne-am consolat unul pe celălalt și apoi am tăcut, căci nu mai aveam ce face. Un om devotat profesiei și colectivului, care a luptat asiduu pentru prestigiul Trustului, un mare director general avea să fie destituit în grabă și pe nedrept.

LXXVII

Copiii se dezvoltau frumos. Octavian mergea la școală, era în clasa întâi, iar Mihai la grădiniță, la grupa mică, noi încercând să le fim în permanență alături. Mai greu era pentru soție, căci eu plecam în delegații de o zi sau chiar mai multe și nu puteam fi de prea mare ajutor.

Lipsa mea era însă compensată de prezența celor doi bunici, Mama-Mare și Bubu, nepoțtii fiind sufletul lor. Astfel, părinții Michaeliei se simțeau utili, iar pentru noi însemnau un mare sprijin.

Deși toate ne mergeau mulțumitor, ca să nu zic bine, am traversat câteva perioade de declin pe linie de sănătate, atât soția, cât și eu. Au fost momente când am suferit unul pentru celălalt, dar am căutat să ne încurajăm și să facem în așa fel încât copiii noștri să nu sufere alături de noi.

La un control de rutină, conform obligațiilor de serviciu, soția a fost depistată cu un chist mamar, impunându-se un control de specialitate pentru a se stabili calea de urmat. Am mers la București, la Spitalul Filantropia, unde s-a făcut recomandarea pentru control și analize. În urma biopsiilor efectuate, profesorul Trestioreanu a tras concluzia că acel chist nu este de natură să ne îngrijoreze, indicat fiind totuși să se intervină chirurgical pentru extirpare, căci nu se putea ști cum evoluează situația în timp. Argumentele erau pertinente, așa că ne-am conformat. Internarea ni s-a recomandat să o facem la Spitalul Militar, la generalul Oancea, dar cum să ajungem la el? În cele din urmă, m-am adresat generalului Militaru, care a fost amabil să ne înlesnească intrarea la Spitalul Militar, stabilind ziua și data când putem fi primiți de comandantul spitalului, renumitul general profesor doctor docent Traian Oancea în persoană.

Ziua consultației a fost stabilită pentru începutul lunii august 1983, în aceeași zi hotărându-se și internarea, având în vedere faptul că noi veneam de la Brașov și nu se cădea să fim amânați. În urma analizelor și a unor investigații aprofundate, s-a stabilit ca operația să fie efectuată chiar în joia respectivă, internarea făcându-se marți. Operația a decurs în condiții foarte bune, dar a durat ceva mai mult decât se estimase inițial, deoarece rădăcina nodulului era adâncă, fiind necesară extirparea acelei prelungiri, cu scopul de a se evita eventualele surprize neplăcute ulterioare. Nodulul extirpat a fost trimis la analiză și la scurt timp am primit rezultatul, “negativ”, ceea ce ne-a făcut să simțim că ne despovăram de o mare grijă. Când Michaela s-a trezit, lângă patul ei a găsit-o pe mătușa mea, Sanda Coșereanu, care a încurajat-o și a liniștit-o. Soția mea voia să știe un singur lucru, și anume dacă sânul mai este la locul lui, întrucât la începutul operației, înainte de a fi adormită, i s-a pus în vedere faptul că se va decide extirparea întregului sân în cazul în care rădăcina nodulului ar fi creat probleme. Din fericire, nu a fost așa!

La patru zile după operație, era într-o duminică, i-am luat pe ambii copii și am plecat cu trenul la București, căci doreau și ei să o vadă pe mama lor, pentru a o încuraja. Copiii trăiseră clipe de îngrijorare, fiind suficient de mărișori cât să înțeleagă situația. Cel mare avea 12 ani, cel mic avea 8 ani. Bucuria revederii a fost mare, mai ales pentru soție — nu se așteptase să aduc și copiii.

Trei zile mai târziu, s-a hotărât externarea și am solicitat o mașină de la Trust pentru a evita o călătorie obositoare cu trenul, pe acea vreme călduroasă, specifică lunii august.

N-au trecut doi ani și a venit rândul meu să dau emoții întregii familii. Am trecut mai întâi pe la Spitalul Panduri din București, fiind îndrumat să merg la profesorul Neagu, care avea să ne arate calea de urmat. Cu ajutorul fratelui cel mare, am reușit să pătrund la profesor, acesta propunându-mi să mă internez pe loc. Venisem pregătit pentru o astfel de variantă, așa că am acceptat, primind de îndată o rezervă. Internarea era necesară pentru stabilirea diagnosticului referitor la suferința mea: aveam prostata mărită și trebuia stabilită natura acelei mărituri. Intervenția a constat în efectuarea unei puncții, pentru extragerea de țesut în vederea biopsiei. La scurt timp după intervenție, am primit vizita profesorului, însoțit de asistentul dumnealui, acesta făcând spre mine un discret semn al victoriei, ceea ce sugera un rezultat negativ. Ca să fiu sigur, i-am cerut asistentului explicații suplimentare, dar el a spus că le voi primi când voi ajunge la Brașov, de unde era și dumnealui. Numele lui mi-era cunoscut și l-am întrebat dacă are vreo legătură de rudenie cu directorul Băncii Naționale, filiala Brașov. Mi-a răspuns că da, era chiar fiul directorului.

Cu diagnosticul precizat și fără a mai avea suspiciuni, am hotărât să mă internez pentru intervenția chirurgicală

de îndepărtare a prostatei, dar nu la București, ci la Brașov, fiind operat de dr. Odobescu imediat după Anul Nou, pe data de 7 ianuarie 1985. Operația a decurs bine, iar eu m-am trezit după aproximativ două ore de la efectuarea rahianesteziei. Lângă mine era doar soția, copiii neavând voie să pătrundă în spital. Am fost externat după cinci zile și țin minte că afară zăpada era foarte mare. Am ajuns acasă cu bine și toți eram mulțumiți că am trecut peste un moment greu, urmând să mă refac și să-mi revin la normal, dar n-a fost să fie așa.

Nu trecuseră 10 zile de la operație când au început surprizele. Temperatura îmi creștea și mă simțeam amețit și neliniștit. L-am chemat de urgență pe doctorul Șerbeniuc, medicul familiei, care nu s-a arătat deloc mulțumit de starea mea generală. Doctorul nostru a dispus imediat câteva injecții cu Gentamicină, recomandând și un set de analize, pentru a afla cauza stării mele. Am avut noroc cu doamna dr. Căndea, care locuia la trei blocuri distanță, ea venind astfel la noi acasă ca să preia probele pentru analizele solicitate. Cea mai importantă a fost, desigur, urina, pe care o recoltasem timp de 12 ore într-un borcan. Surpriza a fost foarte mare, rezultatul analizei dezvăluind faptul că eram infectat cu temutul *piocianic*. Așa s-a explicat de ce nu mă mai puteam mișca, rămânând imobilizat la pat, complet paralizat de la brâu în jos. Doctorul Șerbeniuc venea din trei în trei zile să mă vadă, dar zilele treceau și nu se întrevedea nicio ameliorare, îmi era din ce în

ce mai rău și îmi pierdusem curajul. Nu știam cât voi mai rezista în acele condiții. Mă rugam de doctorul Șerbeniuc să mă ajute să rămân în viață, chiar dacă imobilizat, cu gândul să le fiu de ajutor copiilor mei, măcar cu sfaturi, dacă de altceva nu voi mai fi în stare.

Din fericire, noi analize au indicat faptul că focarul fusese izolat și că sunt semne de îndreptare, cu acel prilej recomandându-mi-se un tratament cu *Diprophos*, niște injecții foarte puternice. Soția era foarte necăjită că nu reușea să le procure și atunci m-am gândit la dna Toma, șefa Serviciului aprovizionare-prefabricate din Trust, care avea relații în domeniul farmaceutic. Dna Toma a răspuns prompt rugăminții Michaeliei, ajutându-ne să obținem acele injecții greu de găsit.

După o serie de șase fiole, am început să mă mișc, spre bucuria întregii familii, iar pe la sfârșitul lui martie am reușit să cobor din pat și să mă deplasez singur prin casă, sprijinit într-un baston. Lucrurile mergeau înspre bine, semnele erau din ce în ce mai bune, puteam să ies singur pe balcon, ca să mă las mângâiat de razele soarelui de primăvară.

Rezultatele ultimelor analize arătau mult mai bine, semn că tratamentul aplicat era eficient. Asta l-a făcut pe doctor să mă întrebe dacă mașina mea mai merge. I-am răspuns că da. “Atunci duminică te sui la volan și te oprești la Grădină”, m-a instruit el. “După ce vii de acolo, mă suni să vedem cum te-ai descurcat.”

Grădina, sau Livada, cum îi mai spuneam, era un loc de agrement obținut prin închirierea de la I.C.R.A.L. (Întreprinderea de Construcții, Reparații și Administrare Locativă) a unei suprafețe de teren părăsit, plin de măracini, pe una dintre pantele abrupte ale dealului Warthe. Grădina era nu doar o modalitate de reconectare cu perioada copilăriei mele, ci și un loc unde copiii mei se puteau bucura de natură, în deplină libertate. Aici obișnuiam să merg cu familia în puținele duminicilibere și, în special, cu ocazia sărbătorilor legale, 1 Mai și 23 August. Conform clauzelor contractuale, nu aveam voie să construiesc pe acel teren, în schimb mi s-a îngăduit să fac terasări și să cultiv pământul cu diverse legume necesare consumului propriu, precum roșiile, ceapa, castraveții, dovleceii, morcovii, fasolea. Pe o suprafață de cca 25 mp am sădit chiar și căpșuni, cărora le-a mers foarte bine, dând rod frumos și bogat.

După câțiva ani, ne-am pomenit că prelungirea contractului anual a fost condiționată, pe lângă costul pe metru pătrat, de obligativitatea unei cote de... lână, deși nu dețineam oi în "ogradă". Am rezolvat această clauză, asigurând cantitatea impusă prin diverse relații, cumpărând lână de la terțe persoane. După 1989, situația s-a înrăutățit și literalmente am fost alungat de acolo, motivându-se apariția foștilor proprietari, care își revendicau terenurile. Nu am avut de ales și m-am retras, tocmai în perioada când cei peste 20 de puietri de pruni aduși din Maramureș începuseră să rodească. Aveam totuși mulțumirea că persoana care revendicase

terenul acela va putea aprecia faptul că am lucrat pământul și că nu l-am lăsat pârlog.

L-am ascultat pe doctorul Șerbeniuc și în dimineața aceea de duminică m-am suit în mașină. Nu a fost chiar așa de ușor, încă aveam dureri și mă simțeam slăbit, dar am ajuns cu bine la Grădină. După ce am coborât din mașină, m-am târât, cu chiu, cu vai, până la terenul meu, apoi m-am lăsat în genunchi cu privirea spre muntele emblematic al Brașovului, frumoasa Tâmpa. Am izbucnit în plâns, mulțumindu-i bunului Dumnezeu că m-a ajutat să o mai văd o dată din Grădina mea. Cum am sosit acasă, l-am sunat pe doctorul Șerbeniuc, așa cum ne-a fost înțelegerea. I-am povestit totul, în detaliu, doctorul fiind încântat de rezultat. Curiozitatea nu mi-a dat însă pace și l-am întrebat de ce m-a trimis cu mașina la Grădină. “Am vrut să verificăm dacă reflexele îți mai sunt bune”, a râs doctorul Șerbeniuc. “Și, uite”, a adăugat el, “acum ești acasă, deci reflexele tale sunt bune!”

I-am mulțumit în numele meu și al întregii familii, spunându-i că nu știu cum să interpretez acel miracol. Dacă nu era dumnealui, nu știu care ar fi fost finalul. I-am mărturisit apoi că abia aștept să reiau serviciul și să merg din nou pe șantiere, recomandare pe care, de altfel, mi-o făcuse și dânsul.

La finalul relatării acestui episod dificil din viața mea, vreau să scot în evidență efortul pe care l-a făcut soția pentru a menține echilibrul în familie. Cu dârzenie și

mare determinare, a căutat să suplinească absența mea din angrenajul familiei, căutând în permanență să mă încurajeze și să alerge după medicamentele prescrise, unele greu de obținut, așa cum am arătat mai înainte. Copiii au fost și ei de ajutor, căutând să fie de folos în casă, încercând pe cât posibil să nu ne facă probleme și să nu o necăjească pe mămica lor.

LXXVIII

Încetul cu încetul, am reluat activitatea, ceea ce îmi dădea un imbold puternic în muncă, deplasările frecvente oferindu-mi prilejul să uit prin ceea ce trecusem, acea lungă și chinuitoare perioadă de zăcut la pat, când nu mai speram să ajung să văd șantierele cu oamenii lor, de care mă legasem sufletește.

Și a venit și ziua în care Michaela a primit invitația de a vizita R.F.G., din partea doamnei Ema Taliu, o fostă colegă de muncă a soției, de origine germană. După ieșirea dumneai la pensie, doamna Ema acceptase să aibă grijă de Octavian și de Mihai cât timp noi eram la serviciu. A fost o conjunctură fericită, copiii bucurându-se astfel și de exersarea limbii germane. Cu toții prinseserăm drag de dânsa și o consideram un membru al familiei, însă după aproape doi ani, Ema *tante*, cum îi spuneau copiii, a emigrat legal în Germania de Vest. După stabilirea dumneai acolo, conform unei promisiuni anterioare, Ema *tante* a lansat

Michaeliei și lui Octavian invitația de a o vizita, dorul fiind mare și reciproc.

Pe baza invitației primite, am făcut demersurile necesare pentru obținerea pașaportului și apoi a vizei de la Ambasada Germaniei. Am avut prezența de spirit să declar că eu și cel de-al doilea copil ne punem chezaș pentru ceilalți doi membri ai familiei noastre care vor vizita Germania Federală, astfel că documentele au fost obținute fără prea multe frământări. Totul a decurs bine, desigur cu inevitabilele investigații ulterioare, mai ales că soția lucra la Fabrica de Produse Cosmetice Nivea, care deținea licența de la fabrica omonimă din Germania.

Când a aflat că soția și Octavian urmează să plece în Germania, Fery Adler, colegul meu din Trust, ne-a propus un popas de 24 de ore la Budapesta, unde el avea un bun prieten, partener de excursii pe munte. Dl Gyapay se oferise să fie gazdă primitoare în Capitala Ungariei pentru Octavian și mama lui, ceea ce avea să se confirme întru totul. Astfel de popasuri erau posibile, deoarece călătoria efectuată cu trenul internațional permitea întreruperi pe traseu.

După Budapesta, era prevăzută o zi la Viena, unde urmau să fie găzduiți de Mirel Roșianu, soțul verișoarei mele, pe vremea aceea atașat al Ambasadei României la Viena.

Excursia era așteptată cu sufletul la gură, fiind prima ieșire în Occident a cuiva din familia mea, ieșire pentru care inițial ne făcuserăm speranțe reduse că s-ar putea realiza. Ca să nu ne fie însă bucuria deplină, a apărut un impediment neprevăzut în săptămâna dinaintea plecării: Octavian s-a îmbolnăvit de oreion, iar la scurt timp s-au molipsit atât Mihai, cât și Michaela, eu trecând peste această boală a copilăriei la vremea ei și căpătând astfel imunitate pentru tot restul vieții.

Medicul nostru de familie, doctorul Gună, i-a interzis lui Octavian să plece în starea respectivă la un drum așa de lung și, astfel, am fost nevoiți să amânăm plecarea cu trei zile, modificând biletele C.F.R. și decalând corespunzător opririle de la Budapesta și de la Viena.

În aceste condiții, am primit avizul medicului, cu amendamentul ca soția, aflată într-un stadiu incipient al bolii, să fie atentă la controlul din tren, micile umflături ale glandelor parotide putând duce la anularea călătoriei, dacă erau observate.

Dumnezeu a fost însă cu ei și călătoria a decurs fără probleme. La întoarcerea lui Octavian și a Michaeliei, ne-am bucurat cu toții de cadourile aduse, răsfățându-ne din plin cu ciocolată și Coca-Cola, dând astfel uitării episodul cu oreionul buclucaș.

În vara aceea nu am mai reușit să mergem cu toții la mare. Soția rămăsese fără zile de concediu și nu a

îndrăznit să solicite concediu fără plată, întrucât era nevoie de ea la fabrică după cele trei săptămâni și ceva petrecute peste graniță. Prin urmare, am hotărât să merg la Neptun doar eu cu copiii, luându-mi angajamentul să am grijă de amândoi. Mă bazam pe faptul că nu mai erau chiar copilași, Octavian trecea în clasa a VIII-a, iar Mihai într-a IV-a, dar tot trebuia să fiu atent la meniu, la calitatea mâncării servite, la joaca lor cu valurile mării, la aglomerația din parcurile de distracții unde s-ar fi putut pierde etc. Până la urmă, ne-am descurcat foarte bine, copiii s-au bronzat frumos, iar eu am încercat să le satisfac toate dorințele, desigur, cu anumite limite, fără a exagera în vreun fel.

Un moment puțin stresant s-a petrecut într-unul din faimoasele *shop*-uri, acele magazine care vindeau marfa doar pe valută, unde băieții intraseră pentru că Mihai a dorit să-și cumpere ciocolată cu mărunțișul adus de Octavian din Germania. Am așteptat afară vreun sfert de oră, după care am început să mă impacientez, întrucât copiii nu mai ieșeau. Când am văzut că în *shop*-ul respectiv intră doi milițieni, mi-am dat seama că ceva nu e în regulă și am încercat să pătrund și eu. Unul dintre ei m-a oprit la ușă, dar m-am prezentat spunând că sunt tatăl celor doi copii care se află înăuntru și vreau să știu ce s-a întâmplat de nu mai ies. Rânjind, unul dintre milițieni mi-a apus atunci că băieții fuseseră opriți în magazinul respectiv pentru deținere ilegală de valută, poftindu-mă înăuntru, la “interviu”. Mi s-au înmuiat picioarele, dar mi-am făcut

repede curaj ca să pot înfrunta situația. Toți cinci, eu cu cei doi copii și milițienii, ne-am retras apoi într-un colț al magazinului, unde s-au purtat discuții cu privire la mărcile pe care Mihai le avea în posesie. Încercând să-mi stăpânesc tremurul vocii, am declarat că soția fusese în Germania Federală cu băiatul cel mare și că șapca achiziționată pentru cel mic avea două buzunărașe laterale, pe care Octavian s-a gândit să le umple cu mărunțiș pentru Mihai, ca atunci când ajungem la mare să poată să-și cumpere și el de la *shop* ce dulciuri își dorește. Mărunțișul acela adunat nu făcea nici măcar o marcă. Pe măsură ce povesteam, vedeam cum milițienii încep să se destindă, ba chiar să zâmbească. La final, am dat o declarație pe care am semnat-o, solicitând să se verifice la secția Pașapoarte din Brașov dacă cele prezentate de mine se confirmă sau nu, acceptând eventualele sancțiuni ce s-ar fi impus în cazul în care aș fi spus vreun neadevăr. Nu m-a mai întrebat nimeni nimic nici până în ziua de azi.

La hotelul Miorița, unde eram cazați cu pensiune completă, se aflau mulți turiști germani și poate că acesta constituise motivul pentru care fuseserăm luați în colimator. În loc să-i urmărească și să-i controleze pe cei care făceau *bișniță* pe litoral, miliția pusese ochii tocmai pe copiii mei.

A doua zi, m-am dus să vorbesc cu vânzătoarea din acel *shop* și replica primită a fost că dânsa avea sarcina să înștiințeze miliția de îndată ce apăreau astfel de cazuri.

“Cazuri de copii români care vor să cumpere ciocolată cu mai puțin de o marcă?”, am vrut să întreb, dar m-am abținut. Întrebarea nu am rostit-o niciodată.

LXXIX

1986 a fost anul în care Octavian s-a pregătit pentru admiterea la liceu, hotărând cu toții că ar fi bine să se înscrie la Liceul Industrial nr. 8, un liceu cu tradiție, considerat cel mai bun din oraș. Liceul purtase în trecut numele unui distins profesor brașovean, dr. Ioan Meșotă, denumire la care s-a revenit după Revoluția din 1989.

Mihai trecuse în clasa a V-a, continuând la Școala Generală nr. 5, unde învățase și Octavian. A fost puțin cam greu pentru noi, părinții, căci în cadrul întâlnirilor avute la școală se făceau mereu comparații între cei doi frați, aprecieri care nu ne bucurau întotdeauna. Fiecare avea părțile lui distincte și nu puteam să facem o ierarhizare, cu atât mai mult la învățătură. Trebuie să spun că noi, ca părinți, am fost mulțumiți de felul în care ambii copii învățau, neavând probleme majore de rezolvat cu niciunul dintre ei.

În aprilie 1986, a avut loc accidentul nuclear de la Cernobîl, eveniment despre care nu s-au spus prea multe la vremea respectivă. Populația a fost înștiințată abia după o săptămână de la producerea nenorocirii,

când norul radioactiv trecuse deja peste România. După vreo 10 zile de incertitudini și informații contradictorii, l-am rugat pe colegul Nicolae Ștefănescu, omul care ne repara televizorul Temp când i se ardeau lămpile, să vină până la Grădină să măsoare nivelul radiațiilor. Aveam încredere în ing. Ștefănescu, căci lucra la laboratorul Trustului și era familiarizat cu acele instrumente de măsură sofisticate.

Îngrijorarea mea pornise de la faptul că iarba pe care o tăiam cu secera și o adunam în grămăjoare ardea altfel decât de obicei, ca un foc de artificii neobișnuit, cu irizații albastrui. După ce i-am relatat asta, colegul meu nu a așteptat să-l mai rog o dată. Și-a luat imediat instrumentarul și am plecat împreună la Grădină. Ajunși acolo, inginerul Ștefănescu și-a pus aparatele în funcțiune și s-a apucat să măsoare terenul în lung și-n lat, deplasându-se cu pași mici, studiind parcă fiecare fir de iarbă. La final, s-a apropiat de mine și mi-a spus privindu-mă pe deasupra ochelarilor:

— Tov. inginer, situația e gravă. Radiațiile sunt de 10 ori peste limita normală!

Cu toate acestea, nu am dat o prea mare importanță spuselor colegului meu, poate și pentru că mă așteptam ca nivelul radiațiilor să fie mult mai mare. Am continuat să lucrez la Grădină, ca și până atunci, săpând, secerând, plivind, îmbrăcat sumar, doar în maiou și asudând serios, din cauza efortului și a razelor

solare foarte puternice. I-aș fi dat așa înainte, nepăsător, însă la câteva luni de la accidentul nuclear, am observat că pe corpul meu, de la brâu în sus, au apărut niște pete maronii, de mărimea unor monede de 50 de bani. I-am prezentat de urgență situația doctorului Șerbeniuc, care m-a liniștit, rugându-mă să nu umblu la acele pete, să le las în voia lor și să fiu atent să nu le agăț când fac duș. De asemenea, mi-a recomandat să evit expunerea directă la soare.

Am respectat cu strictețe indicațiile medicului, lăsând petele în voia lor. Pot spune că, de-a lungul anilor, acestea au rămas neschimbate, lăsându-mă și ele pe mine în voia mea.

După ce a trecut amenințarea norului radioactiv, am început să ne facem planuri pentru vacanța de vară. Prima parte a vacanței respective am ales să o petrecem la Govora, unde am avut condiții foarte bune și unde copiii s-au simțit excepțional. Cel mai mult le-a plăcut la Ocnele Mari, apa foarte sărată ținându-i la suprafață fără ca ei să facă vreun efort.

De la Govora am plecat spre Târgu Cărbunești, vizitând în drumul nostru Mănăstirea Horezu, valorosul monument de artă în stil brâncovenesc, situat pe o vale împădurită la circa 3 km distanță de șosea. De aici ne-am dus să vedem Peștera Muierii, unde am admirat formațiuni calcaroase impresionante, precum Marea Orgă, Amvonul, Altarul, Domul Mare sau Candelabrele.

Am aflat că în galeria principală, pe timpul marilor migrații, se refugiau femeile din așezările apropiate, fapt de la care i-a rămas peșterii și numele. În urma descoperirilor, s-a ajuns la concluzia că peștera a fost locuită încă din Paleolitic.

Din Târgu Cărbunești am continuat drumul spre Craiova și apoi mai departe, până am ajuns la Goicea, petrecând câteva zile printre sătenii alături de care am copilărit. Din Goicea am plecat spre Turnu Severin, vizitând Porțile de Fier, cu marele baraj al hidrocentralei, care a înghițit milioane de metri cubi de beton și zeci de vagoane de oțel-beton pentru a stăpâni puterea Dunării.

În drumul nostru spre Timișoara, am vizitat și renumita stațiune balneoclimaterică Herculane, situată pe valea râului Cerna, în extremitatea de vest a Carpaților Meridionali. Locul e cunoscut de aproape 2.000 de ani, de pe vremea când legiunile romane înaintau în Dacia pe drumul Tierne–Tibiscum (Orșova–Timișoara), descoperind în calea lor aceste izvoare sulfuroase, pe care le-au denumit *aquas Herculi sacras*, adică apele sacre ale lui Hercule.

După vizitarea acestei perle bănațene, ne-am îndreptat spre Timișoara, punctul final al excursiei noastre. Acolo locuiau rudele mele, unchiul Petrică Coșeranu, fratele mamei mele, verișorii mei Sanda și Radu, fiul unchiu-

lui Fică, Florin. Am poposit la verișorul meu Opriță, fiul unchiului Ioniță, fratele tatei.

Acest traseu de o rară frumusețe l-am parcurs timp de 10 zile, cu automobilul meu oltenesc marca Oltcit, care nu ne-a făcut nicio problemă pe parcurs. Motorul a funcționat ireproșabil, peste așteptări, mai ales că răcirea se făcea cu aer și zilele acelea au fost foarte călduroase. Pe drumul de întoarcere la Brașov am rămas o noapte la Buziaș, o altă stațiune balneoclimaterică situată la numai 34 km de Timișoara. După această oprire, am hotărât să profităm de vremea frumoasă și să mergem spre casă întins, cu pauze cât mai scurte, ca să nu ne prindă noaptea pe drum. Bunicii de la Brașov abia așteptau să venim, cel care dorea să ajungem cât mai repede fiind Bubu. Parcă avea o presimțire...

Am ajuns acasă cu bine, vineri seara, și a doua zi, 23 august 1986, am mers cu toții la Grădină, unde s-a creat o atmosferă foarte plăcută, bucuria lui Bubu că își revedea nepoții fiind nemărginită. Au mai trecut două zile și marți dimineața, în jurul orei 5.00, am primit telefon de la Mama-Mare că lui Bubu îi este foarte rău. Ne-am îmbrăcat rapid și am ajuns la ei acasă în câteva minute, dar din păcate nu s-a mai putut face nimic. Bubu, un om care în cei 22 de ani de când îl cunoscusem nu a luat niciun medicament și nici nu a fost vreodată bolnav, ajunsese la capătul drumului său în această viață. Trăise 86 de ani.

Despărțirea de o persoană iubită naște întotdeauna o mare suferință. Plecarea lui Bubu dintre noi a fost foarte dureroasă, mai ales pentru dragii lui nepoți, dar și pentru mine, căci ne obișnuiserăm să ne spunem greutățile, să ne povestim situațiile mai deosebite prin care treceam, căutând să găsim împreună soluții pentru rezolvarea unor probleme. Bubu a fost un bunic de mare omenie și înțelepciune, dar și un tată-socru minunat, de la care veneau întotdeauna sfaturi sau îndemnuri bune. Am învățat multe de la Domnia Sa, exemple de viață care adeseori mi-au călăuzit pașii.

LXXX

Ne-am revenit cu greu după pierderea lui Bubu, dar viața și-a urmat cursul și în vara anului următor copiii au dorit să mergem mai întâi la mare, apoi la Piatra Neamț, la unchiul Costică și la tanti Cici. Cu toate că drumurile făcute cu un an în urmă pe meleaguri oltenești, bănațene și ardelenе au fost interesante, le plăcea mai mult marea, unde se puteau bălăci în voie ore întregi, desigur, cu restricțiile de rigoare impuse de adâncimea apei și depărtarea de mal.

Când nu eram la plajă, la masă sau la odihnă, făceam frumoase plimbări în stațiunile din apropierea stațiunii Neptun, deplasându-ne cu *chichicarul*, cum îi spuneam aceluia trenuleț compus din vagonașe colorate trase de un tractoraș. Având la dispoziție și mijlocul de

transport propriu, mașinuța oltenească Oltcit, ne-am putut deplasa și în stațiunile mai îndepărtate, precum Mamaia sau Eforie.

Vacanțele la mare au fost întotdeauna bine-venite pentru copii și recomandate de medic, băieții fiind în creștere. La întoarcere, când medicul venea să-i vadă, întreba în primul rând cum stăm cu înălțimea. Constatam că băieții erau parcă “trași de păr”, măsurătorile prezentând diferențe semnificative de la un an la altul. Astăzi, când încerc să-i mai măsoar, nu o pot face, întrucât nu mai ajung la nasul lor, amândoi având peste 1,90 m înălțime!

După zilele petrecute pe litoral, am plecat la Piatra Neamț, la fratele Costică. Aici am avut toate condițiile pentru a vizita atât împrejurimile frumosului oraș, cât și unele așezăminte mănăstirești, precum cea de la Târgu Neamț, apoi casa memorială din Humulești a marelui povestitor Ion Creangă, o oprire instructivă pentru domnișorii elevi.

Trebuie amintit aici traseul parcurs prin Tușnad, Miercurea Ciuc, Izvorul Mureș, Gheorgheni, Lacul Roșu, Cheile Bicazului, locuri de o rară frumusețe. În timpul popasului de la Lacul Roșu, am făcut o plimbare cu barca pe lac, admirând acele cioturi ale brazilor scufundați în apă.

A fost o vară plină de bucurie și de voie bună, dorind să ne ajungă un an întreg, până în vara anului următor.

LXXXI

În anul 1988, m-am reîntâlnit cu foștii colegi de facultate pentru a sărbători cei 30 de ani de la absolvire. Întâlnirea a avut loc la Universitatea de Construcții din bulevardul Lacul Tei, cu desfășurarea programului obișnuit: revederi, recunoașteri, depănări de amintiri din studenție, apoi adunarea festivă cu strigarea catalogului, urmată de câteva cuvântări ale profesorilor prezenți, decanului Facultății de Construcții și reprezentantului foștilor studenți. După încheierea festivității, s-a dat citire listei cu participanții, aceștia fiind distribuiți în autocarele care aveau să ne transporte la locul petrecerii, la Păltiniș, în Sibiu. Locația a fost stabilită la propunerea colegului nostru sibian, ing. Nicolae Cosma, care ocupa la acea vreme funcția de director al Oficiului Județean de Turism Sibiu, având în subordine stațiunea Păltiniș.

S-a ajuns la această variantă deoarece colegii și profesorii doriseră o replică a întâlnirii din 1978 de la Poiana Brașov, când sarcina organizării căzuse pe umerii mei. Petrecerea de la Păltiniș s-a desfășurat în condiții foarte bune și a ținut două zile.

A urmat un episod care ne-a dezechilibrat puțin, cu unele consecințe care s-au dovedit a fi trecătoare până la urmă. Conform unei înțelegeri anterioare cu *Ema tante*, s-a convenit ca și în acel an Michaela să o viziteze în Germania Federală pentru 30 de zile, cu al

doilea copil. Pe baza invitației primite de la Ema *tante*, am solicitat din nou eliberarea pașaportului, necesar pentru obținerea vizei de la Ambasada Germaniei, dar spre surpriza noastră am fost amânați de două ori, cu mențiunea că “ar fi ceva probleme”.

În 1985 nu întâmpinaserăm niciun obstacol și nu știam la ce să ne așteptăm. Ne gândeam că un motiv putea fi faptul că Michaela se născuse în Germania, alt posibil motiv fiind statutul soției, de salariat la Nivea, existând probabil temerea că Michaela dorește să încerce o “mutare” la fabrica cu același nume din Germania.

Motivul real nu l-am aflat niciodată, dar a fost o perioadă plină de frământări pentru noi. În cele din urmă, am solicitat audiență, garantând întoarcerea soției și a copilului cu rămânerea mea și a lui Octavian la Brașov, propunând să se ia orice măsură restrictivă, dacă se va impune. Se cunoștea foarte bine poziția mea socială, aveam această informație de la ofițerul care răspundea de Trust, surprins și dumnealui de refuzul autorităților.

În urma acestui demers și pe baza unei noi invitații trimise de Ema *tante*, în vara lui 1989, am primit în sfârșit pașaportul mult dorit și, cu el în buzunar, soția s-a prezentat la Ambasada Germaniei pentru obținerea unei vizei cu valabilitate 30 de zile. După acordarea vizei, am început să facem bagajele. Mihăiță era tare bucuros că se poate duce și el acolo unde fusese și fratele lui mai mare.

O lună de zile a trecut repede pentru cei doi plecați în Germania, dar foarte încet pentru ceilalți doi, rămași la Brașov. Din spusele lor, excursia a fost una foarte reușită, Mihai neștiind la ce să se uite mai întâi și ce să-și cumpere din acel paradis occidental.

După întoarcerea Michaeliei și a lui Mihai, am predat pașaportul la Serviciul Pașapoarte, conform legii, apoi am raportat ofițerului care răspundea de Trust că soția a revenit la lucru la Nivea. Din acel moment, toată lumea a răsuflat ușurată și lucrurile au revenit la normal. Ne întorseserăm la acea *normalitate* ale cărei zile erau numărate.

LXXXII

Așa cum se obișnuia în anii aceia, îmi venise și mie rândul să fac de serviciu pe timpul nopții. Portarul păzea intrarea în clădirea Trustului, iar eu vegheam în zona secretariatului, având la dispoziție toate legăturile telefonice pentru eventualele situații de urgență. Era luna septembrie a anului 1989, înaintea Congresului al XIV-a al P.C.R.

Aproape de miezul nopții, a venit portarul să mă anunțe că sunt doi tovarăși care doresc să vorbească cu ofițerul de serviciu. Am fost foarte surprins, deoarece nu mai trecusem prin astfel de situații. Vizita aceea târzie mi s-a părut suspectă, dar m-am conformat și am permis

intrarea celor două persoane, dintre care una îmi era cunoscută. Ajunși la secretariat, cei doi și-au prezentat scopul misiunii, și anume controlarea faxului. Mi s-a cerut să descui ușa și să stau pe lângă dumnealor cât verifică aparatul, acel control fiind ordonat de către superiorii lor.

După o verificare amănunțită, cei doi au solicitat accesul și în încăperea calculatorului Trustului, unde au verificat principalele echipamente ale instalației. Cea de a doua persoană, fiind de specialitate, se pricepea foarte bine la toate componentele calculatorului, care la acea vreme era o adevărată uzină ce umplea o cameră întreagă.

Am fost întrebat dacă am umblat prin acele încăperi până la venirea dumnealor sau dacă personalul ce lucra în domeniu a utilizat aparatura după orele de program. Răspunsul meu a fost negativ. Mi s-a dat să semnez o hârtie care, din câte am reținut, confirma faptul că s-a efectuat controlul și că nu a fost constatată nicio *ingerință*, acesta fiind cuvântul folosit în încheiere.

Ulterior, când m-am reîntâlnit cu persoana cunoscută, am îndrăznit să întreb care a fost motivul acelei vizite nocturne. Mi s-a răspuns, laconic, că fusese vorba de un număr important de mesaje sosite din afara țării, pe faxuri și calculatoare, la mai multe întreprinderi. Neaflând detalii despre conținutul acelor mesaje, nu

pot spune dacă au avut sau nu au avut legătură cu evenimentele din luna decembrie a acelui an.

Congresul al XIV-lea s-a desfășurat normal, fără incidente, conform procedurii cunoscute. Nicolae Ceaușescu a fost reales, dar pe plan extern, în celelalte țări socialiste, începuseră frământări și schimbări importante. Totuși, nimic nu prevestea furtuna ce avea să măture totul.

În ziua de 21 decembrie 1989, trebuia prezentat la București programul operativ pentru trimestrul I al anului 1990, conform sarcinilor de plan primite. Porniserăm dis-de-dimineață spre Capitală, cu o mașină a Trustului condusă de șoferul Popescu. Era o zi destul de friguroasă, fără zăpadă, cu un soare strălucitor, care ne-a întâmpinat de îndată ce am trecut Carpații. Cerul ardea ca jăraticul la orizont, ceea ce ne-a speriat puțin, amintindu-ne că și în dimineața de 4 martie 1977, în drum spre Harghita, am avut parte de un răsărit asemănător. “Va fi iar cutremur”, a prevestit unul dintre noi.

Drumul a decurs fără probleme, dar la intrarea în București am dat peste pâlcuri de oameni care se îndreptau spre mitingul organizat în fața sediului Comitetului Central. În scurt timp, ne-a fost schimbat și nouă traseul. Orașul era împânzit de miliție, iar unul dintre ofițeri ne-a sfătuit să rezolvăm cât mai repede ce avem de rezolvat și să ne întoarcem la Brașov.

Ajunși la minister, am început procedura de prezentare a planului operativ, pe compartimente: producție, mecanizare, aprovizionare etc. Încă nu se încheiase întâlnirea cu reprezentanții ministerului, când au început să sosească semnale de la părinții care aveau copii ieșiți cu școlile la acel miting așa-zis “de solidaritate”. Era ora 12.30 și, după foarte puțin timp de la primele semne, s-a declanșat ceea ce nu și-a închipuit nimeni. Lumea se agita, se auzeau țipete, urlate, nu-mi amintesc dacă au fost sau nu și focuri de armă.

Personalul din minister sistase activitatea și toată lumea se grăbea să plece, în timp ce noi rămăseserăm buimăciți, neștiind ce să facem. Ne închipuiam că o să treacă repede toată tevatura și că o să reluăm prezentarea planului operativ de unde fusese întreruptă. N-a fost așa. După o așteptare nu prea lungă, ni s-a acordat și nouă permisiunea de a ne retrage. Atât am așteptat. Ne-am suit în mașină și pe-aici ți-e drumul!

Am avut emoții mari până la ieșirea din București, întrucât lucrurile păreau scăpate de sub control. Lumea fugea în toate direcțiile sau se îndrepta spre centru, pe lângă noi treceau camioane încărcate cu steaguri rupte, iar milițienii ne zoreau să părăsim orașul cât mai repede. După ce am ieșit din București, am simțit că ne vine inima la loc, însă aproape de Ploiești am început să vedem camioane pline cu militari care goneau spre Capitală. Eu și colegii mei priveam toate aceste lucruri siderați, neavând habar ce se întâmplă cu adevărat.

Nu știam ce să comentăm, așa că am tăcut aproape tot drumul. Pe la ora 16.45 am intrat în Brașov, dar și aici fiind mare agitație am schimbat traseul pentru a ajunge acasă. Când m-au văzut, vecinii din bloc ieșiți pe balcoane se minunau că am scăpat teferi din București. Televiziunea transmitea în direct desfășurarea acțiunii, astfel că vecinii știau mai multe decât noi, care fusese-răm la fața locului.

Evenimentele au luat amploare și începând din seara aceea s-a ieșit în stradă câteva zile la rând. Dinspre centrul Brașovului se auzeau focuri de armă, dar mi-am luat inima în dinți și m-am deplasat până la serviciu, clădirea Trustului aflându-se la circa 200 m de locuința noastră. A fost imposibil să lucrăm zilele acelea, căci lumea din stradă îi chema pe cei din birouri să se alăture coloanei ce venea dinspre Hidromecanica, coloană în fruntea căreia se aflau stegarii de la Uzina de Autocamioane, cei care avuseseră curajul să iasă și în anul 1987, având atunci parte de tratamente foarte dure pentru că au îndrăznit să protesteze la adresa regimului ceaușist. Ceea ce vedeam pe stradă era neobișnuit și în totală neconcordanță cu manifestațiile entuziaste de atașament ce aveau loc cu prilejul zilelor de 1 Mai sau 23 August, când se defila prin fața tribunei oficiale din Parcul Central.

Revolta de atunci, din noiembrie 1987, dăduse semnalul că ceva se va petrece în curând și iată că după doi ani tăvălugul s-a rostogolit peste întreaga țară. Din

21 decembrie până în ajunul Crăciunului, a fost prăpăd în majoritatea orașelor mari, Brașovul devenind un adevărat teatru de luptă între *cei buni* și *cei răi*. Care erau cei buni și care erau cei răi nu s-a aflat nici până în ziua de azi.

Nu a trecut mult și în Trust au început disensiuni între servicii, implicit între colegii care au muncit alături unii de alții o viață întreagă. De asemenea, s-a pornit o adevărată cruciadă pentru distrugerea unor înscrisuri. Nu se mai ținea cont de faptul că erau documentele unui fost mare trust de construcții și că făceau totuși parte dintr-o arhivă, poate necesară în viitor. Cu mare greutate a fost potolit avântul celor care voiau să împrăștie totul pe coridoare.

La scurt timp după Revoluția din 1989, firma succesoare a Trustului a dat faliment, fiind obligată să înstrăineze sediul pentru a-și achita datoriile și împrumuturile bancare. Iată cum acel sediu, pentru care luptaserăm atât, a fost totuși bun la ceva. Glumesc amar, desigur. Firma respectivă își dovedise capacitatea tehnică și organizatorică cu vârf și îndesat! Personal, am fost tare mâhnit, dar ce mai puteam face? Ajunsesem eu acționar, așa cum s-a procedat atunci, dar numărul de acțiuni deținute nu mi-ar fi dat câștig de cauză în ponderea ce o aveau posesorii majorității acțiunilor.

Interesant însă cum viața restabilește echilibrul... 27 de ani mai târziu, în 2016, am ajuns să trăiesc o

mare satisfacție când actualul proprietar al clădirii fostului Trust a încredințat lucrările de modernizare și transformare chiar companiei Tecton Trust, firma condusă de Cătălin Pavel și Mihai, fiul meu cel mic.

Chiar în acel an, 2016, Tecton Trust aniversa 15 ani de la înființare, 15 ani în care compania s-a consolidat, depășind momentul greu al recesiunii din anii 2008–2010. Am pronosticat atunci că, dacă vor trece peste acea perioadă tulbură, de stagnare a investițiilor, și vor rezista șase luni, vor deveni mai puternici.

Cu răbdare și înțelepciune, au rezistat mai mult decât am anticipat și acum merg încrezători înainte, în destinul lor. Eu, ca observator din umbră, am cugetul împăcat constatând că sfaturile inițiale au fost bine primite și înțelese, activitatea în construcții fiind un domeniu foarte vast și complex. Dacă te pierzi la început, îți pierzi busola și nu te mai poți orienta în vederea redresării.

Tot ceea ce Cătălin și Mihai au investit pentru dotarea companiei lor s-a efectuat cu multă chibzuință, prin eforturi proprii, fără a apela la împrumuturi, muncind astfel pentru ei și evitând să muncească pentru bănci.

Ce altceva să mai zic în afara faptului că sunt mulțumit de rezultat?

LXXXIII

Anul 1990 a fost un an plin de frământări și re poziționări. Izbucniseră mari nemulțumiri și începuse sfârșirea fostelor întreprinderi socialiste, care nu-și mai găseau locul în noua formă de organizare, în realitate neînțeleasă de nimeni. Nu aveam niciun reper spre care să ne îndreptăm, noile orizonturi nu se întrezăreau, nu se întrevea nicio direcție de urmat. Personal, am trecut prin etape contradictorii.

Negocierile tensionate cu privire la noua formă de organizare a structurii Trustului au ținut zile întregi, la începutul tulbure al anului 1990. Consumul de energie fizică și psihică era uriaș în acele momente, în centrul discuțiilor fiind *omul*. Celelalte mijloace de producție, mobile sau imobile, treceau ușor dintr-o formă de organizare în alta, găsindu-și repede întrebuințarea pe care o aveau și înainte. Dar *omul*? Greu să-l mai așezi pe același scaun. În aceasta consta dificultatea cea mai mare. Până la urmă, reorganizarea a avut loc și spiritele s-au calmat, lumea reapucându-se de lucru de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat, deși se schimbaseră totul.

Marele Trust brașovean, emblemă în ramura sa, fusese divizat și ciopârțit în bucățele ce se voiau de sine stătătoare și poate singurul avantaj a fost acela că grupurile de șantiere din județele unde activau s-au organizat în societăți pe acțiuni. Dezavantajele au fost însă multe și mari. De la un număr restrâns de directori,

câți aveau Trustul și Grupurile, se ajunsese la peste 40 de directori cu pretenții financiare mult sporite, fosta lege a salarizării nemaiputând fi implementată în noua formă de organizare, căci folosirea fondului de salarii aplicat în 1989 devenise imposibilă. În foarte scurt timp, și imensa bază materială a Trustului s-a fărâmițat, împrăștiindu-se în direcții prea puțin cunoscute.

Curând, a început o adevărată luptă pentru supraviețuire. Trebuiau lucrări noi, dar spre cine să te îndrepti când foștii noștri mari beneficiari nu mai erau de găsit? Practic, nu mai aveai la ce porți să bați, căci toate porțile fie se închiseseră, fie dispăruseră. Acel plan cu care ne prezentaserăm în ziua de 21 decembrie 1989 la minister, pentru aprobarea pe trimestrul I, a rămas un dosar fără valoare, un obiect de arhivă despre care nici nu se știa pe unde ajunsese. Planul operativ, în care erau nominalizate lucrările de investiții, devenise o simplă amintire. Dispăruseră, de asemenea, și cele două grupuri școlare de construcții, unde fuseseră formați de-a lungul anilor peste 20.000 de tineri în diverse meserii, ce acopereau necesarul forței de muncă din șantierele de pe raza Trustului, dar și din alte unități de construcții. Iar personalul cu înaltă calificare era la rândul său în degringoladă, împrăștiindu-se care încotro, ca vrăbiile speriate de vulturi.

Îndrăznesc să afirm că, peste noapte, s-a prăbușit aproape tot ce s-a construit în 40 de ani, din 1949 și până în 1989.

În toată acea perioadă de imensă debusolare, am avut o singură satisfacție personală, fiind vorba de împlinirea unui vis mai vechi: Facultatea de Construcții devenise de sine stătătoare în cadrul Universității Transilvania din Brașov, cu sprijinul nemijlocit al rectorului de atunci al universității, prof. dr. ing. Chiriacescu. Un susținător important fusese și prof. dr. ing. Atanasie Talpoși, care a luptat eroic pentru a atrage cadre didactice cu vastă experiență în învățământul superior, în special de la Universitatea Tehnică de Construcții din București și de la Facultatea de Construcții din Cluj, asigurând astfel acoperirea principalelor catedre cu specialiști de valoare. Eu am activat până în anul 2003, când vârsta mi-a impus retragerea, după o perioadă de 31 de ani. În acest interval, am contribuit la formarea a 26 de promoții de ingineri și subingineri cu studii superioare, la acea vreme fiind nevoie de astfel de specialiști pentru acoperirea necesarului de cadre inginerești pe vastele șantiere de construcții de pe întregul cuprins al țării.

În vara lui 1990, acel an plin de schimbări dramatice, am ajuns din nou în comuna mea natală, după ce tocmai se recoltase o cantitate bună de grâu, care nu avea însă unde să fie depozitată. Consătenii cu care am discutat abia începeau să se dezmeticească și mi se plângeau, învinovățindu-se de faptul că în iureșul acela de *mare libertate* au distrus singuri tot ce construiseră prin munca lor. Așa au făcut și cu sistemele de irigații, praful se alesese de ele. Când venea seceta, își aminteau cu regret de irigațiile realizate prin munca și agoniseala

lor. Fostul președinte al cooperativei știa ce era de făcut pentru a diminua efectele secetei, cunoștea faptul că nu te poți pune cu capriciile naturii, dar acum stația de pompe se dusesse la fiare vechi, iar kilometrii de țeavă fuseseră împărțiți sătenilor, care le-au folosit pentru diverse lucrări în gospodăriile proprii. Nimeni nu înțelegea, de fapt, cum s-a ajuns la distrugerea unei asemenea forme de organizare, când se știa că țăranul nu mai are cu ce să-și muncească pământul primit pe hârtie, în cuantumul loturilor înscrise în colectiv.

Cooperativa Agricolă de Producție (C.A.P.) din Goicea Mare avusese ca președinte un om de ispravă, pe nume Mitiță Dinișor (al lui Drică, așa cum se cunoștea în comună), de formație tehnician agronom. Era un om foarte priceput, cinstit și îl găseai tot timpul pe câmp, 24 de ore din 24, așa se spunea în sat. Având și sprijinul fratelui Marin, Mitiță Dinișor a luptat pentru obținerea unor fonduri de investiții, reușind astfel să construiască o școală cu parter și două etaje, cu 12 săli de curs și laboratoare, un cămin cultural și un sediu pentru C.A.P., clădire care astăzi găzduiește sediul administrativ al Primăriei Comunei Goicea.

După Revoluție, în loc să se salveze ce se mai putea salva, s-a distrus totul. Nici din grajdurile pentru bovine nu a mai rămas nimic, totul fiind demolat și împărțit bucată cu bucată, cărămidă cu cărămidă, foștilor cooperatori. Starea C.A.P.-ului s-a deteriorat vertiginos, iar nemulțumirile creșteau, căci oamenii erau îmbrobodiți

cu promisiuni care nu valorau doi bani, fiind doar vorbe aruncate-n vânt.

Ca fapt divers, traversând teritoriul Ungariei vecine, în calitate de turist, și văzând recolte atât de bogate, am întrebat cum de e pământul așa de frumos lucrat. Răspunsul a venit prompt: nu s-a distrus nimic din ceea ce fusese organizat înainte, pe alte principii. Se păstrase forma veche, întrucât țăranii nu aveau o bază materială cu care să continue procesul de producție în bune condiții. O gândire sănătoasă, cu rezultate vizibile, mi-am zis, admirând holdele mănoase.

LXXXIV

Vacanța din anul 1990 era sub semnul întrebării. Nu prea ne ardea nouă de așa ceva, erau încă frământări și multă nesiguranță, nu știam în ce direcție să ne îndreptăm și ce hotărâri să luăm. Băieții doreau însă să meargă la mare, astfel că am decis să găsim o modalitate de procurare a biletelor, stabilind cu toții să încercăm să obținem locuri la Olimp, cu gândul de a fi oaspeții hotelului Panoramic, cu plaja sa minunată. Trecuseră 17 ani de când fuseserăm la Olimp prima oară, pe când Octavian avea numai doi anișori.

Procurarea biletelor ne-a dat bătăi de cap, întrucât O.N.T. Brașov era în descompunere, ca multe altele de altfel. Din fericire, începuserăm să ne preocupăm de

reținerea biletelor încă din luna februarie și în cele din urmă am reușit să le obținem din rămășițele repartizate muribundului oficiu de turism brașovean.

Cu biletele și locurile asigurate, ne-am îndreptat spre litoral de îndată ce băieții au intrat în vacanță, fiind cazați în condiții excepționale la hotelul Panoramic, într-un apartament de două camere, cu tot confortul. Aveam televizor, frigider și balcon cu vedere spre marea din care soarele răsărea luminând întreaga încăpere.

În apropierea stațiunii se afla un camping, unde își montaseră corturile câțiva colegi de-ai lui Octavian, așa că băieții aveau o companie foarte plăcută. Într-o noapte, după o ploaie torențială, tinerii din corturi au fost nevoiți să doarmă în apartamentul nostru, noi fiind bucuroși să le acordăm tot sprijinul și să le organizăm locurile de dormit. A doua zi, cu ce mai aveam prin frigider, am reușit să încropim și un mic dejun îndestulător pentru toată lumea.

La încheierea sejurului, am plecat purtând în suflet nostalgia locurilor pe care le îndrăgiserăm foarte mult, spunându-le copiilor că acela a fost ultimul nostru concediu împreună la mare. Și o perioadă îndelungată chiar așa au stat lucrurile. Deși mie și Michaelei ne era dor să mai vedem o dată marea, ne luaserăm gândul că vom mai ajunge vreodată pe Litoral. Totuși, în anul 2015, cu prilejul împlinirii a 50 de ani de căsătorie, am primit invitația de a merge la Mamaia, împreună cu

familia lui Mihai. Am acceptat cu drag, adresându-i lui Mihai rugămintea să ne deplasăm și spre Mangalia, căci doream să revăd stațiunile Neptun, Olimp, Jupiter, Eforie Nord și Eforie Sud. Am simțit o mare tristețe vizitând acele locuri, găsindu-le complet diferite față de cum mi le aminteam, cu multe hoteluri și localuri lăsate în paragină, de parcă erau ale nimănui.

Toamna anului 1990 a reprezentat o etapă de foc, pentru noi, părinții, emoțiile fiind duble. Octavian terminase liceul, promovând bacalaureatul cu un rezultat la nivelul lui, și se pregătea pentru admiterea la facultate, iar Mihai încheiase cele opt clase de școală generală, cu rezultate bune, urmând admiterea la același liceu unde învățase și Octavian. În urma examenelor, ambii copii au fost admiși cu note bune, mulțumirea noastră ca părinți fiind cea cuvenită, căci eforturile pe care le făcuserăm fuseseră răsplătite. Unul dintre băieți era de-acum elev la liceu, iar celălalt student, fiecare pe drumul cel bun în vederea asigurării unei situații de viitor. Urma o perioadă mai grea pentru ei, dar amândoi știau că le suntem alături, având sprijinul nostru necondiționat.

LXXXV

Se apropia anul 1992 și eu împlineam 60 de ani, vârstă la care, după lege, mă puteam pensiona la cerere. După o analiză temeinică a situației în care mă aflam, am ajuns la concluzia că ieșirea la pensie nu ar fi deloc

avantajoasă; se anunțau schimbări majore în sistemul de pensii și ceea ce prevăzusem eu nu se potrivea deloc cu ceea ce se preconiza. Practic, aveam nevoie în continuare de salariu, băieții mei aflându-se în plină școlarizare și cheltuielile fiind destul de mari.

Previziunile noastre nu mai corespundeau cu ceea ce se petrecea în realitate, însă cu răbdare și calcul la rece am reușit să mă mențin în activitate, într-o nouă formă de organizare mai greoaie, dar cu perspective pozitive. Vremurile impuneau o gândire nouă în modul de asigurare a capacității de producție, erau necesare noi formule, noi principii, trebuia să găsim noi beneficiari, care nu ne mai băteau la ușă ca altădată, să ne facă cunoscut ce au de gând să construiască, informându-se de condițiile tehnice și organizatorice oferite de Trust. Încă nu ne erau clare noțiunile cu privire la etapa respectivă și a trebuit să o luăm efectiv de la zero, elaborând noi proceduri de prindere a unei investiții, puțini fiind cei ce dispuneau la momentul acela de un capital cu care să se dezvolte. A fost greu, dar cu timpul ne-am adaptat la noua metodologie de lucru, activitatea, blocată la început, începând să se urnească.

În 1993, Mihai a împlinit 18 ani, hotărând că sosise timpul să obțină permisul de conducere auto. A trecut examenele cu brio, fiind felicitat de examinatori pentru punctajul obținut la proba teoretică. Din acel moment aveam un ajutor prețios, căci și el dorea să conducă Oltcitul, un mijloc de transport ce ne-a fost de mare

folos, cu ocazia diverselor deplasări în jurul casei și în afara orașului.

În mai 1994, am fost invitat în Germania de prietenii noștri, familia Dinescu, parcurgând acel drum lung până la ei cu autocarul firmei Atlassib. Am pornit din Brașov în ziua de 4 mai, la ora 4.30, și am ajuns la Köln a doua zi, la ora 16.45, fiind întâmpinat de Stelică Dinescu în autogara din apropierea gării centrale a orașului. Am fost primit cu multă căldură și prietenie, bucurându-mă de un program variat, cu deplasări în zonă.

În cea de-a zecea zi, am avut parte de o mare și plăcută surpriză, familia Dinescu înscriindu-mă pentru o excursie în Olanda, având ca punct final vizitarea orașului Amsterdam și o plimbare cu vaporeșul pe canale.

La ieșirea din Germania, autocarul a oprit la trecerea fostei granițe și ghida ne-a invitat la o cupă de șampanie din partea firmei de turism. Majoritatea persoanelor din grup, fiind de vârstă a treia, a primit tratația cu reținere și atunci ghida ne-a rugat, pe mine și pe Stelică, să nu refuzăm o a doua cupă, căci e păcat de șampania rămasă. Cum să fi refuzat așa ceva? I-am spus ghidei că se poate baza pe noi, dar să nu se înțeleagă de aici că am întrecut măsura. Cele câteva cupe de șampanie în plus au avut darul să ne încălzească atât cât trebuie, mai ales că în Amsterdam era destul de răcoare, cu toate că soarele strălucea pe cer.

N-am crezut că voi mai avea prilejul să mai vizitez o dată Olanda și să ajung la Amsterdam, dar în 2010 s-a ivit șansa să merg din nou în Țara Lalelelor, într-o frumoasă excursie, împreună cu soția, amintindu-mi cu nostalgie de locurile vizitate în 1994 și oprind cu ocazia respectivă la aceeași terasă, pentru o cafea și o bere.

Pământul este rotund și omului îi șade bine să fie călător, mai ales atunci când are posibilitatea. Ne propuseserăm din tinerețe ca atunci când vom ieși la pensie să profităm și să vizităm Europa, fără să ne imaginăm atunci că vom ajunge să ne bucurăm de avantajul obținerii cu ușurință a unui pașaport, cu care să putem călători liber, neîngrădiți.

Vârsta pensionării obligatorii a sosit mai repede decât mi-am imaginat. Împlinind 62 de ani în 1994, am depus cererea de pensionare conform regulamentului, dar, fiindcă legea îmi permitea, am hotărât să mai rămân o vreme în câmpul muncii, cumulând pensia și salariul. Am renunțat la serviciu abia peste patru ani, în 1998, după patru decenii de activitate neîntreruptă, păstrând însă orele de la Facultatea de Construcții, unde am continuat să predau cunoștințe studenților, în calitate de cadru didactic asociat. Despărțirea de biroul în care lucrasem ani îndelungați nu m-a afectat atât de tare cum mă temeam și, considerându-mă într-o stare acceptabilă de sănătate, m-am gândit să nu renunț totuși complet la activitate și să o continui în sectorul privat.

În urma unui concurs susținut la Ministerul Justiției, am obținut atestatul de expert tehnic judiciar în cadrul Tribunalului Brașov, iar de la Ministerul Construcțiilor am obținut, în aceeași perioadă, certificatul de atestare tehnico-profesională pentru calitatea de responsabil tehnic cu execuția lucrărilor de construcții civile, industriale, agrozootehnice, energetice și miniere, construcții edilitare și de gospodărie comunală. A urmat obținerea certificatului de autorizare pentru calitatea de diriginte de șantier pentru construcții, având toate categoriile de importanță — A, B, C și D.

Tot în 1998, am obținut autorizația de proiectant P.F.A. (persoană fizică autorizată), cu biroul stabilit în propriul apartament, ceea ce mi-a permis să elaborez un număr apreciabil de proiecte, cu detalii complete de arhitectură și rezistență, toate acestea fiind executate și devenind lucrări reprezentative, apreciate de beneficiari. În 2010, limitările fizice, specifice vârstei, m-au determinat să pun punct acestei frumoase îndeletniciri.

Toate aceste activități mi-au prins foarte bine. În primul rând, m-am simțit util, trăind sentimentul că nu sunt complet izolat. În al doilea rând, nu am lăncezit. Muncind în noile condiții pe care mi le creasem, acopeream timpul pentru întreaga zi, mai ales în perioada când eram și îndrumător al studenților pentru întocmirea proiectelor de licență, coordonând cel puțin 6–7 studenți, chiar și 12 uneori, câte doi ani la rând. Pe

lângă toate acestea, desigur, mai era și partea pecuniară, care îmi rotunjea frumușel pensia.

LXXXVI

Octavian era student la Matematică în București și mai avea un an până la absolvire, iar Mihai terminase liceul cu bacalaureatul promovat, având porțile deschise pentru a se înscrie la examenul de admitere la facultate. Încă de când era elev, Mihai își exprimase dorința de a urma Construcțiile. Voia foarte mult să fie ca mine, dar ce anume îl captivase din activitatea mea numai el ar putea să mărturisească. Urmându-și visul, fiul meu cel mic s-a înscris la Universitatea din Brașov, optând pentru Facultatea de Silvicultură, Secția Construcții Civile și Industriale, secție care a devenit facultate de sine stătătoare după 1989. Ne-am bucurat foarte tare cu toții când s-au afișat rezultatele: Mihai fusese admis la facultatea aleasă.

Viața însă nu e făcută numai din momente bune, ci și din momentele mai puțin bune, care vin atunci când le aștepti mai puțin. La un control de rutină efectuat la Nivea, asistenta s-a adresat alarmată medicului, nereușind să-i măsoare soției tensiunea cu ajutorul tensiometrului. Procedura a fost reluată chiar de către medic, cu același rezultat. Tensiunea era neobișnuit de mică, motiv pentru care i s-a recomandat Michaeliei să

se prezintă la spital, secția Cardiologie, pentru stabilirea unui diagnostic precis.

Brusc, ne-am simțit aruncați într-o nesiguranță totală, fapt pentru care ne-am adresat doctorului Șerbeniuc, medicul nostru de familie. După un consult amănunțit, dr. Șerbeniuc a decis să mergem de urgență la Târgu Mureș pentru operație, căci situația era într-adevăr gravă. Am hotărât să-i urmăm sfatul negreșit, dar până să pornim spre Târgu Mureș, ne-am prezentat la dna dr. Nistor, specialist cardiolog, care ne-a descris pașii de urmat, întâi de toate stabilindu-se un tratament pentru decompensarea inimii, care ajunsese, nu exagerez, aproape cât o minge de handbal, după cum ne explica doamna doctor.

Calea era una singură, înțeleseserăm că operația e inevitabilă, dar până să ajungem acolo am urmat acel tratament pentru decompensare, liniștindu-ne moral până la intervenția chirurgicală, stabilită pentru anul 1995.

Ne-am prezentat la Târgu Mureș în două rânduri. Prima oară, Michaela a fost internată în iunie la secția Cardiologie a spitalului, unde au fost efectuate toate analizele pentru a se stabili cu precizie diagnosticul final. În urma intervenției efectuate cu ajutorul cateterului, s-a hotărât că este obligatorie înlocuirea valvei aortice, fiind posibilă și îndepărtarea chirurgicală a unei porțiuni din aortă.

Cu acest rezultat ne-am prezentat la secția Chirurgie a aceluiași spital, la prof. dr. Radu Deak, programând intervenția chirurgicală pentru luna octombrie a anului 1995. De la a doua internare a mai trecut o lună și, în cele din urmă, într-o zi de noiembrie, Michaela a intrat în sala de operații. Profesorul Deak a început intervenția chirurgicală la ora 9.15 și a încheiat-o după opt ore, în jurul orei 17.00, Michaela fiind transferată apoi la secția Terapie Intensivă. Fuseserăm avertizați încă de la bun început că operația va fi una complicată, concluzie trasă în urma nenumăratelor investigații efectuate în etapele anterioare.

Pe toată durata operației, am păstrat în permanență legătura cu dra asistentă Anișoara, secretara profesorului Deak, dânsa informându-mă asupra fiecărui stadiu. Voiam să știu cum suportă Michaela atâtea ore de intervenție operatorie și de fiecare dată mi se răspundea că totul decurge în limite acceptabile și că nu fuseseră sincopă. Convorbirea m-a liniștit pe moment, dar, la finalul intervenției încheiate cu bine, după spusele asistentei, dra Anișoara a precizat că în acele momente se face *încălzirea...* “Încălzirea?!”, am sărit eu în sus, complet pierdut în ceață. “Ce înseamnă asta?” Nu am mai așteptat răspunsul și, pierzându-mi răbdarea, am apelat imediat centrala telefonică a spitalului, îndrăznind să cer legătura la secția Terapie Intensivă. La celălalt capăt al firului, receptorul a fost ridicat de medicul din secție, care mi-a spus pe un ton liniștitor că doamna Segărceanu a fost adusă la ora 17.30, starea

pacientei fiind normală după o asemenea anestezie. La finalul scurtei conversații, medicul m-a rugat să nu mai sun până a doua zi dimineața la ora 6.00, când voi putea să vorbesc direct cu Michaela, conectată în acel moment la o sumedenie de aparate.

Nu mai aveam răbdare. Eram hotărât să mă urc în mașină chiar în clipa aceea și să plec la Târgu Mureș, dar la insistențele lui Mihai și în urma convorbirilor telefonice cu fratele Marin, am fost lămurit să mai aștept.

A doua zi dimineața, după o noapte nedormită, am sunat la Târgu Mureș, conform instrucțiunilor primite, și am cerut legătura la secția Terapie Intensivă, reușind să comunic un pic cu Michaela, care vorbea cu dificultate, simțindu-se foarte obosită. Îmi spunea că la un moment dat a deschis ochii nereușind să-i mai închidă din cauza celui aparat care o ajuta să respire, printr-un tub introdus în gură. Nu pot reda acel moment zguduitor pentru amândoi, dar bine că Michaela era în viață! Abia atunci i-am comunicat mamei-soacre, care rămăsese peste noapte la noi acasă, starea fiicei dumneai.

După alte două zile, care parcă au ținut o veșnicie, m-am urcat în mașină și am pornit spre Târgu Mureș, cu acceptul profesorului Deak. Ajuns acolo, am intrat în salonul în care soția mea era sub supraveghere, conectată la aparate, și... nu știu dacă realizez unde mă aflu și ce-i cu noi acolo. Profesorul Deak mi-a ex-

plicat în detaliu fazele complicate ale operației: valva aortică fusese înlocuită cu una mecanică, iar o porțiune de 12 cm din aorta superioară fusese îndepărtată, în locul acesteia fiind pusă o grefă. Pe acea porțiune, aorta nu mai prezenta decât un singur înveliș, care la cel mai mic efort, la o simplă aplecare pentru încălțarea unui pantof, de exemplu, ar fi putut plesni și... nu vreau să rostesc cuvântul!

În încheiere, profesorul ne-a dat indicații utile pentru viitor, soția trebuind să respecte un program riguros, fără efort. Michaela nu avea voie să ridice mai mult de 2 kg și să urce pantele, mai ales că la Brașov tentațiile zonei montane sunt mari. Nu i-am ieșit din cuvânt după ce ne-am externat, eveniment petrecut la data de 15 decembrie 1995. Trebuie să mulțumim bunului Dumnezeu că astăzi ne găsim în cel de-al 22-lea an de la acea grea operație și că îmbătrânim frumos, având copiii în preajma noastră, bucurându-ne alături de ei și de familiile lor.

A fost un final de an dificil, an încheiat totuși cu un bilanț pozitiv. Ce am fi putut să ne dorim mai mult? Ne-am întors acasă împreună, neavând decât un singur gând, acela de a-i mulțumi Domnului. Suntem ființe umane, supuse unor nevoi, unor greutăți și neîmpliniri, dar toate pot fi depășite într-un climat de liniște și pace. În familie, cu dragoste se poate depăși orice obstacol, oricât de greu ar părea de trecut.

Eram bucuroși că puteam sărbători Crăciunul în liniște, fără grija resimțită în aceeași perioadă a anului precedent, când ne aflam sub presiunea rezultatului ce ne trimitea la operația pe cord deschis. Două momente complet diferite, ambele trăite cu intensitate maximă.

LXXXVII

1995 a fost un an cu mari încercări pentru întreaga familie. Cei doi copii erau în plină activitate școlară, Octavian își contura tema lucrării de licență, iar Mihai se găsea în anul al doilea de studii. A fost destul de greu și pentru ei, în situația în care grija și preocupările noastre erau să o sprijinim și să o protejăm pe Michaela, care avea nevoie de un climat de liniște și siguranță, în condiții optime, pentru a suporta operația, urmată de refacere și însănătoșire.

Ca să poată redacta lucrarea de licență, Octavian avea nevoie de acces la calculator și, din fericire, găsisem unul disponibil la Trust. Acest calculator era de rezervă și nu stânjenea programul de lucru, singura obligație ce ne-a revenit fiind legată de timpul de utilizare, stabilit direct de șeful oficiului respectiv. Aprobarea primită a fost condiționată cu încrederea că examenul de licență va fi promovat, ceea ce s-a confirmat ulterior.

În iunie 1996, Octavian a fost declarat licențiat, ceea ce a constituit un catalizator în procesul de refacere

a mamei sale, după operație. A fost o mare satisfacție pentru noi toți, ce ne puteam dori mai mult? Fiul meu cel mare era de acum absolvent al Facultății de Matematică-Informatică din cadrul Universității București, iar noi, părinții, ne achitaserăm de o răspundere. Deși matematica și informatica erau mult îndrăgite de Octavian, care participase la olimpiadele de profil, atât în școală, cât și în liceu, după terminarea facultății a ales să se angajeze într-un domeniu complet diferit, publicitatea, urmându-și o chemare mai veche, cea legată de scris.

La rândul lui, Mihai s-a angajat să promoveze anul al doilea și să treacă în anul al treilea, an în care încep să fie predate cursurile de specialitate. Primii doi ani la Construcții sunt mai dificili, predarea făcându-se după un alt sistem decât cel din liceu.

LXXXVIII

După ce Michaela s-a refăcut complet, am început să ne dorim din nou să ne aventurăm peste graniță, pentru a ne extinde "orizontul cunoașterii". Ne-am propus ca anual, cât încă mai eram capabili să ne deplasăm cu autocarul sau cu avionul, să vizităm câte o țară străină, în calitate de turiști.

Întâi și întâi, ne evaluam amănunțit forțele fizice și psihice, pentru a vedea dacă putem face față unor trasee

mai lungi, vârsta începând să-și spună cuvântul. După ce primeam undă verde, în urma controlului medical, treceam la pasul al doilea, alegerea traseului de parcurs. Înainte de a lua hotărârea, studiam variantele ce ni se păreau a fi mai potrivite vârstei și posibilităților noastre fizice, toate opțiunile implicând alipirea la un grup, format de regulă și din persoane mai tinere, cu pas vioi, fapt de care trebuia să ținem cont.

Nu am greșit niciodată analizând ofertele pe îndelete, alegând cu grijă traseele și perioadele cele mai potrivite condiției noastre. Am plecat mereu cu dorința de a profita la maximum de timpul pe care aveam să-l petrecem peste graniță și la fel am abordat lucrurile și în privința locurilor minunate din “ogradă”.

Țara noastră are zone de o rară frumusețe, poate chiar neegalate de alte țări. Așa am procedat în 2015, când am plecat de la Mamaia în Delta Dunării, la Dunavățu de Jos, unde ne-am întâlnit cu cuscii Mircea și Flori Lașcu. Plimbați cu șalupa de agrement pe canalele din rezervație, ne-am simțit ca în paradis. Niciunul dintre noi nu mai vizitase până atunci Delta Dunării și împrejurimile acesteia. Cu toate că ajunseserăm în repetate rânduri la Brăila sau la Galați, mai jos pe Dunăre nu ne aventuraserăm.

O excursie cu valoare spirituală a fost pelerinajul la locurile sfinte din Israel, în 2007, ocazie cu care am vizitat și peninsula Sinai din Egipt, dominată de muntele

cu același nume. Din păcate, din cauza operației pe care Michaela o suportase în 1995, nu am avut curajul să urcăm cele peste 350 de trepte pentru a ajunge în vârf, hotărând să rămânem la locul de cazare.

Ne-am încumetat să întreprindem aceste călătorii ținând seama în permanență de îndemnul copiilor, nurilor și nepoților noștri, care ne-au încurajat să călătorim cât mai suntem încă în putere. A fost un îndemn constructiv și mobilizator, așa ajungând să parcurgem mii de kilometri cu autocarul sau cu alte mijloace de transport. Abia așteptam programul de a doua zi, pentru a ști cum să ne pregătim sandviciurile, cutiuța cu prăjituri și termosul cu cafea caldă și bună.

Odată cu înaintarea în vârstă, am devenit mai prudenți, preferând călătoriile cu avionul spre Israel, Tunisia, Creta, Malta, Anglia, Țările de Jos, Palma de Mallorca sau Costa del Sol — Málaga. La destinație aveam mijloacele de transport asigurate în vederea parcurgerii itinerarelor înscrise în contracte. Nu am întâmpinat situații neprevăzute, totul desfășurându-se normal, fără sincope, cu respectarea traseelor prestabilite.

Sunt multe de vizitat în lumea asta și toate contribuie la o mai bună cunoaștere a realităților din alte țări, oferindu-ne posibilitatea de a compara cu ce avem la noi acasă. Reiau o idee exprimată mai sus, îndrăznind să afirm că avem o țară bogată și frumoasă, *Grădina Maicii Domnului*, cum a fost denumită.

LXXXIX

Ca o datorie morală, dar și pentru a-mi menține mintea trează, după anul 2003 m-am apucat să sistematizez un material vast, necesar scrierii primei mele cărți, *Trustul — 60 de ani de construcții*, lucrare în care îmi doream să prezint istoria instituției în care am activat vreme de 40 de ani, din care doi ani la Govora, doi la Craiova–Ișalnița și restul la sediul central din Brașov.

Trecuse destul de mult de la retragerea mea din activitate și, cum totul se baza pe memorie, mi-a fost destul de greu să-mi ordonez în minte etapele dezvoltării Trustului, cu evoluțiile sale fulminante, care au dus întreprinderea noastră printre fruntașele ministerului. În elaborarea lucrării, am avut un sprijin deosebit din partea dlui Leon Leibovici, care, deși stabilit la mare distanță de țară, în S.U.A., m-a îndrumat prin corespondență, fiind de un mare și real ajutor în privința anumitor informații ce se cereau confirmate sau comentate de către Domnia Sa, în calitate de fost director general al Trustului, timp de 27 de ani.

Până la urmă, acest proiect la care am lucrat, cu pauze, vreme de cinci ani, a fost încununat cu succes, avându-l alături ca tehoredactor pe fostul jurnalist Dumitru Toma, Tomiță, cum îi ziceam noi. Cartea a fost realizată în condiții grafice deosebite, sub coordonarea lui Octavian, și publicată în 2009 cu ajutorul lui Cătălin Pavel și al lui Mihai, patronii firmei Tecton Trust, eu, ca

pensionar, neavând resursele necesare pentru a susține un asemenea demers. Lansarea a avut loc la Brașov, în data de 11 septembrie a celui an, la pensiunea cuscrilor noștri, Conacul “Țara Bârsei” de pe strada Mureșenilor, într-un cadru festiv, avându-i ca invitați pe foștii trustmeni. Alături l-am avut și pe dl ing. Ștefan Dima, fostul inginer-șef și director tehnic al Trustului ani buni, apoi ministru-adjunct în cadrul M.C.Ind.

În acea superbă zi de toamnă, dominată de contrastul dintre arămiul viu al copacilor și albastrul cerului perfect senin, Ștefan Dima a făcut o scurtă recenzie a cărții, prezentare urmată de alte câteva expuneri și cuvântări, la sfârșitul cărora au început să bată cele două mari clopote ale Bisericii Negre. A fost apogeul acelei frumoase reîntâlniri cu colegii, după mai bine de 20 de ani. M-am bucurat să-i văd laolaltă pe foștii șefi de șantiere, pe foștii ingineri-șefi și pe foștii directori de grupuri de șantiere. Ulterior, am încercat să mai organizăm asemenea întruniri, dar, neavând un motiv întemeiat legat de Trust, nu ne-am mai putut aduna.

Când mi-a venit și mie rândul să iau cuvântul, cu glasul tremurând de emoție, i-am mulțumit fostului ministru Dima, cel care mă întrebese de nenumărate ori când am de gând să scriu istoria Trustului. I-am mulțumit apoi fostului director general, Leon Leibovici, care îmi fusese un bun sprijin de la distanță, confirmând unele date pe care nu eram convins că le stăpânesc. Am mulțumit familiei mele, care m-a încurajat când nu mai aveam

inspirația să scriu. Am mulțumit companiei Tecton Trust, care a sprijinit apariția cărții, sponsorizând editarea și publicarea acesteia în cele mai bune condiții. Am mulțumit celor prezenți, care își făcuseră timp să vină la acel eveniment, prilej să ne revedem după atâția ani. Le-am mulțumit cuscrilor Mircea și Flori Lașcu pentru găzduire.

“Oprică”, mi-am zis la final, “o făcuși și pe asta, acum ce gânduri mai ai?”

XC

În dimineața de 24 mai a anului 2017, răsfoind ziarul Bună ziua Brașov, proaspăt cumpărat de la chioșc, ochii mi-au căzut pe următorul anunț:

“Cu adâncă durere în suflet, familia Leibovici anunță încetarea din viață a scumpului și iubitului nostru tată, doctor inginer Leon Leibovici, mulți ani director general al Trustului de Construcții Industriale Brașov, președinte al Comunității Evreiești din Brașov. Amintirea lui va rămâne vie în sufletele noastre.

Vera și Sandu Leibovici”

Timpul parcă se opriese în loc și răsuflarea mea de asemenea. Vestea m-a lovit ca un ciocan în moalele capului. Leon Leibovici nu mai era și mintea mea refuza

să accepte această realitate tristă. Îi fusesem colaborator apropiat vreme de peste două decenii, privindu-l în permanență ca pe un model de conduită și spirit organizatoric, admirându-i vasta pregătire profesională, dar și calitatea de familist desăvârșit. Asemenea oameni se nasc rar, sunt de neegalat și greu de înlocuit.

De-a lungul istoriei sale, Trustul a trecut prin multe frământări, transformări, adevărate cutremure, dar a rămas neclintit, fiind construit pe o fundație solidă, din granit. Stabilitatea și rezistența Trustului, chiar și după Revoluție, ca urmare a noilor forme organizatorice adoptate de minister, s-au datorat marelui om care a fost dr. ing. Leon Leibovici, directorul general ce a ținut piept tuturor vijeliilor. Am trăit din plin acele momente alături de dumnealui și poate că zilele și nopțile de foc au condus la o și mai mare apropiere între noi. În pofida asperităților ivite în rezolvarea problemelor cu care ne-am confruntat de-a lungul timpului, nu ne-am speriat, nu ne-am despărțit, ci, dimpotrivă, am consolidat conlucrarea dintre noi, stabilind o legătură sufletească sinceră și dezinteresată, ajungând întotdeauna la un numitor comun în urma argumentelor expuse de o parte și de alta, găsind întotdeauna o soluție acceptabilă pentru bunul mers al activității Trustului, scopul nostru principal.

Nu mă pot desprinde de cele scrise mai sus fără să mărturisesc că, vreme îndelungată după tragica veste, am așteptat în fiecare zi, în jurul orei 19.00, să mă sune

din America fostul meu director general. Chiar dacă ne aflam la mare distanță unul de celălalt, ne obișnuiserăm să purtăm convorbiri telefonice regulate, desfășurate în termeni de respect, de armonie și destindere, de o parte și de alta a oceanului. Ca un fost mare constructor, Domnia Sa era mereu interesat să afle, pe cât posibil, ce noutăți mai sunt în domeniu, care sunt noile tendințe, atât în arhitectură, cât și în abordarea structurilor de rezistență din metal sau beton, comparându-le mereu cu cele din trecut.

Într-una din ultimele noastre convorbiri, îi promisesem fostului meu director general că îi voi expedia o broșură realizată cu prilejul aniversării celor 15 ani de construcții ai companiei Tecton Trust, broșură în care erau prezentate color unele dintre principalele lucrări executate de firma fiului meu cel mic, pentru a-i arăta cât sunt de diferite noile forme, structuri și compartimentări față de cele cu care eram noi constrânși să operăm, din cauza îngrădirilor vechii legislații, ce nu puteau fi încălcate. Nu știu dacă a mai apucat să se bucure de răsfoirea acelei minunate broșuri, pe care i-am trimis-o imediat după acea convorbire.

Disparația lui Leon Leibovici m-a cutremurat profund sufletește. Nu voi mai avea posibilitatea ca de acum înainte să port cu dumnealui acel dialog de o profunzime și de o acuratețe desăvârșite. Trebuie să mă resemnez și să mă încurajez pentru vremurile care vin. Voi fi mereu cu gândul la frumoșii ani în care am colaborat,

în termeni de respect, de bună înțelegere, timp de peste 20 de ani, din 1962, când m-am angajat la Trustul din Brașov, și până în 1983, anul ieșirii duminică la pensie.

XCI

În anul 2001, Mihai s-a căsătorit. În ziua de 18 august, o splendidă zi de vară, cu cer senin, a avut loc cununia civilă, apoi cea religioasă, urmate de o masă organizată la complexul Trei Brazi din Predeal. Au fost mulți invitați, în special din partea familiei socrilor mici, Flori și Mircea Lascu, din partea noastră venind frații mei, cu soțiile lor și câțiva prieteni de familie.

În 2002, am împlinit frumoasa vârstă de 70 de ani, aniversare pe care am sărbătorit-o la noua pensiune a domnului Răulea din Stejeriș, având alături familia, pe fratele Marin, cuscii și prieteni apropiați.

Un an mai târziu, după o reușită excursie în Spania, ocazie cu care am parcurs peste trei mii de kilometri cu autocarul, la numai câteva zile după întoarcerea la Brașov, m-am îmbolnăvit. Am făcut febră foarte mare, motiv pentru care am fost internat de urgență la Spitalul Județean, cu diagnosticul pneumonie. În toată această perioadă dificilă, am ținut legătura cu doctorul Șerbeniuc, care se retrăsese la Măneciu după ieșirea la pensie, domnia sa încurajându-ne să îl sunăm ori de câte ori ne confruntăm cu un caz de sănătate aparte.

De multe ori stabilea diagnosticul corect prin telefon, sfătuindu-ne și în privința tratamentului de urmat, care s-a dovedit întotdeauna cel potrivit, căci ne cunoștea bine organismele. Când a plecat dintre cei vii, am rămas o vreme descumpăniți. Pierduserăm un om cu suflet bun, nu doar o personalitate medicală remarcabilă, și a durat mult până să găsim din nou pe cineva față de care să ne simțim apropiați, cineva căruia să ne putem adresa cu aceeași încredere, mai ales că ajunseserăm la o vârstă ce impunea consultații periodice.

Dorința de a ne consulta cu doctorul Șerbeniuc provenea și din temerea indusă de un zvon care circula în acea perioadă, cum că s-ar fi declanșat nu știu ce epidemie cu un virus necunoscut. În țările pe care le vizitaserăm, ne-am intersectat cu nații de pe aproape întregul Glob, asiatici foarte mulți, africani, europeni, practic oricine ar fi putut transmite presupusul virus letal... După ce această variantă a fost eliminată, am început să mă gândesc la posibilele legături cu gripa pe care o avusesem în urmă cu foarte mulți ani, dar nu s-a confirmat nici această ipoteză. Recunosc că mi-am făcut tot felul de griji, dar, până la urmă, după trei săptămâni de spitalizare și îngrijire atentă, pe la sfârșitul lunii octombrie, am fost externat într-o stare bună de sănătate.

Boala venise și pe fondul retragerii mele din diversele activități pe care simțeam că nu le mai pot desfășura ca înainte. În aceste circumstanțe, am abandonat de

bunăvoie și funcția de cadru didactic asociat la Facultatea de Construcții. Trecuseră 31 de ani neîntrerupți de când începusem activitatea didactică, timp în care mi-am adus contribuția la formarea a 26 de promoții de cadre tehnice superioare. Vrem, nu vrem, toate au un sfârșit.

Eram încă în spital când am primit de la București nefericita veste că fratele Marin a fost diagnosticat cu boala secolului, pentru care i s-a recomandat efectuarea chemoterapiei. La scurtă vreme, Marin avea să fie și operat, dar recuperarea nu a decurs, din păcate, așa cum am nădăjduit cu toții. Prin urmare, spitalizarea s-a prelungit și în anul 2004, motiv pentru care m-am deplasat la București ca să-i fiu alături timp de o săptămână. Pe 29 aprilie s-a hotărât externarea sa din spital, căci nu mai rămăsese nimic de făcut. L-am dus pe Marin acasă cu mașina lui Octavian, care pe vremea aceea locuia la București. Marin nu se mai putea ține pe picioare, așa că am fost nevoiți să-l urcăm până la apartamentul său de la etajul 2 cu ajutorul unui scaun pe care l-am așezat. Nu ne-a fost deloc ușor, căci Marin devenise greu ca pământul, deși slăbise foarte mult.

Cei de acasă fiind îngrijorați de situația dificilă în care ne aflam cu toții, am hotărât să ne întoarcem la Brașov. Avea să fie o noapte scurtă... Ne-a trezit țărâitul strident al telefonului, înaintea zorilor zilei de 30 aprilie: Marin decedase, încheind socotelile cu viața la vârsta de 75 de ani. Nici nu se răcise bine motorul, că am și

pornit din nou spre București, împreună cu Octavian, din dorința de a ajuta la ce era nevoie. La sosirea noastră, toate cele convenite fuseseră deja organizate de cumnata mea, Viorica, nouă rămânându-ne să încercăm să-i fim un sprijin moral. Așa l-am condus pe Marin pe ultimul drum, despărțindu-ne până când ne vom reîntâlni în ceruri.

XCII

În aprilie 2009, am stabilit în consiliul nostru de familie să sărbătorim împlinirea celor 70 de ani ai Michaelei undeva peste graniță, locul ales fiind orașul Sousse din Tunisia, în nordul Africii, o stațiune de o frumusețe fără seamăn și încărcată de istorie, situată pe litoralul Mării Mediterane. 26 aprilie, ziua de naștere a soției, a fost o zi splendidă, pe care am dorit să o petrecem pe una dintre cele mai interesante terase ale unui restaurant faimos, chiar pe malul mării. Am avut parte de o servire excelentă, cu meniu adecvat momentului aniversar, mai ales după ce i-am destăinuit patronului cu ce ocazie am ajuns în locul acela.

În jurul orei 10.00, am primit telefon și de la Octavian, care dorea să o felicite pe mama lui. Fiul meu cel mare se afla în India, la o distanță apreciabilă, dar aveam impresia că se găsea în apropiere, atât de bună era calitatea sunetului.

În cele nouă zile petrecute în Tunisia, am profitat de excursiile opționale organizate de ghizii agenției de turism din România, înscriindu-ne la cea pentru vizitarea capitalei, Tunis. Am pășit emoționați pe acel pământ cunoscut din mileniul I de către fenicieni. Intrând în contact cu berberii, fenicienii au dezvoltat o serie de centre comerciale, cel mai important fiind Cartagina, renumita metropolă a vremii, admirată și râvnită în următoarele secole atât de greci, cât și de romani. După cucerirea Cartaginei de către romani în anul 114 î.H., a început romanizarea Africii, proces ce avea să impună stilul de viață și valorile romane. În 1881, Tunisia a devenit protectorat francez, iar în 1956 și-a proclamat independența. Aceste informații le-am reținut din pliantul primit de la agenția de turism.

XCIII

Răscolind prin cutia cu amintiri, am dat peste o scrisorică primită cu mulți ani în urmă:

“Dragă tată,

Cu ocazia acestei înSORITE și senine zile de toamnă, 5 octombrie, îți urăm un călduros «La mulți ani!» împreună cu cele mai calde urări de sănătate și spor la muncă. Îți vom urma sfaturile.

Octavian și Mihai”

Aceste emoționante rânduri scrise de Octavian au fost completate de fiul meu cel mic:

“Te voi asculta întotdeauna și îți doresc din inimă să ai numai bucurii din partea noastră.

Mihai”

Urările pline de simțire, concepute de băieții mei la vârsta când copilăria lor se îndrepta spre adolescență, mi-au rămas întipărite în memorie. Cu această scrisorică în suflet am început ziua de 5 octombrie 2012, când am împlinit 80 de ani. Ajunsesem la o vârstă înaintată, plină de evenimente și trăiri care mi-au făcut viața frumoasă, cu o familie unită prin legături sufletești profunde, cu o relație între părinți și copii bazată pe încredere și înțelegere reciprocă. Mă simțeam împăcat și liniștit.

Cu ocazia acestei aniversări, Octavian a realizat un filmuleț înregistrat pe DVD, care surprindea momentele principale ale vieții mele. Ori de câte ori îl rulez, retrăiesc emoționat etapele pe care le-am parcurs, întâmpinând multe greutăți și neajunsuri: copilăria, cu părțile ei bune și mai puțin bune, anii adolescenței, preocuparea de a învăța pentru a putea fugi de la coarnele plugului, pentru a scăpa de seceră, de sapă, de coasă, de muncile agricole și de munca deloc ușoară din gospodărie, anii mei de licean, de student, de formare profesională, înțelegerea și întreținerea unei familii.

Mihai și soția lui, Mihaela, mi-au făcut o imensă surpriză, organizând aniversarea zilei mele de naștere la o pensiune din localitatea Bran, închiriată în întregime pentru invitații mei. Au fost trei zile de toamnă de o rară frumusețe, urmate de o splendidă excursie în Spania, la Costa del Sol, ocazie cu care am ajuns să vizităm și Gibraltarul.

Ar fi multe de povestit, dar întrerup aici acest episod trăit la un înalt nivel emoțional, cu deplină mulțumire sufletească. Ce puteam să-mi doresc mai mult? I-am mulțumit bunului Dumnezeu că mi-a dat sănătate și putere să trăiesc aceste momente împreună cu familia mea. Cel mai frumos cadou pe care îl puteam primi!

XCIV

În anul 2014, am ajuns pe insula Creta. Ne-a convins și faptul că deplasarea se făcea cu avionul, de preferat la vârsta noastră. Ajunși acolo, ne-am înscris și la excursiile opționale, dintre care mai interesantă a fost cea efectuată cu feribotul până la insula Santorini, unde am văzut locuri minunate și construcții aparte, zugrăvite în acel alb strălucitor ce încântă ochiul.

Într-o altă zi am făcut o incursiune în estul Cretei, unde ni s-a oferit posibilitatea să vizităm Agios Nikolaos, cea mai mare așezare din acea parte a insulei, și Elounda, cea mai scumpă stațiune, situată în golful Mirabello.

De acolo pleacă zilnic mici ambarcațiuni încărcate cu excursioniști dornici să viziteze Spinalonga, insula-fortăreață. Fortificațiile de pe această insuliță au fost construite de venețieni în 1579, pentru a controla accesul în golful Mirabello. Asta le-a permis să stăpânească Spinalonga încă jumătate de secol după cucerirea Cretei de către turci, cetatea fiind pierdută abia în 1715. La începutul secolului XX, Spinalonga a devenit colonie pentru leproși, motiv pentru care ne-am ținut mai la distanță de zidurile aflate în ruină. Cutremurătoare istorie...

Am vizitat apoi complexul monastic Moni Arkadiou, înființat în secolul al V-lea. În timpul revoluției din 1866, mănăstirea plină de refugiați, dar și de luptători pentru eliberarea Cretei, a fost asediată de turci. Rebelii au ales să nu se predea, preferând moartea. S-au sacrificat detonând depozitele de muniție ascunse acolo, omorând, astfel, și mulți inamici.

Fiind în Creta, nu se putea să nu ajungem și la Cnossos, cel impregnat de mituri și învăluit în mistere. Legenda spune că aici își avea reședința regele Minos, sub al cărui palat trăia Minotaurul, monstrul cu trup de om și cap de taur. Aveam să aflăm de la ghida noastră că, în realitate, Cnossos a fost inima unui imperiu din Epoca Bronzului, care a dominat teritoriile egeene în urmă cu 4.000 de ani. Vestigiile cetății au fost descoperite abia la începutul secolului XX de către arheologul britanic Arthur Evans, după trei decenii de săpături. Am preluat

aceste informații din broșura *Ghiduri turistice vizuale top 10 Creta*.

Dintre cretanii celebri, îl amintesc aici pe scriitorul Nikos Kazantzakis, renumit pentru romanul său *Zorba Grecul* și excomunicat de Biserica Ortodoxă pentru opiniile sale umaniste. Epitaful scris de însuși autorul lui Zorba pe mormântul său de la Iraklion, unde am ajuns după o ploaie torențială, sună așa:

“Nu sper nimic. Nu mi-e frică de nimic. Sunt liber.”

XCv

În anul 2015, am sărbătorit 50 de ani de căsătorie cu scumpa mea soție, Michaela. “50 de ani de iubire, încredere și prietenie, cu binecuvântarea lui Dumnezeu”, așa cum a scris Octavian pe invitația transmisă apropiaților noștri. Dacă în 1965, atunci când am pornit pe drumul vieții împreună, am avut 12 invitați la masa organizată la restaurantul Pescăruș de pe malul lacului Herăstrău din București, la aniversarea acestui eveniment de mare importanță pentru familia mea au fost 22 de persoane: băieții mei cu soțiile și copiii lor, cumnata Viorica, fratele Costică și soția lui, Cici, cuscii Mircea și Flori Lașcu, prietenii Duțu și Ada Șandru, cu fiul lor, Didi, și soția lui, Iza, și distinsa familie Plavițiu. Petrecerea de neuitat a avut loc în Poiana Brașov, la Coliba Haiducilor.

Îi mulțumesc bunului Dumnezeu că mi-a dat putere și minte limpede pentru a putea scrie ce am reușit să scriu până aici. Ce aș putea să-mi doresc mai mult?

Le sunt recunoscător soției, copiilor, nurorilor și nepoților, care tot timpul m-au încurajat și m-au îndemnat să scriu. Am scris așa cum m-am priceput, fără pretenția de a fi un bun scriitor. Mai bun povestitor sunt eu cu gura, nu cu scrisul. Să se consemneze faptul că am urmat Facultatea de Construcții, și nu Filologia! Ceea ce m-a impulsionat să-mi scriu memoriile a fost dorința de a lăsa copiilor și nepoților mei această poveste a vieții mele, așa cum a fost ea.

Întrucât eram obișnuit să scriu periodic pentru ziarul Constructorul, în calitate de corespondent voluntar din partea Trustului de Construcții Industriale din Brașov, m-am încumetat să-mi scriu și memoriile. Am prins curaj și pentru că am reușit să duc la bun sfârșit prima mea carte, *Trustul — 60 de ani de construcții*, în 2009, dar cel mai mult și mai mult a contat imboldul dat de familie. Fără susținerea și încurajările Michaeliei, ale lui Octavian și ale lui Mihai, nu aș fi ajuns până aici.

Toate aceste împliniri le consider ca pe un dar al bunului Dumnezeu, care a înscris în cartea vieții mele acești ani. Ce aș putea adăuga? Doar mulțumirile mele, cu multă dragoste și slavă.

ÎNCHEIERE

În 1985, când am trecut prin mari suferințe fizice după acea operație de îndepărtare a prostatei, ajunseseam în punctul în care îmi pierdusem orice nădejde în vindecare, însă fiecare obstacol întâlnit de-a lungul vieții a adus cu sine o lecție corespunzătoare și speranță de mai bine. În cazul meu, răbdarea a avut rolul de a scoate la suprafață înțelepciunea și forța. În viață trebuie să ne asigurăm că noi controlăm lucrurile, și nu ele pe noi.

Sunt momente care la prima vedere ni se par lipsite de importanță, dar care, privite retrospectiv, se dovedesc hotărâtoare. Și sunt destule situații când ne simțim îngrijorați și neliniștiți, asemenea situații ivindu-se dacă acționăm impulsiv, ca urmare a grijilor ce ne copleșesc, ceea ce duce la diminuarea sau chiar la pierderea concentrării, a echilibrului.

Că veni vorba, mi-am amintit o poveste simplă, cu un bătrân, bun sfătuitor, care i-a făcut cadou unui tânăr

îngrijorat și neliniștit o cutie de lemn uzată, cu o fantă în capac. “Cutia asta e un instrument”, i-a spus bătrânul tânărului. “Și, ca orice instrument”, a continuat el, “e puternic și eficient pentru cine știe să-l folosească.” Mai departe, bătrânul l-a sfătuit pe tânăr să își scrie grijile din săptămâna respectivă pe niște bilețele, pe care să le introducă apoi în cutie, cu rugămintea de a o deschide abia la începutul săptămânii următoare, ca să recitească bilețelele strânse. Grijile trebuiau împărțite în trei categorii: cele pentru care tânărul nu putea face nimic, cele care se rezolvau de la sine orice ar fi făcut și cele care se puteau elimina dacă ar acționa, acestea fiind singurele asupra cărora tânărul ar face bine să se concentreze. “Cheia este să te concentrezi și apoi să acționezi”, a conchis bătrânul.

Tot timpul, am avut în vedere lecția de viață primită de la părinții mei, care îmi ziceau mereu că munca e sănătoasă, căci ne asigură condițiile de viață. Muncești, ai. Nu muncești, nu ai. Așa m-au învățat părinții mei. Pentru mine, *munca este legea supremă*.

Așa cum fierul nefolosit devine o masă de rugină, așa cum apa stătătoare se alterează, tot așa și cu lipsa de activitate. Spiritul omului moare, își pierde puterea și încetează să ne mai îndemne să lăsăm o urmă pe fața pământului. Relațiile omului cu ceilalți membri ai unei colectivități reprezintă cheia de boltă a întregului său edificiu profesional. Multe se pot spune în acest ansamblu de idei, dar, cu posibilitățile mele modeste

de pătrundere a unor vaste domenii, este bine să mă opresc aici.

Astăzi, 5 octombrie 2017, am împlinit 85 de ani. Făcând bilanțul, mă declar mulțumit cu cele realizate: o familie împlinită și completă, cu doi băieți care se descurcă în viață, amândoi cu familiile lor, având și ei la rândul lor frumoase realizări. Mi-aș fi dorit să sărbătorim în formulă completă ziua mea de naștere, dar tocmai în această perioadă a avut loc comemorarea unui an de la decesul cuscruului Mircea Lașcu și 40 de zile de la plecarea dintre cei vii a prietenului de familie Radu Hlevca, amândoi dispăruți după o grea suferință. Totodată, nu suntem nici în formație completă. Octavian și soția lui, Oyunaa, au plecat în India, fiind urmați la scurt timp de Mihai și de soția lui, Mihaela.

Absența lui Octavian din Brașov m-a determinat să sistez activitatea la calculator, lăsând manuscrisul în așteptare, până la întoarcerea fiului meu, căci fără sprijinul lui orice impas legat de exploatarea acestei mașinării e insurmontabil. De la mare distanță, Octavian mi-a urat “La mulți ani!”, promițându-mi că la revenirea în Brașov vom finaliza lucrul la manuscris.

În această pauză prelungită, caut să-mi umplu timpul cu cititul cărților ce formează bogata bibliotecă a familiei. Una dintre aceste cărți, care m-a captivat, deși am mai citit-o cu ani în urmă, este *La Medeleni* de Ionel Teodoreanu. Autorul face în paginile romanului său

o clasificare inedită a celor care se îndeletnicesc cu scrisul, în funcție de scaunele folosite de aceștia. Nu știu dacă scaunul pe care șed eu ca să scriu aceste rânduri mă îndreptățește să mă numesc scriitor, dar fac următoarea mărturisire: mi s-a părut mult mai ușor să-mi exersez profesia de inginer constructor, dând viață unor proiecte gândite și proiectate pe hârtie de ingineri și arhitecți destoinici, decât să duc la bun sfârșit această îndrăzneală preocupare recentă, de a cuprinde într-o carte parcursul vieții mele.

Au trecut șapte ani de când m-am hotărât să întrerup orice activitate, pentru a mă concentra exclusiv pe transcrierea acestor memorii. Acești ani au trecut foarte repede și iată-mă ajuns la final. Acum, în încheiere, mă simt descătușat și ușurat, încrezător în puterea mea de a mă concentra pentru a-mi aduna gândurile, sintetizând cu răbdare amintirile păstrate vii în sufletul meu.

Am plecat de la țară cu mulți ani în urmă, lăsând plugul, sapa și secera pentru condeiul necesar profesiei de inginer constructor. Timpul a trecut și condeiul s-a transformat în tastatură de calculator, la care am ajuns să scriu, așa cum m-am priceput, povestea vieții mele. Îi mulțumesc familiei, care m-a încurajat să continui, mai ales în momentele dificile, când m-am simțit obosit sau descumpănit. Fără acest sprijin neprețuit, cartea de față nu ar fi existat.

Și încălecai pe-o șa, vă spusei povestea mea. Și încălecai pe-o roată, vă spusei povestea toată. Și încălecai pe-o lingură scurtă, să trăiască cine-ascultă. Și încălecai pe-un fus, să trăiască cine-a spus.

Brașov, septembrie 2017

ALBUM FOTO

Maica mea, Ioana. Portret realizat cu un an înainte să părăsească această lume — Goicea, 1954

Tatăl meu, Ștefan, în fața casei — Goicea, 1975

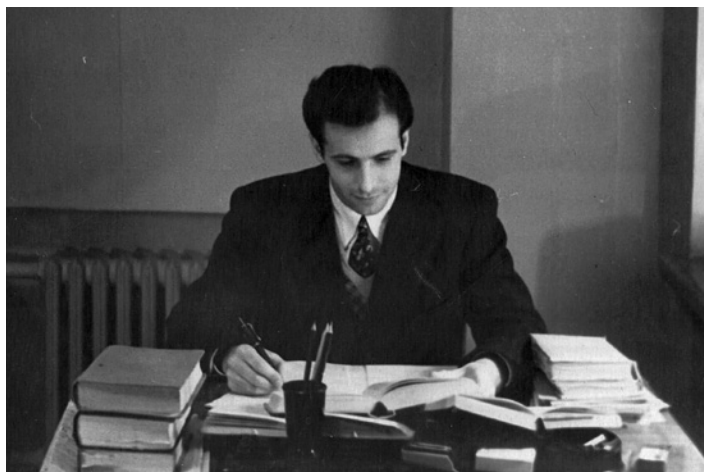
Scumpa mea soră, Ecaterina (Gela) — Goicea, 1960

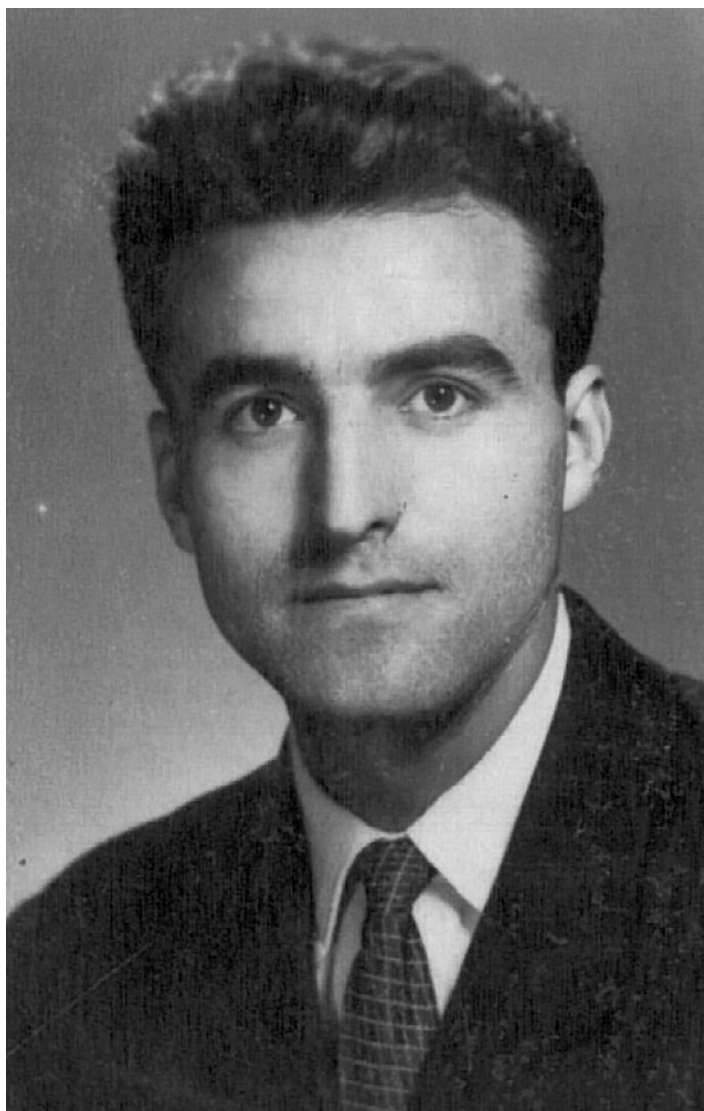
*Cu cei doi frați ai mei, Costică și Marin — Slănic
Moldova, iulie 1956*

Casa părintească — Goicea, 1975

Marin, în biroul său de lucru din șantier — Comănești, octombrie 1954

Proaspăt absolvent al Colegiului Popular “Nicolae Bălcescu” — Craiova, 1953

Prima pagină a carnetului meu de student — București, 1953

A doua pagină a carnetului meu de student — București, 1953

Zăpada acoperă cantina Pârvan — București, februarie 1954

Amintire din camera de cămin — București, 1955

*În excursie, la Crucea Eroilor de pe Caraiman —
Bucegi, iulie 1957*

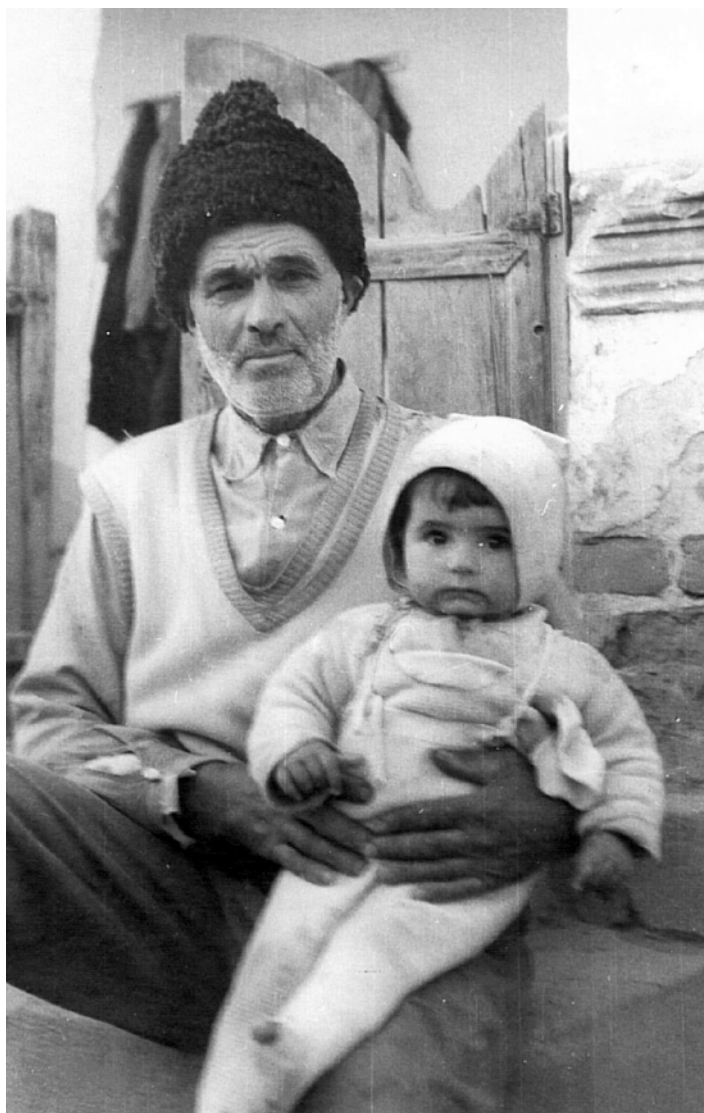
*În vacanță, cu colegii de facultate: Ianis Fotiadis,
Valentin Orz, Mircea Nicoară, Gheorghe Ilie, Sergiu
Solomon, Vasile Lungu, Ioan Ghinescu — Băile Tușnad,
iulie 1958*

În fața biroului de șantier — Govora, 1958

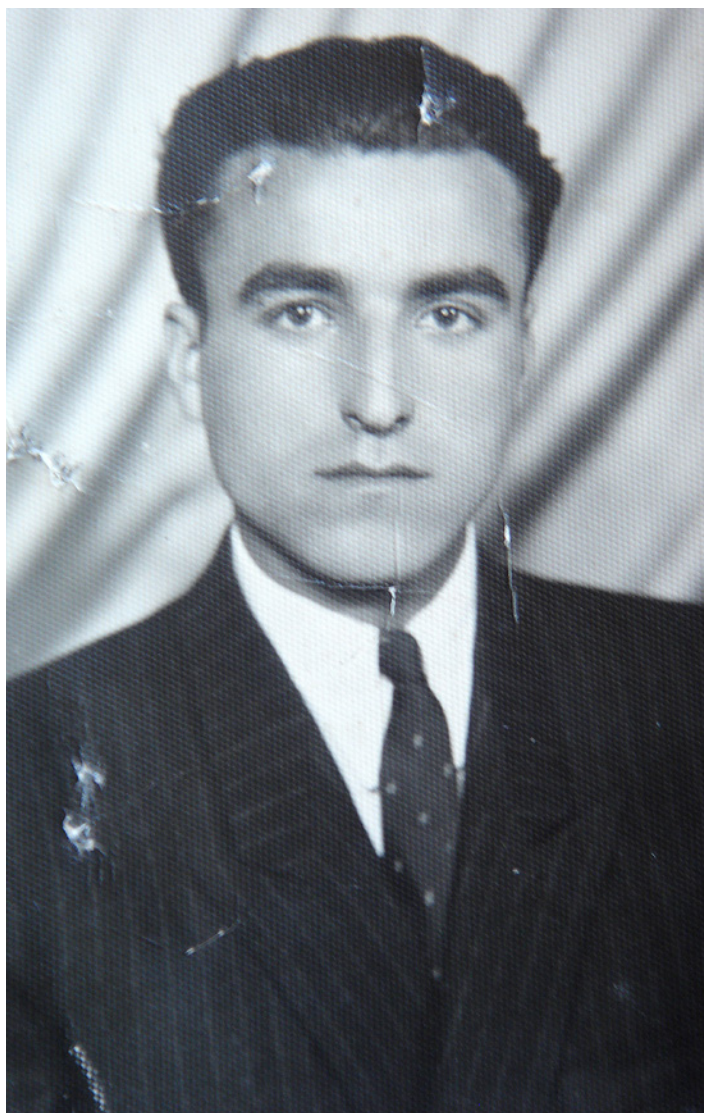
Cu colegii de birou — Govora, 1958

*Tata cu nepoțica Mihaela, fiica surorii mele, Gela —
Goicea, 1960*

Luptând pentru strângerea relațiilor dintre contabilul-șef și șeful șantierului blocuri — Craiova, 1961

*Tânăr inginer, angajat al Trustului Nr. 5
de Construcții — Brașov, 1963*

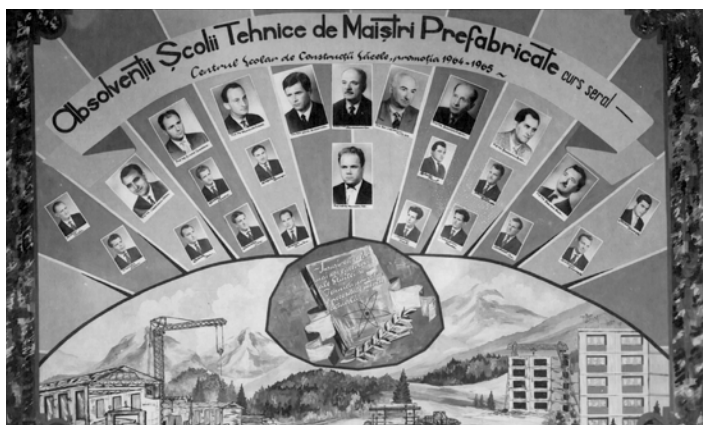
Schimb de experiență — Bicaș, 1964

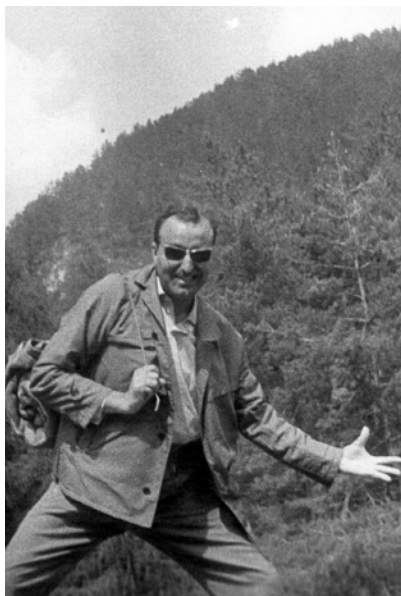
Tineri însurăței — Brașov, 5 septembrie 1965

Colectivul Serviciului tehnic al Trustului: Tudorel Miroslav, Aurel Ursu, Alexandru Robescu, Gheorghe Klockner, Adela Hansu, Corudin Filip, Ioan Dima, Vespasian Stan — Braşov, martie 1965

În calitate de profesor (st.), după primii patru ani la Grupul Școlar de Construcții din Săcele — Braşov, 1965

*În excursie
pe Bunloc —
Braşov, 1966*

*În calitate de naşi, la căsătoria verişoarei mele, Sanda
Coşereanu — Orăştie, 1966*

*Întâlnirea de 10 ani de la absolvirea facultății, cu grupa
a V-a — București, 18 mai 1968*

*Cu Octavian în brațe, la ieșirea din maternitate —
Brașov, iunie 1971*

Octavian la patru luni — Braşov, septembrie 1971

*La plimbare cu Bubu
Pascal și Octavian —
Brașov, 1971*

*La dragostea bunicilor, Octavian răspunde cu un
gângurit — Brașov, 1971*

*Cu prilejul întâlnirii de 10 ani de la absolvirea facultății
soției mele — Galați, 1974*

*Prima zi de grădiniță a lui Octavian — Brașov,
septembrie 1974*

*La firma de
construcții din
R.D.G., cu tov. ing.
Mircea Lupu —
Eisenhüttenstadt,
martie 1974*

În fața Porții Brandenburg — Berlin, martie 1974

*În gară la Gheorgheni, în drum spre Piatra
Neamț — 1974*

*Întrunire colegială în Sala Mare de Ședințe din Trust —
Brașov, 1974.*

*Cu Mihăiță, la ieșirea din maternitate — Braşov,
martie 1975*

Mihăiță, la șase luni — Braşov, 1975

Cici, Bubu Pascal și Costică — Goicea, septembrie 1975

Octavian împreună cu cei doi bunici, în Parcul din Vale — Goicea, septembrie 1975

Cu băieții mei, Octavian și Mihai — Brașov, 1976

Cu Octavian și Mihai la mare — Olimp, 1978

*În fața P-urilor, la întâlnirea de 20 de ani de la
absolvirea facultății — București, 1978*

Familia mea — Brașov, 1979

Trei generații. După serbarea de sfârșit de an a lui Octavian — Brașov, 1980

Colectiv din Trust. Leon Leibovici, Petre Costache, Mișu Teodorescu ș.a. — Brașov, 1980

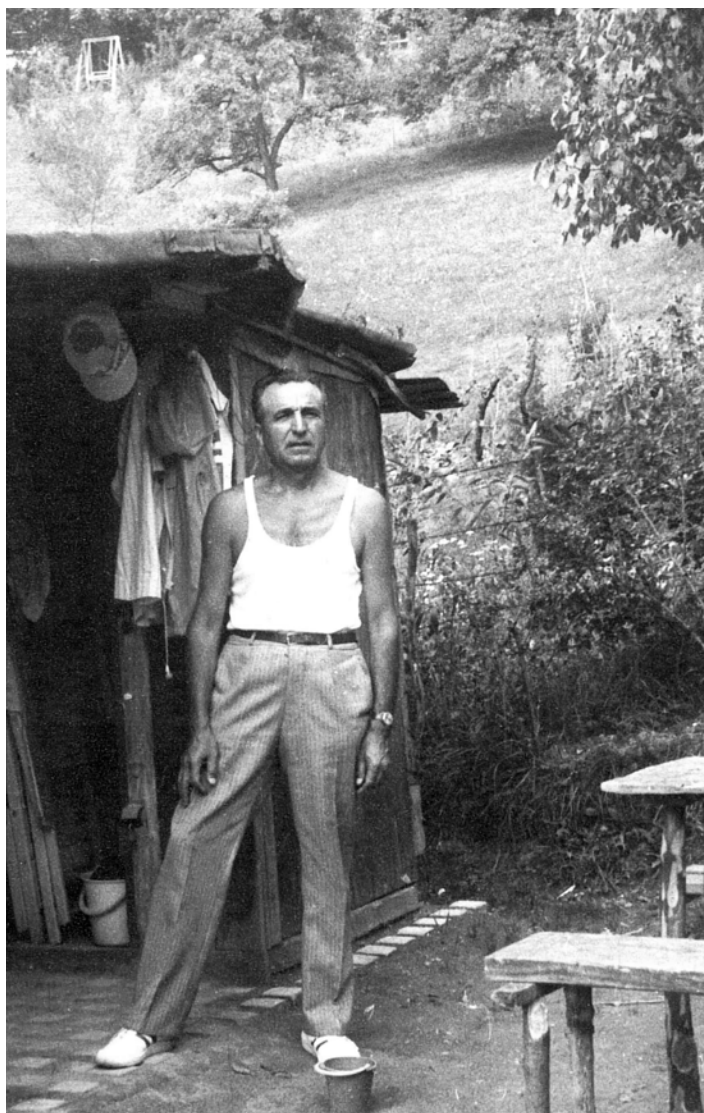
*Mihai cu sania, Octa cu schiurile — Clăbucet, Predeal,
ianuarie 1982*

Reîntâlnire cu foști colegi de facultate — București, 1983

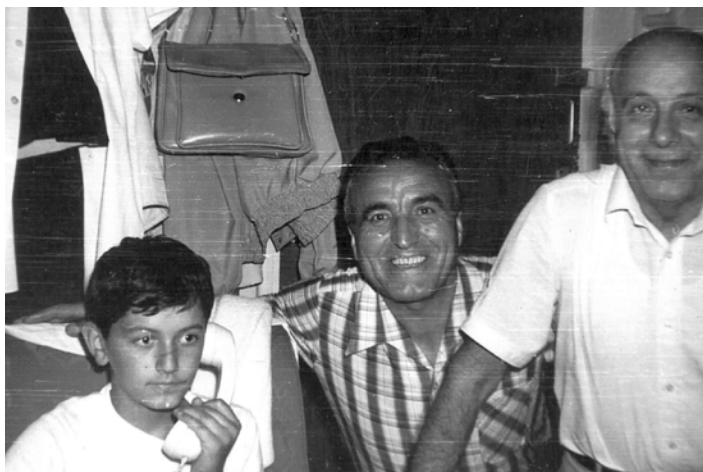
Cu familia Răulea, la Cabana Timiș — Timișul de Sus, noiembrie 1984

La Grădina de pe dealul Warthe — Braşov, august 1985

*Cu nenea Opriță, la Grădina de pe Warthe — Brașov,
1985*

*Între fiul meu cel mic și fratele meu cel mare — Brașov,
1986*

Cu studenții mei de la Facultatea de Construcții. Încă o promoție, cea de a XI-a — Brașov, 1987

Cu Edith Dinescu — Köln, 1994

Cu Stelică Dinescu — Köln, 1994

Cu Viorica, soția lui Marin — Moara Vlășiei, 1994

Cu fratele Marin — Moara Vlăsiei, 1994

*Cu fostul meu director general, dr. ing. Leon Leibovici,
aflat în vizită la Braşov — 1996*

În fața Bazilicii “Sfântul Marcu” — Veneția, 2000

Lângă flacăra olimpică, pe muntele Olimp — Grecia, 2001

În spatele nostru, muntele Athos — Grecia, 2001

Clanul Segărcenilor: Mihai, Costică, Marin, Oprică și Octavian — Trei Brazi, august 2001

*Mihai și Mihaela și-au unit destinele — Trei Brazi,
august 2001*

*La 70 de ani, alături de cuscii Mircea și Flori Lașcu,
Michaela, Mihai și Mihaela — Brașov, octombrie 2002*

Tocmai am devenit bunici. Cu nepoțica Lara — Brașov, martie 2003

În amfiteatrul Facultății de Construcții, cu prilejul aniversării a 45 de ani de la absolvire — București, 2003

*La 75 de ani, cu Octa, Mihai, Viorica și Michaela —
Brașov, octombrie 2007*

*La 75 de ani, cu Michaela, Mihaela, Lara și Mihai —
Brașov, octombrie 2007*

Pelerinaj la muntele Sinai — Egipt, 2007

Cu nepoțica Lara, la 4 ani — Brașov, aprilie 2007

Cu foștii colegi din clasa mea, la întâlnirea de 45 de ani de la absolvirea liceului, Colegiul Popular "Nicolae Bălcescu" (astăzi Liceul "Carol I") — Craiova, 2008

Lansarea cărții “Trustul — 60 de ani de construcții” — Brașov, septembrie 2009

Cu familia, la Cheile Grădiștei — 2009

Cu verișorii Michaeliei — Galați, 2009

Lara, la “absolvirea” grădiniței — Trei Brazi, 2010

Undeva, în Amsterdam — Olanda, 2010

Mori de vânt în Amsterdam — Olanda, 2010

Lara, prima zi de școală — Brașov, septembrie 2010

La cununia civilă a lui Octavian cu Oyunaa — comuna Cața, aprilie 2011

Cu nepoțcii Lara și Hasaa — Brașov, 2011

Cu Mihai și Cătălin, la aniversarea a 10 ani de activitate a companiei Tecton Trust — Bran, 2011

*La lansarea romanului “Namaste”, scris de Octavian —
București, 2012*

Cu rudele din Mongolia — Brașov, 2012

*Petrecere cu ocazia împlinirii vârstei de 80 de ani —
Bran, 2012*

*Sărbătorind împlinirea vârstei de 80 de ani — Bran,
2012*

*La ziuă Michaeliei, cu Radu și Daniela Hlevca —
Sânpetru, aprilie 2013*

*Am împlinit 81 de ani. La mulți ani, Bubu Oprea! —
Brașov, 2013*

Cu familia mărită — Brașov, 2013

Michaela, la 75 de ani — Brașov, aprilie 2014

“Tinerii” însurăței, după 50 de ani (a se compara cu fotografia din 1965) — Brașov, 30 august 2015

Nuntă de aur, verighete de aur — Coliba Haiducilor, Poiana Braşov, august 2015

Dansul mirilor — Coliba Haiducilor, Poiana Braşov, august 2015

Două inimi care bat de 50 de ani împreună — Coliba Haiducilor, Poiana Braşov, august 2015

Mirii şi nuntaşii — Coliba Haiducilor, Poiana Braşov, august 2015

DISTINCȚII

Republica Populară Română

Brevet

Consiliul de Stat

prin Decretul nr. 530/1964

conferă

Medalia

*„A XX-a aniversare a
eliberării Patriei”*

Segărceanu Stefan Oprea

Tov

pentru merite deosebite în opera de construire
a socialismului, cu prilejul celei de-a XX-a
aniversări a eliberării patriei.

*Președintele
Consiliului de Stat*
Ștefan Gheorghiu

Brevetul care însoțește medalia “A XX-a aniversare
a eliberării Patriei”, primită în 1964.

*Medalia “A XX-a aniversare a eliberării Patriei”,
primită în 1964.*

Republica Socialistă România

Brevet

Consiliul de Stat
prin Decretul nr. 1132/25.XII.1967

conferă

Ordinul Muncii

clasa a III-a

tovarăşului Oprea St. S E G A R C E A N U
şef serviciu tehnic Trustul 5 Construcţii Braşov
pentru merite deosebite în opera de construire a socialismului,
cu prilejul celei de-a XX-a aniversări a proclamării Republicii.

Preşedintele
Consiliului de Stat

N. Ceauşescu

*Brevetul care însoţeşte Ordinul Muncii clasa a III-a,
primit în 1967.*

Ordinul Muncii clasa a III-a, primit în 1967.

Republica Socialistă România

Brevet
Consiliul de Stat
prin Decretul nr. 137/1971
conferă
Medalia
„A 50-a aniversare a
Partidului Comunist Român”

tovarăşului OPREA S. SEGARCEANU
inginer 5 Construcţii Braşov

*pentru merite în activitatea de partid şi în opera
de construire a socialismului.*

Preşedintele
Consiliului de Stat
Neacuşescu

Brevetul care însoţeşte medalia “A 50-a aniversare a Partidului Comunist Român”, primită în 1971.

Medalia "A 50-a aniversare a Partidului Comunist Român", primită în 1971.

Republica Socialistă România

Brevet

Prin Decretul prezidențial nr. 140/1974

se conferă

Medalia

*„30 de ani de la eliberarea României
de sub dominația fascistă”*
tovarășului

OPREA S. SEGARCEANU

inginer la Trustul construcții industriale
Brașov

*pentru merite deosebite în înfăptuirea politicii
Partidului Comunist Român de făurire a
societății socialiste multilateral dezvoltate în
patria noastră*

Președintele

Republicii Socialiste România

Brevetul care însoțește medalia „30 de ani de la eliberarea României de sub dominația fascistă”, primită în 1974.

Medalia “30 de ani de la eliberarea României de sub dominația fascistă”, primită în 1974.

ARBORE GENEALOGIC

Arborele genealogic pe care l-am schițat este departe de a fi complet. La vârsta mea, după aproape 75 de ani de când am plecat de la Goicea, e posibil să fi uitat multe și, totodată, e foarte posibil să mai fi încurcat și din cele pe care mi le aduc aminte. Rog să fiu iertat pentru eventualele scăpări sau inexactități și îi încurajez pe cei care cunosc mai bine să completeze ceea ce s-a omis și să îndrepte ceea ce s-a greșit.

